

Elfrydė Jelinek

PIANISTĖ

Romanas

VADA

Elfrydė Jelinek

PIANISTĖ

Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė
LAIMA BAREIŠIENĖ

KAUNAS, 1994 VADA

Elfriede Jelinek

DIE KLAVIERSPIELERIN
Rowohlt Verlag Hamburg 1983

ISBN 9986-181-01-5

I

Muzikos mokytoja Erika Kohut kaip audra įlekia į butą, kuriame gyvena su savo motina. Motina dažnai vadina Eriką vijurku, nes vaikas kartais tiesiog kaip gyvasis sidabras — taip ir taiko pasprukti nuo motinos. Erikai netrukus sukaks keturiasdešimt. Dėl amžiaus motina jau lengvai galėtų būti Erikos senele. Tik po daugelio nelengvų vedybinio gyvenimo metų Erika išvydo šį pasaulį. Tėvas iškart perdavė lazdelę savo dukteriai ir pasitraukė. Erika įžengė į sceną, tėvas nužengė nuo jos. Bėda šiandien suteikė Erikai sparnus. Lyg rudens lapų glėbys ji įsisuka pro buto duris, stengdamasi nemačiomis šmurkštelėti į savo kambarį. Tačiau jau stovinti visu ūgiu motina sulaiko Eriką. Priremia ją pasiaiškinti ir prie sienos, inkvizitorė ir baudžiamasis būrys vienam asmeny, šeimos ir valstybės vienbalsiai pripažintas motina. Motina tardo, kodėl Erika tik dabar, taip vėlai, parsibeldusi namo. Paskutinis mokinys išėjo jau prieš tris valandas, nuo galvos iki kojų apibertas Erikos patyčiomis. Tikriausiai manei, kad aš nesužinosiu, kur tu buvai, Erika. Dukra privalo atsakinėt motinai net nepaklausta, nors motina ja ir nepatikės, nes vaikas linkęs pameluoti. Motina dar laukia, bet tik kol suskaičiuos vienas, du, trys.

Jau išgirdusi „du", duktė išdrožia labai nutolusį nuo teisybės pasiaiškinimą. Jai iš rankų išplėšiamas natų prikimštas portfelis, ir jame motina regi skaudų atsakymą į visus klausimus. Keturi Bethoveno sonatų aplankai nepatenkinti pasidalinę ankštą erdvę su nauja suknele, aiškiai ką tik pirkta. Motina siuste pasiunta. Anksčiau, parduotuvėje, suknelė, pasmeigta ant kabyklės, atrodė tokia patraukli, spalvinga ir glotni, dabar ji tyso ten lyg murkšlinas skuduras, smaigstomas motinos žvilgsnių. Tuos pinigus už suknelę juk reikėjo padėt į taupomąją kasą!

O dabar Erika išleido juos per anksti. Būtų buvę galima nuolatos matyti šią suknelę prieš akis Austrijos statybinės firmos taupomosios kasos knygelės įnašo pavidalu, nebūtų buvę baugu prieiti prie baltinių spintos, kur taupomoji knygelė dirsčioja iš už paklodžių krūvos. Bet šiandien Erika pasivaikščiojo, paėmė iš sąskaitos pinigų, ir štai rezultatas: tegu Erika apsivelka ta suknele kaskart, kai parūps, kur dingusi va ta apvali suma. Tuos žodžius klykia motina: šitaip tu iššvaistei būsimą atlygį! Vėliau būtume turėję naują butą, tačiau neiškentei, o dabar turi tik lupatą, kuri greit išeis iš mados. Motina visko nori vėliau. Nieko nenori dabar. Tačiau savo vaiko nori visados, nori visados žinoti, kur jį rasti, jei ištiks bėda, nes mamai gresia infarktas. Šiuo momentu motina nori taupyti, kad galėtų mėgautis vėliau. O Erika ima ir nusiperka suknelę, dar kone laikinesnį daiktą kaip majonezo kruopelė ant sumuštinio su žuvim. O šitoji suknia net kitais metais, kitą mėnesį jau bus išėjusi iš bet kokios mados. Pinigai niekad neišeina iš mados.

Butas, kurį jos nuomoja ir kur dabar gyvena, toks pasenęs, kad jį galima tik išmesti. Bet pirmiau, kadangi jų naujasis butas statomas visiškai naujoviškai, abi pasirinks sieninių spintų ir net kambarių sienų padėtį. Viskas daroma tiksliai pagal asmeninius nurodymus. Kaip moki, taip ir šoka. Motina, kuri gauna tik nedidukę pensiją, sprendžia, ką apmoka Erika. Šitam naujutėlaičiam bute, pastatytame pagal ateities metodus, kiekviena gaus nuosavą karalystę, Erika čia, motina ten, karalystes, tvarkingai atskirtas vieną nuo kitos. Tačiau bus ir bendra svetainė susitikti. Jeigu užsimanysi. Tačiau motina su vaiku, žinoma, visuomet trokšta bendrauti, nes jos lyg vienas kūnas. Net čia, šitoj kiaulidėj, kuri pamažiukais griūva, Erika turi nuosavą karalystę, kur ji šeimininkauja savo nuožiūra. Tai tik apgaulinga karalystė, nes motina bet kada gali į ją patekti. Erikos kambario durys nerakinamos, vaikas juk neturi paslapčių.

Erikos gyvenimo erdvę sudaro kambarėlis, kur ji daro, kas šauna į galvą. Niekas jai netrukdo, nes kambarėlis — visiška jos nuosavybė. Motinos karalystė — visa kita bute, nes namų šeimininkė viskuo rūpinasi ir tvarkosi

visur, o Erika tik naudojasi motinos šeimininkavimo vaisiais. Erikai niekados nereikėjo triūsti namuose, nes triūsiant ir švarinantis pianistei genda rankos. Kartais, kokią retą atokvėpio akimirką, motiną apima nerimas dėl tokios įvairialypės nuosavybės. Mat juk neįmanoma visąlaik tiksliai žinoti, kur yra vienas ar kitas daiktas. O kur dabar toji nenuorama brangenybė? Kokiuose kambariuose ji spurda viena, o gal dviese? Erika, tas gyvsidabris, tas vijurkas, šią akimirką gal kur nors krečia išdaigas. Tačiau kasdien motina vis randa dukterį sekundės tikslumu ten, kur jai ir dera būti: namuose. Motiną dažnai pagauna nerimas, nes kiekvienas savininkas pirmiausia išmoksta, ir tas mokslas skausmingas, vieną dalyką: pasitikėjimas gerai, bet kontrolė irgi praverčia. Pagrindinis mamos rūpestis fiksuoti savo nuosavybę kuo nejudamesnę vienoje vietoje, kad ji nepabėgtų. Šiam tikslui pasitelktas televizorius, kuris tiekia į namus gražius paveikslus, gražius veiksmus, sufabrikuotus ir supakuotus. Dėl jo Erika beveik visada čia, o jeigu kada ir išėjusi, tai motina tiksliai žino, kur ji lakioja. Kartais vakare Erika išeina į koncertą, bet juo tolyn, juo retyn. Arba ji sėdi prie pianino ir barškina, prisimindama savo galutinai palaidotą pianistės karjerą, arba lyg pikta dvasia sklando per pamoką savo mokiniams virš galvų. Ten jai galima prisiskambinti, bet tik ištikus bėdai. Arba savo malonumui Erika sėdi su kolegomis bendraminčiais, kamerinės muzikos atlikėjais, kokioj nors repeticijoj ar jubiliejuj. Ten jai irgi galima paskambinti. Erika grumiasi su motinos varžtais ir vis maldauja ir maldauja neskambinti, bet motina nepaiso, nes tik ji viena sprendžia, ką galima drausti. Motina taip pat sprendžia, kiek klausinėti apie dukterį, ir galop vis mažiau žmonių pageidauja matytis ir kalbėtis su dukterim. Erikos specialybė sutampa su Erikos pomėgiu — dangiška muzikos galia. Muzika visiškai užpildo Erikos laiką. Niekam kitam laiko nebelieka. Niekas neteikia tiek džiaugsmo, kiek geriausių muzikantų atliekami muzikos kūriniai.

Jeigu Erika kokį sykį per mėnesį pasėdi kavinėje, tai motina žino kokioje ir gali ten paskambinti. Šia teise

ji naudojasi savo nuožiūra. Tai naminio darbo saugumo ir įpročių pastoliai.

Laikas aplink Eriką po truputį stingsta lyg gipsas. Jis iškart trupa, kai tik motina smagiau sušeria kumščiu. Tada Erika, kitų pajuokai, lieka su gipsinės ortopedinės laiko apykaklės trupiniais apie ploną kaklą ir prisipažįsta: man jau metas namo. Namo. Jeigu kur nors ją sutinki, ji beveik visada būna pakeliui į namus.

Motina pareiškia: iš tikrųjų tai man Erika gera ir tokia, kokia yra. Greičiausiai nieko daugiau iš jos ir neišeitų. Beje, jeigu ji, ir dar turėdama šitokių gabumų, jeigu būtų tikėjusi tik manim, savo motina, lengvai būtų tapusi pasaulinio garso pianiste! Bet Erika, prieš motinos valią, ima ir pasiduoda svetimai įtakai; vos nemetė studijų, įsivaizdavusi, kad pamilo vyriškis, o dar tokie išoriniai dalykai kaip dažai ir drabužiai kaišo kojas; ir karjera baigta, dorai net neprasidėjusi. Bet šis tas tikra, be abejo, ir Vienos konservatorijos pianino klasė. Ir jai net nereikia mokslo metais važinėti į vieną iš konservatorijos filialų, rajono muzikos mokyklą, kur jau daugelis prašvilpė jauną gyvenimėlį, papilkėjusios nuo dulkių, kuprotos — laikina, greit praeinanti pono direktoriaus aistra.

Va tik tas pasipūtimas. Tas prakeiktas pasipūtimas. Erikos pasipūtimas kelia motinai rūpesčių ir graužia ją kaip krislas akyje. Pasipūtimas — vienintelis dalykas, kurio Erika turėtų po truputį atsisakyti. Geriau dabar, negu vėliau, nes vyresniam amžiuje, kuris jau ne už kalnų, pasipūtimas — itin sunki našta. Pats amžius pakankama našta. Ak, toji Erika! Argi muzikos garsenybės buvo pasipūtę? Nebuvo. Vienintelis dalykas, kurio Erika turėtų atsisakyti, tai tas pasipūtimas. Blogiausiu atveju motina taip lygiai nuobliuos Erikai šonus, kad prie jų nebeprikibs nieko nereikalinga.

Taigi mama šiandien bando išplėšt savo dukteriai naująją suknelę iš sugniaužtų pirštų, bet tie pirštai pernelyg gerai ištreniruoti. Paleisk, sako motina, duok ją šen! Tave reikia bausti už godulį išoriniams niekams. Kol kas gyvenimas baudė tave, visiškai tavęs nepaisydamas, o dabar baudžia motina, irgi lygiai taip pat tavęs nepaisy-

dama, nors apsikarstai skudurais ir išsidažai lyg klounas. Atiduok suknelę!

Staiga Erika puola prie savo drabužių spintos. Ją perveria niūrus įtarimas, kuris jau kelissyk pasitvirtino. Šiandien, pavyzdžiui, vėl kai ko trūksta, kaip tik tamsiai pilko rudeninio kostiumėlio. Kas yra? Tą akimirką, kai pastebi, kad trūksta kostiumėlio, Erika jau žino, kas kaltas. Tą padaryti gali tik ji vienintelė. Nenaudėle tu, nenaudėle, įniršusi Erika išplūsta aukštesnę instanciją ir įsikimba nagais į sodria geltona spalva dažytus motinos plaukus, kurie pašakniais jau žili. Ir kirpykla brangu, todėl geriausia ten nevaikščioti. Kas mėnesį Erika dažo motinai plaukus polikore suvilgytu šepetuku. Erika įsikimba į plaukus, kuriuos pati išgražino, ir įsiutusi ima juos rauti. Motina staugia. Liovusi rauti Erika laiko saujose plaukų kuokštus, žiūri į juos netekusi žado ir nustebusi. Be niekur nieko chemija pakenkė šių plaukų atsparumui, bet ir gamta nebuvo sukūrusi jų tobulai. Erika nežino, ką veikti su tais plaukais. Pagaliau eina į virtuvę ir išmeta sodriai geltonus, daug kur jau pakeitusius spalvą kuokštus į šiukšlių kibirą.

Motina, praretintais plaukais, stovi ir žliumbia svetainėje, ten jos Erika dažnai duoda privačius koncertus, kuriuose būna pati geriausia, nes pianinu šioje svetainėje, be jos, niekas daugiau nėra skambinęs. Naująją suknelę motina vis dar tebelaiko drebančioje rankoje. Jeigu nori ją parduoti, tai turi paskubėti, nes tokios didelės kaip kopūstų galvos aguonos nešiojamos tik vienerius metus. Tose vietose, kur išrauti plaukai, motinai skauda galvą.

Duktė grįžta jau verkdama iš susijaudinimo. Ji vadina motiną šlykščia niekše, tikėdamasi, kad motina puls taikytis. Su meilingu bučiniu. Motina prakeikia Eriką, kad jai nukristų ranka, nes mušė ir pešė mamą. Erika kūkčioja vis garsiau, nes jai dabar jau gaila, kad mamytė šitaip pasiaukojusi iki gyvų kaulų ir plaukų. Erika gailisi visko, ką padarė savo motinai, nes ji myli mamytę, kurią pažįsta jau nuo pat kūdikystės. Pagaliau Erika, kaip motina ir laukia, palieka pozicijas, graudžiai raudodama. Greitai, pernelyg jau greitai, motina nusilei-

džia, ji juk negali rimtai pykti ant savo dukros. Dabar išvirsiu kavos, kurią mudvi kartu išgersim. O geriant kavą Erikai pasidaro dar labiau gaila motinos, ir paskutiniai jos įniršio trupiniai ištirpsta boboje su romu. Ji apžiūri properšas motinos plaukuose. Bet neturi ką sakyti, kaip nežinojo, ką daryti su kuokštais. Erika vėl truputį paverkia, lyg palydėdama liūdesį, nes motina jau sena ir vieną kartą mirs. Nes jos, Erikos, jaunystė jau praėjusi. Paverkia apskritai dėl to, kad visados šis tas praeina ir retai ką pasiveji.

Dabar motina pasakoja savo vaikui, kodėl dailiai mergaitei nedera čiustytis. Mergaitė jai pritaria. Ta daugybė daugybė drabužių, kurių Erika prisikabinusi spintą, kam jie? Erika jais niekada neapsivelka. Drabužiai kabo nenešiojami ir tik puošia spintą. Pirkti juos motina ne visados gali sukliudyti, bet jau apsirengti — čia ji vienvaldė. Motina sprendžia, kaip apsirengusiai Erikai išeiti iš namų. Šitokia tu man iš namų neisi, pareiškia motina, nuogąstaudama, kad šitaip apsirengusi Erika įžengs į svetimus namus su svetimais vyrais. Ir pati Erika nusprendusi niekados nesivilkti savo suknelėmis. Motinos pareiga padėt apsispręsti ir išvengti klaidingų žingsnių. Tada vėliau nereiks vargingai lopyti žaizdų, nes sužeidimui nėra jokio akstino. Motina verčiau pati žaloja Eriką, o paskui stebi, kaip tos žaizdos gyja.

Pokalbis išsilieja iš krantų ir pasiekia tą tašką, kai ima lietis rūgštys ant visko, kas nutinka ar gresia nutikti Erikai iš kairės ir iš dešinės. Tų kalbų nereikėtų, reikėtų tik nieko nepalikti savieigai! O tu palieki! O galėtum puikiai viską sutvarkyti, bet tu, Erika, esi pernelyg negudri! Jeigu mokytoja ryžtingai imasi, tai, bent jau iš jos klasės, nė viena jaunesnė neprasimuša ir nepadaro nepageidaujamos ir neplanuotos pianistės karjeros. Pati juk nepadarei, tai kodėl dabar kiti vietoj tavęs ir dar iš tavo, taip sakant, tvarto, turi pasiekti pergalių?

Vis dar tebešniurkščiodama nosimi, Erika paima vargšę suknelę į glėbį ir nelinksmai, be žodžių pakabina ją šalia kitų suknelių, kostiumėlių, sijonų, paltų, kelnių į spintą. Ji niekados niekuo iš tų drabužių neapsivelka. Jie tik laukia čia, kol vakare Erika pareina namo. Tada drabu-

žiai išimami, derinami prie kūno ir apžiūrinėjami. Nes: jie priklauso Erikai! Nors motina gali juos paimti ir parduoti, negali apsirengti pati, nes, deja, motina per stora šitokioms siauroms tūtoms. Niekas jai netinka. Viskas absoliučiai jos vienos. Vienos. Jie priklauso Erikai. Suknelė dar nė nenutuokia, kad ką tik žaibiškai baigėsi jos karjera. Ji bus pakabinta ir niekados nebeapsivilkta. Erika nori tik turėti ją ir apžiūrinėti. Žiūrėti iš toli. Net bent kartelį pasimatuoti ji nenorėtų, gana šį medžiagos ir spalvų eilėraštį laikyti priešais save ir dailiai judinti. Lyg šiugždintų pavasario vėjas. Pirmiau Erika pasimatavo suknelę parduotuvėje, o dabar niekados ja nebeapsivilks. Erika nebeprisimena to trumpo paviršutiniško žavesio, kuriuo ją patraukė suknelė parduotuvėje. Erika turi viena suknele-lavonu daugiau, bet vis dėlto tai jos nuosavybė.

Naktį, kai viskas miega ir budi tik vienintelė Erika, o ištikimoji šios kūno ryšiais vienos su kita surištos poros dalis, ponia mama, apimta dangiškos ramybės, sapnuoja naujus kankinimo metodus, kartais, itin retai, ji atidaro spintos duris ir glosto savo slaptų troškimų liudytojus. Ne tokie jie jau slapti, tie troškimai, jie garsiai šaukia pro spintos duris, kiek kadaise kainavę ir kam buvę visa tai. Spalvos pritaria antruoju ir trečiuoju balsu. Kaip galima dėvėti tokiais drabužiais, kad nesuimtų policija? Šiaip Erika visada apsirengusi sijonu ir megztiniu arba, vasarą, palaidinuke. Kartais motina krūptelėjusi pabunda ir instinktyviai žino: ji vėl apžiūrinėja savo drabužius, toji pasipūtusi rupūžiokė. Motina tikrai tą žino, nes asmeniniam malonumui spinta juk negirgždins durų.

Graudu tik, kad šis drabužių pirkaliojimas neribotai prailgina laiką, kai pagaliau bus galima įsikraustyt į naują butą, o Erikai ištisai gresia pavojus įsipainioti į meilės saitus; staiga nuosavam lizde atsidurtų vyriškos lyties gegutės kiaušinis. Rytą pusryčiaujant Erika atsiima tikrai griežtus priekaištus už lengvapėdiškumą. Vakar nuo žaizdų galvoje motina galėjo mirti, — šitaip išsigando. Erikai duota laiko atlyginti žalą, tegu pasiima daugiau privačių pamokų.

Laimė, toje liūdnoje kolekcijoje trūksta vestuvinės suknios. Motina negeidžia būti nuotakos motina. Ji nori likti paprasta motina, patenkinta šitokia padėtim. Bet šiandien yra šiandien. Dabar galų gale laikas miegoti. Motina iš savo santuokinės lovos liepia Erikai gultis, bet toji vis dar sukiojasi prieš veidrodį. Motinos įsakymai sminga jai į nugarą kaip kablys. Ji dar skuba apčiupinėti lengvą vakarinę suknelę su gėlėmis, šįkart palei palanką. Šios gėlės niekuomet dar nebuvo įkvėpusios tyro oro, ir net vandens jos dar nepažįsta. Kaip Erikai garantuota, suknelė siūta pirmos klasės modelių namuose miesto centre. Kokybė ir apdaila amžiams, visa kita priklauso nuo Erikos figūros. Nepiktnaudžiauti saldumynais ar miltiniais valgiais! Pirmąkart išvydusi šią suknelę Erika įsivaizdavo: galėsiu ją nešioti daug metų, ir nė per plauką neišeis iš mados. Daug metų suknia laikysis ant mados tako! Šį argumentą motina praleidžia pro ausis. Ji niekada neišeis iš mados. Tegu motina perkrato sąžinę, ar ji pati jaunystėje nenešiojusi panašaus kirpimo suknios, ar ne, mamyte? Ta ginčijasi iš principo. Ir vis dėlto Erika padaro išvadą, kad pirkinys apsimokėjo; dėl tos priežasties, kad suknelė niekada nepasens, Erika ir po dvidešimties metų nešios ją taip pat kaip ir šiandien.

Mados greit keičiasi. Nors ir kokia puiki, suknelė lieka nenešiojama. Niekas neateina ir nepareiškia noro į ją pasižiūrėti. Geriausias jos laikas praėjo nenaudingai ir nebegrįžta, o jeigu ir grįš, tai tik po dvidešimties metų.

Kai kurie mokiniai ryžtingai priešinasi savo muzikos mokytojai Erikai, bet tėvai priverčia juos lankyti pamokas. Ir todėl panelė profesorė Kohut irgi gali pasitelkti prievartą. Bet dauguma pianino barškintojų šaunuoliai ir domisi menu, kurio turi mokytis. Jiems šitas menas net rūpi, kai demonstruojamas svetimšalių, muzikos draugijoje ar koncertų salėje. Jie lygina, sveria, matuoja, skaičiuoja. Pas Eriką ateina daug užsieniečių, jų kasmet vis daugėja. Viena — muzikos miestas! Tai, kas iki šiol šitam mieste pasiteisino, pasiteisins ir toliau. Sagos lakstо jai nuo balto riebaus kultūros pilvo, kasmet vis labiau išpūsto, kaip nuo bet kokio iš vandens neišgriebto lavono.

Spinta priima ir naująją suknelę. Dar viena daugiau! Motina piktai žiūri, kai Erika išeina iš namų. Ši suknia pernelyg krinta į akis, vaikui ji netinka. Motina sako, kažkur reikia nubrėžti ribą, ji nežino, ką turėjo omeny. Iki tos vietos, ir nė kiek ne toliau, tai motina turėjo omeny.

Motina skaičiuoja Erikai: ji, Erika, esanti ne viena iš daugelio, o vienintelė ir viena. Šie skaičiai motinai visados sutampa. Šiandien Erika jau pati sakosi esanti individualistė. Ji mano, jog niekas negali jai komanduoti ir niekam ji nepaklus. Ji ir sau tik su vargu paklūsta. Tokios, kaip Erika, gyvena vienintelį kartą ir paskui nebesikartoja. Jeigu jau gimsta kas nors, ko su niekuo nesupainiosi, tai tėvai pavadina kūdikį Erika. Ji bjaurisi bet kokios formos lygiava, taip pat, pavyzdžiui, ir mokyklos reformoje, kur visiškai neatsižvelgiama į ypatumus. Erika nesiduoda priskiriama prie kitų, tegu ir tokių pat pažiūrų, kaip ji. Ji išsiskirtų tuoj pat. Tokia jau yra. Ji yra tokia, kokia yra, ir nieko negali pakeisti. Motina užuodžia blogą įtaką ten, kur neįstengia pamatyti, ir pirmiausia nori apsaugoti Eriką, kad koks vyriškis nepadarytų jos kitoniška. Nes: Erika yra vienintelė būtybė, pilna prieštaravimų. Tie prieštaravimai ir verčia Eriką ryžtingai gintis nuo suvienodinimo. Erika. Erika yra labai stipriai išreikšta individualybė ir stovi absoliučiai viena prieš didžiulę savo mokinių minią, viena prieš visus ji vairuoja meno laivą. Niekad ir joks junginys neišeitų jai į naudą. Jeigu koks mokinys paklausia jos apie tikslą, Erika pavadina tai humaniškumu, šia prasme perteikia mokiniams Bethoveno Heiligenštato testamento turinį, pati užsirabždindama šalia muzikos meno herojų ant pjedestalo.

Iš bendrų menininkų ir individualių žmogiškų svarstymų Erika ištraukia šaknį: ji niekad negalėtų paklusti vyriškiui, kai tiek daug metų klausė motinos. Motina priešinasi vėlyvoms Erikos vedyboms, nes jos dukra niekuomet niekam nė kartelio nenusileis. Tokia jau ji yra. Erikai nevalia rinktis gyvenimo partnerį, nes ji nepalenkiama. O ji ir nebejaunas medelis. O jeigu nė vienas nenusileidžia, vedybos blogai baigiasi. Verčiau likis

pati viena, sako motina Erikai. Pagaliau motina padarė Eriką tokią, kokia ji yra dabar. Jūs dar neištekėjot, panele Erika, klausia pienininkė, o ir mėsininkas. Juk žinot, man niekas nėra patikęs, atsako Erika.

Apskritai ji kilusi po vieną prismaigstytų signalinių stiebų krašte. Jų giminės nedaug. Jie veisiami tik tvirti, taupant, kaip ir jie gyvenime visada elgiasi su viskuo tvirtai ir taupiai. Erika išvydo pasaulį tik po dvidešimt metų trukusios santuokos, per kurią jos tėvas pamišo ir buvo išvežtas į beprotnamį, kad nepakenktų pasauliui.

Reikšmingos tylos gaubiama Erika nusiperka gabalėlį sviesto. Ji dar turi motinėlę ir todėl jai nereikia tekėti. Vos jų giminėj suauga koks jaunas žmogus, jis iškart išstumiamas, jo atsisakoma. Nutraukiami bet kokie ryšiai, kai tik paaiškėja, kaip ir buvo tikėtasi, kad jis niekam tikęs. Motina apibeldžia visus giminaičius plaktukėliu ir vieną po kito atskiria. Ji rūšiuoja ir atsisako. Išbando ir išmeta. Šitaip nelieka parazitų, kurie visąlaik norėtų pasisavinti tai, ką esi linkęs pasilaikyti. Mudvi liksime visiškai vienos, ar ne, Erika, mums nieko nereikia.

Laikas nyksta, ir mes nykstame jame. Jos uždarytos po stikliniu gaubtu sūriui, Erika su savo plonais apsauginiais sluoksniais ir jos mama. Gaubtas pakeliamas tik tada, kai kas nors iš išorės paima už stiklinio bumbuliuko ir trukteli į viršų. Erika — vabzdys gintare, be laiko, be amžiaus. Erika neturi istorijos ir nedaro istorijų. Sugebėjimą krebždėti ir šliaužti vabzdys seniai praradęs. Erika įkepta į begalybės kepimo formą. Šią begalybę ji džiugiai pasidalina su savo mėgstamais muzikais, tačiau įsimylėti jų, Dieve gink, nevalia. Erika grumiasi už kuklią vietą didžiųjų muzikos kūrėjų akiraty. Tai vieta, dėl kurios kovojama įtempus visas jėgas, nes visa Viena irgi trokšta pasistatyti bent namelį priemiesčio sode. Erika, ta darbšti bitelė, pasižymėjusi sau aikštelę, jau pradeda kasti duobę pamatams. Šią vietą ji sąžiningai pelnė studijuodama ir interpretuodama. Pagaliau ir atlikimas yra kūrybos forma. Savo muzikinę sriubą atlikėjas visada paskanina kažkuo savitu, kažkuo nuo savęs paties. Jis įlašina savo širdies kraujo. Ir interpretatorius turi kuklų

tikslą: gerai groti. Kūrėjui, beje, ir jis turi paklusti, sako Erika. Ji mielai sutinka, kad tai jai problema. Mat ji niekaip negali nusileisti. Tačiau jos ir kitų atlikėjų pagrindinis tikslas bendras: būti geresniems už visus.

Į tramvajų JĄ įtraukia sunkūs muzikos instrumentai, kurie pūpso jai iš priekio ir iš užpakalio, o kur dar prikimšti natų krepšiai. Daug vietos užimanti, apsikorusi nešuliais peteliškė. Gyvūnas jaučia, kad jame snūduriuoja jėgos, kurioms vien muzikos nepakanka. Gyvūnas kumščiais apgniaužia smuikų, altų, fleitų diržus. Jis mielai atiduoda savo jėgas negatyviajai pusei, nors pasirinkti būtų iš ko. Pasirinkti siūlo motina, Muzikos karvės tešmens spenių platus spektras.

JI įremia savo styginius ir pučiamuosius instrumentus ir sunkius natų sąsiuvinius žmonėms į nugaras ir pryšakius. Į tas lašinių paltis, nuo kurių jos ginklai atšoka kaip nuo guminių pagalvių. Kartais, žiūrint, kokia nuotaika, ji paima instrumentą ir krepšį viena ranka, o kitos kumštį klastingai įduria į svetimus paltus, pelerinas, šiurkščiavilnius puspalčius. Ji gadina austriškus tautinius drabužius, kurie patikliai viepiasi jai savo elnio ragų sagomis. Kaip kamikadzės ima pati save į rankas lyg ginklą. Arba daužo siauruoju instrumento galu, kai kada tai smuikas, kai kada sunkesnis altas, į murzinų darbo žmonių krūvą. Jeigu tramvajus labai pilnas, apie šeštą valandą, tai net pajudant iš vietos galima kliudyti labai daug žmonių. Atsivėdėjimui vietos nėra. JI yra išimtis iš taisyklės, kai aplinkui visi tokie šlykštūs kiurkso jai prieš akis, o motina, kur buvus, kur nebuvus, vis mėgsta aiškinti, kad ji išimtis, nes vienintelis motinos vaikas, kuriam lemta palikti pėdsaką. Tramvajuje JI kasdien mato tokius žmones, kokia pati niekados nenorėtų būti. JI vagoja pilką srautą tų, su bilietais ir be, įlipančių ir besiruošiančių išlipti žmonių, kurie ten, iš kur ateina, nieko negavo, ir ten, kur eina, nieko nesitiki gauti. Jie neelegantiški. Kai kurie išlipa, net kaip reikiant ir neįsėdę.

Jeigu liaudies pyktis priverčia JĄ išlipti vienoje iš stotelių, dar pernelyg toli nuo namų, tai ji iš tikrųjų

klusniai išsirabždina iš vagono, vengdama į kumščius sugniaužto įniršio, kuris suplūdo jai į kumščius, bet tik kad kantriai palauktų kito tramvajaus, kuris tikrai bus, kaip amen maldoje. Tai grandinės, kurių niekuomet nesutraukysi. Tada eina į naują puolimą, šviežiai prisipylusi degalų. Vargiai, apsikrovusi instrumentais, įsispraudžia tarp grįžtančių iš darbo keleivių ir sprogsta pačiam jų vidury kaip skeveldrinė bomba. Kai kada ji apsimeta ir sako: prašom praleisti, man čia reikia išlipti. Tada visi iškart užsipuola. Nešdinkis tuoj pat iš švarios viešosios transporto priemonės. Tokiems čia ne vieta! Keleiviai su bilietais visiškai nesipainioja į tokius dalykus.

Jie žvelgia į mokinę ir galvoja, muzika jau aukštokai pakylėjusi jai sielą, o tuo tarpu muzika jai tepakylėjusi tik kumštį. Kartais koks neišvaizdus vyrukas su atstumiančiais daiktais nutrintoj kuprinėj apkaltinamas be reikalo, nes tokio elgesio tikimasi veikiau iš jo. Tegu išlipa ir dingsta pas draugužius, kol gaus antausį nuo stiprios šiurkščiavilnio puspalčio savininko rankos.

Liaudies pyktis, kuris galų gale kuo tiksliausiai apmokėtas, visada teisus už savo tris šilingus ir gali tą įrodyti ir bilietų kontrolieriui. Jis išdidžiai atkiša pažymėtą popierėlį ir turi tramvajų pats sau vienas. Šitaip jis išvengia ir nemaloniausios skaistyklos, pilnų baimės savaičių, ar įlips kontrolierius.

Dama, kuri kaip tik pajunta skausmą, suspiegia: jos blauzda, ši gyvybiškai svarbi kūno dalis, ant kurios pakibę nemažai jos svorio, įtraukta į užuojautos sferą. Šitokioj keliančioj gyvybei pavojų spūsty kaltininko pagal priežasties atsiradimo principą neįmanoma surasti. Minią apsiaučia kaltinimų, keiksmų, įžeidinėjimų, barnių, skundų užtveriamoji ugnis. Skundai savo dalia liejasi iš pražiotų burnų, kaltinimai žeriami kitiems. Jie stovi susispaudę kaip sardinės dėžutėje, bet alyvos dar negauna ilgai, tai atsitinka tik laisvalaikiu.

Įniršusi ji spiria į kietą stibikaulį, priklausantį vyriškiui. Vieną dieną jos bendramokslė, mergaitė, kuriai prie pat žemės dviem amžinom liepsnelėm švyti nuostabūs aukšti kulniukai ir kuri dėvi naują kailiu pamuštą odinį naujausios mados paltą, maloniai klausia: Ką tu čia tam-

pai ir kaip tas daiktas vadinasi? Turiu galvoje va šitą dėžę, o ne tavo galvą aukštai. Tai vadinama altu, mandagiai atsako JI. O kas tai yra altas? Niekad nesu girdėjusi šito keisto žodžio, smagiai dėsto dažytos lūpos. Vaikšto viena ir nešiojasi kažką prasiblaškymui, tai vadinasi altas ir nieko neduoda pažinimui. Kiekvienas žmogus turi užleisti kelią, nes altui reikia tiek daug vietos aplinkui. Su šitokiu instrumentu JI viešai vaikšto gatve, ir niekas jos nesuima nusikaltimo vietoje.

Sunkiai pasikabinę už laikiklių tramvajuje keleiviai ir tie keli pavydą žadinantys laimingieji, kurie gali sėdėti, veltui stiebiasi aukštyn iš aptrintų savo kūnų. Plačiu ratu jie nemato nieko, ant ko galėtų išgiežti apmaudą, kad jų kojos badomos kažkokiu kietu smaigu. Kažkas man užmynė ant pirštų, išsiverčia prastos literatūros žiupsnis iš vienos burnos. Kas tai padarė? Tegu visame pasaulyje garsaus Vienos tramvajų valdybos pirmojo teismo posėdis paskelbia įspėjimą arba nuosprendį. Kiekvienam filme apie karą kas nors prisipažįsta, nors ir mirtininkų būry. O šitas bailus šuva slepiasi mums už kantrių nugarų. Visa krūva panašių į žiurkes amatininkų, jau beveik pensijinio amžiaus, užsikorę įrankių krepšius ant peties, kumščiuodamiesi ir spardydamiesi spraudžiasi iš vagono. Šie žmonės sąžiningai pėdina visą stotelę pėsčiomis! Jeigu vienas avinas tarp visų tų avių trikdo ramybę, kuo skubiau į gryną orą, o gatvėje jo į valias. Pykčio protrūkiui, kuris paskui namuose užgrius pačią, reikia šviežio deguonies, antraip gal pyktis neprasiverš. Kažkas neaiškios spalvos ir formos susvyruoja, pargriūna, kitas sužvinga lyg skerdžiamas. Tiršta Vienos nuodų lašelių migla aptraukia šitą žmonių pievą. Vienas jau šaukiasi budelio, nes jam iš anksto sugadintas vakaras. Jie tūžta. Jų vakaro ramybė, kuri būtų turėjusi stoti jau prieš dvidešimt minučių, šiandien taip ir neatėjo. Arba ramybė buvo staigiai nutraukta, sudraskyta, kaip margaspalvis aukos gyvenimo įpakavimas, tos aukos dabar nebegalima padėti ant lentynos. Auka dabar nebegali nemačiomis pasičiupti naujo ir sveiko įpakavimo, pardavėja ją pagautų kaip krautuvinę vagišę. Sekit paskui mane nemačiomis! Tačiau durys, kurios, rodos veda į

skyriaus vedėjo kabinetą, netikros, o už naujutėlaičio supermarketo nėra specialių žinių apie savaitės prekių pasiūlą, ten nėra nieko, absoliučiai nieko, tik tamsa, ir klientas, kuris niekad nebuvo godus, įpuola bedugnėn. Kažkas įprastine raštų kalba sako: Tuoj pat palikit vagoną! Jam ant galvos apdangalo išauga stirnos plaukų kuokštas, nes vyriškis persirengęs medžiotoju.

Tačiau JI laiku pasilenkia ir krečia naują piktą pokštą. Pirmiausia JAI reikia pasistatyti užtvarą iš savo muzikos instrumentų. Tai savotiška tvora, kuri ją apsupa. Jai tarytum prireikia užsirišti batraištį, ir tuo naudojasi spęsdama spąstus. Lyg šiaip sau ji smagiai žnybia į blauzdą vienai ar kitai moteriškei, kurios atrodo visiškai vienodos. Mėlynės našlei garantuotas daiktas. Šitaip subjaurota moteriškė pašoka aukštyn, kaip skaidrus, spindintis nuo žibintų šviesos naktį fontanas, pagaliau ji atsiduria pačiam dėmesio centre, trumpai ir tiksliai iškloja savo šeimyninę padėtį ir pagrasina, kad dėl šios padėties (pirmiausia dėl mirusio vyro) jos kankintojo laukia dar baisesnės pasekmės. O paskui pareikalauja policijos! Policija neskuba, nes ji juk tikrai negali viskuo rūpintis.

Iš veido žvelgia nekaltos muzikantės akys. JI apsimeta kaip tik pasidavusi toms paslaptingai veikiančioms, visąlaik augančioms jausmingoms muzikinės romantikos jėgoms ir apie nieką kita daugiau nebegalvojanti. Todėl žmonės ima vienbalsiai tvirtinti: mergaitė su kulkosvaidžiu tai jau tikrai ne. Kaip dažnai būna, žmonės ir šįkart suklysta. Kartais kuris nors pamąsto rimčiau ir parodo į tikrąją nusikaltėlę: tai tu padarei! JOS klausia, ką galėtų pasakyti apie tą ryškios saulės šviesos subrandintą supratimą. JI nieko nesako. Plomba, kurią jai įoperavo kondicionieriai už minkštojo gomurio, veikliai sukliudo nesąmoningai apkaltinti pačiai save. Ji ir nesigina. Keli perrėkdami vienas kitą tvirtina, kad apkaltinta kurčnebylė. Proto balsas pareiškia, kad smuikininkė niekaip negali būti kurčnebylė. O gal ji tik nebylė ir neša smuiką kam kitam. Minia nesusitaria ir atsisako savo kaltinimų. Jaunas vynas, kurio gaus savaitgalį, jau vaidenasi jų galvose ir sunaikina keletą kilogramų mąstymo medžiagos. Alkoholis padarys visa kita. Alkoholikų kraštas.

Muzikos miestas. Ši mergaitė žvelgia į jausmų pasaulio erdves, o jos kaltintojas — geriausiu atveju pernelyg giliai į alaus bokalą, tad baugiai nutyla nuo jos žvilgsnio.

Grūstis JAI neleidžia orumas, nes grūdasi juodnugariai, o ne smuikininkė ir altistė. Skonėdamasi šiuo nedideliu džiaugsmu ji net ryžtasi pavėluoti, kur su chronometru stovinti motina apiberia ją priekaištais. Užsikrauna dar ir šitą vargą, nors ištisą popietę muzikavo ir mąstė, griežė smuiku ir tyčiojosi iš prastesnių už save. Ji nori gąsdinti žmones, įvaryti jiems siaubą. Štai tokius jausmus įkvepia koncertų filharmonijoje programos.

Filharmonijos koncertų lankytojas pasinaudoja įvadiniais programos žodžiais, aiškindamas kitam lankytojui, kaip virpina jo sielos gelmes šios muzikos skausmas. Kaip tik neseniai skaitė tai ar kažką panašaus. Bethoveno skausmas, Mocarto skausmas, Šumano skausmas, Bruknerio skausmas, Vagnerio skausmas. Šie skausmai dabar jo vieno nuosavybė, o jis dar yra batų fabriko savininkas Prošlis ar statybinių medžiagų firmos savininkas Kocleris ir todėl išsigandęs ima šokdinti savo personalą. O viena ponia daktarė jau seniai tujinasi su skausmu. Jau dešimt metų ji bando ištyrinėti paskutinę Mocarto „Requiem" paslaptį. Kol kas nepasistūmėjo priekin nė per žingsnį, nes šis kūrinys neištiriamas. Mes negalime jo suprasti! Ponia daktarė sako, kad tai esąs genialiausias muzikos istorijoje pagal užsakymą parašytas kūrinys, ji ir nedaugelis kitų tikrai tai žino. Ponia daktarė yra viena iš nedaugelio išrinktųjų, kurie žino, kad yra dalykų, net ir labiausiai norint, neįmanomų ištirti. Ką čia dar daugiau aiškinsi? Niekaip nepaaiškinsi, kaip tai galėjo kitados atsirasti. Tas pats tinka ir kai kuriems eilėraščiams, tikrai nenagrinėtiniems. Už „Requiem" sumokėjo paslaptingas nepažįstamasis su juodu vežiko apsiaustu. Ponia daktarė ir kiti, matę tą filmą apie Mocartą, žino: tai buvo pati mirtis! Šita mintimi ji praduria skylę vieno labai didelio žmogaus kiaute ir įsigrūda į jo vidų. Retais atvejais tada ir pats imi augti kartu su tuo Didžiuoju.

JĄ myga ir myga prastuomenė. Kažkas nuolat braunasi į jos akiratį. Prastuomenė grobia ne tik meną, neturėdama į jį jokios išankstinės teisės, ji dar įsikrausto

į menininką. Apsigyvena menininko viduje ir iškart prasikerta keletą langų į išorinį pasaulį, kad būtų matoma ir pati matytų. Prakaituotais pirštais šitas stuobrys Kocleris čiuopia tai, kas tik JAI vienai priklauso. Nekviesti ir neprašyti, jie visi kartu traukia kantilenas. Paseilintu smilium braukia per temą, ieško prie jos tinkamos šalutinės temos, neranda ir todėl pasitenkina galvos linktelėjimu, suradę ir vis kartodami pagrindinę, kurią atpažįsta vizgindami uodegą. Daugumai pagrindinis meno žavesys — tai atpažinimas kažko, ką jie mano atpažįstą.

Pojūčiai visu smarkumu užplūsta poną mėsinės savininką. Jis nepajėgia apsiginti, nors pripratęs prie kruvino amato, ir sustingsta iš nuostabos. Jis nesėja, nepjauna, nekaip girdi, bet gali per koncertą pasirodyti viešai. O šalia — moteriškoji jo šeimos dalis, kuri irgi nori eiti kartu.

JI spiria vienai senai moteriškei į dešinį kulną. Kiekvieną frazę ji sugeba įdėti į iš anksto jai numatytą vietą. Tiktai JI gali kada nors girdėtą dalyką pastumti į vietą, kur jis tikrai priklauso. Ji sutalpina šių mekenančių ėriukų neišmanymą į savo panieką, šitaip tuos ėriukus nubausdama. Vien jos kūnas yra didelis šaldytuvas, kuriame menas gerai laikosi.

JOS švaros instinktas nepaprastai jautrus. Murzini kūnai supa ją kaip sakingas miškas. Ne tik kūnų purvas, prasčiausia nešvara, kuri plūsta iš pažastų ir tarpkojų, vos juntamas senės šlapimo dvokas, seniui iš gyslų ir porų raizginio srūvąs nikotinas, neaprėpiamas prasčiausio maisto kalnas, tvoskiąs iš skrandžių raugu; ne tik silpnas galvos šašų, egzemos vaškinis kvapas, ne tik vos juntamas, tačiau prityrusiam stebėtojui skvarbus mėšlo mikroatomų panagėse smirdesys — bespalvių maisto medžiagų virškinimo liekanos, tų pilkų, odinių mėgavimosi priemonių, jeigu tai vadintina mėgavimusi, kurias jie kemša į save, erzina JOS uoslę, JOS skonį — ne, JAI baisiausia tai, kaip jie lindi vienas kitame, begėdiškai pagrobę vieni kitus. Kai kas net įsibrauna į kito mintis, į vidinį susitelkimą.

Užtat juos baudžia JI. Bet ji niekados negali jais atsikratyti. Ji drasko juos, purto kaip šuo savo grobį. Ir vis

dėlto jie nesiklausę naršo po ją, apžiūrinėja JOS vidų ir drįsta teigti, kad ten nėra ko jiems nusitverti ir kad ji taip pat jiems nepatinka! Jie juk net drįsta teigti, kad jiems nepatinka Vėberis ar Šėnbergas.

Niekuomet iš anksto neįspėjusi motina atsuka JOS dangtelį, pasitikėdama įkiša iš viršaus ranką į vidų, ima ten raustis ir knistis. Viską sujaukia ir nieko nepadeda į įprastinę vietą. Trumpai paieškojusi ji kai ką ištraukia, apžiūri pro lupą ir paskui numeta. Visa kita motina padeda ir blizgina su šepečiu, kempine ir pašluoste. Paskui viskas energingai nudžiovinama, suverčiama į vidų ir užsukama. Kaip peiliukai mėsmalėje.

Šita sena moteriškė ką tik įlipo, nors ir nepasisako konduktoriui. Mano, nuslėps, kad įsėdo čia, į šitą vagoną. Po teisybei, tai ji jau seniai išlipusi iš visur ir pati nutuokia. Mokėti visai nebeverta. Bilietą į aną pasaulį ji jau turi savo krepšiukyje. Jis greičiausiai galios ir tramvajuje.

Viena dama JĄ paklausia, kaip nuvažiuoti ten ir ten, bet ji neatsako. JI neatsako, nors kelią puikiai žino. Dama nerimsta, lenda pro žmones, stumdo juos, kad po sėdynėmis dairytųsi ieškomos gatvės. Ji pikta keliautoja, nes eidama miško taku įprato plona lazdele trikdyti nekaltą skruzdėlynų rimtį. Ji reikalauja, jog sujudintos skruzdėlės papurkštų rūgšties. Ji iš tokių žmonių, kurie principingai apverčia kiekvieną akmenį, žiūrėdami, ar po juo nėra gyvatės. Bet kokią proskyną, kad ir labai nedidelę, šitoji dama iššniukštinėtų, žinoma, ieškodama grybų ar uogų. Tokie jau jie žmonės. Iš bet kokio meno kūrinio jie dar turi išspausti paskutinį likutį ir paleidę gerklę visiems tai išaiškinti. Parke sėsdamiesi nušluosto dulkes nuo suolo. Restorane įrankius nublizgina servetėle. Artimo giminaičio kostiumą išnaršo tankiomis šukomis, ieškodami plaukų, laiškų, riebalų dėmių.

Ir ši dama dabar didžiu balsu jaudinasi, kad niekas negali jos informuoti. Tvirtina, jog niekas nenori nurodyti jai kelio. Dama pavaduoja neišmaningą daugumą, kuriai pernelyg jau būdingas vienas dalykas: kovinė drąsa. Ji susiginčys su bet kuo, jeigu reikia.

JI išlipa kaip tik toje gatvelėje, kurios klausė dama, ir tyčiodamasi žiūri į klaususiąją.

Buivolė supranta, ir jos ragų užuomazgos išsišauna iš pykčio. Netrukus ji šią savo gyvenimo dramą repetuos pas bičiulę, šveisdama veršieną su pupelėmis, prailgindama gyvenimą šiuo nedideliu pasakojimo tarpsniu, kad jos laikas nebėgtų per tą pasakojimą, kuris juk, savo ruožtu, irgi neišvengiamai pasibaigia ir šitaip atima damai erdvę naujam išgyvenimui.

JI kelissyk atsisuka į galutinai iš vėžių išmuštą damą, kol žengia pažįstamu keliu į pažįstamus namus. JI viepiasi damai pamiršusi, kad netrukus nuo karštos motinos dujinio pjoviklio liepsnos pavirs į krūvelę pelenų, nes per vėlai parėjo. Ir joks menas negalės JOS paguosti, nors apie meną sakoma visaip, o svarbiausia — kad jis guodžiąs. Tačiau kartais jis tik sukelia kančias.

Erika, šilojas. Mergina pavadinta šio augalo vardu. Prieš gimdydama jos motina regėjo kažką trapaus ir švelnaus. Kai ji paskui apžiūrėjo iš jos kūno išsišovusį molio gabalą, nieko nepaisydama iškart pradėjo jį gludinti, kad būtų švelnus ir dailus. Vieną gabalą šalin, o tą taip pat. Kiekvienas vaikas instinktyviai veržiasi prie purvo ir mėšlo, jeigu jo neatitrauksi atgal. Motina anksti parenka Erikai nesvarbu kokios formos menininkės profesiją, kad toji profesija leistų spausti pinigus iš vargingai pasiekto grožio, o tuo tarpu vidutinybės žavėdamosios apsuptų menininkę ir plotų jai katučių. Pagaliau Erika jau apdailinta kaip reikia, jai metas įstumti muzikos vežimą į vėžes ir iškart griebtis vaidybos. Be to, tokia mergaitė juk ir nesutverta prastam darbui, sunkiai namų ruošai. Jai nuo pat gimimo lemtos klasikinio šokio, dainų, muzikos vingrybės. Pasaulinio garso pianistė — toks būtų motinos idealas; o kad dukra net per intrigas neišklystų iš kelio, motina prie kiekvieno kampo įkala kelio ženklus, o šalia — ir Eriką, jei tik toji nenori skambinti. Motina įspėja Eriką saugotis pavyduolių gaujos, nuolat bandančios sutrukdyti, nors jau laimėta ir tie pavyduoliai beveik vien vyriškos lyties. Nesileisk blaš-

koma! Nė ant vienos pakopos, kur užlipa Erika, jai neduodama pailsėti, neleidžiama kvapstantis atsiremti ledo viršukalnės, nes iškart vėl reikia kopti aukštyn. Ant kitos pakopos. Miško žvėrys prisiartina per pavojingą nuotolį, norėdami, kad Erika taip pat sužvėrėtų. Varžovai taikosi prisivilioti Eriką prie uolos atbrailos, apsimesdami, kad nori atskleisti jai akiratį. Bet kaip lengva nugarmėti žemyn! Motina vaizdingai nupasakoja tą prarają, kad vaikas jos saugotųsi. Viršūnėje viešpatauja pasaulinė šlovė, kurios dauguma niekados nepasieks. Ten siaučia šaltas vėjas, menininkas ten vienišas ir neslepia to. Kol motina dar gyva ir kurpia Erikai ateitį, vaikui galima galvoti tik apie vieną dalyką: absoliutų pirmavimą pasaulyje.

Motina stumia iš apačios, nes ji abiem kojom tvirtai įaugusi į žemę. Ir netrukus Erika jau stovi ne ant gimtosios žemės motinėlės, o ant kito žmogaus, sudoroto intrigomis, nugaros. Tai siūbuojantis pagrindas! Erika pasistiebusi stovi motinai ant pečių, išmankštintais pirštais kabinasi į aukštą viršūnę, kuri, deja, netrukus pasirodo esanti tik uolos kyšulys, pasiregėjęs kaip viršūnė. Erika įtempia pečių raumenis ir traukiasi, traukiasi aukštyn. Nosis jau išlindusi per kraštą, bet akys išvysta tik naują uolą, dar statesnę už pirmąją. Bet ledinis šlovės fabrikas čia jau turi savo filialą ir krauna produktus į blokus, taigi šitaip sumažėja sandėliavimo išlaidos. Erika lyžteli vieną iš tų blokų ir vieną mokinišką koncertą laiko Šopeno pianistų konkurso pergale. Ji mano, dar trūksta kelių milimetrų, ir bus viršuje!

Motina ėda Eriką, kad toji pernelyg kukli. Tu vis velkiesi uodegoj! Mandagus santūrumas nieko neduoda. Visuomet reikia būti bent tarp trijų pirmųjų, nes paskesni keliauja į šiukšlyną. Taip kala motina, kuri trokšta gero ir todėl neleidžia savo vaiko į gatvę, kad tas tik neįsipintų į sporto varžybas ir nemestų skambinti.

Erika nemėgsta kristi į akis. Ji kukliai laikosi nuošalėj ir laukia, kol kiti jai ką pasieks, aimanuoja įsižeidusi sugyvulėjusi motina. Motina graudžiai skundžiasi, kad turinti viena viską parūpinti savo vaikui, ir džiūgaudama šoka į grumtynes. Erika mandagiai įsikuria už-

pakaly, todėl negauna net kelių monetų kojinėms ar kelnaitėms.

Motina nepavargdama turškia draugams ir giminaičiams, o jų jau nedaug, nes labai anksti su jais nutraukti bet kokie ryšiai ir šitaip vaikas apsaugotas nuo jų įtakos, kad ji pagimdžiusi genialią mergaitę. Tuo ji vis labiau įsitikinanti, liejasi žodžiai motinai iš burnos. Erika geniali, kai kalbama apie skambinimą pianinu, tik ji dar kaip reikiant neatrasta. Antraip Erika jau seniai kaip kometa būtų pakilusi virš kalnų. Kūdikėlio Jėzaus gimimas, palyginti su šituo stebuklu, šnipštas.

Kaimynai pritaria. Jie mėgsta klausytis, kai mergaitė skambina. Kaip radijas, tik nereikia mokėti mokesčių. Atidarai langus, o kai kada ir duris, ir skambesys jau sklinda į vidų ir kaip nuodingos dujos užpildo visus kampus kampelius. Pasipiktinę triukšmu kaimynai kalbina Eriką, kur tik susitikę, ir prašo ramybės. Motina pasakoja Erikai apie kaimynų žavėjimąsi nuostabiai menišku jos skambinimu. Sraunus motinos susižavėjimo upelis neša Eriką tolyn lyg spjaudalų kleksą. Vėliau ji stebisi, kai koks kaimynas pasiskundžia. Niekados motina jai nė neužsiminusi apie jokius skundus!

Ilgainiui Erika dar pranoksta motiną, ypač tada, kai reikia į ką nors pasižiūrėti iš aukšto. Galų gale ką jie išmano, tie saviveiklinininkai, mama, jų nuomonė žalia, o supratimas nesubrendęs, mano specialybėje svarbu tik profesionalai. Motina priešgyniauja: nesišaipyk, kai tave giria paprasti žmonės, kurie muzikos klausosi širdimi ir džiaugiasi ja labiau negu tie kultūrininkai, ištižėliai, pasipūtėliai. Motina pati nieko neišmano apie muziką, bet grūda savo vaiką į muzikos pakinktus. Tarp motinos ir vaiko kyla riteriškos keršto varžybos, nes vaikas greit ima suvokti, kad muzikiniu požiūriu gerokai praaugęs motiną. Dievaitė motinos, kuri už sudievinimą tereikalauja nedidelio mokesčio: gyvenimo. Motina nori, kad jai būtų leista pačiai panaudoti jos vaiko gyvenimą.

Su paprastais žmonėmis Erikai neleidžiama bendrauti, bet jų pagyrų leidžiama klausytis visada. Specialistai, deja, Erikos negiria. Diletantiškas nemuzikalus likimas išaukštino Guldą ir Brendelį, Argerichą ir Polinį bei kitus.

Bet pro Kohut užsispyręs likimas praėjo nugręžęs veidą. Likimas galop nori likti objektyvus ir nesileidžia apgaunamas puošnios kaukės. O Erika ne gražuolė. Jeigu būtų užsimaniusi tapti gražuole, motina iškart būtų jai uždraudusi. Veltui Erika tiesia rankas į likimą, likimas nepadaro iš jos pianistės, numeta ją ant žemės kaip skiedrą. Erika nežino, kaip jai tai atsitinka, nes ji jau seniai skambina beveik taip pat gerai kaip tie Didieji.

Paskui Erika galutinai susikerta per svarbų baigiamąjį Muzikos akademijos koncertą, susikerta jos varžovų giminaičių būrio ir dėl jos vienos atėjusios motinos akyse. Motinos, kuri išleido paskutinius savo pinigus Erikos koncertiniam tualetui. Vėliau motina šėrė Erikai per ausį, nes net visiški muzikos neišmanėliai galėjo suprasti, kad ji susikirto, iš veido, jeigu ne iš rankų. Be to, Erika pasirinko kūrinį ne gausiai čia suplūdusioms masėms, o „Mesiją", tokiam pasirinkimui motina atkakliai priešinosi. Ar šitaip vaikas gali įsismelkti į širdis masėms, kurias motina ir vaikas visados niekino, pirmoji, kad visados pati buvo nedidelė ir nereikšminga šių masių dalelė, antroji, kad niekados nenorėjo būti nedidelė, nereikšminga šių masių dalelė.

Plūstama Erika nusvyravo nuo pakylos, gėdydamasi ją pasitiko laukianti motina. Net mokytoja, kitados garsi pianistė, pikčiausiai bara Eriką už išsiblaškymą. Puiki proga praleista ir nebepasikartos. Netrukus ateis toji diena, kai Erikai niekas daugiau nebepavydės ir nebeliks jokių norų.

O ir kas jai daugiau daryti, tik mokytojauti. Žiaurus smūgis meistriškai pianistei, kuri staiga vėl atsiduria priešais mikčiojančius pradedančiuosius ir bejausmius pažengėlius. Konservatorijos ir muzikos mokyklos, taip pat privatūs muzikos mokytojai kantriai priima daug ką, kam vieta iš tikrųjų būtų sąvartynas ar geriausiu atveju futbolo aikštė. Daug jaunų žmonių, vis dar kaip senais laikais, grūdami į meną, labiausiai juos grūda tėvai, nes tėvai nieko nenutuokia apie meną, žino tik tiek, kad jis yra. Ir todėl taip džiaugiasi! Tačiau daugelį menas vėl atstumia nuo savęs, nes juk yra ir ribos. Erika ypač mėgsta mokydama nubrėžti ribą tarp gabių ir negabių

mokinių, tas rūšiavimas atlygina jai daug ką, juk pati vieną sykį buvo atskirta lyg avinas nuo avių. Erikos mokiniai ir mokinės kuo abejingiausiai sumaišyti iš visokiausių, kokios tik įmanomos, rūšių, ir iš anksto niekas jų nepatikrino, tegu ir paviršutiniškai. Labai retai tarp jų pasitaiko raudona rožė. Iš kai kurių Erika jau pirmaisiais metais išplėšia vieną ar kitą Klemenčio sonatiną, tuo tarpu kiti kriuksėdami knisasi po Černio etiudus pradedantiesiems ir per egzaminus paleidžiami, nes nenori rasti nieko o nieko, nei šiaudų, nei grūdų, o jų tėvai tikri, kad netrukus vaikai šveis paštetą.

Eriką trikdo ir džiugina uolieji pažengėliai, kurie stengiasi. Jie išvargsta Šuberto sonatas, Šumano „Kreislerianą", Bethoveno sonatas — aukščiausias pasiekimas pianistų mokinių gyvenime. Darbo įrankis, Biozendorferis, išaudžia painų melanžą, o šalia stovi mokytojas — Biozendorferis, kuriuo galima skambint tik Erikai, jeigu ko nors mokomasi dviem pianinais.

Po kokių trejų metų mokinys turi pereiti į aukštesnę klasę, tam jis laiko egzaminą. Su šiuo egzaminu daugiausia užsiėmusi Erika, kuri turi vangiai dirbantį mokinių variklį, stipriau spūstelėjusi kuro pedalą, paleisti rimtesnėn kelionėn. Kartais šitaip apdorotas variklis blogai veikia, nes jam labiau patiktų daryti ką kita, kas su muzika susiję tik tiek, jog žodžius kaip muziką šnabžda merginai į ausį. Tokie dalykai Erikai nepatinka, ji užgniaužia juos, kai tik gali. Dažnai prieš egzaminą Erika pamokslauja, kad nuklysti į šalį mažiau kenksminga, negu pagroti visą kūrinį klaidinga dvasia, jam netinkančia; ji pamokslauja kurčioms ausims, apkurtusioms iš baimės. Mat daugeliui jos mokinių muzika yra iškopimas iš darbininkijos gelmių į meninės švarumos aukštumas. Jie vėliau irgi bus mokytojai, mokys skambinti pianinu. Jie bijo, kad per egzaminą jų baimės apimti, šlapi nuo prakaito pirštai, skatinami padažnėjusio pulso, paspaus ne tą klavišą. Erika gali šnekėti apie interpretaciją, kiek tik jai lenda, jiems svarbu tik teisingai sugroti iki pabaigos.

Erikos mintys su džiaugsmu vis grįžta prie pono Valterio Klemerio, dailaus geltonplaukio vaikino, kuris pastaruoju metu ateina pirmasis kuo anksčiausiai ir vakare

išeina paskutinis. Erika norom nenorom prisipažįsta, kad jis tikras stropuolis. Jis studijuoja technikos mokslus, elektros srovę ir naudingas jos savybes. Pastaruoju metu jis laukia ilgiau už visus mokinius, ir, beje, nuo pat pirmųjų nedrąsių pratimų pirštams iki paskutinio Šopeno fantazijos *f-mol op. 49* trelių. Atrodo, jog jis turi labai daug laisvo laiko, neįtikėtinas daiktas mokslus baigiančiam studentui. Vieną dieną Erika jį paklausia, ar nenorėtų išmokti Šėnbergo, užuot čia sėdėjęs tuščiai. Ar jam nereikią ko nors pasimokyt studijoms? Nieko, nei paskaitų, nei namų darbų! Ji sužino apie atostogas, apie kurias nė nepagalvojo, nors moko daugelį studentų. Mokymosi groti pianinu atostogos nesutampa su universiteto atostogomis, griežtai kalbant, tai menui atostogų nėra niekados, jis visur seka iš paskos, bet menininkui taip tik geriau.

Erika stebisi: kodėl jūs, ponas Klemeri, visuomet ateinat šitaip anksti. Jeigu, kaip jūs, mokaisi Šėnbergo 33b, tai juk neįmanomas daiktas, kad patiktų „Skamba skamba linksmos dainos". Taigi kodėl jų klausotės? Uolusis Klemeris meluoja, kad visur ir visada trokšta sau naudos, tegul ir lašelyčio. Iš visko galima pasimokyt, sako apgavikas, nieko geriau nesugalvojęs. Jis aiškina, kad net patys mažiausi jo amato broliai trokštančiajam žinių gali kai ką perduoti. Tik reikia tas žinias kuo greičiau perimti ir žengti toliau. Prie mažiausių nevalia sustoti, antraip įsikiš mokytojai.

Be to, jaunasis mokinys mėgsta pasiklausyti, kaip skambina jo mokytoja, nors ir tralia lia ar bim bam bam arba *H-dur* gamas. Erika ginasi, nesakykit savo senai muzikos mokytojai komplimentų, ponas Klemeri, o jis prieštarauja, kokia čia kalba apie amžių ir apie komplimentus, tai kuo tikriausias ir nuoširdžiausias įsitikinimas! Kartais šis dailus vaikinas maloniai paprašo, kad jam būtų leista vieną kitą kūrinį išmokti papildomai, šalia užduočių, nes yra pernelyg stropus. Jis viltingai žvelgia į mokytoją ir laukia jos mosto. Tyko mostelėjimo pirštu. Mokytoja, kuri sėdi aukštai ant žirgo, atšaldo vaikiną, kandžiai primindama jam Šėnbergą: dar nelabai ir jį išmokot. Kaip mielai mokinys nusileidžia tokiai mokymo

jėgai, net jei mokytoja žvelgia į jį iš aukšto, stipriai laikydama rankoje vadžias.

Man atrodo, kad šitas prašmatnus bernas tave įsimylėjęs, zyzia prastai nusiteikusi motina, kai vėl pasitinka Eriką prie konservatorijos, kad damos, susikibusios už parankių ir sudėtingai susipainiojusios viena su kita, pasivaikščiotų po centrą. Oras groja taip, kaip damos diriguoja. Parkuose daug reginių, kurių Erikai jokia mada nevalia pamatyti, pagaliau kaip tik dėl šitos priežasties motina atėjo jos parsivesti. Elegantiškų batelių, rankinukų, skrybėlaičių, papuošalų. Todėl motina nuvilioja Eriką aplinkiniu keliu, pasitelkusi melagingą faktą, kad šiandien apsuksim ratą, nes oras toks gražus. Parkuose jau viskas žydi, pirmiausia rožės ir tulpės, kurios juk irgi neperka drabužių. Motina kalba Erikai apie natūralų grožį, kuriam nereikia dirbtinių pašvitų. Jis savaime gražus, Erika, kaip ir tu. Kam tų visų niekniekių.

Jau aštuntasis rajonas padvelkia šiltu tėviškės bezdalu, kaip šviežias šienas tvarte. Motina atsipučia, ji traukia dukterį pirmyn, pro parduotuves, į Juozapo miestų gatvės plotus. Motinai smagu, kad ir šįkart pasivaikščiojimas tekainavo tik puspadžius. Verčiau numinti puspadžiai, negu kad kas nors valytųsi batus į vieną iš damų Kohut.

Šitas kvartalas, jeigu kalbėsime apie jo gyventojus, labai pasenęs. Čia gyvena daugiausia senos moteriškės. Laimė, šitoji sena moteriškė, motina Kohut, įsitaisė jaunesnį prielipą, kuriuo gali didžiuotis ir kuris ja rūpinsis, kol jas išskirs mirtis. Tik mirtis gali jas abidvi išskirti, ir ji nurodyta Erikos kortelėje prie lagamino kaip numeris. Kartais šiame rajone pasipila žmogžudysčių serija, ir kelios senos moterėlės nusibaigia savo makulatūra užverstose lapių olose. Kur dingo jų taupomosios knygelės, vienas Dievas težino, ir dar bailus žmogžudys, kuris paieškojo po čiužiniu. Papuošalai, to trupučio papuošalų taip pat nė kvapo. O vienintelis sūnus, stalo įrankių firmos atstovas, nieko negauna. Aštuntasis Vienos rajonas — žmogžudžių mėgstamas kvartalas. Labai nesunku suuostyti, kur gyvena kokia nors sena dama. Subnuomininkai šaiposi, kad kiekvienam name gyvena bent po vieną

tokią nukaršusią motušę, ji šauniai atidaro duris dujininkui, kuris apsimeta esąs valdžios atstovas ir taip prisistato. Jos jau ne vieną kartą buvo įspėtos; bet vis dar atveria savo širdį ir duris, nes yra vienišos. Taip sena moteriškė Kohut kalba panelei Kohut, gąsdindama, kad toji nesusimanytų kada palikti motinos vienos.

O šiaip visi gyventojai smulkūs valdininkai ir ramūs tarnautojai. Vaikų mažai. Žydi kaštonai, o Prateryje vėlgi medžiai. Vienos Miške jau žaliuoja vynuogės. Deja, ponios Kohut turi atsisakyti svajonių kada nors atidžiai viską apžiūrėti, nes jos neturi automobilio.

Bet jos dažnokai važiuoja tramvajum iki vienos, rūpestingai parinktos galinės stotelės, kur išlipa kartu su visais ir džiugiai nužingsniuoja tolyn. Motina ir duktė panašios į padūkėles Čarlio Frankenšteino tetas, su kuprinėmis ant nugaros. Tik duktė neša kuprinę, kur nuo smalsių akių paslėpta ir kukli motinos manta. Batai su tvirtais puspadžiais. Nepamirštas nė lietsargis, kaip ragina kelionės vadovas. Verčiau pasirūpinti iš anksto, nei paskui turėti nemalonumų. Abi damos žvaliai traukia pirmyn. Jos nedainuoja, nes šį tą išmanydamos apie muziką nenori savo dainavimu jos žaloti. Jautiesi kaip Eichendorfo laikais, čiauška motina, nes tau atsiveria siela, susilieji su gamta. Šios abidvi damos turi sielą, nes sugeba gėrėtis gamta, kad ir kur ją regėtų. Todėl, jei pasitaiko tyras upelis, čia pat atsigeria čiurlenančio vandens. Gal stirna čia neprisiuseno. Jei pasitaiko storas medis ar tankus pomiškis, galima ir pačioms pasiusenti, tada antroji saugo, kad niekas neateitų ir įžūliai neįsispoksotų.

Per šitą iškylą ponios Kohut prisikaupia energijos naujai darbo savaitei, per kurią motina ne ką veikia, tik siurbia dukteriai kraują. Ar labai bareisi, klausia motina nevykėlę pianistę Eriką Kohut kasvakar. Ne, nieko, atsako duktė, dar turinti vilties, kurią dabar motina kuo rimčiausiai sutaršo. Motina dejuoja, kad vaikui trūksta savigarbos. Šiuos klaidingus garsus vaikas girdi jau daugiau kaip trisdešimt metų. Duktė, kuri nepraranda vilties, žino, kad jai tepasiekiamas tik profesorės vardas, kuriuo naudojasi jau dabar ir kurį suteikia ponas šalies prezidentas. Už ilgametę tarnybą per kuklias iškilmes. Kada

nors, jau nebe už kalnų, pensija. Vienos bendruomenė geraširdė, bet menininką oficialiai paskirta pensija pritrenkia kaip perkūnas iš giedro dangaus. Kam jau kliūva, tai kliūva. Vienos bendruomenė šiurkščiai nutraukia, kad viena karta perduotų kitai meną. Abi damos tvirtina, kad jos laukia nesulaukia Erikos pensijos! Tam jos kuria daugybę planų. Iki tol savas butas bus seniai apstatytas ir išmokėtas. Įsigytas sklypas statybai Žemutinėje Austrijoje. Namukui, priklausančiam damoms Kohut. Laimi tas, kas planuoja. Kas pasirūpina iš anksto, tas nevargsta bėdos prispirtas. Iki to laiko motinai bus netoli šimto, bet ji tikrai dar krutės.

Vienos Miško lapija šlaite ryškiai sušvinta nuo saulės spindulių.

Vienur kitur drįsta išlįsti pavasarinės gėlės, motina ir duktė jas skina ir deda į kuprinę. Taip joms ir reikia. Už smalsumą baudžiama, kaip tik pareiškia ponia Kohut sen. Jos labai tiks pamerkti į šviesžalę apvalią gmundenišką vazą, šitos gėliukės, mano Erika.

Paauglė ilgą laiką gyvena saugojamam rezervate. Ji saugoma nuo visokių įtakų ir pagundų, draudžiama ne darbas, vien malonumas. Motinai ir senelei, šiai moterų brigadai, prie kojų atremtas ginklas apginti Erikai nuo vyriškos lyties medžiotojo, tykančio lauke, jeigu prireiks, net svariai jį įspėti. Abi senės su savo užakusiais išdžiūvusiais tarpkojais atsiduotų bet kokiam vyriškiui, kad tik jis neprasibrautų prie jų jauniklės. Jauniklės nė trupučio nepalies nei meilė, nei geismas. Kietos kaip žvirgždas abiejų senių gėdos lūpos kaip mirštančio elniaragio žandų ataugos sausai šiugždėdamos stengiasi pačiupti grobį, bet niekas nepakliūva joms į spąstus. Taigi jos tūno prie jauno dukters ir anūkės kūno ir po truputį plėšosi nuo jo gabalus, o jų šarvai apsaugo jauną kūną, kad kas neateitų ir neužnuodytų. Net tolimose apylinkėse jos turi savo seklius, kurie, kaip sutarta, įsidėmi mergaitės elgesį ne namuose ir, jaukiai gurkšnodami kavą, papasakoja apie jį moteriškosioms auklėtojoms. Viską iškloja, tam ir yra naminis pyragas. Žinia-

nešės pasako, ką mačiusios prie senosios užtvankos: brangųjį vaiką su studentu iš Graco! Vaikas dabar nebeišleidžiamas iš namų apsupties, kol pasitaiso ir atsižada vyriškio.

Valstiečio sodyba žvelgia žemyn į slėnį, kur gyvena žvalgės, o šios iš įpratimo atsako jai žvilgsniu pro žiūronus. Kai pagaliau atvažiuoja svečiai iš sostinės, nes ateina vasara, jos nė nemano kišti nosies į kitų reikalus, bet visai apleidžia namų ūkį. Per pievą srovena upelis. Didžiuliai lazdynai staiga uždengia upelio vagą nuo žiūrovo, o nematomas už krūmo upelis nuteka į kaimynų pievą. Po kairei nuo namo aukštyn šauna kalnų pieva, kuri pasibaigia miške, valstiečiui priklauso to miško tik gabalas, visa kita valstybės. Aplinkui vaizdą labai susiaurina tankus spygliuočių miškas, bet puikiai matyti, ką veikia kaimynas, o ir pastarasis mato, ką darai pats. Karvės takais traukia į ganyklą. Užpakaly kairėje atvira anglių degykla, užpakaly dešinėje proskyna, žemuogių pievelė. Vertikaliai viršuje debesys ir paukščiai, vanagai ir suopiai.

Vanagas motina ir suopis senelė draudžia joms patikėtam vaikui palikti lizdą. Storomis riekėmis jos pjausto JAI gyvenimą, o kaimynės jau gražina apkalbas. Bet koks sluoksnis, kuriame kruta truputis gyvybės, laikomas sugedusiu ir nupjaunamas. Pernelyg didelis dykinėjimas kenkia muzikos studijoms. Apačioje, prie užtvankos, vaikinukai taškosi vandenyje, ten JĄ traukia. Jie kvatojasi ir nardo. Ten, tarp kaimo prasčiokų, JI galėtų sublizgėti. Ji dresiruota blizgėti. Jai įkalta, kad ji yra saulė, apie kurią viskas sukasi, tereikia jai tik sustoti, atskubės palydovai ir ims ją garbstyti. Ji žino, kad yra geresnė, nes jai vis tai kartojama. Bet bandyti praktiškai neverta.

Pagaliau smuikas nenoriai priglunda prie smakro, pakeltas neklusnia ranka. Lauke šypso saulė ir vilioja maudytis. Saulė vilioja nusirengti kitų akyse, o tą draudžia senės namuose. Kairės rankos pirštai skausmingai spaudžia plienines grifo stygas. Iškankinta Mocarto siela šaukia iš pragaro, nes smuikininkė nieko nejaučia, ji tik griežia ir griežia. Instrumentas skleidžia žvygavimą

ir urzgesį. JAI nėra ko baimintis kritikos, svarbiausia, kad nebūtų tylos, nes šie garsai parodo, jog vaikas gamomis įkopė į aukštesnes sferas, apačioje lyg negyvą lukštą palikęs kūną. Nusimestasis dukters kūniškas pavidalas paskui kruopščiai apieškomas, ar nėra žymių, kad juo naudojęsi vyriškiai, o paskui energingai iškratomas. Po grojimo jį vėl galima apsivilkti švarų, puikiai išdžiovintą ir taip iškrakmolytą, kad net gurgžda. Bejausmį ir niekieno nepalytėtą.

Motina kandžiai lepteli, kad JI, jeigu tik be niekur nieko būtų leista, tikrai daugiau dėmesio per dieną skirtų kokiam jaunam vyrui nei skambinimui pianinu. Pianiną čia kasmet reikia iš naujo suderinti, nes nuo šito šiurkštaus Alpių klimato kad ir geriausio derintojo darbas netrukus nueina perniek. Derintojas atvažiuoja iš Vienos traukiniu, paskui švogždamas kopia į kalną, kur kelios pamišėlės tvirtina turinčios pianiną, tūkstantis metrų virš jūros lygio! Derintojas pranašauja, kad geriausiu atveju instrumentu dar bus galima arti vienerius, dvejus metus, paskui jį smagiai sugrauš rūdys, puvėsiai ir pelėsiai. Motina žiūri, kad instrumentas būtų gerai suderintas, ji be paliovos sukiojasi ir apie dukters šonkaulius, visai nepaisydama vaiko nuotaikos, o paisydama vien savo motiniškos įtakos šiam užsispyrusiam, lengvai gendančiam, gyvam instrumentui.

Motina reikalauja, jog per vadinamuosius „koncertus", kaip saldus atlygis už uolų mokymąsi, langai visuomet būtų plačiai atlapoti, kad ir kaimynai galėtų mėgautis saldžiomis melodijomis. Motina ir senelė su žiūronais pasilypėjusios aukštai į kalną stebi, ar kaimynės ir jų giminaičiai irgi ramiai ir drausmingai sėdi ant suolelio priešais trobą, tvarkingai klausydamiesi. Kaimynės nori parduoti pieną, varškę, sviestą, kiaušinius ir daržoves, todėl privalo klausytis muzikavimo sėdėdamos priešais trobą. Senelė giria, kad pagyvenusi kaimynė pagaliau ištaikė laisvą valandėlę susidėti rankas į skreitą ir pasiklausyti muzikos. Šito ji laukė visą savo gyvenimą ir senatvėje sulaukė. Toks grožis vėl. Regis, ir vasarotojai sėdi šalia ir klausosi Bramso. Jie gauna, linksmai antrina motina, garantuotai tikrą šviežią muziką prie jų garantuotai tik-

ro šilto karvės pieno. Šiandien valstietei ir jos svečiams skambinamas vaikui ką tik įkaltas Šopenas. Motina paragina vaiką skambinti labai garsiai, nes kaimynė po truputį kursta. Taigi kaimynai išgirsta naują melodiją, kol kas dar nežinomą. Turės jos dažnai klausytis, kol atpažins pjesę net patamsyje. Dar atidarysim ir duris, kad jie geriau girdėtų. Purvinos klasikos čiurkšlės išsiveržia pro visas namo angas ir šlaitais paplūsta į slėnį. Kaimynams atrodys, tarsi jie stovi visai šalia. Tegu tik išsižioja, ir šiltos Šopeno išrūgos įtekės jiems į nasrus. O vėliau dar Bramsas, tas nepatenkintųjų muzikas, specialiai moteriai.

Ji sukaupia visą energiją, išskečia sparnus ir tada staigiai puola pirmyn, prie klavišų, kurie lekia jos linkui kaip žemė krintant lėktuvui. Bet kokį garsą, kurio neįveikia iš pirmo įsibėgėjimo, ji tiesiog praleidžia. Šitaip subtiliai keršydama — praleisdama natas — savo nenusimanančioms apie muziką kankintojoms, ji junta mažulytį pasitenkinimą. Praleistos natos nepastebi nė vienas mėgėjas, bet nuo klaidingai sugrotos besilepinantys vasarotojai staigiai pašoka iš savo šezlongų. Kas ten aukštybėse darosi? Kasmet jie brangiai moka valstietei už kaimišką tylą, o dabar nuo kalvos garsiai aidi muzika.

Abidvi nuodingosios motušės klausosi savo aukos, kuriai beveik jau iščiulpė kraują, kaip kokie vorai kryžiuočiai. Apsirengusios paprastom sukniom, pasirišusios gėlėtas prijuostes. Mat savo suknias jos saugo labiau nei savo kalinės jausmus. Jau dabar jos kaista nuo savo pačių pagyrų, koks kuklus likęs vaikas, nors jau padarė pasaulinio garso karjerą. Duktė ir anūkė kol kas slepiama nuo pasaulio, kad vėliau nebepriklausytų nei mamai, nei močiutei, o priklausytų visam pasauliui. Jos pataria pasauliui pasisemti kantrybės, nes vaikas jam tegalės būti patikėtas tik vėliau.

Ir šiandien tu turi tiek daug publikos! Tik pasižiūrėk, bent septyni margadryžiuose šezlonguose. Tai išbandymas. Tačiau kai Bramso barškinimas galų gale pasibaigia, lyg nedailus ką tik girdėtos muzikos atgarsis iš šitų vasarotojų gerklių apačioje nuaidi griausmingas kvatojimas. Iš ko jie taip kvailai juokiasi? Negi neturi jokios pa-

garbos? Motina ir duktė, apsiginklavusios pieno ąsočiais, patraukia žemyn į karo žygį atkeršyti Bramso vardu už juoką. Pasinaudodami proga vasarotojai skundžiasi triukšmu, trikdančiu gamtos ramybę. Motina kandžiai atrėžia, kad Šuberto sonatos turi daugiau miško ramybės nei pats miškas. Tik jie to nesuvokią. Išdidžiai nusukusi veidą motina vėl lipa į savo vienišą kalną, nešina kaimišku sviestu ir kūdikiu įsčiose. Pasipūtusi žengia duktė, nešdama pieno ąsotį. Tik kitą vakarą jos abi vėl viešai pasirodys. Vasarotojai dar ilgai šnekučiuojasi apie savo hobį: valstiečių naminę.

Ji jaučiasi nuo visų atsiskyrusi, nes ji nuo visų atskiriama. Kiti žingsniuoja tolyn, net perlipdami per ją — tokia menka ji kliūtis. Keliauninkas nueina, o ji pasilieka tysoti ant kelio kaip riebaluotas sumuštinio popierius, daugių daugiausia truputį pajudinamas vėjo. Popierius negali keliauti, jis sudūlėja vietoje. Sudūlėja per daugybę metų, daugybę metų be jokių permainų.

Permainoms pas jas apsilankė pusbrolis, kuris pripildė namą judraus gyvastingumo. Negana to, jis dar atsineša ir kitą, svetimą gyvenimą, kurį jis traukia kaip šviesa vabzdžius. Pusbrolis studijuoja mediciną ir privilioja kaimo jaunuomenę pagyrūnišku gyvybingumu ir sportinėmis žiniomis. Jis papasakoja, jeigu turi nuotaikos, mediciniška anekdotą ir praminamas Vaikiu, nes jis vaikis, suprantąs malonumus. Kaip uola kyšo jis iš urduliuojančios aplinkui jį kaimo jaunuomenės mūšos, o ta visaip jį pamėgdžioja. Staiga į namą įsiveržė gyvenimas, nes juk vyras visada įneša į namus gyvenimą. Niekinamai šypsodamosios, pilnos išdidumo namų moteriškės žiūri į jaunuolį, kuris privalo išsišėlti. Jos įspėja jį tik dėl gyvačių, kurios vėliau galėtų užsimanyt vedybų. Šitas jaunas vyriškis labiausiai mėgsta šėlti viešai, jam reikia žiūrovų, ir jis jų gauna. Net griežta JOS motina šypsosi. Tas vyras pagaliau turi žengti į priešišką gyvenimą, o duktė tuo tarpu stengtis pakilti muzikos sparnais.

Vaikis labiausiai mėgsta mūvėti itin siaurom maudymosi kelnaitėm ir žiūri, kad ir merginos dėvėtų kuo siauresniu bikiniu, naujiena mados epochoje. Kartu su

draugais jis išmatuoja centimetrais tai, ką jam gali pasiūlyti mergina, ir šaiposi iš to, ko nesiūloma. Su kaimo merginomis Vaikis žaidžia badmintoną. Jis labai stengiasi išmokyti merginas šito meno, kuriam svarbiausia susikaupimas. Jis mielai pataiso merginos ranką su rakete, o mergina, apsirengusi siauručiu bikiniu, gėdijasi. Šitas maudymosi kostiumėlis sutaupytas iš pardavėjos algos. Mergina norėtų ištekėti už gydytojo ir demonstruoja figūrą, kad būsimasis gydytojas žinotų, ką gaus. Juk jis nepirks katės maiše. Vaikio genitalijos tik per vargą subruktos į maišelį, prisiūtą prie dviejų virvučių, kurios ištemptos per strėnas ir šonuose, kairiam ir dešiniam, surištos kilputėmis. Nerūpestingai, nes jam tai nesvarbu. Kartais virvutės atsipalaiduoja, ir Vaikis jas vėl užsiriša. Tai mini maudymosi kelnaitės.

Bet daugiausia jaunasis vyriškis čia, ant kalno, kur jis dar sugeba kelti susižavėjimą, demonstruoja naujausius imtynininko triukus. Jis moka ir keletą sudėtingų dziudo judesių. Šių judesių nesugeba atremti nė vienas naujokas, nenusimanąs apie šią sporto rūšį, taigi greit pargriaunamas ant žemės. Žiūrovams iš gerklių pasklinda stugus kvatojimas, ir pargriautasis geraširdiškai juokiasi drauge, kad nebūtų išjuoktas. Merginos raičiojasi apie Vaikį kaip prinokę vaisiai, nukritę nuo medžio. Jam, jaunajam sportininkui, tereikia tik pakelti tą vaisių ir suvalgyti. Merginos skardžiai žvygauja, akių kampučiais atidžiai stebėdamos ir išnaudodamos vietos pranašumus. Jos ritasi nuo kalvos žemyn ir kikena, įlekia į žvirgždą ar varnalėšas ir spiegia. Jaunuolis triumfuodamas stovi virš jų. Besisiūlančią merginą jis ima už rankų riešų ir spaudžia juos, spaudžia. Jis pasitelkia slaptą sverto poveikį, tiksliai nematyti kaip, stipresnė jėga ir nedoras triukas priverčia bandomąją atsiklaupti prie Vaikio kojų. Iš dalies jis parklupdė ją, iš dalies ji pati susmuko. Kas galėjo atsispirti jaunajam studentui? Jeigu jo nuotaika itin gera, tai merginai, susirietusiai priešais jį ant žemės, dar leidžiama pabučiuoti jam kojas, nes antraip Vaikis jos nepaleidžia. Kojos pabučiuojamos, o klusni auka tikisi daugiau bučinių, saldesnių, nes jie slaptai dovanojami ir į juos slaptai atsakoma.

Saulės šviesa mirga ant galvų; iš mažo vaikiško baseino teškiamas aukštyn žvilga vanduo. JI skambina pianinu, ignoruodama kada ne kada pasigirstančius juoko pliūpsnius. JOS motina įsakmiai paprašė nekreipti į tai dėmesio. Motina stovi ant verandos laiptelių ir juokiasi, juokiasi laikydama rankoje pyragaičių lėkštę. Motina sako, kad jaunas esi tik vienąkart, bet niekas jos nesupranta per tokį žviegimą.

Viena ausimi JI nuolatos klausosi triukšmo lauke, kurį kelia jos pusbrolis su merginomis. Ji klausosi, kaip jis sveikais dantimis įsikerta į laiką ir su apetitu jį šveičia. JI pati skausmingai įsisąmoninusi kiekvieną laiko sekundę, kaip laikrodis jos pirštai tiksena sekundes į klavišus. Kambario, kuriame ji mokosi, langai su grotomis. Grotų šešėlis — tai kryžius, atstatytas smagybėms lauke kaip vampyrui, kuris norėtų atsigerti kraujo.

Dabar, ketindamas pelnytai atsivėsinti, jaunasis vyriškis pliumpteli į baseiną. Jis ką tik prileistas vandens, šalto kaip ledas šulinio vandens, tik drąsuolis, kuriam priklauso pasaulis, išdrįsta panerti. Linksmai prunkšdamas kaip banginis Vaikis vėl pasirodo paviršiuje. JI mato tai nežiūrėdama. Rėkdamos „bravo" naujai iškeptos būsimo gydytojo draugužės akimirksniu puola į baseiną, kiek tik ten jų telpa. Tai bent taškymasis, bent knibždėlynas. Jos visą laiką mėgdžioja Vaikį, juokiasi motina. Ji pakanti. Ir senoji močiutė, kurią JI pasidalijusi su pusbroliu, atskuba pasižiūrėti studento išdaigos. Ir nukaršusi senelė aptaškoma, nes Vaikiui nėra nieko šventa, net amžius. Tačiau tik juokiamasi iš vyriško judraus anūko. Motina padaro išmintingą pastabą, nes Vaikis pirma iš lėto neatšaldė krūtinės, bet galiausiai priversta dar garsiau kvatotis negu kiti, net nenorėdama; juoko papliūpos ją krato, drebina, kai Vaikis labai natūraliai vaizduoja ruonį. Motiną iš vidaus kažkas drebina ir purto, lyg jos viduriuose ridinėtųsi stikliniai rutuliai. Vaikis nueina taip toli, kad ima svaidyti į orą seną sviedinį, bandydamas atmušti jį nosimi, tačiau ir žongliruoti reikia mokėti. Visi net susirietę iš juoko, juda kruta besikvatodami, net ašaroja. Kažkas garsiai uždainuoja tirolietiškai. Kažkas šūkčioja, kaip paprastai kalnuose. Netrukus pietūs. Ge-

riau iš anksto atsivėsinti, ne iškart pavalgius, nes tai pavojinga.

Nutyla nuaidi paskutinis pianino akordas, JOS gyslos atsipalaiduoja. Sučirškė žadintuvas, kurį nustatė pati motina. Frazės vidury ji pašoka ir išlekia į lauką, pilna sudėtingų jaunystės jausmų, paprasčiausiai, kad dar sučiuptų paskutinę dalelę bendro dainavimo ir šokinėjimo. Lauke pusseserę pasitinka kaip dera. Ir vėl turėjai šitiek skambinti? Tegu motina duoda jai ramybę, juk atostogos. Motina užkerta kelią blogai įtakai, kad jai nesugadintų vaiko. Nerūkantis ir negeriantis Vaikis suleidžia dantis į duoną su dešra. Nors pietūs netrukus gatavi, namų damos negali atsakyti savo numylėtiniui duonos kąsnio. Paskui Vaikis negailėdamas šliūkšteli į puslitrinę taurę aviečių sirupo, kuriam žaliavos prisirinko pačios damos, pripila ją šulinio vandens ir susiverčia į gerklę. Dabar jis prisikaupė naujų jėgų. Dabar jis delnu mėgaudamasis daužo raumeningą pilvą. Daužo ir kitus raumenis. Motina ir senelė gali valandų valandas kalbėtis apie palaimintą Vaikio apetitą. Jos pranoksta viena kitą išmoningomis detalėmis apie valgį, ištisą dieną prasiginčija dėl to, ką labiau mėgsta Vaikis, veršienos ar kiaulienos pjausniuką. Motina klausia savo giminaitį, kaip jam sekasi studijos, o giminaitis atkerta, kad dabar valandėlę norėtų pamiršti studijas. Jis nori bent kartą būti tikrai jaunas ir išsišėlti. Kada nors paskui jis pasakys, jog jaunystė seniai praėjusi.

Vaikis pastebi JĄ ir pataria truputį pasijuokti. Kodėl JI tokia rimta? Kaip sportas, jai siūloma tai, kas duoda juokui progos ir apskritai labai palankiai veikia. Dėl sportinio džiaugsmo pusbrolis taip žvengia, kad iš pražiotos burnos jam išlekia duonos su dešra trupiniai. Jis net dejuoja iš palaimos. Jis šauniai rąžosi. Jis sukasi ratu kaip vilkiukas ir griūva į pievą, lyg būtų negyvas. Bet netrukus jis pašoka, nebijokit. Dabar kaip tik metas pusseserytei, kurią jis norėtų pralinksminti, pademonstruoti patentuotą imtynininko triuką. Pusseserę tai pradžiugins, tetulę supykins.

JI lekia žemyn taip, kad net švilpia, likit sveiki. Tai kelionė, iš kurios negrįžtama. Ji susmunka palei savo

išilginę ašį, žemyn slenka paštas, aukštyn liftas; pasiutusiai greit medžiai, nedideli laiptų turėklai, apaugę laukinėm erškėtrožėm, aplink stovį žmonės prašvilpia jai pro akis, dingsta iš akiračio. Staigus truktelėjimas į viršų. Sugniuždomi jos šonkauliai, jai virš galvos išnyksta Vaikio apžėlusi krūtinė, ribos pasikeičia, akis jau užgriebia virveles, prie kurių pakabintas jo maišelis. Tuoj po to negailestingai išnyra raudonas Everesto kalnelis, padidintoj nuotraukoj po juo ilgi šviesūs švelnūs plaukai ant šlaunų. Liftas staiga sustoja. Pirmasis aukštas. Kažkur jos nugaroje garsiai subraška kaulai, sužviegia šarnyrai — taip labai jie suspaudžiami. Ir jau ji klūpo, valio. Vaikiui vėl pavyko apgauti mergaitę. Ji klūpo čia priešais savo atostogaujantį pusbrolį, atostogaujantis vaikas priešais kitą atostogaujantį vaiką. Plonas ašarų lakas žvilga JAI ant veido, kurį ji pakelia, ketindama pažvelgti į besijuokiančią kaukę, kone plyštančią per siūles. Šitas pokštininkas kaip reikiant ją sudorojo ir dabar labai džiaugiasi pergale. Ji primygta prie kalnų žemės. Motina ima šaukti, kaip elgiamasi su jos vaiku kaimo jaunuomenės akyse, su šita talentinga dukra, kuria visi žavisi!

Raudonasis pakutis, pilnas lytinių organų, susvyruoja, ima gundomai suktis JAI prieš akis. Jis priklauso gundytojui, kuriam nė viena nepajėgia atsispirti. Trumpą akimirksnį ji tik priglaudžia prie jo skruostą. Pati nežino kaip. Ji tik tenori jį pajusti, nori šį žvilgantį Kalėdinės eglutės papuošalą tik vienintelį kartą palytėti lūpomis. Akimirksnį JI pasijunta gaunanti šį paketą. JI perbraukia per jį lūpomis, o gal smakru? Tai atsitiko ne jos laisva valia. Vaikis nė nenutuokia, kad jis sukėlė pusseserei akmeninę jausmų laviną. Ji žiūri ir žiūri. Pakiukas padėtas jai kaip koks preparatas po mikroskopu. Sustok, akimirka žavinga, tu tokia graži.

Niekas nieko nepastebėjo, visi susibūrė apie valgį. Vaikis iškart JĄ paleidžia ir sūpuodamasis pasitraukia atgal. Ypatingai susiklosčius aplinkybėms šiandien nebus kojų bučiavimo, kuriuo dažniausiai pasibaigia pratimas. Jis truputį paspyruokliuoja, kad atsipalaiduotų, sumišęs truputį pašokinėja vietoje ir dideliais šuoliais juokda-

masis nurūksta tolyn. Pieva praryja jį, damos šaukia valgyti. Vaikis išskrido, jis iššoko iš lizdo. Jis nieko neatsako. Netrukus jis visiškai išnyks, ir keli vyrukai bičiuliai paklusniai nulekia iš paskos. Pasiutiškos gaudynės nutolsta. Motina švelniai pabara nesantį Vaikį už padūkimą. Motina padėjo daug vargo virdama, o dabar stovi su viskuo lietuje.

Vaikis vėl atsiranda tik gerokai vėliau. Visur jau viešpatauja vakaro tyla, tik prie upelio — lakštingala. Visi lošia verandoje kortomis. Beveik nesąmoningai peteliškė plevena apie žibalinę lempą. JOS nevilioja joks šviesos ratas. JI sėdi viena savo kambaryje, atsiskyrusi nuo minios, kuri ją pamiršo, nes ji taip nedaug sveria. Ji nieko neslegia. Iš daugiasluoksnio paketo ji kruopščiai išvynioja skustuvą. Skustuvas šypsosi jai kaip sužadėtinis sužadėtinei. JI atsargiai pabando ašmenis, jie aštrūs, kaip ir dera skustuvo ašmenims. Paskui keletą kartų giliai įmyga skustuvą į plaštakos viršų, bet vėlgi ne tiek giliai, kad sužeistų gyslas. Tai apskritai neskauda. Metalas sminga kaip į sviestą. Akimirką lygiam audiny pirmiau prasiveria taupyklės plyšys, paskui su vargu sulaikomas kraujas ima veržtis pro užtvarą. Iš viso keturi pjūviai. Gana, antraip ji nukraujuos. Skustuvas vėl nušluostomas ir suvyniojamas. Visą tą laiką iš žaizdų sunkiasi ir teka šviesiai raudonas kraujas, viską tepdamas, kas pasitaiko jo kely. Jis srovena šiltas ir be garso, tai nėra nemalonu. Jis toks skystas. Teka be paliovos. Viską nudažo raudonai. Keturi plyšiai, iš kurių be paliovos sunkiasi kraujas. Ant grindų ir net jau ant patalynės keturi upeliukai susilieja į veržlų srautą. Bėk tik ašaromis mano, tuoj tave priglaus upelis. Susidaro klanelis. O jis teka vis tolyn. Teka ir teka, teka ir teka.

Kaip visada tvarkinga mokytoja Erika šiandien be gailesčio palieka savo muzikinės veiklos vietą. Į akis nekrintantį jos išėjimą palydi ragų ir trimitų garsai, kaip ir viena kita smuiko trelė, besiskverbią sumišai pro langus. Kad ją palydėtų. Erika beveik nė neprislegia laiptų pakopų. Net motina šiandien jos nelaukia. Turėdama

tikslą, Erika iškart patraukia keliu, kuriuo ėjo jau kelis kartus. Jis neveda tiesiai į namus, gal ten prašmatnus vilkas, piktas vilkas, atsirėmęs į kaimišką telegrafo stulpą, krapštosi iš dantų paskutinės savo aukos mėsos liekanas. Erika norėtų įkasti į savo tikrai vienbėgį gyvenimą kelio stulpą ir suvilioti vilką žvilgsniais. Jau iš tolo jį pamatys ir išgirs, kaip plyšta draskoma medžiaga, oda. Tada bus vėlus vakaras. Iš netikrų muzikinių tiesų miglos išnirs nuotykis. Erika veržliai dėlioja kojas.

Gatvių žiotys prasiveria ir vėl užsiveria, nes Erika nepasiryžta jomis eiti. Ji tik spokso į priekį, jeigu atsitiktinai koks vyriškis jai mirkteli. Jis ne vilkas, ir moteriška jos esybė nesuspurda, ją tarsi suspaudžia plieno kamštis. Kaip didelė balandė Erika krypteli galvą, taigi vyriškis iškart nueina toliau, daugiau nebedelsdamas. Vyriškį išgąsdina žemės griūtis, kurią jis sukėlė žingsniu. Mintį pasinaudoti šia moterim ar ją globoti vyriškis tuoj pat išmeta iš galvos. Erikos veidas iš pasipūtimo net susmailėja; nosis, burna, viskas pavirsta į strėlę, lekiančią viena kryptimi, ariančia vietovę ir tereiškiančia tik vieną dalyką: pirmyn. Paauglių gauja nepalankiai užkabina damą Eriką. Jie nežino, kad tai ponia profesorė, ir nerodo jokios pagarbos. Languotas klostytas Erikos sijonas tiksliai dengia kelius, nei milimetru žemiau, nei milimetru aukščiau. Dar šilkiniai marškinėliai, kurie, jei kalbėsim apie dydį, tiksliai uždengia viršutinę Erikos kūno dalį. Krepšys su natomis kaip visada po pažasčia, užtrauktukas tvarkingai užtrauktas. Kas tik su užtrauktukais, Erikos viskas užtraukta.

Pavažiuokim galiuką tramvajum, juo nukeliauji į priemiesčius. Čia mėnesinis bilietas nebegalioja, ir Erika turi nusipirkti bilietą. Šiaip ji niekad čia nevažinėja. Tai apylinkės, kuriose nesilankai, jeigu neturi reikalų. Net ir mokinių iš čia retai pasitaiko. Jokia muzika čia nesilaiko ilgiau, nei reikia plokštelei muzikiniam aparate.

Nedidelės smuklės prie kampų jau spjaudo šviesą ant šaligatvio. Lempų salose ginčijasi būreliai, nes kažkas suklydo tvirtindamas. Erika norom nenorom mato daug ką, ko šiaip nežino. Vienur kitur užvedami mopedai arba staiga nelauktai jų tarškesys ima smaigstyti

orą. Jie skubiai nutolsta, lyg būtų labai laukiami. Pastorate vyksta estradinis koncertas, ir mopedininkai tuoj pat genami tolyn, nes jie trikdo rimtį. Daugiausia du asmenys sėdi ant silpno dviračio, kad išnaudotų vietą. Ne kiekvienas gali turėti mopedą. Čia, už miesto, automobiliukai prikimšti iki paskutinės vietos. Dažnai prosenelė išdidi sėdi tarp giminaičių, vežama pasivaikščioti į kapines.

Erika išlipa. Dabar ji toliau eina pėsčia. Nesidairo nei į dešinę, nei į kairę. Darbuotojai užsklendžia savitarnos parduotuvės duris, priešais jas vos pulsuoja paskutiniai namų šeimininkių pokalbių varikliai. Diskantas ginčijasi su baritonu, kad vynuogės buvo tikrai supelijusios. Labiausiai apatinės plastmasiniam krepšy. Todėl šiandien jų ir nebepirko, tai garsiai išbeldžiama ir pažeriama priešais kitus, skundų ir pykčio atliekų krūva. Už užrakintų stiklinių durų kasininkė kariauja su savo aparatu. Neranda ir neranda klaidos. Vaikas stumiasi paspirtuku, o kitas bėga šalia, bliaudamas pro ašaras, kad dabar ir jis, kaip žadėta, norėtų bent kartą pavažiuoti. O kitas vaikas nepaiso blogesnėj padėty atsidūrusio kolegos prašymų. Kituose kvartaluose šitokių paspirtukų nė nebepamatysi, galvoja Erika. Sykį ir jai buvo toks padovanotas, tada ji labai džiaugėsi. Nors jai nebuvo leista važinėtis, nes gatvė žudo vaikus.

Maždaug ketverių metų vaiko galva atsilošia atgal nuo panašaus į viesulą motinos antausio, akimirką ji bejėgiškai svyruoja kaip stovukas, kuris neteko pusiausvyros ir todėl didžiausiomis pastangomis bando susigrąžinti tą padėtį. Pagaliau vaiko galva vėl laikosi vertikaliai, kaip ir dera, ir skleidžia pasibaisėtinus garsus, už ką nekantri moteris netrukus vėl išmuša ją iš vertikalios padėties. Dabar vaiko galva jau pažymėta nematomu rašalu, skirtu kur kas blogesniems tikslams. Ji, moteris, turi tempti sunkius krepšius ir mieliausiai matytų šitą vaiką dingstantį kanalizacijoje. Kad galėtų nubausti mažylį, ji turi kaskart laikinai pasidėti sunkius krepšius ant žemės, o tai papildomas darbas. Bet šis menkas vargas jai, rodos, apsimoka. Vaikas mokosi prievartos kalbos, bet jis mokosi nenoriai ir taip pat nieko neįsidėmi mo-

kykloje. Jis jau moka keletą žodžių, pačių būtiniausių, tegu jų ir nelabai įmanoma suprasti, kai žliumbia.

Tačiau greitai moteris ir bliaunantis vaikas atsilieka nuo Erikos. Tegu jie ir ilgam sustoja! Jie niekada negalės žengti koja kojon su gyvybingu laiku. Erika kaip karavanas traukia tolyn. Tai vien gyvenamasis kvartalas, bet nelabai koks. Pavėlavusios šeimos galvos įsmunka pro namų duris, kur kaip negailestingi plaktuko smūgiai užgriūva savo namiškius. Užsitrenkia paskutinės automobilių durelės, išdidžiai ir pasitikėdamos savimi, nes čia automobiliukai — šeimų numylėtiniai ir paprasčiausiai gali sau viską leisti. Maloniai blizgėdami jie lieka prie šaligatvio krašto, jų savininkai nuskuba vakarienės. Kas dabar neturi buto, trokšta jo, bet niekuomet negalės sau pasistatyti, net su statybinės firmos banku ir ilgalaikiais kreditais. O kas čia, kaip tik čia, turi butą, labiau mėgsta būti ne jame, o kur nors kelionėje.

Vis daugiau vyrų dabar painiojasi Erikai ant kelio. Moterys, lyg išgirdusios slaptą burtažodį, išnyko skylėse, čia vadinamose butais. Tokiu laiku jos vienos nesirodo gatvėje. Tik lydimos namiškių eina gerti alaus ar lankyti giminaičių. Bet jei tik tarp jų būna suaugęs. Visur jos nematomos, bet taip reikalingos audžia siaudžia. Sklinda virtuviniai kvapai. Kartais tyliai bilda puodai, skrebena šakutės. Žydrai sumirga pirmasis pavakario šeimyninis serialas iš pradžių pro šitą, tada pro aną, tada pro daugelį langų. Žvilgantys kristalai, kurių priberta artėjanti naktis. Fasadai virsta vienodais scenos užkulisiais, už kurių nėra nieko; viskas tas pats ir susilieja. Tik televizoriaus garsai realūs, jie ir yra vienintelė gyvybė. Aplinkui visi žmonės tuo pačiu laiku išgyvena tą patį, išskyrus tik tuos retus atvejus, kai koks nors vienišius kada įsijungia antrąją programą ir žiūri „Iš krikščionybės laikų pasaulio". Šie individualistai mokomi apie eucharistinį kongresą, prikamšytą skaičių. Šiandien irgi turi mokėti, jeigu nori būti kitoniškas.

O čia: lojantys turkų balsai. Iškart prisideda kitas — gerklinis serbų chorvatų kontrtenoras. Kaip iš lanko iššauta vyrų minia, pulkeliai, kurie atskuba čia atskirai ir dabar susiburia: arkoje po miesto geležinkeliu, kur įreng-

ta *Peep-Show*[1]. Viename viaduko skliaute, virš kurio dunda traukinys. Net ir tokia nedidelė erdvė, užtat taupiai panaudota, nė plotelis nenueina veltui. Turkams arkos forma tikriausiai rodos pažįstama iš jų mečečių. Gal viskas net primena ir haremą. Viaduko arka, visiškai išduobta apačioje ir pilna nuogų moterų. Visada viena po kitos, pasirodo visos. Sumažintas Veneros kalnelis. Miniatiūrinio formato. Prisiartina Tanhoizeris ir pabeldžia lazdele. Šitoji miesto geležinkelio arka pastatyta iš plytų, o viduje jau ne vienas užsižiūrėjo į dailią moterį. Ji labai tiksliai priderinta, šita parduotuvėlė, kur tamposi ir rąžosi nuogos moterys. Jos keičiasi, tos moterys. Jos nenoriai sukasi pagal tam tikrą principą visoje *Peep-Shows* grandinėje, kad nuolatinis klientas ar svečias visą laiką per tam tikrus tarpus gautų pamatyti vis kitonišką nuogybę. Antraip jis daugiau nebeateis. Abonentas. Galų gale jis juk neša brangius savo pinigus ir meta juos, monetą po monetos, į žiojėjantį nepasotinamą plyšį. Mat visuomet kaip tik tada, kai pasidaro nepaprastai įdomu, jis turi įmesti naują dešimtuką. Viena ranka meta, kita beprasmiškai siurbia pro langą vyrišką jėgą. Namuose vyriškis valgo už tris, o čia tai paprasčiausiai nedėmesingai drebia ant žemės.

Kas dešimt minučių nudunda elektrinis Vienos miesto traukinys. Jis sudrebina visą skliautą, tačiau nesudrebinamos merginos sukasi toliau. Jie tai jau žino. Pripranti, kad kartais traukinys dusliai nugriaudėja. Monetų plyšys pamaitinamas, langas spragteli, ir pasirodo rožinė mėsa, technikos stebuklas. Neleidžiama prisiliesti prie šios mėsos, nebūtų ir galima, nes tarp jų siena. Langas prie dviračių tako apklijuotas juodu popieriumi. Ant jo gražūs geltonos spalvos ornamentai papuošimui. Į juodą popierių įstatytas veidrodėlis, kur gali pasižiūrėti į save. Nežinia kam, gal kad paskui galėtum susišukuoti. Šalia prigludusi sekso krautuvėlė. Ten galima nusipirkti, ko įsigeidei. Moterų ten neįsigysi; bet pusiausvyrai ten yra plonyčių nailoninių baltinių su daugybe plyšių, kurie pagal pasirinkimą priekyje arba užpakaly-

[1] Kabinos, kur žiūrima į judančias nuogas moteris pro akutę (*angl.*).

je. Namie jais aprengiama žmona, ir tada galima griebti, o žmonai net nereikia nusimauti kelnaičių. Yra prie jų ir tinkamų marškinukų; viršuje jie su dviem apskritomis skylėmis, tada pro jas išlenda moters krūtys. O visa kita dengia permatoma medžiaga. Viskas apkraštuota plonutyčiais raukiniais. Galima pasirinkti pageidaujamos spalvos baltinių: tamsiai raudonos ar juodos. Blondinei geriau tinka juoda, juodaplaukei geriau raudona. Ten taip pat yra knygų ir žurnalų, siaurajuosčių filmų ir pakankamai apdulkėjusių įvairių videokasečių. Šitos prekės čia visai neturi paklausos. Klientas neįsigijęs joms reikalingo aparato. Higieninės guminės prekės su įvairiais įrantymais paviršiuje perkamos geriau, taip pat ir pripučiamos moters imitacijos. Iš pradžių jie viduje pasižiūri į tikrą moterį, o paskui lauke nusiperka imitaciją. Mat pirkėjas, deja, negali pasiimti tų gražių nuogų damų, kad saugiam kambariūkšty tiek duotų garo, kol ji suplyštų. Šitos moterys juk dar nepatyrė nieko, kas jas sukrėstų iki sielos gelmių, antraip šitaip neišsidirbinėtų. Antraip iškart su noru eitų kartu, nesikraipiusios tik taip ar anaip. Kokia jau čia profesija moteriai. Mieliausiai kokią vieną iškart vestis, nesvarbu kurią, iš principo jos visos vienodos. Iš esmės nelabai skiriasi, daugiausia plaukų spalva, o tuo tarpu vyrai juk daugiau atskiros asmenybės, iš kurių vienas labiau mėgsta turėti tą, o kitas tą. Gašli nenaudėlė už lango, taigi *quasi*[2] kitoje barjero pusėje, pusiausvyrai ypač trokšta, kad šie asilai už langų bemankydami nusitrauktų galus. Šitokiu būdu vieni kai ką gauna iš kitų, ir atmosfera tikrai rami. Jokios paslaugos be atpildo. Jie moka ir už tai, ką gauna.

Erikos rankinukas, kurį dar nešasi be natų krepšio, išsipūtęs nuo surinktų dešimties šilingų monetų. Beveik niekada čionai neužklysta jokia moteris, bet Erika juk visada nori kažko ypatingo. Ji tokia yra. Jeigu daugelis tokie ir anokie, tai ji iš principo jų priešingybė. Jeigu vieni sako „noo!", tai ji vienintelė — „stok!" ir dar didžiuojasi. Tik šitaip Erika gali patraukti dėmesį. Dabar

[2] Tarytum (*lot.*).

ji ketina eiti į vidų. Turkų ir jugoslavų teritorijos ir kalbos salos bailiai atsitraukia nuo šio padaro iš kito pasaulio. Staiga jie nebesugeba suskaičiuoti iki trijų, bet jie mieliausiai išprievartautų moteris, jeigu galėtų. Erikai pavymui jie šaukia žodžius, kurių ji, laimė, nesupranta. Jos galva aukštai iškelta. Nė vienas jos negriebia, net ir labai girtas. Be to, stebi pagyvenęs vyriškis. Ar jis savininkas, nuomininkas? Vienas kitas sutiktas čiabuvis spaudžiasi prie sienos. Jų pasitikėjimo savim nesustiprina nė būrys, ir be to, jie dar turi liestis prie žmonių, kuriems šiaip duoda kelią. Jų kūnus sujungia nepageidaujamas ryšys, o pageidaujamo taip ir nėra. Deja, vyro instinktas stiprus. Pinigų nebeužtenka net stipriam tikram sodos vandeniui su vynu, netrukus paskutinis. Čiabuviai lėtai pėdina palei viaduko sieną. Arkoje priešais didelę *Show* yra specializuota slidžių krautuvė, o dar už vienos arkos priešais prisišliejusi dviračių parduotuvė. Visos jos dabar miega, viduje nors durk pirštu į akį. Tačiau iš čia plūsta maloni lempos šviesa ir vilioja jas, šitas naktines peteliškes, šituos įžūlius drugelius. Jie nori šį tą pamatyti už savo pinigus.

Vienas griežtai atskirtas nuo kito. Atskiriamosios medinės kabinos pritaikytos jiems tiksliai pagal dydį. Kabinos ankštos ir mažos, ir laikini jų gyventojai maži žmonės. Be to — kuo mažesni išmatavimai, tuo daugiau kabinų. Taigi palyginti daugelis per palyginti trumpą laiką gali sau padėti. Rūpesčius jie išsineša, bet brangi jų sėkla pasilieka. Valytojos visą laiką žiūri, kad ji neišaugtų. Nors, jeigu paklausi, kiekvienas laiko save tinkamu tęsti giminei. Dažniausiai viskas užimta. Šitas verslas yra aukso kasykla, lobių skrynelė. Užsieniečiai darbininkai kantriai sustojo grupelėmis vieni paskui kitus. Laiką jie stumia žarstydami anekdotus apie moteris. Kabinos mažumas yra tiesiog proporcingas jų asmeniškų būstų mažumui, kur jie kartais teužima tik kampą. Taigi jie priprate prie ankštumos ir gali čia net per pertvarą atsiskirti vienas nuo kito. Tuo pačiu laiku į boksą leidžiama užeiti tik vienam. Ten jis būna tik pats su savim. Gražuolė pasirodo akiraty įmetus monetą. Du atskiri apartamentai su individualiom paslaugom reikliam vy-

riškiui čia beveik visuomet tušti. Mat retenybė toks vyriškis, kuris gali pareikšti ypatingų norų.

Pasirodo Erika, tikra ponia mokytoja.

Link jos tiesteli ranka, delsdama, bet atsitraukia atgal. Ji eina ne į įstaigos darbuotojų skyrių, bet į skyrių pinigingiems svečiams. Tai svarbesnis skyrius. Šitoji moteris nori pasižiūrėti kai ko, ką ji namuose galėtų daug pigiau pamatyti veidrodyje. Kadangi vyrai turi atitraukti nuo burnos pinigus, su kuriais čia slapčiom tykina medžioti moterų, tai garsiai stebisi. Aukšto lygio šitie medžiotojai. Jie spokso pro akutes, o pinigai namų ūkiui greitai išsenka. Niekas neprasprūsta vyrams pro akis žiūrint.

Ir Erika nenori nieko daugiau, tik žiūrėti. Čia, šioje kabinoje, ji tarytum išnyksta. Niekas neįtelpa į Eriką, bet ji, ji kaip tik įtelpa į šitą celę. Erika — kompaktiškas žmogaus formos prietaisas. Rodos, gamta nepaliko joje jokių angų. Erika jaučia masyvų medį ten, kur dailidė tikrai moteriai išgręžė skylę. Tai išakijęs, supuvęs, vienišas medis ištekinėj girioje, ir puvėsis plinta. Užtat Erika vaikšto išdidi kaip valdovė. Ji pūva iš vidaus, tačiau turkus žvilgsniais nubloškia atgal. Turkai nori prikelti ją gyvenimui, tačiau atsitrenkia į jos pasipūtimą. Erika, tikra valdovė, žingsniuoja į Veneros grotą. Turkai nerodo jai mandagumo, bet ir nemandagumo ne. Jie tiesiog praleidžia Eriką su jos krepšiu, pilnu natų. Net prasispraustі jai nekliudoma. Ji su pirštinėmis. Vyriškis prie durų drąsiai kreipiasi į ją „maloningoji ponia". Prašom eiti į vidų, iškart pakviečia ją į gerąjį kambarį, kur virš krūtinių ir snukių jaukiai žėri lemputės. Svarbiausias dalykas, kuris rūpi šitam vyriškiui — užtemdyti šviesa plaukingus trikampius, nes yra toks įstatymas. Vyriškis žiūri į nieką, jis žiūri į tikrą nebūtį. Iš pradžių jis žiūri į šitą nieką, o paskui dar ir į likusią mamulę.

Erikai asmeniškai nurodoma kabina *de luxe*. Ji neturi laukti, dama Erika. Užtat kiti laukia ilgiau. Pinigus ji paruošusi gatavai, kaip kairiąją ranką, griežiama smuiku. Kartais ištisą dieną skaičiuoja, kiek galės žiūrėti už susitaupytus dešimtukus. Ji taupo šituos pinigus nuo priešpiečių. Dabar žydras prožektorius apšviečia kūną.

Net spalvas jie čia parenka su tam tikru tikslu! Erika pakelia nuo žemės spermos visiškai sulipintą popierinę nosinaitę ir prisikiša prie nosies. Giliai įkvepia tai, ką žmogus pagamino liedamas prakaitą. Ji įkvepia, žiūri ir šitaip sunaudoja truputį gyvenimo laiko.

Yra ir klubų, kur galima fotografuoti. Ten kiekvienas pats pasirenka modelį pagal nuotaiką ir skonį. Tačiau Erika nenori pakrutinti nė piršto, nori tik žiūrėti. Paprasčiausiai ramiai sėdėti ir žiūrėti. Žiūrėti. Erika, ji tik žiūri neliesdama rankomis. Erikai nekyla toks jausmas save paglamonėti, o ir progos nėra. Motina guli gretimoje lovoje ir stebi Erikos rankas. Šitos rankos turi tik groti, o ne kaip skruzdės lįsti po apklotu ir ten pagriebti marmelado stiklainį. Net įsipjaudama ar įsidurdama Erika mažai ką jaučia. Ji tobulai išlavino tik regėjimo pojūtį.

Kabina dvokia dezinfekciniais skysčiais. Valytojos irgi moterys, tik jos ne taip atrodo. Purviną šių nuotykių medžiotojų spermą jos paprastai abejingai šlepteli į murziną kubilą. O netrukus ir vėl drykso suglamžyta, sukietėjusi kaip betonas nosinaitė. Dėl Erikos, tai jos gali šiuo atveju padaryti pertrauką ir pailsinti nelanksčius kaulus. Lankstykis ir lankstykis. Erika paprasčiausiai sėdi ir žiūri. Net pirštinių nenusimauna, kad šitoj dvokiančioj skylėj nereikėtų nieko prisiliesti. O gal ji su pirštinėmis todėl, kad nebūtų matyti jos antrankių. Erikai pakeliama uždanga, matosi, kaip ji užkulisiuose traukо virveles. Jai vienai visa tai suruošta! Subjaurotos moters čia niekas nepriims. Reikia gražuolių ir dailios figūros. Pirmiau kiekvienas kūnas turi būti kuo smulkiausiai ištyrinėtas, nė vienas savininkas nepirks katės su drabužiais. Tai, ko nesugebėjo padaryti Erika ant koncentracinės pakylos, dabar vietoj jos daro kitos damos. Vertinama pagal moteriškių sukinių dydį. Ji be paliovos žiūri. Vos nusuks akis į šalį, ir vėl keli šilingai kaip išmesti į balą.

Juodaplaukė atsistoja išmaninga poza taip, kad net galima pažvelgti jai į vidų. Ji sukasi tarytum puodų žiestuvas ratu. Tačiau kas suka tą ratą? Iš pradžių ji suspaudžia šlaunis, nieko nematyti, bet lipnios džiaugsmingo

lūkesčio seilės pripildo burnas. Tada lėtai prasižergia ir pavažiuoja per kelis langelius toliau. Kartais, nors ir kaip siekiama teisybės, pro vieną langą matyti daugiau negu pro kitą, nes skritulys nuolatos juda. Nervingai skambčioja regėjimo plyšiai. Kas išdrįsta, laimi, kas dar kartą išdrįsta, tikriausiai dar kartą laimi.

Minia aplinkui uoliai trinasi ir masažuojasi, savo ruožtu pati visą laiką maišoma milžiniško neregimo tešlos maišiklio. Dešimt siurbliukų veikia taip, kad net rūksta garas. Kai kas jau lauke slapta pasimelžia, kad sutaupytų pinigų, kol pagaliau nuleis. Atitinkama dama palaiko kompaniją. Virpėdami ir užsikirsdami gretimose kabinose siurbliai atsikrato savo brangaus, pasiųsto mažąja skuba krovinio. Netrukus jie vėl prisipildys ir turės vėl maldyti savo ilgesį. Kartais galima tikėtis pasiekti to keturiasdešimčia, penkiasdešimčia šilingų, jeigu trukdo. Pirmiausia, jei žiūrėdamas pamiršti dirbti savo staklėmis. Todėl čia dažnai pasikeičia moterys ir nutraukia dėmesį. Žioplys tik spokso ir nieko nedaro.

Erika žiūri. Jos smalsumo objektas kaip tik braukia sau tarp šlaunų ir atstatydama lūpas, lyg sakytų mažąją „o", parodo, kaip jai tai patinka. Žavėdamasi tuo, kad šitiek daug vyrų ją mato, ji užmerkia akis ir vėl jas atmerkia, stipriai atlošusi galvą. Ji pakelia rankas ir masažuojasi krūtų spenelius, kad tie sustangrėtų. Patogiai atsisėda ir plačiai išskečia kojas, ir dabar iš varlės perspektyvos galima spoksoti moteriai į vidų. Ji žaismingai žaidžia su gėdos plaukais. Labai demonstratyviai apsilaižo, tuo tarpu priešais ją čia vienas, čia kitas šaulys pasiekia tikslą savo guminiu kirminu. Visa veido išraiška ji rodo, kaip pasijaustumėt, jeigu tik ji būtų pas tave. Bet, deja, tai neįmanoma, kai šitokia paklausa. Taigi visi šiek tiek iš to turi, ne tik koks vienas.

Erika žiūri labai atidžiai. Ne mokydamasi. Jos viduje ir toliau nė krust. Ir vis dėlto ji turi žiūrėti. Savo malonumui. Kai tik ji norėtų išeiti, kažkas iš viršaus energingai vis prispaudžia jos puikiai sušukuotą galvą prie stiklo, ir ji turi žiūrėti toliau. Skritulys, ant kurio sėdi gražuolė, sukasi ratu. Erika bejėgė. Ji turi ir turi žiūrėti. Ji pati sau tabu. Pačiupinėti neduota.

Vyrai jai iš kairės ir dešinės dejuoja ir staugia iš džiaugsmo. Aš asmeniškai ne visai galėčiau tai padaryti, atsako jiems Erika Kohut, aš tikėjausi daugiau. Bjaurastis tekšteli į sieną. Sienas lengva nuvalyti, nes jų paviršius lygus. Kažkur toliau dešinėje ponas lankytojas meilingai išbraižė sienoje žodžius: „Šventoji Marija girta kekšė" tvarkinga vokiečių kalba. Nedažnai kas nors pjausto sieną, nes vyriškis turi sukaupti dėmesį visiškai kam kitam. O dažnai jie ir raštininkai nelabai įgudę. Turi tik vieną ranką laisvą, daugiausia net nė vienos. O juk dar ir pinigus turi mesti.

Dabar vaizdą užpildo kiek rieboka rudais dažytais plaukais gyvatiškos moters užpakalinė dalis. Į tariamai apelsininę jos odą daug metų pigūs masažistai žeidžiasi pirštus. Tačiau vyrai už savo pinigus iš jos gauna daugiau. Kabinos dešinėje jau matė moterį iš priekio, dabar dar ir kabinos kairėje turi pasimėgauti priekine jos dalimi. Kai kam moteris labiau patinka iš priekio, o kai kam iš užpakalio. Rudaplaukė judina muskulatūrą, su kuria ji paprastai vaikšto arba sėdi. Šiandien ji su ja uždirba pinigus. Ji masažuojasi dešine ranka su raudonais kaip kraujas nagais. Kairiąja krapštosi apie krūtis. Smailiais dirbtiniais nagais ji kaip guminį truputį patraukia spenelį, o paskui paleidžia jį atgal susitraukti. Spenelis atstojęs nuo krūties kaip svetimkūnis. Iš patirties rudaplaukė šią akimirką žino: kandidatui 99 taškai! Kas dabar neįstengia, neįstengs niekad. Kas dabar vienas, liks toks ilgai ir nenoromis.

Erika atsitrenkė į sieną. Tik iki čia, nė žingsnio toliau. To jau per daug, sako ji, kaip dažnai yra sakiusi. Ji atsistoja. Savo ribas ji jau yra pasižymėjusi ir garantavusi nenutraukiamomis sutartimis. Todėl žvelgia į viską iš aukšto bokšto ir mato toli aplinkui. Sąlyga — platus akiratis. Su tuo, kas toliau, Erika ir šįkart nenori susipažinti. Ji išeina namo.

Vien žvilgsniais ji atstumia lauke laukiančius ponus lankytojus. Vienas ponas iškart godžiai puola į jos vietą. Susidaro gatvelė, kuria Erika praeina ir nužingsniuoja tolyn. Ji eina ir eina, visiškai mechaniškai, kaip pirmiau žiūrėjo ir žiūrėjo. Kad ir ką darytų, Erika daro

iki galo. Motina visada reikalavo, kad nebūtų nieko daroma pusiau. Jokio neapibrėžtumo. Joks menininkas nepakęs ko nors nebaigto, pusinio savo kūriny. Kartais kūrinys lieka nebaigtas, nes menininkas per anksti numiršta. Erika traukia tolyn. Niekas nesuplyšo, niekas nepakeitė spalvos, niekas nenubluko. Niekas jos nepasiekė. Nėra nieko, ko nebuvo anksčiau, ir tuo tarpu neatsirado nieko, ko nebuvo anksčiau.

Namuose motina pareiškia švelnių priekaištų šiltoj inkubacinėj perykloj, kurioje jos abi gyvena. Tikriausiai Erika neperšalusi kelionėje, apie kurios tikslą ji truputį pameluoja motinai. Erika iškart apsirengia šiltu chalatu. Erika ir jos motina valgo kaštonais ir šiaip visu kuo įdarytą antį. Tai šventinė vakarienė. Kaštonai veržiasi iš anties per siūles, motina, kaip paprastai, pridėjo šito gero per daug, toks jau jos būdas. Druskinė ir pipirinė pasidabruotos, įrankiai visi sidabriniai. Motina džiaugiasi, kad vaiko skruostai šiandien kaip reikiant raudoni. Gal šį raudonį sukėlė ne karščiavimas. Lūpomis motina patikrina Erikai kaktą. Desertui dar pamatuos karštį termometru. Laimė, karščio, kaip priežasties, nėra. Erika sveikut sveikutėlė, šita žuvis motinos vaisiaus vandenyse gerai maitinama.

Neoninių šviesų srautai šniokščia lediniam šalty per ledaines, per šokių sales. Dūzgiančių šviesų kekės kabo prie stiebų virš miniatiūrinių golfo aikštelių. Žiburiuojanti šalčio srovė. JOS amžiaus padarai kiūto apgaubti gražios įpročio ramybės prie inksto formos stalų su stiklinėmis taurėmis, kur siūbuoja ilgi šaukštai, šaltų gėlių stiebai. Rudi, geltoni, rožiniai. Šokoladiniai, vaniliniai, aviečių. Garuojančius įvairiaspalvius rutulius šviestuvai nuspalvina kone monotoniška pilka spalva. Blizgantys samčiai lūkuriuoja dubenyse su vandeniu, ant vandens ledų gijos. Laisvai rodydami džiaugsmą, o tai ne visuomet galima daryti, jauni siluetai įsitaisę prieš savo ledų bokštus, iš jų kyšo įvairiaspalviai popieriniai gaubteliai. Tarp jų tūno rėksmingi kokteilių vyšnių, ananaso plytų, šokolado skaldos rieduliai. Jie be paliovos grūda

šakutėmis šaltus kąsnius į savo ledines olas, šaltą deda prie šalto, arba abejingai leidžia tirpti, nes turi vienas kitam papasakoti svarbesnių dalykų, negu pasimėgauti šaltu skanėstu.

Tik dėl to, kad JI tai stebi, JOS veido išraiška kritiška. Jeigu ji stebi medį, tai laiko savo įspūdį nepakartojamu, eglės kankorėžis jai atrodo nuostabiai universalus. Su plaktukėliu ji išdaužo tikrovę, kaip uoli kalbos dantistė; paprastos pušų viršūnės jai susilieja į vienišą sniego kalną. Spalvų spektras nulakuoja horizontą. Kelios neregėtos labai didelės mašinos tolumoje važiuoja pro šalį, švelnaus jų ūžesio beveik negirdėti. Tai garsų meno gigantai ir poezijos meno gigantai, visiškai užmaskuoti didžiulėmis skepetomis. Šimtai tūkstančių informacijų perlekia per JOS treniruotas smegenis, beprotiškas, tarytum girtas grybo pavidalo dūmų debesis akimirksniu virpuliuoja aukštai ir pilkas kaip pelenai iš lėto vėl persiduoda žemei. Pilkos smulkios dulkės greitai apdengia aparatus, visus kapiliarus, vamzdelius ir kolbas, visus tuos mėgintuvėlius ir vėsinimo spirales. JOS kambarys pavirsta į gryną akmenį. Pilką, nešaltą ir nešiltą. Kažkoks vidurys. Šnara rožinė nailoninė lango užuolaida, nejudinama vėjelio. Viduje dailus švarus garnitūras. Negyvenamas. Neužimtas.

Paliestas pianinas ima skambėti po pirštais. Gigantiškas kultūros sluoksnio šleifas tyliai čežėdamas stumiasi iš visų pusių artyn, aptvaras po milimetrą užsidaro. Purvinos konservų skardinės, priterliotos lėkštės su valgio likučiais, murzini stalo įrankiai, apipelijęs vaisių ir duonos likučiai, sudaužytos plokštelės, riebaluotas, suglamžytas popierius. Kituose būstuose garuojančiom srovėm į vonias šniokščia karštas vanduo. Mergina negalvodama pabando naują šukuoseną. Kita pasirenka tinkančią palaidinukę prie tinkančio sijono, stovi nauji, labai smailūs batai, kurie kada nors bus apsiauti pirmąkart. Skamba telefonas. Kažkas jį pakelia. Kažkas juokiasi. Kažkas kalba.

Neišmatuojamai platėja šiukšlių krūva tarp JOS ir KITŲ. Kažkas pusmečiui susigarbanoja plaukus. Kažkas derina nagų laką prie lūpų dažų. Folija blizga saulėje.

Spindulys sustingsta ant šakučių danties, peilio ašmenų. Šakutės yra šakutės. Peilis yra peilis. Švelnaus vėjelio pučiami pamažu pakyla svogūnų lukštai, pakyla šilkinis popierius, suteptas saldoku aviečių sirupu. Senesnių, apačioje gulinčių sluoksnių puvenos jau sudūlėjusios, virtusios dulkėmis taps pamušalu pasenusioms sūrio ir melionų žievėms, stiklo šukėms ir juosviems vatos gniužulams, kurių laukia panašus likimas. O JOS virvutes stipriai tampo motina. Pakyla pirmyn dvi rankos ir kartoja Bramsą, šįkart geriau. Bramsas labai šaltas, kai seka klasikais, bet jis jaudina svajodamas ar liūdėdamas. O motinos šita muzika dar ilgai nesujaudinsi.

Metalinis šaukštas paprasčiausiai paliekamas styroti tirpstančiuose žemuoginiuose leduose, nes mergina skuba kažką papasakoti, iš ko tas kitas juokiasi. Kita mergina taisosi didžiulę žvilgančią perlamutru plastmasinę sagę, styrinčią aukštoje šukuosenoje. Jų tokie moteriški judesiai! Moteriškumas taip ir trykšta joms iš sąnarių kaip švarūs upeliukai. Bakelitinė pudrinė atidaroma, veidrodėlio atspindy kažkas abejingai pataisoma ir paryškinama juodai.

JI — pavargęs delfinas, be jokio noro pradedantis paskutinį savo numerį. Jau nusikamavęs, pagauna akimis tą juokingą spalvotą kamuolį, kurį senu įprastiniu judesiu gyvūnas užsimeta sau ant nosies. Giliai įkvepia ir ima sukti jį ratais. Bunjuelio „Andalūzijos šunyje" stovi du koncertiniai rojaliai. O paskui tie abu asilai, pusiau supuvę, kraujo pritvinkusios galvos svyra ant klavišų. Toli nuo visko. Beorėj patalpoj.

Dirbtinių blakstienų grandinė priklijuota prie natūralių. Rieda ašaros. Ryškiai nubrėžti antakių lankai. Tas pats antakių pieštukas uždeda juodą tašką ant apgamo prie pat smakro. Šukų kotas keliskart sulenda į aukštai suveltą kuodą, kad išpurtytų šieno kupetą. Tada vėl tvirtai susegama sagė. Kojinės pamaunamos aukštyn, ištiesinama siūlė. Kilsteli ir išnešamas laukan lakuotas rankinukas. *Petticoats*[3] šiugžda po taftiniais sijonais. Jie susimokėjo; dabar išeina.

---

[3] Pūsti apatiniai sijonukai (*angl.*).

Tai JAI atskleidžia pasaulį, apie kurį kiti nieko nenutuokia. Lego pasaulį, pagamintą iš mažyčių raudonų, mėlynų, baltų plastmasinių akmenukų. Iš karpų, kuriomis galima sutraukti į krūvą pasaulį, aidi pilnas muzikos pasaulis, irgi labai mažas. JOS sustirusi kaip nagai kairė ranka, paraližuota nepagydomo nemiklumo, silpnai braižo vieną kitą klavišą. Ji trokšta pakilti į egzotišką, kvaitinantį, protą panaikinantį pasaulį. O jai net nepavyksta patekti į Lego degalinę, kurios visai tikslūs planai. JI tiktai nedailus instrumentas. Prislėgtas sunkaus lėto mąstymo. Švininis negyvas svoris. Stabdys! Ir jokio ginklo nusišauti! Skardiniai varžtai.

Sustaugia orkestras, kurį tesudaro tik beveik šimtas tiesiųjų fleitų. Mišraus dydžio ir rūšių fleitų. Joms į vidų pučiama vaikų mėsa, pučiami vaikų kūnai. Tuos garsus skleidžia vaikų kvėpavimas. Nereikia nė trupučio klavišinių instrumentų pagalbos. Plastmasinius dėklus fleitoms siuva motinos. Juose ir maži apvalūs šepetukai valymui. Fleitas aptraukia šilti kvapų garai. Daugeliui garsų pasitelkiama kūdikių iškvėptas oras. O pianinas nė kiek nepadeda!

Privatus kamerinis koncertas labai siauram ratui, surengtas tikrų entuziastų, įvyksta sename didikų bute prie Dunojaus kanalo, antrame rajone, kur ketvirtoji lenkų emigrantų šeimos karta turi du pianinus ir dar gausų partitūrų rinkinį. Be to, ten, kur kiti laiko automobilį, labai jau mielą jų širdžiai, jie surinkę senovinių instrumentų kolekciją. Jie neturi jokios transporto priemonės, bet turi kelis dailius Mocarto smuikus ir altus ir nepaprastai retą *Viola d' Amore*, kuris kabo prie sienos, visą laiką saugomas vieno šeimos nario, kada namuose rengiami kamerinės muzikos koncertai, ir nuimamas tik mokymuisi, studijavimui. Arba kilus gaisrui.

Šitie žmonės mėgsta muziką ir trokšta, jog ir kiti ją pamėgtų. Siekia to su kantrybe ir meile, o jeigu būtina, tai ir su prievarta. Jie nori jau paaugliams padaryti muziką suprantamą, nes vieniems šienauti po šitas lankas ne toks jau didelis džiaugsmas. Kaip alkoholikai ar nar-

komanai savo pomėgiu turi būtinai pasidalyti su kiek įmanoma daugiau kitų. Vaikai rafinuotai genami prie jų. Kilmingas nupenėtas senelių vaikas, kurio šlapi plaukai prilipę prie galvos ir kuris, kai tik pasitaiko net ir mažiausia proga, klykia pagalbos, kaip ir vaikas, tėvų vis paliekamas namuose su raktu, kuris ginasi iš paskutiniųjų, bet vis dėlto turi pasiduoti. Per koncertus niekuo neužkandžiaujama. O iškilmingos tylos irgi neatsikąsi. Jokio duonos trupinio, jokios riebalų dėmės ant minkštų baldų, jokio raudonojo vyno lašo ant pianino Nr. 1. ir pianino Nr. 2 apdangalų. Nė kvapo kramtomosios gumos! Vaikai perkošiami, kad neatsineštų iš lauko šiukšlių. Šiurkštesni vaikai lieka pačiame koštuvo viršuje ir niekada nieko nepasieks grodami savo instrumentu.

Šitoji šeima be reikalo niekur neišlaidauja, vien tik muzika turi savimi ir iš savęs daryti įtaką. Turi prasiskinti plūktinį taką į širdis. O patys sau jie juk beveik nieko neišleidžia.

Erika slapčiomis sukvietė savo mokinius. Užteko vieno ponios profesorės mosto mažuoju piršteliu. Mažyliai atsiveda išdidžią motiną, išdidų tėvą ar abu kartu ir, kaip darnios šeimos, užima vietas. Jie žino, kad jeigu čia nebus, tai gaus blogą pažymį už grojimą pianinu. Tik mirtis būtų priežastis laikytis nuo meno atokiau. Profesionalūs meno mylėtojai kitokių priežasčių absoliučiai nesuprastų. Erika Kohut švyti.

Pradedama Antruoju Bacho koncertu dviem pianinams. Antruoju pianinu groja senolis, kuris ankstesniam savo gyvenime sykį grojo Bramso salėje ir tada vienintelį pianiną turėjo vien tiktai sau. Tie laikai praėjo, tačiau vyresnio amžiaus žmonės juos dar prisimena. Artėjanti giltinė, rodos, anaiptol nepaskatino šio pono, pavarde dr. Haberkornas, siekti didesnių laimėjimų, kaip jai tas pavyko su Mocartu ir Bethovenu, taip pat ir su Šubertu. O pastarasis iš tikrųjų turėjo ne tiek jau daug laiko. Senolis pasveikina savo partnerę, sėdinčią prie antrojo pianino, ponią profesorę Eriką Kohut, krašto papročiu galantiškai pabučiuodamas jai ranką, nepaisydamas savo amžiaus, kol kartu pradėsim skambinti.

Brangieji muzikos mylėtojai ir svečiai. Svečiai supuola prie stalo ir gardžiuojasi barokišku ragu. Pradžiai mokiniai jau brūžina kojomis, trokšdami iškrėsti piktą pokštą, bet tam jiems pritrūksta drąsos. Jie neišsiveržia iš šitos meninių pašventinimų vištidės, nors jos sienos gana plonos. Erika apsirengusi kukliu lygiu iki žemės juodo aksomo sijonu ir šilkine palaidinuke. Ji nudelbia vieną ar kitą mokinį akimis, kurių žvilgsnis galėtų raižyti stiklą, ji tik vos pakreipia galvą. Lygiai taip pat pakreipė jai galvą motina, kai po sužlugusio koncerto drožė per ausį. Du mokiniai plepėdami sutrukdė namų šeimininko įžangą. Daugiau jie nebeįspėjami. Pirmojoje eilėje, šalia ponios namų šeimininkės, specialiai pastatytame krėsle sėdi Erikos motina ir mėgaujasi, tik ji vienintelė, saldainių dėžute ir savimi, kad vienąkart parodyta šitiek pagarbos, kuri užplūdusi jos dukrą. Šviesa prievartingai prislopinama atremiant į lempą ant pianino pagalvėlį, kuris dreba nuo kaip rimbu smūgiuojamo įmantriais raštais supinto kontrapunkto audinio. Nuo pagalvėlio ant atlikėjų krinta demoniškas raudonas atšvaitas. Rimtai sušniokščia upelis. Vaikai aprengti išeiginiais drabužiais arba tokiais, kokius išeiginiais laiko jų tėvai. Tėvai įgrūda tai, ką jie kitados pagimdė, į šitą lenkišką prieškambarį, kad vaikai duotų jiems ramybę ir kad išmoktų duoti jiems ramybę. Lenkišką prieškambarį puošia didžiulis moderno stiliaus veidrodis, vaizduojantis nuogą merginą su vandens lelijomis, kur vis sustoja mažiausi berniukai. Vėliau, aukštai muzikų bute, mažyliai sėdi priekyje, o dičkiai užpakalyje, nes jie gali matyti pro visų galvas. Vyresnieji talkina namų šeimininkams, jei reikia nuramdyti jaunesnį kolegą.

Kai Valteris Klemeris, vos sulaukęs septyniolikos, pramogai, bet ir rimtai, ėmė mokytis pianinu, nėra praleidęs nė vieno vakaro. Čia jis leidžia grynais apmokėti inspiracijas savo paties grojimui.

Upelis staigiai plūsteli į vidų, ir Klemeris, nejučia pajutęs alkį, iš užpakalio ima tyrinėti nukirsta sėdimąja dalim savo pianino mokytojos kūną. Daugiau jos figūros įžiūrėti vertinimui jis negali. Priekinės mokytojos kūno dalies nemato nieko, nes priešais įsitaisė riebi kūdikio

mamelė. Jo nuolatinė vieta šiandien užimta. Per pamokas ji visuomet sėdi šalia jo prie kito pianino. Šalia motinos fregatos kiūto nedidelė jos gelbėjimo valtelė — pradedantysis groti sūnus su juodomis kelnėmis, baltais marškiniais ir raudona peteliške baltais taškeliais. Vaikas jau dabar taip susmukęs ant kėdės kaip lėktuvo keleivis, kuriam bloga ir kuris netrokšta nieko daugiau, tik pagaliau nusileisti ant žemės. Menas pakylėjęs Eriką į aukštesnius oro koridorius ir kone jau virš eterio. Kadangi ji tolsta nuo jo, Valteris Klemeris žiūri į ją su baime. Tačiau ne tik jis nevalingai ją griebia, ir motina čiumpa šito aitvaro Erikos virvę. Kad tik jos nepaleistų! Virvė taip traukia motiną, kad ji pasistiebia ant pirštų galų. Garsiai staugia vėjas, kaip ir visuomet tokiam aukšty.

Prie paskutinių upelio šuolių pono Klemerio skruostus kairėje ir dešinėje išmuša raudonos rožės. Vieną raudoną rožę jis laiko rankoje, kad paskui ją įteiktų. Jis nesavanaudiškai žavisi Erikos technika ir tuo, kaip ritmingai ji judina nugarą. Jis stebi, kaip linguoja jos galva, svarstydama kai kuriuos grojamus niuansus. Mato, kaip kruta jos dilbių raumenys, ir jį jaudina toks kūno ir judesio susidūrimas. Muzika priverčia paklusti kūną vidiniam judesiui, ir Klemeris meldžiasi, kad mokytoja kada nors šitaip paklustų jam. Jis nekantrauja sėdėdamas. Viena jo ranka nejučia virpteli prie šlykštaus jo lyties ginklo. Mokinys Klemeris sunkiai susitvardo ir mintyse vertina Erikos išmatavimus. Lygina viršutinę jos kūno dalį su apatine, kuri gal truputuką per storai nudrėbta, bet tai jis apskritai mėgsta. Jis gretina viršų su apačia. Viršus: vėlgi truputuką per plonas. Apačia: čia užrašytinas pliusas. Tačiau visa Erikos išvaizda jam patinka. Asmeniškai jam atrodo: panelė Kohut visai delikati moteris. Jeigu ji dar kai ką iš to, ko apačioje per daug, priplotų prie viršaus, tada tikriausiai būtų kaip reikiant. Žinoma, būtų galima padaryti ir atvirkščiai, tačiau tai jam kur kas mažiau patiktų. Jeigu ji apačioje kai ką nuobliuotų, tai viskas galėtų labai gerai susiderinti. Bet tada ji būtų per plona! Šitie menki netobulumai suaugusiam mokiniui daro damą Eriką veikiau dar geidžia-

mesnę, nes labiau prieinamą. Žinant jos kūnišką nepakankamumą, galima prie savęs pririšti bet kokią moterį. Be to, ši moteris aiškiai sensta, o jis dar jaunas. Mokinys Klemeris, greta muzikos, turi ir kitą planą, kurį jis dabar apgalvoja iki galo. Jis myli muziką. Jis vogčiom myli savo muzikos mokytoją. Jis asmeniškai mano, kad panelė Kohut kaip tik tokia moteris, kurios trokšta jaunas vyriškis, kad pasimokytų gyvenimo. Jaunas vyriškis pradeda nuo niekų ir greit kyla aukštyn. Kiekvienas turi kada nors pradėti. Jis greitai paliks pradedančiųjų pakopą, kaip ir pradedantys vairuotojai iš pradžių nusiperka panaudotą nedidelį automobilį, o paskui, kai išmoksta juo važiuoti, persėda į didesnį ir naujo modelio. Panelė Erika — tai gryna muzika, ir ji dar visai ne tokia sena, vertina mokinys savo bandomąjį modelį. Klemeris net pradeda nuo aukštesnės pakopos, ne nuo folksvageno, o nuo opelkadeto. Slapčia įsimylėjęs Valteris Klemeris graužia vieno savo piršto nago liekanas. Jo galva visa išraudusi — rožės ant žandų išplito, — su tamsiai geltonais vidutinio ilgio plaukais. Jis pakankamai madingas. Jis pakankamai inteligentiškas. Niekas jo nekrenta į akis, niekas neperdėta. Plaukus kaip tik pasiaugino tiek, kad neatrodytų nei pernelyg nūdieniškas, nei pernelyg vakarykštis. Barzdos nesiželdino, nors ne sykį gundėsi. Kol kas vis dar galėjo atsispirti šiai pagundai. Jis nori kada nors įsisiurbti į savo mokytoją ilgu bučiniu ir apčiupinėti jos kūną. Nori užpulti ją savo gyvuliškais instinktais. Nori keletą kartų lyg nejučia stipriai prie jos prisispausti. Ir jis nori taip padaryti, tarsi koks nevėkšla jį ant jos užstumtų. Tada jis stipriau prisimygs prie jos ir atsiprašys. Vėliau kai kada jis su aiškiais ketinimais prisispaus prie jos ir gal, jeigu ji leis, smagiai į ją pasitrins. Darys, kaip ji sakys, ir pageidauja iš to pešti naudos vėlesnei rimtesnei meilei. Mokytis jis norėtų bendraudamas su kur kas vyresne moterimi — su kuria nebereikia rūpestingai elgtis, kaip šokinėjama apie jaunas merginas, kurios mažiau ką pakenčia. O ar tai galėtų turėti ką bendra su civilizacija? Jaunas vyriškis pirma turi nusibrėžti savo ribas, tada gali sėkmingai jas peržengti. Netrukus jis pabučiuos savo mokyto-

ją, kol ji beveik uždus. Čiulpte čiulps visur, kur tik jam bus leista. Kandžios ten, kur tik ji leis. Tačiau vėliau jis sąmoningai prieis iki pačių intymiausių dalykų. Su jos ranka pradės ir užkops iki pačios viršūnės. Išmokys ją mylėti ar bent jau gerbti savo kūną, kurį ji kol kas neigia. Atsargiai pateiks jai viską, ko reikia meilei, tačiau paskui sieks pelningesnių tikslų ir sunkesnių uždavinių, kurie susiję su moters mįsle. Amžinąja mįsle. Dabar jis bus jos mokytojas. Ir jam nepatinka šitie amžini tamsiai mėlyni klostyti sijonai ir marškinėliai, kuriais ji visada dėvi ir dar nelabai pasitikėdama savimi. Ji turi rengtis jaunai ir spalvingai. Ak, o tos spalvos!!! Jis paaiškins jai, kaip supranta spalvas. Parodys jai, ką reiškia būti tikrai jaunai, tvieksti įvairiomis spalvomis ir teisėtai jomis džiaugtis. O kai paskui ji jau žinos, kokia, po teisybei, yra jauna, jis pames ją ir susiras jaunesnę. Man regis, kad jūs niekinat savo kūną, o vertinat tik meną, ponia profesore. Kalba Klemeris. Jūs paisot tik būtiniausių jo poreikių, tačiau valgyti ir miegoti tai pernelyg maža! Panele Kohut, jūs manot, kad jūsų išorė yra jūsų priešas ir tik viena muzika jūsų draugas. Taip, pasižiūrėkit į veidrodį, ten pamatysit save, ir geresnio draugo kaip jūs pati niekada neturėsit. Todėl truputuką pasigražinkit, panele Kohut. Jeigu man bus leista taip jus vadinti.

Ponas Klemeris trokšta būti Erikos draugu. Šita beformė stipena, šita pianino mokytoja, į kurią žvilgtelėjus matyti jos profesija, galų gale dar gali tobulėti, nes visai nėra per sena, šitas suglebusių audinių maišas. Ji net reliatyviai jauna, palyginti su jos motina. Ši ligūstai susigūžusi, idealais gyvenanti gudruolė, sukvailėjusi ir užsisvajojusi, gyvenanti tik siela, persikels su šituo jaunu vyriškiu į Šiapus. Ji mėgausis džiaugsmais, tik palūkėk! Valteris Klemeris vasarą ir net pavasarį plaukioja baidare kalnų upėmis, įveikia net tarpeklius. Jis suvaldo gamtos gaivalus, o Eriką Kohut, savo mokytoją, jis irgi dar pavergs. Vieną gražią dieną jis net pademonstruos jai, kaip apskritai pagamintas laivas. Paskui ji išmoks suvokti, kaip jame galima laikytis ant vandens. O tada jis jau vadins ją vardu: Erika! Šitoji paukš-

tė Erika dar pajaus, kaip jai išauga sparnai, tuo vyras pasirūpins. Vienas mėgsta kaip tik tai, o ponas Klemeris tai.

Upelis nurimo. Liovėsi tekėjęs. Abu meistrai, ponas meistras ir ponia meistrė, atsistoja nuo savo kėdučių ir nulenkia galvas, kantrūs arkliai priešais vėl pabudusios kasdienybės abrakines. Jie aiškinasi lenkią galvas daugiau prieš Bacho genijų nei prieš šitą skystai pliaukšinčią minią, kuri nieko nesupranta, o net paklausti yra per kvaila. Tik Erikos motina ploja taip, kad net įskausta delnai. Ji šaukia: „Bravo! Bravo!" Šypsodama ją dar paremia šeimininkė. Nuo mėšlyno sugaudyta minia, pasidabinusi bjauriom spalvom, savo ruožtu stebi Eriką. Ji mirkčioja nuo šviesos. Vienas nuėmė pagalvėlį nuo lempos, dabar lempa nekliudomai šviečia ir kaitina. Taigi tokia Erikos publika. Jeigu nežinotum, tai su vargu patikėtum, kad tai žmonės. Erika iškilusi virš kiekvieno iš jų atskirai, bet jie jau braunasi artyn, užkliudo ją, kalba nesąmones. Šitą paauglių publiką ji pati išperino nuosavam inkubatoriuj. Ji įsakė ateiti jiems čionai nedoru šantažu, bjauria prievarta, pavojingais grasinimais. Vienintelis atėjęs be prievartos tikriausiai ponas Klemeris, uolusis studentas. Kitiems mieliau būtų spektaklis per televizorių, stalo teniso varžybos, knyga ar panašios kvailystės. Visi turėjo čia ateiti. Ir, rodos, jie džiaugiasi savo vidutiniškumu! Bet drįsta prisiartinti prie Mocarto, prie Šuberto. Jos užima daug vietos, tos riebios salos, plūduriuojančios garsų vaisvandeniuose. Kiek laiko jie minta tuo, bet nesupranta, ką geria. Bandos instinktą apskritai vidutinybė labai vertina. Giria jį kaip vertybę. Jie mano esą stiprūs, nes jų dauguma. Vidutiniuose sluoksniuose nėra nei baimės, nei išgąsčio. Jie spaudžiasi vieni prie kitų, trokšdami iliuzinės šilumos. Be nieko vidury būsi vienišas, o su savim tai jau apskritai niekas. O kaip jie dar šituo patenkinti! Nieko negalima prikišti jų egzistencijai, ir niekas negalėtų priekaištauti dėl jų egzistencijos. Ir Erikos priekaištai, kad interpretacija nepavyko, atsimuštų į šią minkštą kantrybės sieną. Būtent ji, Erika, stovi vieniša kitoje pusėje ir, užuot didžiavusis, keršija pati sau. Kartą per

tris mėnesius ji priverčia juos išlįsti pro grotas, kurias atidaro, kad tie avinai išeitų ir pasiklausytų. Patenkinti savimi iki nuobodulio jie dabar griūva, bliaudami be, stumdydami vieni kitus, lipdami vieni ant kitų, kai koks nors kvailys juos sulaiko, nes pasikabino savo paltą po apačia ir dabar nebegali rasti. Iš pradžių jie visi nori vidun, o paskui kuo greičiau vėl laukan. Ir visuomet visi drauge. Jie mano, kad juo greičiau jie atsidurs kitose lankose, muzikos lankose, juo greičiau galės jas vėl palikti. Bet dabar bus dar visas Bramsas, po trumpos pertraukos, kurią padarysim dabar, mano ponios ir ponai. Mielos mokinės ir mokiniai. Šiandien būti išimtimi Erikai ne nusikaltimas, o privalumas. Mat dabar visi spokso į ją, nors slapčiom ir nekenčia.

Ponas Klemeris, kuris prasibrauna prie jos, žvelgia spindinčiomis, pakiliai nuteiktomis mėlynomis akimis. Abiem rankom čiumpa pianistės ranką ir sako bučiuoju ranką ir kad jis neturįs žodžių, ponia profesore. Erikos mama įsispraudžia tarp jų ir primygtinai neleidžia paspausti Erikai rankos. Nereikia to draugiškumo ir bendrumo ženklo, nes galėtų patempti sausgysles, o tada grojimui pakenktų. Tegu ranka maloniai sustingsta jos natūralioj padėty. Na, mes jau taip nesismulkinsim šiai trečiarūšei publikai, ar ne, ponas Klemeri? Reikia juos kankinti, reikia surišti ir pavergti, kad jie apskritai susijaudintų muzikos veikiami. Reikėtų juos daužyti kuokomis! Jie geidžia pylos ir aistrų naštos, kurias vietoj jų turi išgyventi ir rūpestingai užrašyti kompozitorius. Jie nori riksmo, antraip patys turės rėkti neužsičiaupdami. Iš nuobodulio. Pilkų tonų, subtilių tarpinių pakopų, švelnių skirtumų jie ar šiaip, ar taip nesugeba suvokti. O tuo tarpu muzikoje kaip apskritai meno karalijoje kur kas lengviau sugretinti ryškius kontrastus, brutalius prieštaravimus. Tačiau tai tik gandai, ne daugiau! Šie ėriukai to nežino. Jie ir šiaip nieko nežino. Erika patikliai paima Klemerį už rankos, kuri iškart ima drebėti. Jam juk nešalta tarp šitos sveikatingos paauglių gaujos. Šitie pilvus prisikimšę barbarai šalyje, kur kultūrą apskritai užgožia barbariškumas. Tik pasižiūrėkit į laikraščius: jie dar barbariškesni už žinias, kurias

jie spausdina. Vyriškis, kuris kruopščiai sukapojo pačią ir vaikus ir sudėjo į šaldytuvą, kad vėliau suvalgytų, nėra didesnis barbaras už laikraštį, kuris apie tai parašė. Ir čia kartą Antonis Kū pasisakė prieš Zaratustros beždžiones! Šiandien „Kurier" pasisako prieš „Kronenzeitung". Klemeri, jūs tik įsivaizduokit visa tai! O dabar aš turiu pasisveikinti su ponia profesore Vyoral, ponas Klemeri, jeigu jūs nieko prieš. Vėliau aš dar prie jūsų prieisiu.

Motina iškart apgaubia jai pečius pačios nertu melsvu angoros vilnų švarkeliu, kad tepamasis skystis šiuose sąnariuose staiga nesustingtų ir nepadidėtų trinties pasipriešinimas. Švarkelis kaip gaubtas šildyti arbatai ant ąsotėlio. Kartais net tokie naudingi daiktai, kaip tualetinio popieriaus rulonai, turi tokius savo darbo dėklus, ant kurių pūpso spalvingi kutai. Tada jie puošia užpakalinius automobilių langus. Kaip tik pačiam vidury. Erikos kutas yra jos pačios galva, išdidžiai kyšanti viršuje. Ji kaukši lygiu parketo ledu, kurio šiandien ypač naudojamos vietos uždengtos pigiais takais, prie vyresnės kolegės atsiimti laimės palinkėjimų iš žinovės lūpų. Motina iš užpakalio švelniai stumia ją pirmyn. Motina laiko ranką Erikai ant nugaros, ant dešinės pečiomentės, ant angorinio švarkelio.

Valteris Klemeris vis dar nerūko ir negeria, ir vis dėlto jo energija stebėtina. Prilipęs kaip su siurbtukais kasasi jis paskui savo mokytoją per šurmuliuojančią gaują. Jis lieka prie jos prilipęs. Jeigu jai prireiks, iškart turės po ranka. Jeigu jai prireiks vyriškos apsaugos. Jai reikia tik atsisukti, ir jau susiduria su juo. Jis net ieško šitokio jėgos metodo. Netrukus trumputė pertrauka baigiasi. Jis traukia Erikos buvimą išplėstomis šnervėmis, tarsi aukštai pakilęs į kalnų pievą, kur nukanki retai ir todėl ypač giliai kvėpuoji. Kad į miestą išsineštum itin daug deguonies. Jis nuima palaidą plauką nuo melsvos švarkelio rankovės ir užtat jam padėkojama, mielas mano gulbinėli. Motina kažką neaiškiai nujaučia, tačiau kaip nepripažinsi jo mandagumo ir pareigos jausmo. Šitoks elgesys griežtai kertasi su visu tuo, kas šiais laikais įprasta ir būtina bendraujant skirtingoms lytims.

Ponas Klemeris motinai jaunas vyriškis, bet nulipdytas iš seno molio. Dar truputis šnekos, kol suka paskutinį ratą. Klemeriui įdomu ir kartu gaila, kad tokie puoselėjami namų koncertai po truputį nyksta. Iš pradžių išnyksta meistrai, o paskui jų muzika, nes visi daugiau nori klausytis šlagerių, popo ir roko. Tokių šeimų kaip šitoji šiandien nebėra. Anksčiau jų būdavo daug. Laringologų kartos pasisotino vėlesniais Bethoveno kvartetais, jeigu nesakysime, nuzulino juos. Dieną jie tepa kiaurai pratrintas gerkles, o vakare patys zulina Bethoveną. Šiandien akademikai tik dar trypia pagal Bruknerio dramblinių trimitų taktą ir garbsto šį gerėlesnį Aukštutinės Austrijos amatininką. Niekinti Brukneri — tai jaunystės paikystė, kurią jau daugelis padarė, ponas Kle meri. Patikėkit manim, jį galima suprasti tik kur kas vėliau. Susilaikykit nuo madingų sprendimų iki to laiko, kol daugiau suprasit, ponas kolega Klemeri. Pašnekovas laimingas, kad išgirdo žodį „kolega" iš patyrusių lūpų, ir iškart jausmingais profesiniais terminais ima postringauti apie Šumano ir vėlyvojo Šuberto svajas. Jis kalba apie švelnius jų pustonius, pats pasidarydamas pilkut pilkas kaip kandis.

Toliau duetas Kohut-Klemeris nuodingu citrinos geltonumu aplieja naminių koncertų rengimą. *Molto vivace*[4]. Šį duetą jie gerai išmokę. Abu neprisidėjo prie renginio. Čia jiems leista dalyvauti tik kaip vartotojams, bet jie kur kas aukštesnės kvalifikacijos! Tačiau čia jie tik klausytojai, pilni iliuzijų apie savo žinias. Nors viena jų dalis būtų galėjusi dalyvauti: Erika. Tačiau išėjo ne taip.

Taigi jie dviese keliauja per laisvai nugulusias pustonių, tarpupasaulių, tarpusričių dulkes, nes vidurinysis sluoksnis apie tai nusimano. Nepasipūtėliškas Šuberto kūrinys pradeda procesiją, arba, kaip rašo Adornas, tai — Šumano fantazijos *C-dur* svajos. Tai pasilieja į tolį, niekur, bet neapgaubiant sąmoningo apoteozės rusenimo! Svajos, net to nė nepastebint, taip, net neturint galvoj pačių savęs! Abu akimirką patyli, mėgaudamie-

[4] Daug gyviau (*it.*).

si, kad garsiai šneka tokius dalykus visai nederamoj vietoj. Kiekvienas iš abiejų galvoja, kad geriau tai suprantąs negu kitas, vienas dėl savo jaunatvės, kitas dėl savo brandumo. Pakaitomis pralenkia vienas kitą, niršdami ant neišmanėlių, nesupratingųjų, čia, pavyzdžiui, susirinkę daug tokių. Jūs tik pasižiūrėkit, ponia profesore! Jūs tik atidžiau pasižiūrėkit, ponas Klemeri! Paniekos saitai jungia mokytoją ir besimokantįjį. Šita užgesusi Šuberto, Šumano gyvenimo šviesa juk kraštutinė priešingybė tam, ką mano sveika minia, kai ji vadina tradiciją sveika ir joje palaimingai voliojasi. Velniai rautų sveikatą. Sveikata — tai visko išganymas. Filharmonijos koncertų programų tepliotojai savo šlykščiu prisitaikymu laiko kažką panašaus į sveikatą, reikia tik įsivaizduoti, reikšmingesnės muzikos pagrindiniu kriterijum. Na, sveikata visada su nugalėtojais; silpnieji atkrinta. Šių saunos lankytojų ir sienų šlapintojų akyse jie patiria pralaimėjimą. Deja, jų laikomas sveiku meistru, Bethovenas buvo kurčias. Ir šitas nepaprastai sveikas Bramsas. Klemeris išdrįsta įsiterpti (ir nepataiko), kad ir Brukneris jam visą laiką atrodęs labai sveikas. Už tai jam rimtai atkertama. Erika droviai parodo savo žaizdas, kurias jai davė asmeninis susidūrimas su Vienos ir provincijos muzikiniu gyvenimu. Kol ji puolė į neviltį. Jautrųjį reikia sudeginti, tą švelnų naktinį drugelį. Ir todėl, kalba Erika Kohut, šie abu didžiausi ligoniai, būtent Šumanas ir Šubertas, kurių net ir pavardės prasideda vienodai, jai yra arčiausiai prie randuotos širdies. Ne tas Šumanas, kuriam jau išdulkėjo visos mintys, o Šumanas, kuris buvo visai prieš tuos laikus! Jis jau numano pabėgsiąs nuo savo sielos, nuo to kenčia kiekvienas slapčiausias jo sielos kampelis, jis atsisveikina su savo sąmoningu gyvenimu angelų ir demonų chorais, tačiau laikosi to dar patį paskutinį kartą, jau kaip reikiant nesuvokdamas pats savęs. Dar klausosi su ilgesiu, liūdėdamas, kad neteko paties brangiausio: pats savęs. Fazė, kada dar žinai, ką savo prarandi, kol visiškai atsimeti.

Kaip švelni muzika skamba Erikos žodžiai, kad jos tėvas, galutinai aptemusiu protu, miręs Šteinhofe. Todėl apskritai reikią su ja atsargiai elgtis, nes ji jau turėjusi

sunkių išgyvenimų. Kai visur aplinkui sveikata veržiasi per kraštus, Erika nebenori daugiau apie tai kalbėti, tačiau užsimena apie kai ką. Erika nori Klemeriui išduobti lauk vieną kitą jausmą ir todėl be atodairos prideda prie jo kaltą. Už savo kančias šita moteris nusipelniusi visiško vyriškio palankumo, kokį tik įmanoma sužadinti. Jaunojo vyriškio susidomėjimas iškart vėl stipriai sužadinamas.

Pertrauka pasibaigė. Prašom sėstis į savo vietas. Bramso dainos, atliekamos jauno pradedančio soprano. Netrukus viskas baigiasi, šiaip ar taip, geriau po dueto Kohut-Haberkornas nieko nebegalėjo būti. Plojama dar smarkiau nei prieš pertrauką, nes visiems palengvėjo, kad koncertas baigėsi. Dar daugiau girdėti „bravo", šįkart šaukia ne tik Erikos mama, bet ir geriausias Erikos mokinys. Motina ir geriausias mokinys stebi vienas kitą akių kampučiais, abu šaukia balsiai ir energingai, ir užtat kyla didžiulis nepasitikėjimas. Vienas kažko nori, o kita visai nenorėtų to atiduoti. Šviesa pliekste plieskia, įjungtas dar ir šviestuvas, tokiu gražiu momentu apie taupymą negali būti nė kalbos. Namų šeimininko akyse žvilga ašaros. Erika dar paskambina Šopeno, ir namų šeimininkas galvoja apie naktį Lenkijoj, iš kur jis kilęs. Dainininkė ir Erika, žavinga jos palydovė, gauna gigantiškas gėlių puokštes. Paskui pasirodo dvi motinos ir vienas tėvas, kurie irgi įteikia puokštes poniai profesorei, kuri moko jų vaiką. Gabi jauna kolegė dainininkė gauna tik vienintelę puokštę. Erikos motina maloniai talkina šilkiniu popierium balzamuodama puokštes transportavimui. Su šitomis nuostabiomis gėlėmis mes eisime tik iki stotelės, o paskui tramvajus mus patogiai nugabens beveik iki buto durų. Nuo taksi pradedama taupyti, o turint butą liaunamasi. Pasisiūlo nepakeičiamų draugų ir pagalbininkų organizuoti transportavimą nuosavu automobiliu, tačiau motinai jie visi pasirodo pakeičiami. Labai ačiū. Mes nenorime būti niekam skolingos ir pačios niekam neskoliname.

Prižirglioja Valteris Klemeris ir savo muzikos mokytojai padeda apsirengti žieminiu paltu su lapės kailio apykakle, kurį jau gerai pažįsta iš pamokų. Jis sujuostas

per liemenį ir su šita turtinga kailine apykakle. Jis aprengia motiną juodais karakuliniais kailiniais. Jis trokšta pratęsti pokalbį, per prievartą nutrauktą. Iškart kažką sako apie meną ir literatūrą, tam atvejui, jeigu panelė Kohut dabar išsikvėpė kalbėti apie muziką, po šitokio triumfo. Jis tvirtai prilimpa prie jos, įsikerta į Eriką kaip krumpliuotas ratlankis. Jis padeda jai įkišti rankas į rankoves, ištraukti iš po kailinės apykaklės jos pusilgius plaukus ir tvarkingai paskleisti juos viršuje. Jis pasisiūlo palydėti abi damas iki stotelės.

Motina nutuokia kažką, ko šiuo laiku balsiai negali pasakyti. Erika sumišusi džiaugiasi jai rodomu dėmesiu, kuris ją griūte užgriuvo. Tai tikriausiai nebus vištos kiaušinio didumo kruša ir nepramuš jai skylių! Ji taip pat dar gavo milžinišką saldainių dėžę, kurią dabar neša Valteris Klemeris; tiesiog ją išplėšęs. Jam taip pat įduodama oranžinių lelijų puokštė ar kažkas panašaus. Slegiamas įvairiausių krovinių, tarp kurių muzika nėra pats lengviausias, trejetas pėdina prie tramvajaus, kai širdingai atsisveikinęs su šeimininkais. Jaunimas eina galiuką priekyje, mama juk šitaip greitai nespėja, kaip jaunos kojos. Tačiau iš užpakalio mamai geresnė stebykla ir geresnė klausykla. Erika jau ima abejoti, net šitokioj ankstyvoj stadijoj, nes vargšė mama turi tipenti uodegoj, visiškai viena. Abi damos Kohut šiaip visada gardžiuojasi, eidamos ranka rankon ir apšnekėdamos Erikos laimėjimus, ir be jokios gėdos juos girdamos. Šiandien iš kažkur atsibeldęs jaunas vyriškis užima įprastinę motinos vietą, o motina, suniurusi ir paniekinta, turi vilktis iš paskos. Motinos saitai įsitempia ir kankinamai traukia Eriką atgal. Jai labai nesmagu, kad motina viena turi eiti iš paskos. Kad ji pati pasisiūlė, tik dar blogiau. Jeigu ponas Klemeris neatrodytų toks nepakeičiamas, Erika galėtų jaukiai žengti šalia savo gimdytojos. Jos galėtų kartu pergromuliuoti patirtus įspūdžius ir gal net ir paskanauti iš saldainių dėžės. Iš anksto mėgautis malonia šiluma ir jaukumu, kurie laukia jų tuoj pat svetainėje. Niekas dėl to neatsisakė šilumos. Gal jos net spės pasižiūrėti vėlyvo naktinio filmo per televizorių. Tai būtų geriausias akordas šitokiai smagiai dienai.

O šitas mokinys vis arčiau prie jos gretinasi. Ar jis negali atsitraukti? Nesmagu jausti šalimais jaunuolišką garuojantį šiltą kūną. Šitas jaunas vyriškis atrodo toks baisiai tobulas ir be jokių kompleksų, kad Eriką pagauna panika. Ar tik nesumanęs jis užkrauti jai savo sveikatos? Regis, gresia pavojus buvimui dviese namuose, niekam nebus leista tuo pasinaudoti. Kas gali labiau negu motina garantuoti ramybę, tvarką ir saugumą tarp keturių nuosavo buto sienų? Visa savo esybe Erika veržiasi prie minkšto televizoriaus krėslo ir saugiai užrakintų durų. Ji turi savo nuolatinį krėslą, motina savo, kur sėdėdama dažnai susikelia patinusias kojas ant persiško suolelio. Namų palaima susvyruos, jeigu šitas Klemeris nepasitrauks. Negi jis ketina įsibrauti į jos namus? Erika mieliausiai vėl įlįstų į savo motiną, kad ją imtų švelniai sūpuoti šilti jos kūno vandenys. Lauke taip pat šilta ir drėgna kaip ir kūno viduje. Ji akmenėja motinai žiūrint, kai Klemeris pernelyg prie jos prisiartina.

O Klemeris vis kalba ir kalba. Erika tyli. Reti jos eksperimentai su priešinga lytimi iškyla jai prieš akis, bet nuo tų prisiminimų nepalengvėja. O ir tada nebuvo lengviau. Sykį tai įvyko su vienu priešingos lyties atstovu, kuris kavinėje jai tiek meilikavo, jog ji nusileido, kad tik jis nutiltų. Varganą baltaodžių namisėdų kolekciją papildė jaunas teisininkas ir jaunas gimnazijos profesorius. Tačiau per tą laiką į kraštą atėjo ir vėl jį paliko daug metų. Abudu mokytieji jaunuoliai po vieno koncerto kadų kadaise pademonstravo Erikos paltų rankoves tarsi tai būtų kulkosvaidžių vamzdžiai. Šitaip jie nuginklavo Eriką, tačiau jie turėjo kur kas pavojingesnius įrankius. Kiekvieną iš tų kartų Erika tetroško tik kuo greičiau atsidurti pas motiną. Motina nieko apie tai nenutuokė. Šitaip nušienauti du, trys viengungiški buteliai su virtuvėlėmis ir sėdimosiomis voniomis. Rūgščios pievos tokiai meno gurmanei.

Iš pradžių jai buvo savotiškai malonu, tegu ir ne darbo laiku, didžiuotis, kad yra pianistė. Nė pas vieną šitų ponų namuose ant kanapos niekad nebuvo sėdėjusi pianistė. Vyras iškart ima elgtis riteriškai, o moteris mėgaudamasi žvelgia plačiai į tolį, nematydama to vyro.

Tačiau per meilės aktą jokia moteris ilgai nelieka didinga. Netrukus jaunieji ponai ėmė leisti sau žavingų laisvybių, kurių būdavo ir ne namuose. Nebepalaikomos automobilio durelės, patyčiom apipilamas koks nemiklumas. Moteriai paskui imama meluoti, ją apgaudinėti, kankinti ir nedažnai skambinti telefonu. Specialiai stengiamasi, kad moteris nežinotų apie ketinimus. Neatsakoma į vieną, du laiškus. Moteris laukia ir laukia, tačiau veltui. Ir ji neklausinėja, kodėl laukia, nes atsakymo bijo labiau nei laukimo. O vyras tuo tarpu ryžtingai atsiduoda kitų moterų rūpesčiui kitame gyvenime.

Jaunieji ponai pažadino Erikai geismą, o paskui jie tą geismą užgniaužė. Jie užsuko Erikai čiaupą. Jai tebuvo duota pauostyti tik truputis dujų. Erika pabandė pririšti juos prie savęs aistra ir geismu. Ji stipriai kumščiais daužė ant jos siūbuojantį negyvą svorį, negalėjo sulaikyti malonumo šūksnių. Su nagais taikliai draskė tuometinio partnerio nugarą. Ji nieko nejuto. Vaidino nesuvaldomą geismą, kad tik vyriškis galų gale liautųsi. Ponas ir liaujasi, bet viskas pasikartoja kitą kartą. Erika nieko nejunta ir niekad nieko nejautė. Ji nejautri kaip tolio gabalas lietuje.

Tie ponai netrukus pametė Eriką, ir dabar ji nebenori turėti ant savęs jokio pono. Tik silpnas žavesys sklinda nuo vyriškio, kuris nelabai kiek pastangų ir deda. Vyrai nenori vargti dėl tokios ypatingos moters kaip Erika. O jie niekuomet nebepažins šitokios moters. Mat tokia moteris gyvena tik vienąkart. Nors visada dėl to graušis, jie elgiasi šitaip. Pasižiūri į Eriką, nusisuka ir nueina. Jie nė piršto nepakrutina, kad atidžiau ištyrinėtų tikrai nepasikartojančius meninius šios moters sugebėjimus, jie verčiau įnikę į savuosius šansus ir vidutiniškas žinias. Šitoji moteris atrodo pernelyg didelis kąsnis jų atšipusiems peilėkams. Jie susitaiko su tuo, kad šitokia moteris netrukus sudžiūs ir nuvys. Dėl to jie miega kaip negyvi. Erika raukšlėjasi kaip mumija, o jie užsiėmę nuobodžiais savo darbais, tarsi tos retos gėlės nė nereikėtų palaistyti.

Ponas Klemeris, nieko nenutuokdamas apie tokius nutikimus, kaip gyva gėlių puokštė siūbuoja šalia da-

mos Kohut junior, dama Kohut senior seka jo kilvateryje. Jis toks jaunas. Nė nenutuokia, koks jaunas. Jis žvelgia iš šalies į savo mokytoją garbinančiu, suokalbininkišku žvilgsniu. Dalinasi su ja meno suvokimo paslaptim. Tikrai šitoji moteris šalia jo, kaip ir jis, svarsto, kuo šią akimirką būtų galima nukenksminti motiną. Kaip jam dar pakviesti Eriką taurės vyno, kad diena baigtųsi šventišku akordu. Apie ką nors daugiau Klemeris negalvoja. Mokytoja jam šventa. Motiną pargabenti, Eriką išsivesti. Erika! Taip jis ištaria jos vardą. Pastaroji apsimeta nesuprantanti ir pagreitina žingsnį, kad paėjėtume pirmyn ir jaunajam vyriškiui nekiltų keistos minties. Eitų jis galų gale sau! Čia tiek daug kelių, kuriais jis galėtų dingti. O kai jis galų gale parodys kulnis, juodvi su motina smulkiai išnarstys tai, kad šitas mokinys slapčiom ją garbina. Ar šiandien dar žiūrėsit filmą su Fredu Asteru? Aš tai žiūrėsiu! Tikrai nepraleisiu šitos progos. Dabar ponas Klemeris žino, kas jo laukia, būtent nieko.

Tamsiam tramvajaus viaduke Klemeris ryžtasi beprotiškai narsiam bandymui, nes trumpai drūtai čiumpa ponios profesorės ranką. Duokit man ranką, Erika. Ši ranka taip nuostabiai skambina pianinu. Ranka šaltai išslysta iš tinklo ir iškart atsitraukia. Dvelktelėjo vėjelis, paskui vėl viskas nurimo. Ji dedasi nepastebėjusi bandymo suartėti. Pirmąkart prašauta pro šalį. Ranka ryžtingai atitraukta tik todėl, kad trumpą galiuką mama tipeno šalimais. Mama tampa motociklo lopšeliu, kad galėtų saugoti priešakinį jaunosios poros frontą. Šiuo laiku netrukdo joks automobilis, o šaligatvis šioje vietoje siauras. Duktė pamato pavojų ir vėl užvaro savo nutrūktgalvę motiną ant šaligatvio. Taigi ant kelio lieka Klemerio ranka.

Toliau į kelionę energingai pasileidžia Klemerio burna. Ji žiojasi ir užsičiaupia, o aplink ją nesidaro jokių amžiaus raukšlelių. Jai jokių kliūčių. Klemeris nori pasidalinti su Erika mintimis apie vienos knygos turinį. Normano Mailerio, kuriuo Klemeris žavisi kaip vyru ir menininku. Knygoje jis matė tą ir aną, gal Erika matė apskritai ką nors kita? Erika jos neskaitė, ir keitimasis

mintimis išsenka. Šitaip niekada nepabendrausi. Erika mielai susigrąžintų prarastą jaunystę, o Klemeris ieško nuotakos. Jaunas jaunojo vyriškio veidas švelniai šviečia nuo žibintų ir apšviestų vitrinų, šalia susiraukusi pianistė, degantis geismų krosnyje popieriaus lapas. Ji nė nedrįsta pasižiūrėti į vyrą. Motina, aišku, visada drįs išskirti šią porą, jeigu tik prireiks. Erika atsakinėja vienskiemeniais žodžiais ir be jokio susidomėjimo, juo labiau, juo arčiau jų tramvajaus stotelė. Motina sukliudo jaunimo deryboms, prašnekdama apie persišaldymą ir tiesiog smulkiai nupasakodama simptomus. Duktė jai pritaria. Jau dabar reikia saugotis, kad neapsikrėstum, rytoj gal bus per vėlu. Ponas Klemeris paskutinįkart beviltiškai išskleidžia sparnus ir ištrimituoja, kad žinąs gerą vaistą: savalaikį užsigrūdinimą. Jis rekomenduoja nueiti į sauną. Rekomenduoja nuplaukti kelis netrumpus nuotolius baseine. Rekomenduoja sportą apskritai, o ypač tikriausiai pačią įdomiausią jo rūšį: baidares kalnų upėse. Dabar žiemą šį sportą sutrukdo ledas, reikia tuo tarpu laikinai sportuoti kur kitur. Tačiau netrukus, jau pavasarį, tai pats gražiausias dalykas, nes upės prisipildo polaidžio vandens ir viską nešasi, kas tik joms pakliūva. Galop Klemeris vėl rekomenduoja apsilankyti saunoje. Jis rekomenduoja ilgus nuotolius, vaikščioti po mišką, treniruotis visokiais būdais. Erika nesiklauso, bet jos akys užkliudo jį ir iškart sutrikusios nuslysta. Lyg nejučiom ji žvelgia iš senstančio savo kūno kalėjimo. Ji nenupjaus šitų grotų. Motina neleis prie jų nė prisiliesti. Klemeris, kuris, kad ir ką sakytų Erikai, vis nepataiko, šitas entuziastingas karys, drąsiai bando vėl žengti pirmyn, kaip jaunas jautis, apeinantis tvorą, tik ar jis nori pas karvę, ar į naują pievą? Neaišku. Jis rekomenduoja sportą dėl to, kad išmoktum patirti džiaugsmą ir apskritai iš esmės jausmą savo ir savam kūnui išvystyti. Jūs netikit, ponia profesore, kaip kartais džiugina nuosavas kūnas! Paklauskit jį, ko pageidauja, ir jis jums pasakys. Iš pradžių gal jis atrodo neįspūdingai, šitas kūnas, bet paskui: oho! Jis juda, išsivysto raumenys. Jis rąžosi grynam ore. Bet jis žino ir savo ribas. O ir čia, kaip visuomet, svarbiausias vienas dalykas: ir jam

specialiai skirta mėgstamiausia sporto rūšis, plaukiojimas baidarėmis kalnų upokšniais. Erikai iškyla galvoje blankus prisiminimas, kad kažką panašaus mačiusi per televizorių: kalnų upių baidarininkus. Per užsitęsusią savaitgalio sporto apžvalgą, kol prasideda pagrindinis filmas. Ji prisimena tuos baidarininkus su oranžinėmis plaukimo liemenėmis ir storais šalmais ant galvų. Mažuose laiveliuose ar kažkur panašiai jie lindėjo kaip kriaušės likerio butely. Jie dažnai apsiversdavo plaukdami. Erika šypsosi. Staiga prisimena vieną iš tų ponų, už kurį garsiai šaukė, ir iškart vėl pamiršta. Telieka silpnas noras, kurį irgi tuoj pat pamiršta. Taip. Netrukus prieisim!

Ponui Klemeriui žodis sustingsta lūpose. Jis kažką sunkiai išlemena apie slides, kurių sezonas dabar prasideda. Net nereikia važiuoti toli už miesto, priešais plyti kuo puikiausias šlaitas, beveik visokio pageidaujamo statumo. Argi tai ne nuostabu? Paslidinėkim kokį kartą, ponia profesore, nes jaunystė apskritai linksta prie jaunystės. Ten sutiksim mano amžiaus draugus, kurie geriausiai jumis pasirūpins, ponia profesore. Mudvi nepernelyg sportiškos, pabaigia pokalbį motina, kuri dar niekad nėra žiūrėjusi į sportą iš arčiau kaip televizoriaus ekrane. Žiemą mes mieliau anksti pasitraukiame į vienumą su įdomiu detektyvu. Mes apskritai mėgstam vienumą, žinot, nesvarbu, kokia draugija būtų. Kur mes jau žinom, o kur verčiau nė nenorim žinoti. Šitaip galima ir sprandą nusisukti.

Ponas Klemeris sako, kad jis beveik visada, jeigu iš anksto laiku paprašys, gali pasiskolinti tėvo automobilį. Jo ranka grabaliojasi patamsy ir tuštutėlė vėl išnyra į šviesą.

Erikos nepasitenkinimas vis auga, kad tik jis kuo greičiau dingtų! Tegu ramiai pasiima savo ranką. Šalin! Jis — tai baisus gyvenimo iššūkis jai, Erikai o ji paprastai priima tik labai artimų kūriniui interpretacijų iššūkius. Galop matyti stotelė, pleksiglasinė trobelė raminamai apšviesta, joje suolelis. Plėšikų nematyti, o Klemerį dviese jos jau sudoros. Žibinto šviesa. Net dar dvi apsitūlojusios keleivės, moterys, be palydovų, be ap-

saugos. Tokią vėlyvą valandą tramvajai važiuoja retokai, ir, deja, Klemeris vis dar jų nepalieka. Žudiko šituo laiku irgi dar nėra, gal jis dar atlėks ir Klemerio prireiks. Erikai baisu, tegu galų gale pasibaigia tas suartėjimas, atsitraukia bėda. Štai atvažiuoja tramvajus! Netrukus ji viską iš pradžių apšnekės su motina, kai tik ponas Klemeris nueis. Pirmiausia jam reikia dingti, tada apie jį bus smulkiai svarstoma. Knietės ne daugiau, kaip plunksna kutenama oda. Atvažiuoja tramvajus ir iškart žvaliai nusiveža damas Kohut. Ponas Klemeris mojuoja, bet damos visiškai užsiėmusios savo piniginėmis ir bilietų pirkimu.

Siaubingai bejėgiškas tampa vaikas, apie kurio gabumus kalbama aplinkui, bet kuris gali judėti tik taip, tarsi iki kaklo lindėtų maiše, viršuje užtvaros, apačioje įtemptos virvės. Irdamasis rankomis ir kojomis. Kitų abejingumas išraizgė jam skersai kelio šitas vielas, už kurių jis kliūva, skundžiasi jis garsiai. JI pati niekuomet nebūna kalta. Mokytojai, kurie ją stebėjo, sveikina ir guodžia persidirbusią muzikos srityje, kur ji viena vertus, paaukojo visą savo laisvalaikį muzikai, o antra vertus, kelia kitiems juoką. Tačiau kai mokytojai pareiškia, kad tik vienintelė JI po mokyklos baigimo turi galvoje ne vien niekus, girdėti silpnas pasibjaurėjimas, vos juntama panieka. Beprasmiški pažeminimai slegia JAI sielą, kai namuose skundžiasi dėl to motinai. O tada motina, protekiniais nulėkusi į mokyklą, skundžiasi visa gerkle kitomis mokinėmis, kurios taip ir taiko galutinai išvesti iš kelio jos nuostabųjį diegelį. Tada kitų prislopintas įniršis prasiveržia kaip reikiant. Ratu sukasi skundai ir vis didėjančios progos skundams. Metaliniai dėklai, pilni tuščių pieno butelių mokykliniams pietums, mėgsta atsidurti JAI ant kelio; reikalaudami dėmesio, kurio taip ir nesulaukia. Visas jos dėmesys slapčiom nukrypęs į vyriškuosius bendramokslius, kuriuos ji vogčiom stebi pačiu akies krašteliu, tuo tarpu aukštai iškelta galva iriasi visiškai kita kryptim, nė nepaisydama būsimojo vyro. Arba to, kas čia nori lavinti vyriškumą.

Kliūtys tyko dvokiančiose mokyklos klasėse. Priešpiet ten lieja prakaitą paprastas normalus mokinys, kuris tai šiaip taip išveža, o tuo tarpu jo tėvai kaip burtininkai vargsta prie jo sielos prietaisų skydo, kad jis bent vidutiniškai išsimokslintų. Po pietų patalpą užima ypač talentingi ir ypač ypatingiems dalykams: muzikos specialybės mokiniai, kurie lanko ten įsikūrusią muzikos mokyklą. Kaip skėrių triukšmingų instrumentų prisigrūda tylūs mąstymui skirti kambariai. Ir ištisas dienas mokyklą užplūsta išliekamosios vertybės, žinojimas ir muzika. Muzikos mokosi bet kokio amžiaus ir didumo mokiniai, net abiturientai ir studentai! Juos visus vienija pastangos pagroti ką nors po vieną ar keliese.

JI vis stipriau įsikimba į nepasiekiamai aukštyn kylantį vidinio gyvenimo balioną, apie kurį kiti nieko neišmano. Sieloje ji graži nežemiška būtybė, ir šitoji siela susiformavo savaime jos galvoje. Kiti šito grožio nemato. JI mano esanti graži ir nusipiešia pati sau veidą, kurį paskui užsideda. Motina jai to neleistų. Šituos veidus ji gali kada tik sugalvojusi keisti, vieną sykį ji blondinė, kitą — rudaplaukė, tokias moteris daugiausia myli vyrai. O šito ji kaip tik ir siekia, nes juk ir ji trokšta būti mylima. Ji pati yra viskas, tiktai negraži. Ji talentinga, labai ačiū, labai prašom, bet negraži. Ji veikiau nepastebima, o ir šitaip jai visą laiką tvirtina motina, kad tik nelaikytų savęs gražia. Tik SAVO sugebėjimais ir SAVO žiniomis kada nors ji sugebės patraukti vyriškį, grasina jai motina niekingiausiu būdu. Ji grasina vaiką užmušti, jeigu tik pamatytų su vyriškiu. Motina sėdi prie langelio ir stebi, kontroliuoja, ieško, skaičiuoja, daro išvadas, baudžia.

Savo kasdieninių pareigų virvėmis JI taip apnarpliota, kaip Egipto mumija, bet nelabai kam rūpi į ją žiūrėti. Trejus metus ji baisiai ištvermingai trokšta pirmųjų aukštakulnių batelių. Ji niekada nepamiršta. Tokiam norui reikia ištvermės. Tą ištvermę, kol gaus batus, ji kartu gali pasitelkti Bacho sonatoms solo išmokti, už tai klastingoji motina pažada jai tokius batus. Niekuomet ji negaus batų. Ji nusipirks juos pati, kai pradės užsidirbti

pinigų. Batai jai bus nuolatos kaišiojami po nosim kaip skanėstas. Šitaip motina nuvilioja ją dar galiuką ir dar vieną galiuką tolyn nuo Hindemito, užtat motina myli vaiką, o batai to niekados nesugebėtų.

Tuo laiku JI visiškai pranokusi kitus. Per šitą laiką motina ją iškėlė aukštai virš kitų. Juos ji palieka toli už savęs ir žemai po savim.

Nekalti JOS norai ilgainiui virsta griaunamuoju troškimu viską naikinti. To, ką turi kiti, žūtbūt nori ir ji. O ko negali turėti, nori sunaikinti. Ji pradeda vogti daiktus. Pastogės ateljė, kur vyksta piešimo pamokos, dingsta krūvos vandeninių dažų, pieštukų, teptukų, liniuočių. Dingsta plastmasiniai akiniai nuo saulės, kurių stiklai — naujausia mada — gali mirgėti įvairiom spalvom! Prisiplėštą gerą, kuris niekuomet neatneš jai gero, iš baimės gatvėje ji išmeta į pirmą pasitaikiusią šiukšlių dėžę, kad niekas pas ją nerastų. Motina ieško ir visada randa, ar slapčiom pirktą šokoladą, ar slapčiom nuo pinigų už tramvajaus bilietą susitaupytų ledų.

Vietoj akinių nuo saulės ji mieliau būtų paėmusi naują pilką flanelinį kitos mergaitės kostiumėlį. Bet kostiumėlį nelabai patogu nukniaukti, nes jame be paliovos įlindusi savininkė. Pakaitalui ji išsiaiškina, atlikusi nedidelį, bet meistrišką detektyvo darbą, kad šitas kostiumėlis pelnytas savo kūnu. Ištisas dienas JI sekiojo paskui pilką kaip vilko kailis kostiumo nešiotojos šešėlį; konservatorija kaip ir „Bristolio" baras, kartu su pusamžiais verslininkais, kurie šiandien jaučiasi tokie vieniši, merguželė, tame pačiame rajone. Mokyklos draugė tik jaunutė šešiolikmetė, ir dėl tvarkos pranešama apie jos paklydimą. JI papasakoja motinai, kokio kostiumėlio norėtų ir kur jį galima pačiai užsidirbti. Su apsimestine vaikiška nekaltybe žodžiai liejasi iš lūpų, kad motina džiaugtųsi savo vaiko neišmanymu ir vaiką už tai pagirtų. Motina tuoj prisisega pentinus prie medžioklinių batų. Šniokšdama ir apsiputojusi, muistydama galvą mama nulekia į mokyklą ir suorganizuoja skandalingą išgrūdimą lauk. Pilkasis kostiumėlis su savo savininke išlekia iš įstaigos; šitaip kostiumėlis dingsta iš akių, bet ne iš širdies, kur jis dar ilgai vaidenasi, plėšdamas kru-

vinas vagas ir palikdamas randus. Kostiumėlio savininkė už bausmę turi įsidarbinti miesto centro parfumerijos krautuvėje pardavėja ir visą savo likusį gyvenimą kentėti be bendrojo išsilavinimo laimės. Ji netapo tuo, kuo būtų galėjusi tapti.

Kaip atlygis, kad greitai pranešė apie gresiantį pavojų, JAI leidžiama savo rankomis iš pigių odos skiaučių susimeistrauti tiek ekstravagantišką, kiek ir ekstremalų mokyklinį krepšį. Paisyta užsiėmimo prasmingumo laisvalaikiu, kurio ji neturi. Daug laiko užtrunka, kol krepšys baigiamas. Tačiau sukurta kažkas, ko niekas nevadina ir nenori vadinti savu. Tik JI viena turi tokį ypatingą krepšį ir net išdrįsta su juo išeiti į gatvę!

Vyriškėjantys paaugliai ir jauni muzikantai, su kuriais ji tuo laiku groja kamerinę muziką ir repetuoja orkestre, žadina jai ilgesingą maudulį, kuris, rodos, visada tykojo jos viduje. Todėl JI dedasi esanti nepaprastai išdidi, tačiau kam? Motina maldauja ir graso, kad ji tik brangintų savo garbę, nes paskui sau niekad to nedovanosianti. JI negali sau leisti nė menkiausios klaidos, o tai jau ištisus mėnesius ją graužia ir jai rūpi. Dažnai jai jaukia protą atkakli mintis, ką būtų turėjusi padaryti kitaip, tačiau dabar tai jau per vėlu! Mažam mėgėjų orkestrui asmeniškai pati vadovauja smuiko mokytoja, jame pirmasis smuikininkas turi neribotą valdžią. Ji nori laikytis prie galingųjų, kad tie keltų ją aukštyn. Ji visą laiką prie valdžios, nuo tada, kai pirmąkart išvydo savo motiną. Per pertraukas jaunuolis, pagal kurį kiti smuikai rikiuojasi kaip vėjas pagal vėjarodę bokšte, skaito svarbias knygas greit būsiančiam savo brandos egzaminui. Jis sako, kad netrukus jam prasidės rimtas gyvenimas, būtent studijos. Jis kuria planus ir narsiai apie juos kalba. Kartais jis išsiblaškęs žiūri kiaurai pro JĄ, kartodamas gal matematikos, gal aukštuomenės gyvenimo formulę. Jis niekados negalėtų pagauti jos žvilgsnio, nes ji seniai, pilna didybės manijos, spokso į kambario lubas. Ji jo nemato kaip žmogaus, tik kaip muzikantą; ji nemato jo, ir jis turi pastebėti, kad yra kaip oras. O vidumi ji kone sudega. Jos dagtis plieskia šviesiau nei tūkstantis saulių į šitą susi-

raukšlėjusią žiurkę žemai, kuri vadinasi jos lytis. Kad jis atkreiptų į ją akis, vieną dieną ji savo medinės smuiko dėžės dangtį smagiai užsimeta ant kairiosios rankos, kurios jai juk taip reikia. Ji spigiai surinka iš skausmo, kad jis atkreiptų į ją dėmesį. Gal parodys jai galantiškumą. Bet ne, jis norėtų eiti į jungtines pajėgas, kad to atsikratytų. Be to, jis trokšta būti gamtos, istorijos, vokiečių kalbos ir muzikos mokytoju. Jau dabar jis gana neblogai nusimano apie muziką, vienintelį iš visų šitų dalykų. Kad jis pripažintų ją kaip moterį, kad įrašytų savo sielos užrašų knygutėje kaip moterį, per pertraukas ji visai viena groja solo pianinu, jam vienam. Skambinti pianinu ji labai išsimiklinusi, tačiau jis smerkia ją už baisų negrabumą kasdieniam vartojamam gyvenime. Ak, tas nevikrumas, dėl kurio ji negali įžengti jam į širdį.

Ji nusprendžia: niekam neatiduos savęs iki paties kraštutiniausio savo „aš" kraštelio, iki paskutinio trupinio! Viską pasiliks sau ir, jeigu įmanoma, už tai dar ką nors gaus. Jeigu ką nors turi, tai jau ir yra. JI sukaupia skardingus kalnus, jos žinios ir gabumai sudaro viršūnę, ant kurios guli suplūktas sniegas. Tik drąsiausias slidininkas sugebėtų įkopti į tą viršūnę. Bet kuriuo metu tas jaunuolis galėtų nusiristi nuo jos skardžių, prasmegti bedugniam ledo plyšy. Ji patikėjo raktą, savo neįkainojamos širdies raktą, nusvidinto ledo kyšulio dvasiai, todėl bet kuriuo metu gali tą raktą iš jos atsiimti.

Taigi JI nekantriai laukia, kad jos, kaip būsimosios muzikos pasaulio garsenybės, vertė gyvenimo rinkoje imtų kilti. Ji laukia tyliai, vis tyliau, kol kas nors pasirinks ją, ir tada ji laiminga iškart pasirinks jį. Tai bus gabus muzikai išskirtinis žmogus, bet be pasipūtimo. Tačiau šitas žmogus jau seniai pasirinkęs: pagrindinė specialybė — anglų arba vokiečių kalba. Jo didžiavimasis pagrįstas. Lauke kažkas moja ranka, ir ji sąmoningai ten nedalyvauja, kad galėtų pasigirti nedalyvavusi. Ji trokšta medalių, pagyrimo raštų už sėkmingai baigtą nedalyvavimą, kad nereikėtų nei lygintis su kuo nors, nei būti svarstomai. Kaip prastai plaukiantis gyvūnas su perdur-

ta oda tarp atšipusių nagų ji kapstosi pirmyn, baimingai iškėlusi galvą aukštyn, po šiltas motinos srutas, šuoliais pirmyn, kur dingo išsigelbėjimo krantas? Užkopti aukštyn į miglų apkleistą sausumą pernelyg sunku, pernelyg dažnai ji jau slydo žemyn nuo stataus skardžio.

Ji ilgisi vyriškio, kuris daug žino ir moka griežti smuiku. Tačiau kai jis pirmiau paglostys ją, užmuš jį. Šitas pasiruošęs pabėgti stirninas jau lipa riedulynu, tačiau jis neturi energijos surasti jos šiukšlėse užkastam moteriškumui. Jis atstovauja nuomonei, kad moteris yra moteris. Paskui jis truputį pasijuokia iš pagarsėjusios moteriškos giminės neryžtingumo, sakydamas: ak, tos moterys! Kai duoda JAI ženklą groti, žiūri į ją dorai nė nematydamas. Jis apsisprendžia ne prieš JĄ, jis tik paprasčiausiai apsisprendžia be JOS.

JI niekuomet neatsidurs tokioj padėty, kad galėtų parodyti silpnumą ar visiškai pralaimėtų. Todėl ir lieka, kur buvusi. Tik viena kitą keičia įprastinės mokymosi ir klusnumo stadijos, ji nesilanko naujose vietovėse. Spaustai myga taip, kad net žviegia, nuo tų spaustų jai iš po pirštų nagų sunkiasi kraujas. Jau mokymasis reikalauja ją būti protingą, nes kol ji stengiasi, tol gyvena, taip jai pasakyta. Klusnumo reikalauja motina. Ir: kas puola į pavojų, jame ir žūsta, šitokį patarimą irgi duoda motina. Jeigu namuose nėra jokio žmogaus, ji tyčia pjausto savo kūną. Ji visuomet ilgai laukia tos akimirkos, kai niekieno nestebima galės pjaustytis. Vos nutyla uždarytų durų garsas, ji išsiima tėvo skustuvą, mažąjį savo talismaną. Išlupa skustuvą iš savo išeiginio paltuko penkių mergaitiškos plastmasės sluoksnių. Ji išsimiklino naudotis skustuvu, juk turi skusti tėvą, tą padribusį tėvo skruostą po visiškai giedra kakta, kurios nebeapniaukia jokia mintis ir nebeišvagoja joks noras. Šis skustuvas skirtas JOS kūnui. Plona, elegantiška melsvoko plieno plokštelė, lanksti ir elastinga. Prasižergusi JI atsisėda priešais didinamąją skutimosi veidrodžio pusę ir padaro pjūvį, kuris turi padidinti angą, kaip durys vedančią į jos kūną. Per tą laiką ji jau įgijusi patirties, taigi pjūvis skustuvu nebeskauda, nes jos rankos, plaštakos, kojos

dažnai būdavo pasitelkiamos kaip bandymo objektai. Jos hobis — nuosavo kūno pjaustymas.

Kaip ir burnos ertmės. Šio įėjimo ir išėjimo iš kūno tiesiog nepavadintum gražiu, tačiau jis būtinas. Ji atiduota visiškai savo valiai, bet vis dėlto tai geriau, negu būti atiduotai kitų valiai. Ji tai laiko rankoje, o ranka juk irgi jaučia. Ji tiksliai žino, kaip dažnai pjaustyti ir kaip giliai. Anga įtempiama į veidrodį laikantį varžtą, pasinaudojama proga pjovimui. Kuo greičiau, kol kas nors ateis. Nedaug nusimanant apie anatomiją ir dar mažiau turint laimės, šaltas plienas priartinamas ir įkišamas vidun ten, kur ji mano, kad turėtų pasidaryti skylė. Mėsos prasižioja, išsigandusios permainos, ištrykšta kraujas. Šito kraujo vaizdas nėra naujas, bet nuo įpročio jis nepagerėjo. Kaip ir paprastai, nieko neskauda. Tačiau JI prapjauna ne tą vietą ir išskiria tai, ką ponas Dievas ir motina Gamta sujungė neįprastoj vienovėj. Žmogui to nevalia daryti, ir už tai keršijama. Ji nieko nejaučia. Akimirką abidvi prapjautos mėsos pusės suglumusios spokso viena į kitą, nes staiga atsirado nuotolis, kurio anksčiau čia nebuvo. Daugelį metų jos dalinosi vargais ir džiaugsmais ir dabar atskiriamos! Veidrodyje abi pusės atrodo dar ir pasikeitusios vietomis, taigi nė viena nežino, kuri ji dabar yra. Paskui ryžtingai pasilieja kraujas. Kraujo lašai sunkiasi, bėga, maišosi su savo draugais, susilieja į neišsenkamą upelį. Paskui, kai atskiri upeliai suteka daiktan, atsiranda raudona, tolygiai ir raminamai srūvanti srovė. Per kraują ji juk nemato nieko, ką prapjovė iš tikrųjų. Tai jos nuosavas kūnas, bet jai siaubingai svetimas. Pirmiau ji nepagalvojo apie tai, kad nebegalės kontroliuoti pjūvio kaip kerpant drabužius, kai galima pervažiuoti atskiras pažymėtas taškais, brūkšniais ar brūkšniais ir taškais linijas ratuku, šitaip stebint bendrą vaizdą. Iš pradžių JI turi sulaikyti kraujavimą ir išsigąsta. Apatinė kūno dalis ir baimė — dvi jos draugės sąjungininkės, jos beveik visada pasirodo kartu. Jeigu kuri nors iš šių dviejų draugių nepasibeldusi užima jai galvą, ji neabejoja: netoliese ir kita. Motina gali patikrinti, ar JI naktį laiko rankas ant apkloto, ar ne, tačiau norėdama patikrin-

ti ar kontroliuoti jos baimę, turėtų savo vaikui pirma pradaužti kaukolę ir pati išskusti baimę.

Kraujui sulaikyti susirandamas mėgstamas lignino paketas, kurį žino kiekviena moteris dėl jo privalumų ir vertina, ypač sportuojant ir apskritai judant. Paketas greit pakeičia auksinę kartoninę karūną panelei princesei, į vaikų pobūvį pasiųstai mažai mergaitei. Tačiau į vaikiškus karnavalus JI niekados nėjo, karūnos nepažino. Paskui karalienės papuošalas staiga nuslydo į kelnaites, ir moteris sužinojo savo vietą gyvenime. Kas iš pradžių kartu su vaiko pasididžiavimu puikavosi ant galvos, dabar nusileido ten, kur moteriškas medis tyliai turi laukti kirvio. Princesė dabar suaugo, ir čia jau irgi skiriasi sielos: vienas ponas pageidauja maloniai faneruoto, nepernelyg į akis krintančio baldo, kitas — tikro kaukaziško riešutmedžio garnitūro, o trečiasis, deja, tenori tik susikrauti aukštas malkų krūsnis. Tačiau net ir tada ponas gali išsiskirti: savo krūsnį jis gali sukrauti užimdamas kuo mažiau erdvės ir praktiškiau. Daugiau vaikščiojama į tą anglių rūsį negu į kitą, kur malkos netvarkingai sumestos viena ant kitos. Vienas namų židinys dega ilgiau negu kitas, nes juk ten ir daugiau malkų.

Iškart lauke prie jos namų durų Erikos K. laukia erdvus pasaulis, kuris būtinai užsimano ją palydėti. Juo labiau Erika jį nuo savęs stūmė, juo primygtiniau lindo artyn pasaulis. Ją žaibiškai pagavo smarkūs pavasario audros sūkuriai. Jie palindo jai po plačiu sijonu, kurį paskui iškart netekę drąsos paleido kristi. Stori išmetamųjų dujų sluoksniai šoka ant jos ir labai kliudo kvėpuoti. Kažkokie daiktai baladojasi ir trankiai daužosi į sieną.

Parduotuvėlėse linksmų spalvų drabužiais apsirengusios šiuolaikinės motinos, kurios rimtai žiūri į savo užduotį, pasilenkia prie prekės, virpčiodamos nuo šilto oro srovės. Kol jaunos moterys išmėgina savo žinias iš prabangių virimo meno žurnalų praktikuodamosi su baklažanais ir kitais egzotiškais augalais, vaikams paliekama ilga virvė. Nuo nekokybiškų daiktų moterys atšoka

atgal kaip nuo gyvatės, kuri iškiša savo šlykščią galvą iš žolių. Joks sveikas suaugęs žmogus šituo laiku nevaikščioja gatve, kur jam nėra ko ieškoti. Daržovių pardavėjai sukrovė dėžių su spalvotais vitaminingais augalais visų vytimo ir puvimo stadijų štabelius abipus durų. Ten rausiasi moteris, nutaisiusi išmaningą miną. Ji įsispyrusi laikosi prieš audrą. Ji viską šlykščiai tapšnoja, tikrindama šviežumą ir kietumą. Arba konservavimo ir kovos su parazitais medžiagas ant žievės, tai siaubingai sutrikdo išsilavinusias jaunas moteris. Va ant šitos vynuogių kekės matyti grybelingos žalsvos apnašos, kurios tikrai nuodingos, šias vynuoges dar tebeaugančias kuo gausiausiai purškė. Vynuogė šlykštintis pakišama daržovininkei, kuri pasirišusi tamsiai mėlyną prijuostę, kaip įrodymas, kad chemija vėl įveikė gamtą ir jauna motina savo vaikui gal įdavė vėžio branduolį. Šiame krašte tas faktas, kad maisto produktų nuodingumas turi būti nuolatos tikrinamas, žinomesnis negu tulžingo seno kanclerio pavardė, be jokios abejonės liudija apklausos rezultatai. Dabar viduramžė klientė atkreipia dėmesį į kokybę dirvos, kurioje augo bulvės. Deja, klientei jau smagiai pakenkęs amžius. O dabar jos tykantis pavojus drastiškai padidėjo. Galų gale ji nusiperka apelsinų, nes juos galima nulupti, šitaip aiškiai sumažinant kenksmingą aplinkos poveikį. Šiai namų šeimininkei nepraverčia tai, kad ji bando sukelti susidomėjimą parduotuvėje savo nusimanymu apie nuodus, nes Erika jau praėjo pro šalį, nepaisydama jos, o vakare šitos moters lygiai taip pat nepaiso vyras, o skaito rytdienos laikraštį, kurį galėjo nusipirkti važiuodamas namo, kad pralenktų savo laiką informuotumu. Net ir vaikai neįvertins meilingai išvirtų pietų, nes jie jau suaugę ir nebegyvena namuose. Jie juk jau seniai vedę patys ir savo ruožtu uoliai perkasi apnuodytus vaisius. Kada nors jie pastovės prie šitos moters kapo ir truputėlį paverks, o paskui juos pačius jau prigriebs laikas. Dabar jie atsikratė rūpesčio savo motina, o jų vaikai užsikrovė rūpestį jais pačiais.

Tai prisigalvoja Erika.

Eidama keliu į mokyklą Erika beveik nenoromis visur regi, kaip miršta žmonės ir maisto prekės, labai retai mato, kad kažkas augtų ir noktų. Daugių daugiausia Rotušės parke arba Folksgartene, kur aukštyn veržiasi mėsingos rožės ir tulpės. Tačiau ir tos per anksti džiūgauja, nes jose jau kiūto laikas vysti. Tai prisigalvoja Erika. Viską ji patvirtina šitokiomis mintimis. Tik menas, jos nuomone, ilgiau tveria. Jį Erika puoselės, ramstys, riš, kaups ir galiausiai nuims derlių. Tačiau kas žino, kiek to nepasiteisinusio meno jau dingę ir nuaidėję be pėdsakų? Kiekvieną dieną miršta muzikinė pjesė, novelė arba eilėraštis, nes šiais laikais jie nebepasiteisina. Bet... Tai, apie ką manoma, jog išliks visiems laikams, neišlieka, niekas to nebežino. Nors ir nusipelnę tęstinumo. Erikos pianino klasėje net vaikai jau užgulę Mocartą ir Haidną, pažengusieji Bramso ir Šumano šlajomis slysta literatūros apie pianiną miško žeme, palikdami sraigių gleivių pėdsaką.

Erika K. ryžtingai puola į pavasario audrą ir tikisi, kad sveika išnirs kitoje jos pusėje; tereikia pereiti per atvirą aikštę priešais rotušę. Šuo šalia jos irgi jaučia pirmąjį pavasario dvelksmą. Gyvūnų kūnų Erika baiminasi, jie nuolat pinasi jos tiesiam kely. Ji gal ir ne tokia nuskriausta kaip koks luošys, bet jos judėjimo laisvė apribota. Dauguma meilingai juda prie „tu", partnerio link. Jie tik šito ir trokšta. Jeigu kada kolegė konservatorijoje įsikabina jai už parankės, tai ji krūptelėjusi atsitraukia nuo šitokio reikalavimo. Niekam nevalia atsiremti į Eriką, ant Erikos gali nusileisti tik lengvas kaip pūkas menas, gresiant bet kokiam vėjo pūstelėjimui pakilti ir įsitaisyti kur nors kitur. Erika taip stipriai prispaudžia ranką sau prie šono, kad kitos muzikantės ranka nepajėgia pralaužti sienos tarp Erikos ir Erikos rankos ir nusivylusi nusvyra žemyn. Apie tokį asmenį paprastai sakoma, kad jis neprieinamas. Ir niekas prie jo neina. Aplenkia iš anksto. Delsiama ar laukiama, kad tik nereikėtų liestis prie Erikos. Kai kurie atkreipia į save dėmesį garsiu balsu, tik ne Erika. Vienas kitas mojuoja, tik ne Erika. Yra ir šiokių, ir anokių. Vieni šoki-

nėja, dainuoja tirolietiškai, šūkauja. Tik ne Erika. Nes jie žino, ko nori. Tik ne Erika.

Dvi mokinės, arba moteriškos lyties mokiniai, artinasi garsiai kikendamos ir stipriai susiglaudusios, sukišusios galvas kaip du plastmasiniai karoliukai. Jos taip prisirišusios viena prie kitos, tos uogelės. Be jokios abejonės, tas jų susipynimas tuoj iširtų, jei tik prisiartintų vienos ar kitos draugužis. Iškart išsiplėštų iš malonaus ir šilto glėbio, norėdamos nukreipti į jį čiuptuvėlius ir pasirausti jam po oda kaip prieštankinės diskinės minos. O vėliau prasiverš nepasitenkinimas, ir moteris išsiskirs su vyru, ketindama puoselėti vėlai prabudusį, užmestą talentą.

Po vieną žmonės beveik negali nei vaikščioti, nei stovėti, jie buriasi į gaujas, tarytum ir po vieną jau nebūtų pernelyg sunki našta žemės paviršiui, svarsto vienišė Erika. Beformės plikos sraigės be pusiausvyros ir nugarkaulio, be jokio proto! Jų niekad nepalietė ir nepavergė burtai, muzikos burtai. Jie susiklijavę vieni su kitais kailiais, kurių nepajudina joks dvelktelėjimas.

Erika valosi dulkes pliaukšėdama ranka. Ji padaužo sijoną ir švarką. Per tokią audrą tikrai prikibo dulkių. Praeivių Erika išvengia dar prieš pasirodant jiems akiratyje.

Per vieną iš tų piktų žaižaruojančių pavasario dienų damos Kohut nugabeno jau visiškai praradusį orientaciją, nusilpusio proto tėvą į Žemutinės Austrijos sanatoriją, kol valstybiniai pamišėlių namai Šteinhofe — net užsieniečiams žinomi iš niūrių baladžių — jį priėmė ir pakvietė pasilikti. Kiek tik norėjo! Visai taip, kaip buvo pageidaujama.

Jų paveldėtas dešrininkas, garsus skerdikas, kuriam niekad nebūtų atėję į galvą pačiam pasiskersti, noriai sutiko nuvežti savo pilku folksvagenu autobusiuku, kuriame paprastai kabalduojasi veršių skerdenų pusės. Tėtis keliauja pavasario kraštovaizdžiu ir alsuoja. Su juo keliauja jo daiktas po daikto tvarkingai monogramuotas bagažas, ant kiekvienos puskojinės aiškiai išsiuvinėta raidė K, skrupulingas rankų darbas, kuriuo jis jau seniai nebesugeba nei gėrėtis ar net nei įvertinti,

nors šitoks rankų miklumas juk jam praverčia, sukliudo, kad lygiai taip pat iškvėšę ponas Novotnis ar ponas Vytvaras be blogų ketinimų apsiautų jo puskojinėm. Jų pavardžių pirmosios raidės kitokios, bet kaip bus su nukaršusiu ponu Keleriu, kuris daro į lovą? Na, jis gyvena kitam kambary, kaip iškart patenkinta įsitikina Erika kartu su motina. Jie važiuoja, ir netrukus jau bus vietoje. Netrukus atvažiuos! Jie važiuoja pro Rudolfo aukštumą ir pro Feueršteiną, pro Vienos Miško ežerą ir pro Kaizerbruno, Jochgrabeno ir Kolraito kalnus, kur jie seniai praėjusiomis dienomis, kurios nebuvo geros, dar kopė kartu su tėvu, būtų važiavę ir pro Bukų kalną, jeigu nebūtų turėję anksčiau sukti. O anapus kalnų bent jau laukia Snieguolė! Apsupta švelnios prabangos ir nuoširdžiai juokdamasi iš džiaugsmo, kad vėl kažkas atvažiuoja į jos kraštą. Viename visiškai perstatytame name dviem šeimoms, kuris priklauso iš kaimo kilusiai šeimai, nemokančiai pajamų mokesčių, ir kuris įrengtas geram pamišėlių išsaugojimui ištiriant šių pamišėlių finansines galimybes. Šitaip namas skirtas ne tik dviem šeimoms, o kaip priebėga daugeliui daugeliui pamišėlių, saugoti jiems nuo pačių savęs ir nuo kitų. Globotiniams leidžiama pasirinktinai meistrauti ar eiti pasivaikščioti. Vienaip ar kitaip, jie prižiūrimi. Tačiau meistraujant kaupiasi šiukšlės, o vaikštant tyko pavojus (pabėgimas, kokio nors žvėries įkandimas, susižeidimas), užtat geras kaimo oras duodamas *gratis*. Kiekvienas gali kvėpuoti, kiek tik nori ir kiek jam reikia. Kiekvienam įnamiui jo tarnybinis globėjas skiria valdišką valstybės nustatytą sumą, kad būtų priimtas ir liktų čia gyventi, o tai kainuoja nemažai arbatpinigių, pagal paciento svorį ir nešvarumą. Moterys gyvena trečiame aukšte ir mansardoje, vyrai antrajame ir šoniniam fligelyje, kuriam buvo specialiai atimtas perstatyto garažo pavadinimas, nes jis tapo tikru nameliu su įvestu šaltu vandeniu ir tekančiu stogu. Puvimas ir pelėsiai nekenkia įstaigos sunkvežimiams, jie stovi lauke. Ir virtuvėje kas nors kartais ilsisi tarp ypatingų ir pigių pasiūlymų ir skaito, pasišviesdamas kišeniniu žibintuvėliu. Priestatas padarytas maždaug opelkadetui, opelkapitonas ten įstrig-

tų ir negalėtų važiuoti nei pirmyn, nei atgal. Viską aplinkui, kad ir kur žiūrėtum, juosia stipri vielos tvora. Taigi šeima negali iškart pasiimti ką tik atvežto ligonio, kai vargingai jį atgabeno ir sumokėjo tokią didžiulę sumą pinigų. Už tuos pinigus, kuriuos toji šeima ima už savo mažuosius svečius, tikrai kažkur kitur, kur nematyti nė vieno idioto, nusipirko pilį. Ir toje pilyje šeima, žinoma, gyvens solo, kad pailsėtų nuo visų rūpesčių šiais žmonėmis.

Ankančiomis akimis, bet tvirtai vedamas, tėvas eina į būsimuosius savo namus, ką tik palikęs paveldėtuosius. Jam paskirtas puikus kambarys, jis jau laukia; pirmiau turėjo ilgai merdėti vienas, kad būtų priimtas kitas. Ir pastarasis kada nors užleis vietą. Pamišėliams reikia daugiau erdvės negu vien normalaus išvedimo į lauką, nuo jų neišsisuksi kalbomis, jiems reikia bent tiek pasivaikščioti kiek vidutiniškam vilkšuniui. Namai pareiškia: mes visada pilni ir savo lovų skaičių galėtume net padidinti! Tačiau atskiras įnamis, kuris turi daugiausia gulėti, nes šitaip mažiau neša purvo ir yra taupiai patalpintas į erdvę, pakeičiamas. Deja, nevalia staiga padvigubinti sumos už jo asmenį, o šiaip tai ir būtų padaryta. Kas čia guli, tas lesa ir tas moka — apsimoka tai šeimai. Ir kas čia guli, tas čia ir pasilieka, nes taip liepia jo giminės. Daugių daugiausia jo sveikata gali pablogėti: Šteinhofas! Pirmyn! Kambarys tvarkingai padalytas į atskiras lovas, kiekvienam priklauso nuosava lovelė, ir šitos lovelės mažos, todėl kambaryje juo daugiau telpa. Tarp gulyklų palikta maždaug trisdešimt centimetrų laisvos vietos, vos žmogaus pėda, kad gulintysis bėdos prispirtas atsistotų ir nusilengvintų, tai jam draudžiama daryti lovoje, nes tada jis pasidarys pavojingas asmuo. Tada jis kainuoja daugiau negu vertas jo įnašas už lovą ir pervežamas į baisesnes vietoves. Dažnai ne vienas turi pagrindą paklausti, kas gulėjo jo lovelėje, valgė iš jo lėkštutės ar rausėsi jo dėžutėje. Šie nykštukai! Nuskamba išsiilgtasis gongas pietums, nykštukai netvarkingais būriais grumdamiesi eina į kambarį, kur Snieguolė laukia kiekvieno iš jų, švelniai skleisdama švelnumą. Ji kiekvieną myli ir kiekvieną glaudžia prie šir-

dies, šitas seniai pamirštas moteriškumas balta kaip sniegas oda ir juodais kaip juodmedis plaukais. Tačiau ten stovi tik didžiulis pietų stalas, jo viršus šitiems kiaulėms aptrauktas nebijančia rūgščių, plaunama, nesibraižančia medžiaga, nes jie nemoka elgtis prie stalo; o indai plastmasiniai, kad nė vienas idiotas neužsigautų ar neužgautų kito, ir jokio peiliuko, jokių šakučių, tik maži šaukšteliai. Jeigu būtų patiekta mėsos, ko paprastai nebūna, ji būtų supjaustyta. Savo kūnais jie spaudžiasi vienas prie kito, jie grumdosi, stumdosi ir žnaibosi, gindami vieni nuo kitų savo nykštukines vieteles.

Tėvas nesuvokia, kodėl jis čia, nes čia dar nėra buvęs kaip namuose. Jam daug kas uždraudžiama, o į visa kita irgi žiūrima nepalankiai. Tai, ką jis daro, blogai, žinoma, jis taip pripratintas, savo pačios. Jam nieko nebeleidžiama imti į rankas ir judėti, jis turi atsikratyti nerimo ir tyliai gulėti, šitas atkaklus vaikščiotojas. Jis neturi nešti vidun purvo, o laukan — šeimos turto. Nevalia maišyti išorės ir vidaus, kiekvienam savo vieta, o išorei reikia net pasikeisti drabužius ar apsirengti ką nors daugiau, ką lovos kaimynas anksčiau dar pavogė, kad tėvui buvimas lauke apkarstų. Ir vis dėlto tėvas iškart ima veržtis į lauką, vos jį įkiša į tą sandėlį, tačiau jis sulaikomas ir priverčiamas pasilikti. O kaip kitaip jo šeima atsikratytų ramybės drumstėju, o jo globėjai gautų turtus? Vienoms reikia, kad jo nebebūtų namuose, kitiems — kad jis čia pasiliktų. Vieni gyvena iš to, kad jis atsirado pas juos, o kitos iš to, kad jis išvažiavo ir nebesimaišo joms akyse. Iki pasimatymo, buvo taip puiku. Tačiau vieną kartą viskas baigiasi. Kai jos išvažiuoja, abi jo damos, tėvas, palaikomas baltu chalatu apsirengusio padėjėjo per prievartą, turi padaryti ateate. Tačiau užuot pamojavęs tėtis neprotingai uždengia ranka akis ir maldauja nemušti. Visa tai meta prastą, pernelyg ryškią šviesą ant išvažiuojančio šeimos kūno, nes juk tėvelis nėra niekuomet muštas, aišku, ne. Ir iš kur tėtis šito išmoko, klausia išvažiuojąs šeimos torsas tylų gerą orą. Oras neatsako. Mėsininkas važiuoja greičiau negu pirma, jam palengvėjo vienu pavojingu asmeniu; jis dar nori nueiti su vaikais į futbolo aikštę, nes sek-

madienis. Jam poilsio diena. Jis jas guodžia kai kuriais pirmiau rūpestingai apgalvotais žodžiais. Jis gailisi damų K. parinktais sakiniais; prekybininkai geriausiai moka ieškojimo ir parinkimo kalbą. Mėsos kapotojas kalba lyg apie pasirinkimą tarp filė ir romštekso. Kalba normalia savo profesijos kalba, nors šiandien sekmadienis, laisvalaikio kalbos diena. Parduotuvė uždaryta. Bet geras mėsininkas visada darbe. Damos K. papila vidurių, dar garuojančių iš savęs, skirtų geriausiu atveju katėms, nusprendžia specialistas. Jos gražbyliauja, kad šitas jų poelgis, gaila, kad ir pernelyg uždelstas, buvęs vis dėlto būtinas, jam jos labai sunkiai pasiryžo. Jos pranoksta viena kitą. Mėsininko tiekėjai veikiau vienas kitą nuvertina. Tačiau šitas mėsos kapotojas nusistatęs tvirtas kainas ir žino, už ką jų reikalauja. Jaučio uodega kainuoja tiek, pjausnys tiek, o kumpis vėl ką kita. Damos gali tuščiai nelaidyti liežuvio. Pirkdamos dešrą ir rūkytą mėsą jos turėtų būti dosnesnės, dabar skolingos mėsininkui, kuris juk ne veltui važinėjasi sekmadienį. Tačiau veltui tik mirtis, o ir toji kainuoja gyvenimą; ir viskas vienąsyk turi vieną galą, tik dešra du, sako paslaugus mėsininkas ir paleidžia juoko papliūpas. Damos K. jam kiek liūdnai pritaria, nes neteko šeimos nario, bet jos žino, kaip dera elgtis ilgametėms nuolatinėms klientėms. Mėsininkas, kuris gali priskaičiuoti jas prie savo tvirto pastovių nuolatinių klientų branduolio, nuo to pradrąsėja: „Tu negali padovanot gyvenimo galvijui, bet greitą mirtį dovanoti jam gali". Jis labai surimtėja, tas kruvino amato meistras. Damos K. ir čia jam pritaria. Bet tegu jis labiau žiūri į kelią, nes posakis pasiteisins baisiausiu būdu, jiems nė neapsižiūrėjus. Neįprastai judrus kaip savaitgalį eismas. Į tai mėsos kapotojas pareiškia, kad važiavimas automobiliu jam seniai įsigėręs į kraują. Moteriškės K. šiems žodžiams negali niekaip paprieštarauti, nebent tai, kad savo kraujo jos nenori pralieti. Galų gale jos ką tik, deja, turėjo už brangią kainą palikti joms labai brangų kūną prikimštam miegamajam. Tegu mėsininkas nemano, kad tai joms buvo taip jau lengva. Jų dalelė liko kartu ten, Noi-

lengbacho namuose. Kuri būtent dalelė, klausia specialistas.

Netrukus juodvi įžengia į savo truputį ištuštėjusį butą. Šita ola, kuri saugiai užsiveria už jų, dabar jos čia turi daugiau vietos savo mėgstamiems užsiėmimams negu pirmiau; juk butas bet ko nepriima, tik tą, kas čionai priklauso!

Pakilo naujas vėjo gūsis, nenatūraliai didelė ir minkšta milžino sauja, ir prispaudė Kohut junior prie okulisto vitrinos stiklo, kuriame žvilgėjo akiniai. Didesni negu normalaus dydžio akiniai su violetiniais stiklais kabojo toli atsikišę virš parduotuvės ir grasindami praeiviams virpėjo nuo feno gūsių. Paskui staiga viskas nurimo, lyg oras gaudytų kvapą kažko išsigandęs. Šią akimirką motina kaip tik jaukiai triūsia savo virtuvėje ir kažką kepa taukuose bendrai vakarienei, kas bus patiekiama kaip šaltas užkandis, o tada jos jau laukia rankdarbis, balta mezginių staltiesėlė.

Dangumi plaukia ryškių apybraižų debesys paraudusiais pakraščiais. Debesys, rodos, nežino, kur jiems traukti, tai blaškosi kaip be galvos vienąkart į vieną pusę, paskui į kitą. Erika visada kelios dienos iš anksto žino, kas jos laukia rytoj, poryt, per kitas dienas, būtent tarnyba menui konservatorijoje. Arba tai, kas vis tiek susiję su muzika, šita kraugere, kurią Erika naudoja įvairiomis būsenomis, dozuotai arba keptą šviežiai, kokį kartą kaip košę, kokį kartą kaip šventinį patiekalą, pati arba įsakydama kitiems.

Jau per kelis skersgatvius nuo konservatorijos Erika žvalgosi, kaip yra įpratusi, ieškodama ir uostinėdama aplinkui, kaip patyręs medžioklinis šuva, suradęs pėdsakus. Ar šiandien sučiups kokį mokinį ar mokinę, kurie, dar neturėdami muzikos namų darbų, turi pernelyg daug laiko ir užsiiminėja asmeniniu gyvenimu? Įsibrauti, įsiskverbti nori Erika į šias plačias dirvas, kurios plyti jos nekontroliuojamos, ir vis dėlto padalintos laukeliais. Kruvini kalnai, gyvenimo laukai, į kuriuos reikia kibti dantimis. Mokytojas turi tam visas teises, nes jis pavaduoja tėvus. Jai reikia žinoti, kas darosi kitų gyvenime. Vos tik mokinys pasitraukia nuo jos, vos ištirpsta

pastatomam plastmasiniam laisvalaiky ir mano, jog niekas jo nestebi, K. jau drebėdama pasiruošusi nekviesta vogčiom prie jo prisidėti. Ji staigiai išnyra iš už kampų, netikėtai pasirodo iš koridorių, materializuojasi lifto kabinose, šita energijos prisikaupusi dvasia kūne. Norėdama išlavinti savo muzikinį skonį ir paskui jį įkalti mokiniui, kartais ji vaikšto į koncertus. Ji lygina vieną interpretatorių su kitu ir sunaikina mokinius savo pasiekimų mastu, kur leidžiama savo menu prisidėti tik garsenybėms. Ji seka, nepastebima mokinio, tačiau visada pačios savo akiratyje; ji stebi pati save vitrinų stikluose, sekdama kitus. Žmonės vadintų ją gera stebėtoja, tačiau Erika nepriklauso prie žmonių. Ji priklauso prie tų, kurie nukreipia žmones tam tikra linkme ir jiems vadovauja. Net įsiurbta į absoliutaus savo kūno vangumo vakuumą, ji išplėšia kamštį iš butelio su plokštelėjimu iš anksto pasirinktos ir nelauktai išnirusios svetimos egzistencijos centre. Niekuomet neįrodytum, kad ji tyčia šnipinėja. Ir vis dėlto įvairiose vietose prieš ją jau ima kirbėti nepasitikėjimas. Staiga vieną akimirką ji atsiranda ten, kur nepageidaujama jokių liudininkų. Bet kokia nauja šukuosena mokinei namuose atima pusvalandį smarkaus pokalbio, įskaitant kaltinimus, kad ji laikysianti savo dukterį visą laiką tyčia namuose, kad šioji nesibastytų po gatves ir negalėtų patirti naujų įspūdžių. Galų gale ir jai, dukteriai, skubiai reikėtų naujos šukuosenos. Tačiau šitoji motina, kuri nebeišdrįsta užkurti dukteriai pirties, prikibusi prie jos, Erikos, kaip lakišius arba dėlė, kaip kokie užkratai; motina siurbia jai iš kaulų smegenis. Tai, ką Erika žino, slapčiom stebėdama, ji žino, o kas Erika yra iš tikrųjų — genijus, to niekas geriau nežino kaip jos mama, kuri pažįsta savo vaiką iš vidaus ir iš išorės. Kas ieško, tas randa nepadorių dalykų, kurių slapčiomis tikisi.

Prie metro kino teatro Johano gatvelėje Erika jau tris smagias pavasario dienas, nuo to laiko, kai pasikeitė programa, randa paslėptus lobius, nes į savo ir savo galvoje knietinčias kiaulystes mokinys jau seniai buvo užkasęs nepasitikėjimą. Jo pojūčių dėmesio centras visa jėga nukreiptas į filmo nuotraukas. Tuo laiku rodo-

mas itin pornografiškas kinas, nors artimesnių apylinkių vaikai linkę klausytis muzikos, traukti muzikos mokymosi pusėn. Vienas prie nuotraukų stovįs mokinys išsamiai aptaria nuotraukas pagal tai, kas matoma, kitas mokinys labiau susidomėjęs iškabintų moterų grožiu. Trečias atkakliai trokšta to, ko nematyti, damų kūno vidaus. Du būsimi jaunuoliai kaip tik siaubingai susiginčiję dėl mot. krūtinės dydžio, tada feno atblokšta tarp jų kaip rankinė granata sprogsta ponia muzikos mokytoja. Ji nutaiso ramiai smerkiantį ir truputį apgailestaujantį žvilgsnį, nepatikėtum, kad ji ir moterys nuotraukose priklauso tai pačiai lyčiai, būtent gražiajai, taip, net neišmanėlis ją priskaičiuotų prie skirtingų žmogaus rūšies kategorijų. Jeigu būtų atsižvelgiama į išorinį vaizdą. Tačiau joks paveikslas neparodo vidinio gyvenimo, taigi palyginimai nepalankiai nušviestų pan. Kohut, kurios vidinis gyvenimas kaip tik ir yra tai, kas žydi ir klesti. Nieko nepasakiusi Kohut vėl nueina toliau. Nuomonėm nepasikeista, bet mokinys ir taip žino, kad jis vėl bus pernelyg maža mokęsis atmintinai, nes jo interesai, deja, nukreipti kažkur kitur, o ne į pianiną.

Stiklinėse paveikslų dėžėse vyrai ir moterys susikibę amžinajam geisme, tarytum šoka tą vargingą baletą. Jie prakaituoja nuo šito darbo. Vyras triūsia tai su viena, tai su kita moters kūno vieta ir gali viešai pademonstruoti šito triūso rezultatus. Jeigu jie išsiveržia jam iš kūno ir nukrinta ant moters. Kaip vyras gyvenime turi daugiausia maitinti moterį ir yra vertinamas pagal savo sugebėjimą tą daryti, taip jis ir čia tiekia moteriai šiltą maistą, išvirtą jo paties viduje taupant liepsną. Moteris skardžiai sudejuoja, vaizdingai kalbant, tačiau jos riksmas matyti formaliai; ji džiaugiasi ta dovana, džiaugiasi aprūpinimu, ir riksmų daugėja. Nuotraukos, aišku, be jokio garso, tačiau garsas laukia kine, kur moteris atsidėkodama vyriškiui už pastangas šaukia, jeigu žiūrovas tik pirma nusipirko bilietą.

Nučiuptasis mokinys žengia paskui Kohut deramu atstumu. Jis pyksta pats ant savęs, kad įžeidė moterišką jos orumą, nes apžiūrinėjo nuogas moteris. Gal Kohut irgi laiko save moterimi ir dabar baisiai įžeista. Kitąsyk jo

vidinis laikrodis turi garsiai tiksėti, jeigu mokytoja sėlins.

Vėliau, klasėje, į šitą mokinį, geidulių raupsais sergantį ligonį, tyčia nežiūrima. Jau skambinant gamas ir pratimus pirštams, netikrumas paima viršų. Šitas sudėtingas mišrus audinys pakelia tik tvirtą, savim pasitikinčio grojiko ranką, kuris stipriai laiko vadžias. Pagrindinė tema atlikta nešvariai, šalutinės pernelyg išryškintos, o iš visumos nieko nepamatysi. Tepalais išterliotas automobilio stiklas. Erika tyčiojasi iš mokinio skambinimo upelio, kuris užsikirsdamas, pilnas akmenėlių ir žemės luitų veržiasi užgriozdinta vaga. Erika smulkiau paaiškina Bacho kūrinį: tai kiklopo statinys, jeigu kalbi apie pasijas, ir lapės ola, jeigu kalbi apie gerai temperuotus ir kitus kontrapunktinius dalykus klavišiniam instrumentui. Aiškiai ketindama pažeminti mokinį Erika iškelia Bacho kūrinį ligi žvaigždžių; ji tvirtina, kad Bachas perstatąs muzikiniu atžvilgiu gotikos katedras, ten kur kada nors nuskambąs. Erika pajunta tarp kojų dilgčiojimą, kurį gali pajusti tik meno ir menui išrinktoji, kalbėdama apie meną, ir ji meluoja, kad Fausto Dievo pasiilgimą sukėlė Strasburgo katedra kaip ir „Pasijos apie Matą" pradžios choras. Tai, ką jis dabar grojęs, anaiptol ne katedra. Erika neištveria nepasakiusi, kad galų gale Dievas sutvėręs ir moterį. Ji truputį pajuokauja, kaip vyrai, kad padaręs tai, kai jam daugiau nieko geresnio neatėję į galvą. Ji vėl atsiima tą juokelį, labai rimtai paklausdama mokinį, ar jis žinąs, kaip žiūrėti į moters nuotrauką? Būtent su pagarba, nes juk ir mamytė, kuri jį išnešiojo ir paleido į pasaulį, buvo moteris, ne daugiau ir ne mažiau. Mokinys pažada įvykdyti kai kuriuos Kohut reikalavimus. Užtat kaip padėką sužino, jog sugebėjimas skambinti Bachą esąs rankų miklumo viršūnė įvairiapusiškiausių kontrapunkto formų ir sugebėjimų. Apie rankų miklumą Erika nusimano, jeigu būtų buvę kalbama tik apie pratimus, ji būtų surinkusi daugiausia taškų, net nokautavusi kitus! Bet Bachas yra kur kas daugiau, pergalingai skelbia ji, tikėjimas į Dievą, o čia naudojamas muzikos istorijos vadovėlis, pirma dalis, išleista Austrijoje *Bundesverlag*, dar pranoksta Eriką,

meilikaudamas, kad Bacho kūryba esąs ypatingas šiauriečių tikėjimas, maldaujant Dievo malonės.

Mokinys nusprendžia jokiu būdu nebepakliūti prie nuogos moters nuotraukos.

Erikos pirštai trūkčioja kaip puikiai išmokyto medžiojančio žvėries nagai. Per pamokas ji palaužia vieną laisvą valią po kitos. Tačiau viduje jaučia stiprų troškimą paklusti. Tam ji turi namuose motiną. Tačiau toji sena moteris vis labiau sensta. O kas atsitiks tada, kai ji visiškai sugrius ir taps apgailėtina globotine, kuri tada turės klausyti jos, Erikos? Erika graužiasi, kad jai prieš akis iškils sunkūs uždaviniai, kuriuos ji paskui blogai atliks. Užtat ji bus nubausta. Šitas jaunas, kraujais apsipylęs vyrukas ne priešininkas, jis juk jau nugalėtas stebuklingo Bacho kūrinio. O kaip jis bus nugalėtas, jeigu grojimui jam bus duotas gyvas žmogus! Jis net neišdrįs stipriai jo sugriebti; klaidingai paskambinti garsai jam jau dabar gėdinga dabartis. Vienintele pastaba, niekinamu žvilgsniu ji gali jį iškart parklupdyti, taigi jis susigėsta ir prižada įvairiausių dalykų, kurių paskui tikrai nesugeba padaryti. Kas pajėgtų priversti, kad ji paklustų įsakymui — tas įsakinėtojas tai ne jos motina ir žėrintys jos valios rėžiai Erikos valioje, — tas galėtų VISKĄ iš jos gauti. Kad atsiremtų į kietą sieną, kuri neįlinksta! Kažkas traukia ją, čiumpa jai už alkūnės, tempia žemyn sijono apačią, švininis rutuliukas, nedidelis apvalus svoris. Ji nežino, ką tai galėtų padaryti, jeigu sykį būtų paleistas nuo grandinės, šitas sarginis šuo, kuris šiepia nasrus ir braižosi palei grotas, pašiaušęs sprandą, tačiau visą laiką per centimetrą toldamas nuo savo aukos; iš gerklės sklinda duslus urzgimas, akys švyti raudona liepsna.

Ji laukia šito vieno įsakymo. Geltonos, garuojančios skylės snieguose, pilno šlapimo maišelio; jis, šitas šlapimas, dar šiltas, ir netrukus skylė, einanti į sniego kalno vidų, sušals kaip vienas iš tų geltonų plonų vamzdžių, slidininko, rogutininko, keliautojo pėdsakas, skelbiąs, kad čia trumpai pavojų kėlė žmogaus buvimas, bet tas pavojus nutolo.

Ji nusimano apie sonatos formą ir fugos kompoziciją. Ji šios specialybės mokytoja. Ir vis dėlto: jos letenos ilgesingai virpa, siekdamos paskutinįkart galutinai paklusti. Paskutinės sniego kalvos, pakilumos, pažymintieji akmenys dykynėje palengva pasklinda po lygumą, išsilygina tolyje, virsta spindinčiomis kaip veidrodis ledo plokštėmis, be žingsnių, be pėdsako. Kiti laimi slidžių distancijoj, pirmoji vieta tarp ponų, pirmoji vieta tarp damų ir apskritai pirmoji vieta visam dariny!

Nuo Erikos nepakyla nė plaukas, nesuplevena rankovė, ant jos nenusėda nė dulkelė. Papučia ledinis vėjas, ir ji išbėga į aikštę, čiuožėja ant dirbtinio ledo su trumpa suknyte ir baltomis pačiūžomis. Lygiausia iš visų aikštė siekia nuo vieno horizonto iki kito, ir dar, toliau! Ledas džeržgia! Renginio organizatoriai teisingai uždėjo juostą, taigi šįkart nenuskamba muzikinis popuri, ir niekieno nepalydimas plieninių pavažų zvimbimas vis labiau panašėja į metalinį mirties skobimą, trumpą blykstelėjimą, vienu visiems nesuprantamu morzės ženklu laiko pakrašty. Ji, toji čiuožėja, stipriai atsispiria, ir milžiniškas kumštis suspaudžia ją į save pačią, sukaupta kinetinė energija, kuri per vienintelį galimą sekundės dešimtadalį išsiveržia pati iš savęs milimetrinio tikslumo dviejų apsisukimų šuoliu; puikiai atliktas šuolis, ir nusižeminta lygiai vienam taške. Šuolio jėga vėl suspaudžia čiuožėją, ją slegia maždaug dvigubas jos pačios svoris, mygąs gilyn į ledo aikštę, kuri net neįlinksta. Ledo čiuožėjos judesiai graužiasi į kietą kaip deimantas veidrodinį paviršių, į trapią jos svertų sistemą, iki pat kaulų apkrovimo ribos. O dabar piruetas atsitūpus. Iš tokio pat įsibėgėjimo! Dailiojo čiuožimo specialistė tampa cilindriniu vamzdžiu, naftos grąžto galvute; oras švilpia, šalin žviegdami lekia ledo trupiniai, verčiasi kvėpavimo debesys, girdėti spigus pjovimas, bet ledas neįveikiamas, nė pėdsako žalos! Sukinys dabar lėtėja, jau vėl galima įžiūrėti grakščią figūrą, neryški šviesmėlynė sijono plokštė ima siūbuoti, dailiai kristi. Dar paskutinis tūptelėjimas balkonui kairėje, tūptelėjimas balkonui dešinėje, ir ji mosuodama ir mojuodama gėlėmis iščiuožia šalin. Tačiau balkonų taip ir nematyti; gal ledo

mergaitė juos tik įsivaizduoja, nes aiškiai girdėjo plojant. Plačiai atsispirdama mergaitė iščiuožia, jau visiškai sumažėja tolumoje, niekur nėra didesnės ramybės kaip ten, kur šviesmėlynio čiuožimo kostiumėlio apačia prigludusi prie ryškiai rožinėmis pėdkelnėmis aptemptų šlaunų ir plaka jas, šokčioja, plevena, siūbuoja, bet kokios ramybės centras — šita trumpa suknutė, šie aksominiai varpeliai ir klostės, šitas labai aptemptas kūnas siuvinėta iškirpte.

Suįžūlėjusi nuo kavos motina sėdi virtuvėje ir taško savo įsakymus aplinkui. Paskui, kai duktė išeina iš namų, ji įsijungia televizorių ir žiūri priešpietinę programą, nes žino, kur išėjo duktė. Ką dabar pasižiūrėsim? Apie Alfredą Diūrerį ar „Damų išvykimą"? Užtat po sunkios dienos duktė šaukia ant motinos, kad ji pagaliau privalo leisti jai savo gyvenimą. Jau vien dėl amžiaus jai tai turėtų būti leista, šaukia duktė. Motina kasdien atsako, kad motina tai geriau žino negu vaikas, nes ji niekados nesiliaus būti motina.

Tačiau šitas dukters išsiilgtasis nuosavas gyvenimas turi įsilieti į visokių kokie tik įmanomi klusnumų aukščiausią tašką, kol atsiveria labai siaura gatvelė, kur išsitenka kaip tik vienas asmuo, ir ta gatvele ji spraudžiasi. Policininkas jai duoda kelią. Lygios, rūpestingai poliruotos sienos dešinėje ir kairėje, kylančios aukštai į viršų, jokių atsišakojimų ar landų, jokių nišų ar įdubų, tik šitas siauras kelias, pro kurį ji turi pasiekti kitą galą. Kur, ji dar nežino, laukia žiemos kraštovaizdis, nutįsęs į tolį, kraštovaizdis, kuriame nestūkso jokia pilis išsigelbėjimui, prie kurios neveda joks takas. Arba telaukia tik kambarys be durų, mebliuotas kabinetas su senamadiška prausykle, ąsočiu ir rankšluosčiu, ir vis artėja buto savininko žingsniai, bet jis niekada neateina, nes juk nėra durų. Šitoj begalinėj platumoj arba šitoj labai apribotoj ankštumoj be durų paskui atsistos žvėris, gražiai pagautas baimės prieš dar didesnį žvėrį arba tik prieš šitą prausyklėlę ant ratų, kuri tik stovi naudojimui, o šiaip daugiau niekam.

Erika kankina save tiek ilgai, kol ima nebejausti jokio poreikio sieloje. Ji ramiai guli, nes niekas panteros

šuoliu nešoka artyn, kad priglaustų prie savęs šitą kūną. Ji laukia ir netenka žado. Ji teikia kūnui sudėtingų užduočių ir kada užsimaniusi gali tas užduotis dar pasunkinti, spęsdama kūnui slaptus spąstus. Ji tvirtina pati sau, kad bet kas gali pasiduoti potraukiui, net pats primityviausias padaras, kuriam nebaisu patenkinti jį net gatvėje.

Erika K. pagerina skambinimą, užlopo jo skyles. Jos mokinys spokso į savo sunertus pirštus žemyn. Mokytoja žvelgia kiaurai pro jį, tačiau už jo mato tik sieną, ant kurios kabo Šumano mirties kaukė. Vienu trumpu momentu jai norisi čiupti mokinio galvą už plaukų ir sugrūsti į pianiną, kol kruvini stygų žarnigaliai džergždami išlįs iš po dangčio. Tada Biozendorferis nebeišleis nė garso. Šis noras lengvai šmėsteli per mokytoją ir be jokių pasekmių išsisklaido.

Mokinys žada pasitaisyti, kad ir kiek jam tai kainuotų laiko. Erika to irgi tikisi ir pareikalauja paskambinti ką nors Bethoveno. Mokinys begėdiškai siekia pagyrimo, nors ir nėra toks garbėtroška kaip ponas Klemeris, kurio šarnyrai daugiausia girgžda iš uolumo.

Metro kino teatro vitrinose tuo laiku nekliudomi kiūto įvairių formų, pozų ir kainų kategorijų rožiniai kūnai. Jie stambėja ir išsilieja iš krantų, nes Erika K. negali tuo laiku eiti prie kino teatro sargybos. Vietų kainos skirtingos, priekyje pigiau nei gale, nors priekyje arčiau ir gal net geriau matyti kūno vidus. Į vieną moterį įsikerta itin ilgi lakuoti raudonai kaip kraujas nagai, užtat į kitą smailus daiktas, tai raitelio bizūnas. Jis įduobia mėsą ir žiūrovui parodo, kas čia ponas, o kas ne; ir net žiūrovas jaučiasi kaip ponas. Erika tiesiog pajunta, kaip rimbas sminga. Tai primygtinai nurodo jai jos vietą žiūrovų pusėje. Vienos moters veidas išsikreipęs iš džiaugsmo, nes juk tik iš jo išraiškos vyriškis gali sužinoti, kiek aistros jai suteikia ir kiek aistros nuėjęs perniek. Kitos moters veidas ekrane iškreiptas skausmo, nes ji irgi ką tik primušta, tegu ir nedaug. Moteris negali pademonstruoti savo geismo kaip kažkokio materialaus daiko, todėl vyras visiškai priklauso nuo jos asmeninių duomenų. Jis įžiūri aistrą jos veide. Moteris krūpčioja, kad nesisiūly-

tų kaip geras tikslas. Ji užsimerkusi ir stipriai atmetusi galvą atgal. Jeigu akys neužmerktos, tai tam tikromis aplinkybėmis jos galėtų būti ir išverstos. Jos tik retai žvelgia į vyrą; todėl juo būtinesnės jo pastangos, nes jis negali rezultatų pagerinti, atsižvelgdamas į veido išraišką, ir rinkti taškų. Moteris nemato vyro vien iš geidulio. Ji nemato miško dėl medžių. Ji žvelgia sau į vidų. Vyras, mokytas mechanikas, triūsia prie sugedusio automobilio, moters dirbtuvės. Pornografiniuose filmuose apskritai dirbama daugiau negu filme apie darbo pasaulį.

Erika išsimiklinusi žiūrėti į žmones, kurie triūsia iš peties, nes trokšta rezultatų. Šiuo atžvilgiu šiaip didelis skirtumas tarp muzikos ir geidulio veikiau menkas. Gamtą stebėti Erika mėgsta kur kas mažiau, ji niekada nevažiuoja į miško kvartalą, kur kiti menininkai atstatinėja valstiečių sodybas. Ji niekad nekopia į kalną. Niekad nepasineria į ežerą. Niekad neguli paplūdimy. Niekad greit neslysta sniegu. Vyras godžiai kaupia orgazmus, kol galop apsipylęs prakaitu lieka gulėti ten, iš kur atėjo į pasaulį. Užtat jis irgi šiandien gerokai padidino savo sąskaitą. Erika jau seniai mačiusi šį filmą priemiesčio kino teatre, kur ji visiškai nepažįstama (tik kasininkė ją dabar jau pažįsta ir sveikinasi, vadindama „maloningąja ponia"), matė net dukart. Dažniau ji neina, nes mėgsta stipresnius įspūdžius, kalbant apie pornografiją. Šitie dailūs žmonių rūšies egzemplioriai čia, miesto centro kino teatre, darbuojasi be jokio skausmo ir be jokios galimybės patirti skausmą. Kaip visiškai guminiai. O skausmas yra tik troškimo patenkinti aistrą, sunaikinti, pražudyti pasekmė, aukščiausia savo forma, savotiškas geidulys. Erika mielai peržengtų ribas, kad pati nusižudytų. Nemikliam priemiesčio poravimesi glūdi kur kas daugiau vilties, kad bus parodytas skausmas, apipavidalintas skausmas. Šie vargani apdriskę aktoriai saviveiklininkai dirba gerokai rimčiau, jie ir daug dėkingesni, kad nufilmuoti tikram filme. Jie su ydomis, oda dėmėta, spuoguota, su randais, raukšlėmis, niežais, pavytimu, taukų rievėmis. Prastai dažytais plaukais. Prakaituoti. Su purvinom kojom. Turinčiuose estetinių pretenzijų filmuose aristokratiškuose kino teatruose su minkštais bal-

dais beveik visada matyti tik viršutinė vyro ir moters kūno dalis. Šių abiejų rūšių padarai ankštai aptempti nesipurvinančiomis nailoninėmis odomis, jos atlaiko ir rūgštis, ir mechaninį poveikį, ir karštį. Be to, pigiuose pornofilmuose atviresnis geismas, kai vyras susilieja su moterim. Moteris nekalba, o jeigu ką ir sako, tai tik: daugiau! Daugiau! Tuo dialogas ir baigtas, o vyras dar ilgą laiką nepasitenkina, nes jis godžiai trokšta kaupti savo aukščiausio pasiekimo taškus ir prisidėti, jeigu tik įmanoma, naujų.

Čia, ištaigingam porno, viskas nukreipta išorėn. To nepakanka išrankiajai Erikai, šitai moteriškei smaližei, nes ji tiesiog dantimis įsikibus į tuos susipynusius žmones, trokšta ištirti, kas už to slypi, kas turbūt šitaip nualina jausmus, kad kiekvienas tai daro, ar bent jau nori pasižiūrėti. Įsibrovimas į kūno vidų tą paaiškina nevisiškai, lieka ir abejonių. Juk negalima žmonių prapjauti, kad viską iki paskutinio lašo iš jų sužinotum. Pigiuose filmuose žvelgiama giliau, jeigu kalbama apie moterį. Į vyrą taip įsiskverbti negalima. Tačiau iki galo niekas nemato; net jeigu moterį prapjautum, pamatytum tik žarnas ir vidaus organus. Aktyvus gyvenime vyras veikiau ir kūniškai išauga į išorę. Gale jis pateikia laukiamą rezultatą arba ne, bet jeigu jau sulaukia jo, tai tą galima viešai apžiūrėti iš visų pusių, o gamintojas džiaugiasi vertingu savo darbo produktu.

Matyt, vyras dažnai jaučia, galvoja Erika, kad moteris netvarkingais savo organais slepia nuo jo kažką lemiama. Kaip tik šitos paskučiausios slaptybės ir skatina Eriką ieškoti vis naujo, vis gilesnio, vis labiau uždrausto ir tai apžiūrėti. Ji visą laiką ieško nematyto vaizdo. Jos kūnas dar niekuomet, net Erikos prasižergusia standartine poza priešais skutimosi veidrodį, nėra atskleidęs jai savo nebylių paslapčių, net pačiai savo savininkei! Taigi ir kūnai ekrane viską laiko savyje: tiek vyrui, kuris norėtų pasižiūrėti, kas ten laisvai parduodama moterų, ko jis dar nežino, tiek Erikai, santūriajai stebėtojai.

Erikos mokinys šiandien nužemintas ir šitaip nubaustas. Erika laisvai užsimeta koją ant kojos ir pilna panie-

kos kažką sviedžia apie jo puszalę Bethoveno interpretaciją. Daugiau nereikia, netrukus jis apsiverks.

Ji šiandien net nelinkusi pagroti jam atitinkamos vietos, apie kurią kalbą. Iš savo pianino mokytojos šiandien jis nieko daugiau neišpeš. Jeigu jis pats nepastebi savo klaidų, tada ji negali jam padėti.

Ar žvėris kadaise mėgo savo neįžengiamus miškus, o dabar ar maniežo žvėris mėgsta savo tramdytoją? Gali būti ir taip, bet nebūtinai. Vienam baisiai reikėjo kito. Vienam reikia kito, kad pasitelkus pastarojo triukus ir muziką išsipūstų kaip varlė, o kitam reikia to, kad turėtų tašką bendroj sumaišty, kuri akina. Žvėris turi žinoti, kur viršus, o kur apačia, antraip jis staiga atsistos ant galvos. Be tramdytojo, žvėris būtų priverstas bejėgiškai ristis stačia galva žemyn ar trypčioti erdvėje ir nieko nematydamas viską kandžioti, draskyti ir suėsti, kas tik pasitaikys jam ant kelio. O šiaip visad yra vienas, kuris jam pasako, ar tai galima ėsti. Kartais žvėriui maistas net sukramtomas ar susmulkinamas gabalais. Dažnai išsekinąs maisto ieškojimas atkrinta visiškai. O kartu ir nuotykiai džiunglėse. Nes ten leopardas dar žino, kas jam gerai, ir pasiima sau antilopę ar baltaodį medžiotoją, kuris buvo neatsargus. Žvėris dabar ištisas dienas gyvena ramų gyvenimą ir prisimena triukus, kuriuos vakare turi atlikti. Tada jis šoka per liepsnojančius žiedus, lipa ant taburetės, kaukšėdamas dantimis apžioja kaklus, jų nesuplėšydamas, šoka pagal taktą su kitais žvėrimis arba vienas, su žvėrimis, kuriuos jis laisvam džiunglių kely su vienpusiu eismu griebtų už gerklės arba nuo kurių neštų kudašių, jeigu tik pajėgtų. Žvėries galva ir nugara apkarstyti drabužiais kaip kokios beždžionės. Ne vieną jau matė jojant arkliais su odiniais apdangalais! O jo ponas, tramdytojas, šmaukši rimbu! Jis giria arba peikia, žiūrint kaip. Žiūrint kaip gyvulys nusipelnęs. Bet net ir mikliausias tramdytojas dar nesugalvojo pasiųsti pasivaikščioti leopardo ar liūtės su smuiku. Liūtas su dviračiu, ir tai jau kraštutiniausias dalykas, kuri žmogus dar sugebėjo įsivaizduoti.

II Paskutinė dienos dalis sutrupa kaip pyragaičio gabalėlis nemikliuose pirštuose, ateina vakaras, ir mokinių eilė sulėtėja. Įsiterpia vis daugiau pertraukų, tada mokytoja išvietėje vogčiomis atsikanda duonos, kurią vis rūpestingai susivynioja į popierių. Vakarais pas ją ateina suaugusieji, kurie sunkiai dirba ištisą dieną, tik dėl to, kad dabar dar pasimokytų muzikos. Tie, kurie nori tapti muzikantais profesionalais, daugiausia mokytojais tos specialybės, kurios jie dabar tik mokosi, eina ištisą dieną, nes pagrindinis jų užsiėmimas muzika. Jie trokšta išmokti muzikos kuo greičiau ir be jokių spragų, kad išlaikytų brandos egzaminą. Dažniausiai jie klausosi savo kolegų ir sudarę tvirtą sąjungą su ponia prof. Kohut uoliai juos kritikuoja. Jie nesidrovėdami taiso kitiems klaidas, kurias daro patys. Nors jie ir daug klausosi, negali patys nei jausti, nei pamėgdžioti. Po paskutinio mokinio ištisą naktį eilė juda atgal, o ankstų rytą nuo devintos valandos, pripildyta naujų kandidatų, vėl prasideda nuo pradžios. Dantračiai klapsi, kolbos kliuksi, pirštai uždedami ir vėl nuimami. Skamba šiokie tokie garsai.

Ponas Klemeris sėdi savo krėsle nuo tada, kai pasikeitė jau trys mokiniai iš Pietų Korėjos, ir labai po truputį artėja prie savo mokytojos. Ji neturi to pastebėti, bet staiga jis atsidurs tiesiai jos viduje. O kaip neseniai jis dar buvo gerokai už jos. Korėjiečiai supranta vokiškai tik būtiniausius dalykus ir todėl apie juos sprendžiama, jiems užduodamos užduotys ir jie peikiami anglų kalba. Ponas Klemeris į panelės Kohut širdį byloja tarptautine kalba. Svečiai iš Tolimųjų Rytų jiems akompanuoja, savo ilgamečiu abejingu būdu nejausdami, kas

tvyro tarp puikiai besitvardančios mokytojos ir mokinio, kuris trokšta visko.

Svetima kalba Erika dėsto apie nusidėjimą Šuberto dvasiai — korėjiečiai turi jausti, o ne aklai imituoti Alfredo Brendelio plokštelę. Mat tokiu atveju Brendelis visuomet gerokai juos pralenksiąs! Neprašytas nekviestas Klemeris pareiškia savo nuomonę apie muzikinio kūrinio sielą, kurią labai sunku iš to kūrinio išginti. Tačiau yra ir tokių, kurie vis dėlto sugeba tai padaryti! Jeigu jie nieko nejaučia, tegu tupi namuose. Kambario kampe korėjietis sielos neras, tyčiojasi Klemeris, privilegijuotas mokinys. Jis tik palengva nusiramina ir, kaip ir Nyčė, su kuriuo jis bendramintis, sako, kad net ir visa romantinė muzika (įskaičiuojant net ir Bethoveną) nepadarė jo nei laimingo, nei sveiko. Klemeris įtikinėja mokytoją, kad ji pajusianti jo nelaimę ir ligą iš nuostabaus jo grojimo. Jeigu ko ir reikėtų, tai tik muzikos, kurios klausantis pamiršti kančias. Tas gyvuliškas gyvenimas sudievintas! Norisi šokti, džiūgauti. Lengvų, besikaitaliojančių ritmų, auksinės švelnios harmonijos reikalauja filosofas, ne mažiau ir ne daugiau, apimtas dėl smulkmenų įsiplieskiančio pykčio, ir Valteris Klemeris palaiko šį reikalavimą. Kada jūs, po teisybei, gyvenat, Erika, klausia mokinys ir pamini, kad vakarais liktų pakankamai laiko gyvenimui, jeigu tik sugebėtum juo pasinaudoti. Viena to laiko pusė priklauso Valteriui Klemeriui, kita palikta jos nuožiūrai. Tačiau jai reikia visados tupėti su savo motina. Abidvi moterys barasi. Klemeris kalba apie gyvenimą taip, kaip apie auksinę muskatinės vynuogės kekę, kurią namų šeimininkė taip padeda į vazą, kad svečias gali ją ryti ir akimis. Svečias nedrąsiai pasiima vieną uogą, o paskui dar vieną, kol lieka nuskabytas stiebelis ir krūvelė bet kaip išmėtytų kauliukų.

Šiai moteriai, kurios siela ir menas vertinami, gresia atsitiktiniai prisilietimai. Jie gal gresia plaukams viršugalvyje, gal pečiams, nerūpestingai apgaubtiems megztu švarkeliu. Mokytojos krėslas truputį truktelimas į priekį, atsuktuvas paneria gilyn ir ištraukia paskutinį likutį turinio iš Vienos dainų kunigaikščio, apie kurį šiandien sušnekta tik kaip apie pianistą. Korėjietis spokso

į savo natų sąsiuvinį, pirktą dar tėvynėje. Daugybė šių juodų taškų jam reiškia visiškai svetimą kultūros sritį, su kuria ketina pasipuikuoti tėvynėje. Klemeris iškėlė jausmingumo vėliavą, net muzika jam jausminga! Mokytoja, ši moteriškos sielos žudikė, pataria jam mokytis solidžios technikos. Kairiosios rankos jis dar negali pakeisti dešiniąja. Yra specialūs pratimai pirštams, jie priartina kairę ranką prie dešinės, tačiau moko kiekvieną ranką savarankiškumo. O jo rankos nuolat kovoja viena su kita, kaip išmintingasis Klemeris nuolat irgi ginčijasi su kitais žmonėmis. Mokslas korėjiečiui šiandien baigtas.

Erika Kohut pajunta žmogaus kūną sau už nugaros, ir ją nukrečia šiurpas. Kad tik neprieitų tiek, jog galėtų ją užkliudyti. Jis žengteli jai už nugaros, o paskui atsitraukia. Jis įrodo, kad neturi jokio tikslo. Kai jis pagaliau atsitraukdamas pasirodo šone, jai matomas akies kampučiu, piktai ir kaip balandis trūkčiodamas galvą, slėpdamas labai jauną veidą lempos šviesos skritulyje, kur šviesos daugiausia, Erikos viduje viskas išdžiūsta ir susitraukia. Besvoris apvalkalas mataškuojasi apie jos sumenkėjusį žemės branduolį. Jos kūnas liaunasi buvęs iš mėsos, ir kažkas įsiskverbia į ją, iškart tarsi sudaiktėdamas. Cilindro pavidalo metalinis vamzdis. Labai paprastai sukonstruotas aparatas, pridėtas, norint įgrūsti į vidų. O šio aparato atspindys Klemeris sušvinta išduobtam Erikos kūne, atvirkščias nusidriekia ant vidinės jos sienos. Viduje tas vaizdas aiškiai žemyn galva; o tą akimirką, kai jai tampa kūnu, kurį galima pačiupinėti ranka, kartu yra ir visiškai abstraktus, netekęs mėsos. Jau tą akimirką, kai abu pasidarė kūnais vienas kitam, nutrūko bet kokie jų žmogiški ryšiai. Nebėra jokių parlamentarų, kuriuos dar būtų galima pasiųsti, su žiniomis, laiškais, ženklais. Vienas kūnas nebepagauna kito, o tampa kitam priemone, nuosavybe kitos būties, į kurią skausmingai trokštama įsibrauti, ir juo giliau skverbiamasi, juo labiau genda mėsos audinys, lengva kaip plunksnelė toji mėsa nuskrenda nuo šitų svetimų ir priešiškų kontinentų, kurie griausmingai trenkiasi vienas į kitą, o paskui kartu sugriūva, tik barškantys pastoliai, apkarstyti ekrano drais-

kalais, kurie nuo mažiausio prisilytėjimo plyšta ir virsta dulkėmis.

Klemerio veidas lygus kaip veidrodis, nepaliestas. Erikos veide jau matyti vėlesnio vytimo požymių. Jos veido oda raukšlėjasi, akių vokai vos pučiasi kaip popieriaus lapas nuo karščio, švelnus paakių audinys melsvokas ir nelygus. Viršunosyje du aštrūs brėžiai nebeišlyginami. Veido oda pernelyg suglebusi, ir šis procesas truks dar ilgai, kol mėsa paskui po oda susiraukšlės, išnyks ir oda glaudžiai apguls numirėlio kaukolę, kuri jos daugiau nebešildys. Plaukuose viena kita balta gija; maitinamos užsistovėjusių syvų ir nuolatos gausėdamos, jos augs iš bjaurių žilų lizdų, kur niekas nebeišsiperės, niekas nebeišsiris, tie lizdai nebeglobos nieko meilingai, o ir Erika niekados nieko neapsiaus šiluma, net ir savo kūno. Bet ji pati mielai leistųsi apglobiama. Jis turėtų jos geisti, ją persekioti, gulėti jai prie kojų, be paliovos apie ją galvoti, jis niekaip negalėtų nuo jos išsisukti. Erika retai pasirodo viešumoje. Visą savo gyvenimą taip elgėsi ir jos motina, retai kur eidavo. Jos tūno tarp keturių savo sienų ir nemėgsta, kad jas trukdytų svečiai. Šitaip gyvendamas mažiau susidėvi. Tačiau per tuos retus pasirodymus viešai niekas jau taip itin daug nieko nesiūlė damoms Kohut.

Vytimas pasaliais pirštais beldžiasi Erikai į duris. Ją apninka, kol kas nelabai smarkiai, ligos, kojų venų išsiplėtimas, reumato priepuoliai, sąnarių uždegimai. (Vaikai retai serga tokiomis ligomis. Ir Erika kol kas jų nepažino.) Klemeris, sveikatą reklamuojančio irklavimo sporto prospektas, taip žiūri į savo mokytoją, lyg norėtų ją iškart supakuoti ir pasiimti ar gal sušveisti net stovėdamas, dar krautuvėje. Tikriausiai tai paskutinis vyriškis, kuriam manęs reikia, su įniršiu galvoja Erika, o netrukus aš mirsiu, dar kokie trisdešimt penkeri metai, piktai galvoja Erika. Kuo greičiau šokti į traukinį, nes jeigu jau numirsiu, tai juk nieko nebegirdėsiu, nebeužuosiu ir nebeparagausiu!

Jos nagai braižosi apie klavišus. Jos kojos beprasmiškai ir padrikai čiūkši grindimis, ji nedrąsiai glosto ir čiuopia save, vyras nervina moterį ir atima iš jos atra-

mą, muziką. Namuose jau laukia motina Ji žvelgia į virtuvės laikrodį, tą nepermaldaujamą švytuoklę, kuri maždaug po pusvalandžio partiksins dukterį namo. Tačiau motina, kuri šiaip nebeturi kitokių rūpesčių, laukia jau dabar, iš anksto. Gal vieną dieną Erika netikėtai pargrįš anksčiau, nes neateis vienas mokinys, o tada motina nelauks.

Erika tarytum prikalta prie savo kėdutės, bet kartu ją taip pat traukte traukia ir prie durų. Galingai veržiasi naminė, tik televizoriaus garsų trikdoma tyla, šitas visiško neveiklumo ir ramybės taškas jau dabar kelia jai fizinį skausmą. Tegu tas Klemeris po galais nešdinasi! Ir ką jis čia vis kalba ir kalba, o namuose verda vanduo, kol virtuvės lubos apsidengia pelėsiais.

Klemeris bato galu nervingai brūžina parketą ir kaip tabako dūmus pučia menkas, itin svarbias skambinimo pianinu pradinės kultūros tiesas: tuo tarpu moteris visa savo siela veržiasi į gimtinę. Jis klausia, kas pirmiausia sudaro skambesį ir atsako pats sau: skambinimo kultūra. Jo lūpos žodingai gražbyliauja apie tą nesuvokiamą skambesio, neryškių spalvų, šviesos darinį. Ne, tai, apie ką jūs čia kalbat, tokios muzikos aš nežinau, čiepsi Erika, nameliai, kaip pagaliau patekti į savo šiltus namus. Ne, tokia ir kaip tik tokia, liejasi iš jaunojo vyriškio lūpų. Man meno kriterijus tai, kas nepasveriama, neišmatuojama, kalba Klemeris, šitaip prieštaraudamas mokytojai. Erika uždaro pianino dangtį, kraulioja daiktus. O vyriškis savo sielos kamputyje atsitiktinai suranda Šuberto dvasią ir iškart tuo pasinaudoja. Juo labiau Šuberto dvasia pasineria į dūmus, į kvapus, spalvas, užvaldo mintis, juo labiau jos vertė tampa nebenupasakojama. Toji vertė pakyla į begalines aukštumas, ir niekas šitų aukštumų nebesuvokia. Atspindys, be jokios abejonės, pralenkia būtį, dėsto Klemeris. Taip, realybė tikriausiai viena iš didžiausių klaidų apskritai. Taigi melas pralenkia tiesą, padaro išvadą vyriškis iš savo žodžių. Vaizduotė pralenkė realybę. O menas nuo to tik įgyja daugiau kokybės.

Džiaugsminga vakarienė namuose, kuri šiandien nenorom nusikelia vėliau, juoduoja žvaigždutei Erikai kaip

kokia skylė. Ji žino, motinos glėbys prarys ją taip, kad neliks nieko, ir galutinai suvirškins, ir vis dėlto jis ją magiškai vilioja. Jos žandus išmušęs karmino raudonis pasklinda veide. Tegu tas Klemeris nuo jos atsikabina ir dingsta. Erika nepageidauja, kad jį primintų net kokia nors dulkelė nuo jo batų. Ji trokšta ilgai trunkančio, nuoširdaus apsikabinimo, o paskui, kai viskas baigsis, kaip kokia karalienė jį atstumti, šitoji nuostabi moteris. Klemeris dar niekad nebuvo taip toli nuo minties ją palikti, jis juk turi informuoti ją, jog apskritai galįs žavėtis Bethoveno sonatomis tik nuo op. 101. Nes tik tada, svaičioja jis, jos tikrai sušvelnėjusios, susiliejusios tarpusavyje, atskiros frazės tada pasidaro dvimatės, nublanksta pradžioj ir pabaigoj, viena nuo kitos griežtai nesiskiria, išradinėja Klemeris. Šitokių minčių ir jausmų paskutinį likutį jis išspaudžia iš savęs ir tvirtai suima galą, kad dešra daugiau nebesispraustų laukan.

O dabar, kad nukreipčiau pokalbį nauja vaga, ponia profesore, turiu dar jums pasakyti, ir iškart tą paaiškinsiu smulkiau, kad žmogus tik tada pasiekia aukščiausios vertybės, kai atsikrato realumo ir leidžiasi į jausmų viešpatiją, tai turėtų liesti ir jus. Kaip Bethovenas ir Šubertas mėgstamiausi mano genijai, su kuriais aš asmeniškai jaučiuosi esąs vienas kūnas, tiksliai nežinau kaip, tačiau jaučiu, kad tai liečia ir mane, jog mes visi niekinam tikrovę ir tiek meną, tiek jausmus laikom vienintele tikrove mums. Bethovenui ir Šubertui tai jau praeitis, tačiau aš, Klemeris, dar tik ateinu. Jis kaltina Eriką Kohut, kad kaip tik to jai ir trūksta. Ji įsikibusi paviršutiniškų dalykų, tačiau vyras mąsto abstrakčiai ir esminius dalykus atskiria nuo nereikalingų. Pasako tai kaip koks įžūlus mokinys. Išdrįso šitaip padaryti.

Erikos galvoje švyti vienintelis spindulys, kuris viską nutvieskia dienos šviesa, o labiausiai lentelę, kur parašyta: išėjimas. Patogi kėdė priešais televizorių plačiai išskečia rankas, ekrane tyliai nuaidi laiko signalai, žinių pranešėjas rimtai pasitaiso kaklaraištį. Ant staliuko rinktiniai indai su gardumynais, pavyzdinės gausos ir spalvų, kurių damos po vieną ar kartu vis pasisiekia. Ištuštėję indai tuoj pat vėl prikraunami, kaip kokioj Pažadėtojoj

žemėj, kur irgi niekas nepasibaigia ir niekas neprasideda.

Iš vieno klasės galo Erika nešioja daiktus į kitą o netrukus vėl atgal; ji demonstratyviai dirsčioja į laikrodį ir nuo aukšto stiebo duoda neregimą signalą, kokia ji nusikamavusi po sunkios darbo dienos, kai diletantai tyčiojosi iš meno, norėdami patenkinti savo tėvų pasipūtimą.

Klemeris stovi ir žiūri į ją.

Erika nenori, kad tvyrotų tyla, ir pasako kažkokią banalybę. Menas Erikai kasdienybė, nes ji iš jo minta. Kur kas lengviau menininkui, sako moteris, svaidytis jausmais arba aistra. Tas polinkis į dramatiškumą, kurį jūs taip vertinat, tereiškia tik tiek, kad menininkas, paniekinęs tikras priemones, griebiasi tariamų. Ji kalba, kad neįsiviešpatautų tyla. Aš, kaip mokytoja, esu už nedramatišką meną, pavyzdžiui, už Šumaną, drama visuomet lengviau! Jausmai ir aistros visuomet tik pakaitalas, dvasingumo surogatas. Mokytoja trokšta žemės drebėjimo, kad juos užgriūtų staugiantis griaudėjimas, įniršusi audra. Patrakėlis Klemeris iš pykčio beveik pragręžia savo galva sieną, į klarneto klasę greta, kurią jis neseniai pradėjo lankyti dukart per savaitę, kad išmoktų groti dar ir antru instrumentu, ten, žinoma, nustebtų, jeigu staiga įpykusio Klemerio galva išlįstų iš sienos šalia pomirtinės Bethoveno kaukės. Šitoji Erika, šitoji Erika net nenujaučia, kad jis, po teisybei, kalba tik apie ją, na, ir, žinoma, pats apie save! Jis susieja save ir Eriką jausminiu požiūriu ir šitaip išguja protą, tą jausmų priešą, tą amžiną kūno priešą. Ji mano, jog jis turi galvoje Šubertą, tuo tarpu jis turi galvoje tik pats save, kaip ir visuomet, kai tik apie ką nors kalba.

Staiga jis kreipiasi į Eriką „tu", ji pataria jam, būkite oficialus. Be jos noro ir pastangų Erikos lūpos susiraukšlėja kaip pumpuras, ji nebepajėgia jų suvaldyti. Tai, ką šitos lūpos sako, ji dar pajėgia suvaldyti, tačiau jų judesiai nebe jos valioje. Jos oda pašiurpsta kaip žąsies, visur.

Klemeris išsigąsta pats savęs, jis palaimingai kriuksėdamas taškosi šiltoje savo minčių ir žodžių vonioje. Jis

puola prie pianino, nes jis patinka sau šitoks. Gerokai greitesniu tempu paskambina ilgėlesnę ištrauką, kurią netyčiom išmoko atmintinai. Šita ištrauka jis nori kai ką parodyti, tik klausimas ką. Erika Kohut džiaugiasi tyliu atokvėpiu, ji užkerta mokiniui kelią, ketindama sulaikyti greitąjį traukinį, kol jis pradės važiuoti visu greičiu. Skambinat tą dalyką pernelyg greitai, taip pat ir per garsiai, ponas Klemeri, ir šitaip tik įrodot, kokias spragas interpretuojant palieka bet koks proto trūkumas.

Vyriškis katapultuojamas atgal į krėslą. Visas garuodamas jis stovi kaip lenktyninis arklys, laimėjęs jau daug pergalių. Kad jam būtų atlyginta už tas pergales ir išvengta pralaimėjimų, jis reikalauja daugybės išlaidų ir rūpestingiausios priežiūros, bent jau tokios kaip sidabrinis servizas dvylikai asmenų.

Erika nori namo. Erika nori namo. Erika nori namo. Ji duoda gerą patarimą: paprasčiausiai pavaikščiokit po Vieną, giliai kvėpdamas orą. O paskui paskambinkit Šubertą, bet šįkart teisingai!

Aš irgi einu, Valteris Klemeris smarkiai susiglobia kompaktišką natų ryšulėlį ir nueina nuo scenos kaip Jozefas Kaincas, tik į jį žiūri ne šitiek daug žmonių. Bet jis ir pats vaidina publiką. Žvaigždę ir publiką vienam asmeny. Ir dar griaudėjančius aplodismentus.

Išėjęs, su besiplaikstančiais užpakalyje geltonais plaukais, Klemeris įvirsta į vyrų tualetą, kur susipila į gerklę visą puslitrį vandens tiesiai iš čiaupo, bet tai nesugeba pernelyg pakenkti jo vandeny užsigrūdinusiam kūnui. Paskui apsišlaksto veidą banga šaltinio vandens, kuris švariai atitekėjo šičia iš Aukštutinės Švabijos. Vanduo miršta Klemeriui ant veido. Aš visuomet supurvinu visa tai, kas gražu, galvoja jis. Švaistomas garsusis, kartais kiek nuodingas Vienos vanduo. Klemeris šveičia save su energija, kurios negalėjo kitaip panaudoti. Jis vis ima žalio pušų spyglių šampūno iš automato, ima ir ima. Jis purškia ir gurguliuoja. Repetuoja kaip įmanydamas prausimąsi. Mostaguoja ore rankomis, susišlapina net ir plaukus. Niūniuoja meno garsus, nereiškiančius nieko konkretaus, tik meną. Nes jį kamuoja meilė. Dėl šitos priežasties spragsi pirštais ir mankština sąnarius.

Jis spardo sieną po nepermatomu langu į kiemą, bet iš jo neišsiveržia nieko, kas uždaryta viduje. Beje, keli lašai ištrykšta iš jo aukštyn, tačiau kiti lieka savo rezervuare ir po truputį pasmirsta, nes negali patekti į savąjį uostą, skirtą moteriai. Taip, nėra jokios abejonės, Valteris Klemeris tikrai įsimylėjęs. Nors ne pirmąkart, aiškiai ne paskutinį. Tačiau jis nemylimas. Jo jausmas be atsako. Nuo to jam koktu, ir jis įrodo tai, triukšmingai atsikrenkšdamas ir spjaudamas skreplius į kriauklę. Klemerio meilės placentą. Jis taip stipriai užsuka čiaupą, kad tas, kas ateis po jo, nebegalės atsukti, nebent irgi būtų pianistas ir todėl turėtų plieninius riešus ir pirštus. Kadangi jis nenuskalavo, tai skreplių likučiai pakimba kriauklės angoje — kas atidžiai pasižiūrės, aiškiai pamatys.

Kolega pianistas išblyškęs kaip mirtis šią akimirką atūžia tiesiai iš egzamino, puola į vieną iš kabinų ir ima vemti į klozetą, tarytum koks gamtos gaivalas. Jo kūne, rodos, dreba žemė; daug kas jau sugriuvę, įskaičiuojant ir viltį netrukus laikyti baigiamąjį egzaminą. Šitas egzaminuojamasis turėjo tiek ilgai tramdyti savo jaudulį, nes pagaliau juk egzamine sėdėjo ponas direktorius. Dabar jaudulys energingai pareikalavo pasirodymo, kad dingtų klozete. Egzaminuojamajam nepavyko etiudas viršutiniams klavišams, jis jau pradėjo jį dvigubu tempu, o to neištvertų joks žmogus, Šopenas irgi ne. Klemeris niekina uždarytas duris, už kurių jo bendramuzikis grumiasi su priepuoliu. Toks pianistas, šitaip valdomas kūno, nieko svarbaus nesugebės pasiekti. Aišku, kad jis žiūri į muziką tik kaip į amatą ir be jokio reikalo taip ima į širdį, jeigu sykį jam nepaklūsta vienas iš dešimties jo įrankių. Šią pakopą Klemeris jau peržengęs, jis labai domisi vidine kūrinio tiesa. Pavyzdžiui, jam nebėra ko diskutuoti apie Bethoveno sonatų *sforzando*[5], nes reikia jas pajausti, taip daugiau paveiksi klausytoją, negu jas grodamas. Klemeris galėtų ištisas valandas šnekėti apie dvasinę pridedamąją muzikos kūrinio vertę, kuri, beje, dažnai būna taip arti, kad ją galima net paliesti, tačiau ją pa-

---

[5] Pabrėžiant (*it.*).

liečia tik patys drąsiausi. Tai priklauso nuo kalbos ir jausmo, o ne vien nuo kompozicijos. Jis aukštai pakelia savo krepšį su natomis ir tarytum patvirtindamas šitą tezę keliskart atsivėdėjęs trenkia ja į porcelianinę kriauklę, šitaip išliedamas iš savęs energijos likučius, jeigu dar ten jos kiek buvo. Tačiau Klemeris pastebi, kad jis visas kaip išsunktas. Jis visiškai išsieikvojo dėl šitos moters, pasako Klemeris žodžius iš garsaus romano. Jis atidavė šiai moteriai viską, ką galėjo. O dabar man reikia saugotis, sako Klemeris. Jis pasiūlė jai geriausią savo dalį — visą save be jokių išlygų. Jis net keliskart save interpretavo! O dabar jis trokšta tik vieno dalyko: gerai pairkluoti savaitgalį ir paskui susiorientuoti iš naujo. Gal Erika Kohut jau pernelyg susenusi, kad jį suprastų. Ji suvokia jį tik iš dalies, o ne kaip didelę visumą.

Suklupęs ant etiudo viršutiniams klavišams mokinys išlenda iš kabinos ir priešais veidrodį, truputį nuramintas savo švytinčios išorės, suteikia plaukams menišką polėkį, paskutinę smulkmeną, kad atitaisytų tai, ko nesugebėjo padaryti rankos. Valteris Klemeris ramindamasis galvoja apie tai, kad ir jo mokytojos karjera sužlugusi, paskui garsiai spjauna ant gindų paskutines putas, susidariusias nuo audros jo viduje. Bendramokslis priekaištingai žiūri į spjūvį, nes namuose jis pripratintas prie tvarkos. Menas ir tvarka, giminaičiai priešai. Klemeris energingai nuplėšia tuziną popierinių servetėlių, suspaudžia iš jų didelį gniutulą ir sviedžia jį, ko nepataikydamas į šiukšlių kibirą, bet nukrypsta šalin, ir tą gniutulą pernelyg lengvai pastebi sužlugęs kolega. Tas dabar išsigąsta antrąkart, šįkart tokio švaistymosi gėrybėmis, kurios priklauso Vienos miestui. Jis kilęs iš mulkių prekininkų šeimos ir vėl turės į ją grįžti, jeigu kitu įsibėgėjimu neįveiks egzamino. Tada tėvai nebemokės už jo išlaikymą. Tada turės pakeisti savo profesiją iš „men." į „prek.", bet tai tikrai sumenkins jo paduotą į laikraštį skelbimą apie sutuoktuves. Žmona ir vaikai turės su tuo, kad ir kaip nenoromis, susitaikyti. Taigi ką pasėsi, tą ir pjausi. Nuo šalčio paraudę kaip dešrelės pirštai, kurie dažnai turi talkinti parduotuvėje, susigniaužia kaip plėšrūno nagai, kai jų savininkas vien apie tai pagalvoja.

Valteris Klemeris protingai įsideda savo širdį į galvą ir ima rimtai mąstyti apie tas moteris, kurias jau yra turėjęs ir kurias paskui pametė kaip nuvertėjusias prekes. Už tai jis viską joms smulkiai išaiškino. Šitaip nieko nesutaupysi; tegu ir skaudama širdžia, moterys turėjo išmokti tą suprasti. O jeigu vyrui nuotaika nekokia, jis gali išeiti sau ir nepasakęs nė žodžio. Moters antenos nervingai šmaižioja po orą, tarytum čiuptuvai, juk moteris jautri būtybė. Jai ima viršų ne protas, tai aišku net ir skambinant pianinu. Moterys daugiausia pasitenkina sugebėjimų užuomazgom. O Klemeris, atvirkščiai, yra toks žmogus, kuris visuomet norėtų išnagrinėti dalyką iš esmės.

Valteris Klemeris nepajėgia apsimesti, kad norėtų įtraukti į gamybą savo mokytoją. Jis užsispyręs ją pavergti. Kaip dramblys Klemeris sutrypia dvi baltas koklines grindų plytas vien pagalvojęs, kad jo meilė turės nueiti perniek. Netrukus jis išdundės iš prausyklos kaip Arlbergo ekspresas iš tunelio tuo pačiu pavadinimu ir panirs į ledinį žiemos kraštovaizdį, kur viešpatauja protas. Šitas kraštovaizdis šaltas ir dėl to, kad Erika Kohut ten neįžiebė jokios ugnelės. Klemeris pataria šiai moteriai rimtai pagalvoti apie jos menkas galimybes. Jaunas vyriškis dėl jos tiesiog draskosi. Kol kas jų minčių pagrindas juk tas pats, bet staiga jis bus išmuštas jiems iš po kojų, ir tada Klemeris pasijus sėdįs vienas savo kanojoje.

Jo žingsniai aidi per konservatorijos koridorių, kuris tiesiasi jau visų apleistas. Spyruokliuodamas jis leidžiasi žemyn pakopa po pakopos, kaip guminis kamuolys, nuo šakos ant šakos, ir po truputį jam vėl sugrįžta gera nuotaika, kuri kantriai jo laukė. Už Kohut pianino klasės durų nė garselio. Kartais pasibaigus pamokoms ji dar truputį pagroja, nes namuose jos pianinas kur kas prastesnis. Šitiek jis iššniukštinėjo. Jis čiupteli durų rankeną, norėdamas paimti tai, ką ir jo mokytoja liečia dieną po dienos, tačiau durys lieka šaltos ir nebylios. Jos nepasistumia nė per milimetrą, nes užrakintos. Pamokos pasibaigusios. Dabar ji jau pusiaukelėj pas savo sukalkėjusią motiną, su kuria abi kaip kokioj gūžtoj, kur

abidvi damos be paliovos stumdosi ir kumščiuojasi. Ir vis dėlto jos niekaip negali išsiskirti, net per atostogas, kur barasi viena su kita, gaubiamos Štirijos vasaros gaivumos. Ir viskas trunka dešimtmečius! Kokia ligūsta padėtis jautriai moteriai, kuri, jeigu paskaičiuosime ir pasvarstysime iš visų pusių, iš tikrųjų dar nėra tokia sena; šitaip palankiai galvoja Klemeris apie savo mylimąją, užimdamas laukimo padėtį, nes dabar savo ruožtu irgi ketina traukti pas tėvus, pas kuriuos gyvena. Ten jis užsiprašė vakarienės kaip reikiant, viena vertus, kad vėl prisipildytų Kohut iššvaistytus degalų bakus, antra vertus, kad rytoj ketina iškeliaut į sportinį žygį, labai labai anksti. Nesvarbu, koks tai bus sportas, bet galbūt vėl irklavimo klube. Jį patį tiesiog traukte traukia nusivaryti taip, kad vos paeitų, bet kvėpuojant niekieno nevartotu oru, ne tokiu, kurį jau tūkstančiai pirma jo įkvėpė ir vėl iškvėpė. Tokiu oru, kai Klemeris, nori jis to ar ne, turi įkvėpti variklių išmetamas dujas ir pigų vidutiniškai gyvenančių žmonių maistą. Jis norėtų traukti į save tai, ką vos pagamino Alpių medžiai, pasitelkę chlorofilą. Jis nuvažiuos į Štiriją, kur ji labiausiai negyvenama ir tamsiausia. Ten, prie senos užtvankos, jis nuleis savo baidarę į vandenį. Ten jis ners tarp dviejų miškų, ryški oranžinė dėmė, iš tolo matoma, plaukimo liemenė, apdangalas nuo purslų ir šalmas, tai vienur, tai kitur, tačiau visuomet viena kryptim: pirmyn, sekant kalnų upelio vaga. Kaip įmanydamas turi išsisukti nuo akmenų ir uolų nuolaužų. Kad neapsiverstum! Ir plaukti kuo didesniu greičiu! O dėl plaukimo baidare, tai tuoj paskui jį seks draugas, bet šitoj sporto rungty jis tikrai jo nei pralenks, nei atplauks pirmas. Sportinė draugystė baigiasi ten, kur kitas grėsmingai nugali greičiu. Draugas bus tik tam, kad galėtum pamatuoti savo jėgas su silpnesniojo ir dar labiau nuo jo atsiplėštum. Todėl Valteris Klemeris rūpestingai iš anksto pasirenka nepatyrusį baidarininką. Nei žaisdamas, nei sportuodamas jis nemėgsta pralaimėti. Dėl to jį Kohut šitaip ir siutina. Jeigu jis prakiša žodinę diskusiją, tai pašnekovui piktai sviedžia į veidą ne rankšluostį, o galop plėšriojo paukščio nesuvirškintų kaulų, plaukų, akmenų ir žolės stiebelių

gniutulą, žiūri nieko nematydamas į vieną tašką, permesdamas mintyse viską, ką būtų galėjęs žerti į akis ir kas, deja, taip ir liko nepasakyta, ir įtūžęs palieka areną.

Kadangi jis jau gatvėje, tai dabar iš užpakalinės kelnių kišenės išsiima meilę panelei Kohut. Kadangi atsitiktinai yra vienas ir neturi partnerio, kurį turi nugalėti kaip sportininkas, tai jis kopia šita meile iki pat viršūnės, kuri tiek kūniška, tiek dvasinė. Tarytum nematomomis virvinėmis kopėčiomis. Spyruokliuojančiais šuoliais lekia jis Johano gatvele aukštyn iki Korintijos žiedo gatvės, paskui Korintijos žiedo gatve iki pat Žiedo. Tarsi prieštvaniniai gyvūnai pro Operos teatrą slenkantys tramvajai užtveria Klemeriui kelią kaip natūralus barjeras, kurį sunku perlipti, todėl jis, kad ir koks nutrūktgalvis, priverstas nusileisti eskalatorium į Operos sankryžos vidurius.

Jau prieš valandėlę iš už namo durų pasirodė Erikos Kohut figūra. Ji pamato pro šalį skuodžiantį jaunąjį vyriškį ir kaip liūtė pasileidžia jo pėdsakais. Nematomas ir negirdimas šitas jos grobio žygis, ir todėl nieko neatsitinka. Ji negalėjo žinoti, kad jis šitiek užtruks tualete, bet laukė. Laukė. Šiandien jis praeis pro ją. Tik jeigu pasuktų kita kryptim, kur eiti jam visiškai nepriklauso, tada neis pro ją. Erika visada kur nors, kur kantriai laukia. Ji stebi ten, kur niekam nė į galvą nešautų ją esant. Ji tvarkingai nusikarpo apibrizgusius pakraščius daiktų, kurie visai prie pat jos sprogsta, tykšta ar ramiai sau guli, ir parsineša juos namo,, kur viena ar draugėj su motina varto ir varto, ar neras siūlėje kokių trupinių, purvo likučių ar nuplėštų kūno dalių tyrimams. Kitų žmonių gyvenimo ar mirties atliekų, geriausia dar prieš atiduodant šitą gyvenimą į valyklą. Kiek daug čia galima ištirti ir surasti. Erikai kaip tik šitoks šniukštinėjimas ir yra iš tikrųjų svarbiausias dalykas. Damos K. po vieną ar dviese uoliai palinksta prie savo naminės operacinės lempos ir laiko žvakės liepsną, bando medžiagos liekanas, ar jos augalinės, gyvulinės kilmės, mišrios ar grynai dirbtinės. Iš padegtos medžiagos kvapo ir patvarumo tai

neabejotinai atpažįstama ir su nuostaba nustatoma, kam panaudojamas atsipjáutasis daiktas.

Motina ir vaikas taip sukiša galvas, tarsi būtų vienas žmogus, o svetimas daiktas saugiai, paleistas nuo pirmykščio savo inkaro, guli priešais jas, jų neliečia, nekelia joms jokio pavojaus, tačiau jis kupinas kitų žmonių piktadarybių, taigi būtina apžiūrėti jį pro lupą. Jis negali ištrūkti, o ir mokiniai daugiausia negali ištrūkti iš tarnybinės jų pianino mokytojos jėgos galios, kuri pasiveja juos visur, jeigu jie nelieka verdančiam pratybų vandeny.

Einąs priešais Eriką Klemeris greitai mėto kojas. Jis visas pasidavęs viena kryptim, be jokių aplinkinių kelių. Erika pasitraukia nuo visų ir nuo kiekvieno, tačiau: jeigu kas nors vikriai traukiasi nuo jos, tada ji iškart ima sekti jam iš paskos kaip paskui Dievą, pėdsakais, lyg traukiama milžiniško magneto.

Erika Kohut skuba paskui Valteri Klemerį gatvėmis. Klemeris, kuris dega įniršiu dėl neišsipildžiusių vilčių ir pykčiu dėl nepageidaujamų dalykų, nenutuokia, kad meilė, nė kiek ne mažesnė, seka jam iš paskos ir net skuodžia tokiu pat greičiu kaip jis. Erika įtaria jaunas merginas, kurių kūno matus ir drabužius niekina ir taikosi išjuokti. Kaip jiedvi su motina išsityčios iš šitų padarų, kai tik ji pareis pas ją! Jos nekaltai eina Klemeriui skersai nekalto jo kelio ir juk galėtų įsismelkti į jį kaip sirenų daina, kol jis apakęs nusektų joms iš paskos. Ji atkreipia dėmesį, kai Klemerio žvilgsnis apsistoja ilgėliau prie kokios nors moters, ir paskui švariai tą žvilgsnį nutrina. Jaunas vyriškis, kuris skambina pianinu, gali pareikšti didelį reikalavimą, kuriam nė viena netiks. Jis neturi išsirinkti nė vienos, nors daugelis jį pasirinktų.

Šitokiais aplinkiniais keliais ir klystkeliais lekia toji pora per Jozefštatą. Vienas, kad pagaliau atvėstų, kita, kad nuo pavydo įkaistų.

Erika tvirtai susisupa į savo kūną, tą nepermatomą apsiaustą, nepakęsdama jokio prisilietimo. Ji lieka užsidariusi savyje. Tačiau ją tiesiog traukte traukia paskui mokinį. Kaip kometos uodegą paskui pagrindinį kūną.

Apie drabužių sandėlio papildymą šiandien ji negalvoja. Tačiau galvoja apie tai, kad apsirengs kitoms pamokoms kai kuo iš savo atsargų, ji nori prašmatniai pasipuošti, dabar, pavasarėjant.

Namuose motina nebeketina laukti ilgiau, laukimo nemėgsta ir jos verdamos dešrelės. Kepsnys dabar jau būtų nebeskanus ir kietas. Kai pagaliau Erika pareis, motina, įžeistas išdidumas, taip padarys, pasinaudojusi šeimininkių triuku, kad Frankfurto dešrelės susprogs ir bjauriai prisigers vandens, jog nebeturėtų apskritai jokio skonio. Tokio įspėjimo pakaks. Apie tai Erika nė trupučio nenutuokia.

Ji lekia paskui Klemerį, o Klemeris lekia priešais ją tolyn. Šitaip vienas susijęs su kitu. Vis tam tikroj vietoj. Erika deda koją ten, kur pirmiau žengė Klemerio koja. Žinoma, Erika, nors ir lekia pro šalį, ne visai gali bausti vitrinas abejingumu. Ji patyrinėja parduotuvių prekylangius akies kampučiu. Tai rajonas, kurio ji, kalbant apie drabužius, dar neištyrė. Nors ji visuomet ieško naujų prašmatnių apdarų. Jai labai praverstų nauja koncertinė suknelė, bet tokios ji nemato. Tokią geriausia nusipirkti centre. Linksmos Užgavėnių gyvatės raitosi konfeti apibarstytais pirmaisiais pavasario modeliais ir paskutinėmis žiemos prekėmis. Blizga kažkoks drabužis, kurį, geriausiu atveju visiškai aklinoj tamsoj, galėtum laikyti elegantišku ir vakariniu. Dvi rafinuotai serviruotos, kažkokio skysčio pripiltos šampano taurės, ant kurių apgalvotai nerūpestingai užmestas plunksnų boa. Keleri itališki aukštakulniai batukai, dar apiberti kažkokiais blizgučiais. Priešais viduramžė dama, labai susimąsčiusi, kurios kojoms netiktų net 41 dydžio veltinės šlepetės — tokios jos pabrinkusios nuo ištisą gyvenimą stovint atliekamų neįdomių darbų. Erika žvilgčioja į pragariškai raudoną šifono suknelę su raukiniais prie iškirptės ir rankovių. Informacija svarbiau negu studijos. Čia jai patinka, va ten mažiau, nes ji juk dar nėra tokia sena.

Erika Kohut seka paskui Valterį Klemerį, kuris, nė sykio neatsigręžęs, žengia pro aukštesnės kategorijos buržua namų dalis, kur namiškiai laukia jo bute antrajame aukšte. Erika Kohut į vidų neina. Ji pati gyvena visiškai

netoli, net tame pačiame rajone. Iš mokinių dokumentų ji žino, kad Klemeris gyvena netoli nuo jos, vidinės bendrybės simbolis. Gal vis dėlto vienas jų sukurtas kitam, tik tas kitas turi tai suprasti po kovos ir barnių.

Dešrelės nebeturės ilgiau laukti, Erika jau pakeliui pas jas. Dabar ji žino, kad Valteris Klemeris niekur negaišo, o nedelsdamas patraukė namo, todėl gali šiandien nebesaugoti. Tačiau jai pačiai kažkas nutiko, ir šio nutikimo pasekmes ji nešasi namo, kur pirmiausia užrakins jas dėžutėje, kad motina nerastų.

Vienos Dešrelių Prateryje linksminasi mažieji žmonės, o Praterio pievose — ištvirkėliai, kiekvieni savaip. Dešrelių Prateryje kiaulienos kepsnių, knedlių, alaus arba vyno, taip, kad nebetelpa, prisikimšę tėvai sodina savo lygiai taip pat prikamšytą perą į puodus arba ant spalvingai nulakuotų (plastmasinių) arkliukų, dramblių, piktų slibinų ar į automobiliukus, ir sukamas vaikas vėl išvemia tai, kas taip vargingai pirma buvo sutalpinta jam į vidų. Užtat jis gauna ausų, nes valgis užeigoje kainavo, ir juk negali šito sau kasdien leisti. Tėvai pasilieka maistą savo skrandžiuose, nes jie stiprūs, o rankos greitos kaip žaibas, kai smūgiuoja augančiąją kartą. Taip pagreitinamas augimas. Tik kai tėvai persigeria, gali atsitikti ir taip, kad nepakelia pašėliškos kelionės „amerikoniškais kalneliais". Kad išbandytų drąsą ir patenkintų lošimo aistrą, naujausioji karta teikia pirmenybę ir elektroniniu būdu valdomiems priešpaskutinės žetoninės kartos pasismaginimo aparatams. Šie aparatai, pavadinti kosminių laivų vardais, švilpdami pakopomis kyla į orą ir ten kaip nori, bet labai tiksliai vairuojami, suka elipsinius ratus, kur gali susimaišyti apačia ir viršus. Tik drąsuoliai gali į juos sėsti, jie iš tikrųjų skirti paaugliams, kurie jau kiek užsigrūdinę pasaulyje, bet dar nejaučia jokios atsakomybės, net ir už savo kūnus. Kosminis keltas — tai liftas, sudarytas iš dviejų milžiniškų metalinių tūtų, kur sėdi žmonės. Ant žemės tuo tarpu sužadėtinėms šaudomos plastmasinės lėlės, kurias joms leidžiama neštis namo. Ir daugeliui metų pra-

ėjus nusivylusi moteris mato, kaip ją anksčiau vertino draugas. Žaliuose daiktais visiškai sulaukėjusio Praterio kraštovaizdžio toliuose įvairiau. Vienoje dalyje viešpatauja augalija: gražūs, dideli ar piktadariškai greiti automobiliai išsodina tinkamais drabužiais apsirengusius raitelius, kurie kaip dera įsitaiso ant arklių nugarų. Kartais jie pagaili pinigų būtiniausiam dalykui, arkliui, ir nusiperka tik drabužius, su kuriais taip ir vaikštinėja. Čia nusistekena sekretorės, nes jos juk ir kasdienai turi įsigyti elegantiškus drabužius šefo pageidavimu. Buhalteriai deda visas pastangas, kad šeštadienį po pietų kada nors valandėlę galėtų pajodinėti arkliu. Užtat mielai dirba viršvalandžius. Kadrų viršininkai ir įmonių vadovai žiūri į tai abejingiau, nes jie, nors ir gali sau leisti, neprivalo. Ir taip visi mato, kas jie tokie, ir jiems jau galima turėti omeny kokią golfo partiją.

Tikrai yra gražesnių apylinkių jodinėjimui, bet niekur nepamatysi tiek daug nekaltų šeimų su šunimis ant pavadėlio ir nekaltais vaikais, kurie sako: „Alkliuko noliu", ant kurio jie irgi mielai pajodinėtų, už tai jie gauna į ausį, nes pernelyg garsiai kaulija. Tai ne mūsų kišenei. Pakaitalui tada berniukas ar mergytė patupdomi ant siūbuojančio plastmasinio karuselės arklio, kur jie ir toliau žviegia. Iš to vaikas galėtų kai ko išmokti, būtent kad daugeliui daiktų padarytos pigios kopijos, kurios skirtos jam. Deja, vaikas galvoja tik apie tai, ko negavo, ir nekenčia savo tėvų.

Egzistuoja taip pat ir Kriau ir Freudenau, kur arkliai kankinami profesionaliai, jojantys risčia neturi pernelyg skubėti, o šuoliuotojai nelėtinti greičio. Žemė visur nusėta tuščiomis skardinėmis nuo gėrimų, bilietais ir šiaip šiukšlėmis, kurių gamta nepajėgia suvirškinti. Geriausiai ji sudoroja ploną popierių, naudojamą nosinėmis; popierius kadaise buvo gamtos produktas, tačiau ilgiau užtrunka, kol jis vėl pasidaro toks. Kartoninės lėkštės lyg sugedusios sėklos nuklojusios sutryptą žemę. Išmoningai šeriami, keturkojai eidininkai su geriausiais raumenimis siūbuoja po gūniomis ir patikimai vedami tolyn. Jiems nereikia rūpintis niekuo daugiau, tik su kokia taktika laimėti per

trečiąsias lenktynes, net ir tai jiems pasako žokėjus arba lenktynininkas laiku, kad nepralaimėtų.

Tik kai užgęsta dienos šviesa ir įsikuria naktis su lempa ir rankdarbiu arba su kastetu ir pistoletu, į sceną išeina žmonės, kurie gyvenime gerokai menkiau vedami, daugiausia moterys. O labai retai — itin jauni vyrai, nes kai šie pasensta, klientams pasidaro kur kas mažiau vertingi negu pagyvenusios moterys. Jos jokioj stadijoj, žinoma, nė trupučio nevertinamos homoseksualistų. Tada savo vartus atveria Praterio linksmybės.

Tai žino visur, visa Viena, ir net mažamečiai vaikai, kurie įspėjami sutemus pernelyg nesiartinti prie šitų apylinkių: kairė berniukų, dešinė mergaičių. Čia daug vyresnio amžiaus moterų, profesijos ir gyvenimo pakrašty. Dažnai terandami tik jų sušaudyti, iš važiuojančių automobilių išmesti lavonai. Tada daugiausia be jokios prasmės policija praneša, kad žudikas išlindo iš tvarkingos ramumos ir vėl paskui sugrįžo atgalios. Jeigu tai ne suteneris, kuris turi alibi. Čia buvo išrastas ir pirmąkart panaudotas pripučiamas čiužinys. Kas šitam neturi buto, kambario, viešbučio, viešnamio, automobilio, tam reikia turėti bent jau kilnojamą paklotą, kuris šildo ir ant kurio palyginti minkštai įsitaisoma, kai geidulys žmogų griauna ant žemės. Čia vieniečiai pademonstruoja neribotą savo piktumą, kai koks vikrus jugoslavas ar skubąs šaltkalvis iš penkiaaukščio namo, kuris nori sutaupyti pinigų, lekia pro šalį, sekamas nepadoriai įsiutusios profesionalios kekšės, kuriai buvo nusuktas atlyginimas. Tačiau šaltkalvis iš penkiaaukščio nieko taip netrokšta kaip naujo buto sau ir savo sužadėtinei, kur galėtų paslėpti asmeninio gyvenimo kiauliškumą. Galima paslėpti nuo žiūrovo akių knygas, stereo aparatūrą su plokštelėmis ir stalčiukais, televizorių, radiją, drugelių rinkinį, akvariumą, mėgstamus prietaisus ir taip toliau, ir taip toliau, ir taip toliau, gerai ir garantuotai išsaugoti. Svečias išvysta tik tamsiai nubeicuotą raudonmedžio užtvarą, o sumaišties už jos nemato. Tikriausiai jis mato — turi tai matyti — nedidelį namų barą su įvairiaspalviais likeriais ir prie jų priderintas, piktai blizgančias šveičiamas ir šveičiamas taures. Bent jau pirmaisiais santuokiniais

metais jos dar rūpestingai šveičiamos. Vėliau jas sudaužo vaikai arba tyčia pamirštama jas blizginti, nes vyras visuomet taip vėlai grįžta ir prisimaukia ne namuose. Tada veidrodinį barą palengva apneša dulkės. Jugoslavas, taip pat ir turkas niekina moterį nuo pat gimimo, šaltkalvis niekina ją tik tada, jeigu ji nešvari ar ima pinigus pudrai. Šiuos pinigus galima geriau išleisti kur nors kitur, kur naudos turi gerokai ilgiau. Jam nereikia už tai, kas trunka taip trumpai kaip purkštelėjimas, dar mokėti ir pinigus, nes juk moteris su juo patyrė malonumą, kurio nebūtų patyrusi su kitais. Jis gamino savo spermą vargingai ir nuobodžiai, eikvodamas gyvenimą. Kai jis mirs, šiaip ar taip, nebeturės nei sulčių, nei jėgų gaminti daugiau, moterų apgailestavimui. Dažnai šaltkalvis negali šitaip pasielgti, nes tada aplinkiniai ims jį pažinti ir nekantriai persekioti. Tačiau šią akimirką prispirtas finansinės bėdos, nes turi sumokėti tam tikrą sumą, jis rizikuoja būti primuštas ar dar patirti blogesnį dalyką. Troškimas pakeisti moterišką vaginą ne visada susiderina su jo finansiniais norais ir galimybėmis.

Dabar jis ieškosi moters, kuri atrodo ne taip, kad kam nors dar ateitų į galvą mintis ją saugoti. Ji tikrai dar bus itin dėkinga, nes šaltkalvis yra muskulingas žmogaus luitas. Jis pasirinko tipišką vienišę jausmų viešpatijoje, jau senoką motušę. Jugoslavas ar turkas nedažnai gali šitaip rizikuoti, nes moterys ne taip jau dažnai juos prisileidžia. Šiaip ar taip, ne arčiau kaip per akmens metimą. Tos, kurios pasirenka jį klientu, daugiausia nelabai ko ir gali reikalauti, nes jų darbas vargu ar ko daugiau vertas. Pavyzdžiui, turkas, kuris savo darbdaviui vargu ar vertas daugiau, ką jis perskaito algalapy, šlykštisi savo partnere. Jis atsisako apsimauti prezervatyvą, nes kiaulė juk moteris, ne jis. Ir vis dėlto jį, kaip ir šaltkalvį, traukia tas nemalonus, tačiau nenuneigiamas faktas, kuris vadinamas moterimi. Jis nemėgsta moters, niekad laisva valia neitų į jų draugiją. Bet jeigu jau moteris yra čia, tai kas su ja veikti peršasi jau iš pirmo žvilgsnio.

Šaltkalvis iš penkiaaukščio namo dabar pagerbs savo sužadėtinę geresniu elgesiu bent vieną savaitę. Jis va-

dina ją švaria ir darbščia. Draugams jis sako, jog su ja jam negėda, o tai jau labai daug! Jis gali pasirodyti su ja bet kokioje diskotekoje, o įpratusi nieko nereikalauti, nelabai ko iš jo ir reikalauja. Gauna dar mažiau ir beveik to nepastebi. Ji gerokai jaunesnė už jį. Kilusi iš netvarkingos šeimos, todėl juo labiau vertina tvarkingą. Jis turi ką jai pasiūlyti. Apie turką asmeniškai negalima kalbėti, nes iš tikrųjų jo čia nėra. Jis dirba. O po darbo jis turi kur nors pasidėti, kur būtų bent kiek apsaugotas nuo blogo oro, bet niekas nežino kur. Greičiausiai važiuoja tramvajum, nepirkdamas bilieto. Neturkiškai aplinkai jis yra kaip kartoninė figūra, į kurią taikoma tire. Kada nors, pagausėjus darbo, jis iškeliamas elektriniu motoru, kažkas į jį šauna, jam kliūva arba ne, o kitam tiro gale jį vėl pajudina iš vietos, jis nematomas pabėga — niekas nežino, kas jam nutinka, bet galbūt nieko nenutinka — už kalnų iš papjėmašė vėl į savo pradinę padėtį ir vėl įžengia į dirbtinio kalnagūbrio, dirbtinio edelveiso ir dirbtinio gencijono kraštovaizdį, kur jo jau laukia apsiginklavęs jautrus vienietis, raginamas šventadieniškai išsipusčiusios žmonos, „Kronenzeitungo" ir paauglio sūnaus, kuris trokštų šaudydamas sutriuškinti tėtį ir tik tyko, kol tam nepavyks. Taikliam šauliui atlyginama plastmasine lėlyte. Yra ir gėlių iš plunksnų, ir rožių iš aukso, tačiau kad ir kas tai būtų, skirta damoms, laukiančioms taiklaus šaulio, savo ruožtu jos jau pačios didžiausias atlyginimas. Ir dama žino, kad jis tik dėl jos stengiasi ir pyksta nepataikęs. Abiem atvejais kalta ji. Gali kilti net baisingas ginčas, jeigu vyras neištvers prašovęs. Moteris tik viską pablogina, jeigu guodžia jį, patekusį į tokią nemalonią padėtį. Ji nubaudžiama, nes jis ypač šiurkščiai ją užgula, šiandien pirmiau nė kiek nepasimeilinęs. Jis pasigeria, o jeigu ji ir tada atsisako nusileisti, tai gauna į dantis. Ir su sirena atvažiuoja policininkai, iššoka iš savo automobilio ir klausia moterį, kodėl ji taip rėkia. Jeigu pati negali miegoti, tai bent leistų miegoti kaimynams. Paskui ji gauna moterų namų adresą.

Kaip medžiotojas siūbuoja Erikos laivelis laisvais plotais, kurie nusitęsia per visą žaliąją Praterio dalį. Nese-

niai ir tai pasidarė jos apylinkės. Ji išplėtė savo veiklos sritį, ji jau seniai pažįsta laukinius žvėris artimiausiose apylinkėse. Tam reikia drąsos. Ji apsiavusi tvirtais batais, su kuriais prireikus gali eiti net į krūmus, į šunų paliktas krūveles, ant tuščių, falo formos plastmasinių buteliukų su nuodingos spalvos vaikiško limonado likučiais (kiekvienam skoniui, per televizorių juos reklamuoja dainuodami įvairūs gyvūnai), ant paslaptingiems tikslams naudojamų, suteptų popieriaus šūsnių, kartoninių lėkščių su garstyčių liekanom, sudaužytų butelių ar galo pavidalą išlaikiusių, pilnų guminių mautukų, jeigu pastebės. Pasilenkusi ji nervingai uosto. Traukia orą ir vėl jį išpučia.

Tačiau čia, prie Praterio žvaigždės, kur ji išlipa, kol kas dar nepavojinga. Nors ir čia jau rujojantys vyrai įsimaišo tarp nepavojingų keleivių ir vaikščiotojų, bet net ir elegantiška dama gali paprasčiausiai aplankyti Praterio žvaigždę, nors rajonas garsėja prasta šlove. Čia, pavyzdžiui, slapčiom po vieną aplinkui stovį užsieniečiai, jeigu nepardavinėja laikraščių, diskretiškai stūgaudami siūlo iš didžiulių plastmasinių maišų sportinius vyriškus marškinius su kišenėlėmis pagražinimui, tiesiai iš fabriko, madingas moteriškas suknutes rėksmingų spalvų, tiesiai iš fabriko, vaikų žaislus, tiesiai iš fabriko, tegu ir kiek apgadintus, elektros ir elektroninių prekių detales, tiesiai iš fabriko ar pavogtas, nešiojamus radijo imtuvus ar grotuvus, tiesiai iš fabriko ar vogtus, kaip ir cigarečių blokus, nesvarbu iš kur. Nors ir labai paprastai apsirengusi, Erika atrodo taip, tarsi jos itin didelis krepšys su diržu per petį būtų pagamintas kaip tik tam ar bent jau atsineštas, jog jame nematant žiūrovams dingtų ką tik pagamintas portatyvinis kasetinis grotuvas — nežinia kokios šalies gamybos ir paskirties, tačiau supakuotas į naujutėlę plastmasinę foliją. Tačiau krepšyje, šalia daugelio būtinų dalykų, tik geri naktinio matymo žiūronai. Erika atrodo esanti moki, nes jos batai iš natūralios odos ir protingai pakalti, paltas ne rėksmingos spalvos, tačiau irgi nėra niekam nežinomas, o santūriai, brangiai kainuojąs, gaubia savo šeimininkę, išdidžiai pažymėtas pasaulinio garso anglų firmos ženklu, tegu iš išorės ir nematomu. Tokį drabužį galima dėvėti visą gyvenimą, jei-

gu jau prieš apsivelkant jis nesugadino žmogui nervų. Motina primygtinai įsiūlė jį Erikai, nes ji trokšta kuo mažiau permainų gyvenime. Paltas lieka ant Erikos, o Erika lieka su mama.

Dabar Erika išsisuka nuo įžūliai paskui ją slenkančio jugoslavo, kuris jai siūlo sugedusią kavamalę ir tikisi toliau ją lydėti. Jam reikia tik susipakuoti. Tyčiom nusigręždama, Erika perlipa per kažkokią nematomą užtvarą ir patraukia į Praterio lankas, kur vienas žmogus greitai išnyksta. Tačiau ji nenori išnykti, veikiau: laimėti. O — jeigu ji išnyktų — jos motina, kurios turtą ji daugina nuo pat savo gimimo, iškart pareikalautų ją surasti. Tada jos ieškoti imtų visa šalis, spauda, radijas ir televizija. Kažkas siurbte siurbia Eriką į šį kraštovaizdį, ir šiandien ne pirmąkart. Ji jau ne sykį čia buvusi. Ji viską čia pažįsta. Žmonių minia išskysta. Jos pakraščiai išsilieja, atskiri individai išsiskiria tarytum skruzdėlės, iš kurių kiekviena savo valstybėje užsikrovusi tam tikrą užduotį. Po valandos žvėris išdidžiai pasiūlo vaisių ar maitą.

Ką tik stotelėse dar buvo susikimšusios žmonių kekės, būriai ir salos, ketinant kur nors kartu užgriūti, dabar, nes netrukus sutems, kaip gerai apskaičiavo Erika, užgęsta ir žmonių buvimo šviesos. O atvirkščiai, apie dirbtines lempų šviesas kaupiasi vis daugiau žmonių. Čia, nuošalumoj, pasikeisdami būna daugiau tik tie, kurie čia dirba. Arba atsiduoda savo hobiui, barškinimuisi ar pasitaikius progai išbarškintosios moters apiplėšimui ar nužudymui. Bet kai kas tik ramiai stebi. Nedidelis likutis apsinuogina tyčia prie siauruko stotelės.

Dar skuba paskutinis pavėlavęs vaikas, irgi pavėluotai apsikrovęs sportiniais žiemos įrankiais, klupinėdamas paskutinės šviesos laukiamajam namely link, genamas viduj girdimų tėvų balsų, kurie įspėja jį nebūti vienam naktį Prateryje. Ir pasitaiko, kad — geriausiu atveju — naujos slidės, kurios pasirodė parduotuvėse baigiantis žiemos sezonui ir gali būt išmėgintos tik kitą sezoną, prievarta pakeičia savininką. Vaikas pernelyg ilgai grūmėsi dėl slidžių, kad dabar jas paaukotų. Jis vargingai ir sunkiai prapliumpsi pro pat p. Kohut. Jam su-

žadina nuostabą toji vieniša dama, kuri labai skiriasi nuo viso to, ką tvirtina tėvai.

Traukiama tamsos, Erika drožia gilyn į pievas, kurios plyti čia ramiai, pribarstytos krūmokšnių ir miškų, išraižytos upelių. Jos paprasčiausiai čia driekiasi, tos pievos, jos visos su vardais. Erikos tikslas — Jėzuitų pieva. Iki jos dar gražus galas kelio, Erika Kohut mina jį savo kelioniniais batais. Štai Dešrelių Prateris, šviesos blykčioja tolumoj ir greitai lekia. Pokši šūviai, pergalingai griaudi balsai. Paaugliai spiegia kartu su savo kovos aparatais žaidimų salėse ar tylėdami juos trūkčioja, o tie savo ruožtu dar garsiau barška, skamba, džeržgia ir svaido žaibus. Visa tai Erika ryžtingai palieka užpakaly, apskritai net neprisileidusi artyn. Šviesos trumpai griebia Eriką pirštais, neranda ko įsikibti, karštligiškai perbraukia jai per plaukus, apgaubtus šilkine skaryte, nuslysta, perlieja apgailestaujančiu šlapiu spalvingu brėžiu jos paltą ir paskui nukrinta už jos ant žemės, kur žūsta purve. Pokšėdamos ją apninka mažos bombos, tačiau ir jos turi praleisti Eriką, nesugebėdamos išplėšti jai bent skylės. Jos nepajėgia privilioti Erikos, veikiau atstumia. Milžinų ratas yra didžiulis ratas iš retų pavienių šviesų. Jis kyšo virš visko. Tačiau su juo konkuruoja taip pat, nors kur kas ryškiau, apšviestas kalnų ir slėnių geležinkelis, kuriuo švilpia spigiai staugiantys miniatiūriniai vagonėliai, prisėdę technikos jėgos įsibaiminusių spigiai staugiančių narsuolių, kurie kimba vieni į kitus. Tokiu niekų vertu pretekstu ir į palydovę. Erikai tai nepatinka. Ji nori visai ko kita, nei kad į ją kibtųsi. Tarsi prikimštas vatos apšviestas vaiduoklis sveikinasi iš siaubo traukinio, jis nieko nebegali prisivilioti, nebent keturiolikmetes su pirmaisiais jų draugais, kurios su pasaulio baimėmis dar žaidžia kaip katė su pele, kol pačios pasidaro baimės dalis.

Namai vienai ir kelioms šeimoms, paskutinis dienos ariergardas, kur gyvena žmonės, ištisą dieną turi klausytis tolimo triukšmo, net naktį. Sunkvežimių vairuotojai iš Rytų bloko šalių, kurie paskutiniu gurkšniu nori prisipildyti didelį pasaulį. Žmonai namuose pora batukų, kilusių iš anų plastmasinių maišelių, jie dabar

dar sykį apžiūrimi, ar atitinka Vakarų standartus. Šuns lojimas, meilės mirgesys nuo televizoriaus ekrano. Priešais pornografinį kino teatrą garsiai šaukia vyriškis, kad dar niekad nematyta tai, kas čia matoma, tik eikit į vidų. Vos užslinko tamsa, pasaulis, pasirodė, susidedąs daugiausia iš vyriškių. Jiems priklausanti moteriškumo dalis kantriai laukia anapus paskutinio šviesos rato, kad irgi užsidirbtų kai ką nuo to, ką dar paliko vyriškiui pornografinis filmas. Į filmą vyriškis eina vienas, po kino jam prisireikia moters, kuri kur buvus, kur nebuvus, jau čia, amžinai vilioja. Juk ne viską jis gali padaryti vienas. Deja, jis moka dvigubai, už bilietą į kiną, o paskui dar moteriai.

Erika žygiuoja tolyn. Tuščios pievos čiulpdamos atveria savo žiotis. Reikia eiti labai toli į kraštovaizdį, ir dar toliau už jo, į svetimas šalis. Iki Dunojaus, Lobau naftos uosto; Froidenau uosto. Albernerio javų uostas. Miškų sąžalynas prie Albernerio uosto. Paskui Žydrasis vanduo ir Bevardžių kapinės. Prekybos prieplauka. Hoistadlio ir Praterio prieplauka. Kur laivai nuleidžia inkarą ir vėl plaukia toliau. O anapus Dunojaus didžiulės užliejamos pievos, dėl kurių grumiasi jauni gamtosaugininkai, smėlėti krantai, ganyklos, alksniai, krūmokšniai. Krantus laižančios skalaujančios bangos. Tačiau Erikai nereikia eiti šitaip ilgai, o ir kelias būtų per tolimas. Pėsčiomis jį gali įveikti tik patyrę keliauninkai, kurie ilsisi ir geria kavą. Dabar Erika pajunta kojomis minkštą pievą ir žengia toliau. Ji eina ir eina. Užšalusios salelės, mezginiuoti sniego apklotai, žolė sušalusi dar iš žiemos. Geltona ir ruda. Erika lygiai kaip koks metronomas deda koją po kojos. Jeigu viena koja pataiko į šuns mėšlo krūvelę, kita iškart tai sužino ir išvengia tos taip dvokiančios vietos. Tada pirmoji koja nusivaloma į žolę. Po truputį žiburiai lieka užpakaly. Tamsa atveria vartus: eikšekit! Iš patirties p. Kohut žino, kad šiose apylinkėse nesunkiai galima pasižiūrėti, kaip prostitutės sudarinėja ir nutraukinėja savo darbo santykius. Erikos krepšyje net yra bandelė su dešrele. Tai mėgstamiausias jos valgis, nors motina ir priekaištauja, kad nesveikas. Mažas žibintuvėlis nelaimės atvejui, dujinis pistoletas

ypatingam nelaimės atvejui (mažas kaip piršto sąnarys!), šokoladinio pieno tetrapakas atsigerti po dešrelės, keturios popierinės nosinaitės nelaimės atvejams, truputis pinigų, bet, šiaip ar taip, pakankamai susimokėti už taksi, jokių dokumentų, net ir nelaimės atvejui. Ir žiūronai. Paveldėti iš tėvo, kuris kol nebuvo pamišęs, su jais ir naktį stebėdavo paukščius ir kalnus. Šituo laiku motina tiki, kad vaikas išėjęs į privatų kamerinės muzikos koncertą, ir garsiai giriasi Erikai, jog leidžianti ten eiti dukterį vieną, kad šitaip ji gyventų asmeninį gyvenimą ir nuolatos nepriekaištautų motinai, jog laiko viską apgniaužusi. Vėliausiai po valandos motina pirmąkart paskambins kolegei, irgi koncertuojančiai privačiai, ir šitoji išdėstys painų paaiškinimą. Kolegė mano, jog tai meilės romanas, ir laiko save patikėtine.

Žemė juoda. Vos šviesesnis dangus pakilęs virš jos, kaip tik tokio šviesumo, kad žinai, kur žemė ir kur dangus. Horizonte neryškūs medžių siluetai. Erika — vienas atsargumas. Ji tyli ir lengva kaip pūkas. Ji minkšta ir besvorė. Ji beveik nematoma. Kone ištirpusi ore. Ji pavirtusi akimis ir ausimis. Akys prailgintos žiūronų. Ji vengia takelių, kuriais vaikšto kiti keliauninkai. Ieško tų vietų, kur kiti keliauninkai smaginasi — vis po du. Juk ji nieko nepadarė, kad turėtų bijoti žmonių. Pasitelkusi žiūronus ji ieško porelių, nuo kurių kiti žmonės išsigandę atšoktų atgal. Žemės po batais ji negali ištirti, dabar sliūkina aklinai. Visiškai pasikliauna klausa, kaip yra pratusi, turėdama tokią specialybę. Kartais ji klupteli, kartais vos nepargriūva, tačiau vis tiek siekia prasmingo tikslo priekyje. Ji eina ir eina, ir eina. Šiukšlės susminga į profiliuotus jos sportinių batelių padus ir susiploja. Bet ji vis eina pirmyn per pievą.

Ir ji pasiekia tikslą. Kaip didžiulis laužas pievoje tvoksteli besimylinčios porelės riksmas iki Erikos Kohut. Pagaliau stebėtoja kaip namie. Porelė taip arti, kad jai nė nereikia žiūronų. Specialaus naktinio matymo prietaiso. Kaip gimtieji namai porelė išneria iš gražiausios pievos ir įsminga Erikai į akių vyzdžius. Džiūgaudamas svetima kalba vyras varpo moterį kaip grąžtu. Moteris nešūkauja, o beveik niūriai pusbalsiu jam nurodi-

nėja ir komanduoja, bet vyras, galimas daiktas, nesupranta nieko, nes ir toliau klykauja turkiškai ar kokia nors kita reta kalba ir neklauso moters riksmų. Moteris iš galugerklio, kaip pulti pasiruošęs šuo, urzgia, kad klientas užsičiauptų. Tačiau turkas rypuoja kaip arfa ir ūkčioja kaip pavasario vėjas, tik garsiau. Jis išspaudžia tęsiamus, ilgai trunkančius garsus, kurie padeda Erikai gerai orientuotis, kad prislinktų dar arčiau, nors ir taip ji jau labai arti. Tie patys krūmai, kurie laikinai priglaudė besimylinčią porelę, neblogai paslepia ir Eriką. Turkas ar panašus į turką užsienietis, rodos, džiaugiasi savo darbu. Moteris, girdėti, irgi džiaugiasi. Tik jai viskas eina lėčiau. Moteris nurodo vyrui, kaip jam elgtis. Neįmanoma nustatyti, ar jis klauso, jis trokšta vykdyti vidinius savo įsakymus, o tada neišvengiamai jie kartkartėmis susikerta su partnerės norais. Erika liudininkė, kaip tai atsitinka. Moteris sako „noo", vyras „stop". Moteris, regis, ima pamažiukais pykti, kad vyras nepraleidžia jos pirmos, kaip ir derėtų. Ji sako: lėčiau, o jis daro: greit ir atgal. Gal ji neprofesionalė, o tik pasigėrusi paprasta moteris, nusitempta į krūmus. Šitaip susiklosčius aplinkybėms, ji galų gale nieko negauna už savo pastangas. Erika atsitupia. Ji patogiai įsitaiso. Net jeigu čia būtų atkaukšėjusi su kulniukais, abudu nebūtų pajėgę jos išgirsti. Taip garsiai surinka vienas, paskui kitas, arba abudu kartu. Ne visada Erikai šitaip pasiseka ieškant reginių. Moteris dabar prašo vyrą truputytį palaukti. Erika negali nustatyti, ar vyras jai pritaria. Dabar jis pasako palyginti ramiai skambantį sakinį savo kalba. Moteris plūstasi, kad joks žmogus to nesuprastų. Tu laukti, supranti? Laukti! Nieko nelaukti, taip supranta Erika nuotykį. Jis įsibrauna į moterį, lyg turėtų per rekordiškai trumpą laiką pakalti batų porą ar suvirinti automobilio kėbulą. Vyro judesiai kaskart supurto moterį iki pat pagrindų. Dabar ji putoja pykčiu, spigiau negu dera progai: Lėčiau!!! Ne šitaip smarkiai, maldauju. Ji jau nusiteikusi net prašyti. Rezultatas lygiai toks pat nulinis. Turkas neįtikėtinai energingas ir beprotiškai skuba. Jis dabar net pasirenka didesnį greitį vidinėj savo pavarų dėžėj, kad per tą patį laiko tarpą ir ta pačia pro-

ga ir už tuos pačius pinigus padarytų kuo daugiau judesių. Moteris praranda viltį, jog ir ji kada nors laimingai priartės prie pabaigos, ir garsiai plūsta, kada jis pagaliau baigs, o gal jam reikia laukti net porytdienos. Vyras uždusęs groja turkų kalba fanfarom, besiveržiančiom iš jo sielos gelmių. Jis duodasi į abi puses. Rodos, jame susiliejo kalba ir jausmai. Jis švogždžia vokiškai: Moteris! Moteris! Moteris dar pabando paskutinį kartą: lėčiau! Savo slėptuvėje Erika prideda du prie dviejų ir išsprendžia, tai ne Praterio kekšė, nes pastaroji vyrą veikiau ragintų, o ne stabdytų. Juk toji per kuo trumpesnį laiką turėtų surinkti kuo daugiau klientų, priešingai negu vyras, kuris jaučia atvirkščiai, jis juk nori kuo ilgiau pratęsti malonumą. Gal kada nors jis apskritai nieko nebegalės, tada jam teliks tik atsiminimas.

Abidvi lytys visuomet trokšta patirti ką nors visiškai priešinga.

Erika tik dvelktelėjimas, ji beveik nekvėpuoja, tačiau akys plačiai išplėstos. Šitos akys uodžia, kaip uodžia laukiniai žvėrys nosimi, jos itin jautrūs organai, jos sukiojasi visom kryptim kaip vėjarodės. Šitaip Erika elgiasi, kad nebūtų atstumta. Sykį ji čia, svečiuojasi, o kitąkart jau ten. Ji pati sprendžia, kur norėtų būti, o kur ne. Ji nenori dalyvauti, bet ir be jos visa tai negali vykti. Tik muziką ji kai kada atlieka pati, o šiaip irgi žiūrovė ir klausytoja. Taip bėga jos laikas. Erika įšoka į tą laiką ir vėl iššoka kaip iš senamadiško tramvajaus vagono, kur dar nėra pneumatinių durų. Šiuolaikiniuose vagonuose turi pasilikti, jeigu jau įlipsi. Iki kitos stotelės.

Vyras kala ir kala. Jis visas apsipylęs prakaitu ir laiko moterį geležiniam glėby, kad toji nepabėgtų. Jis apseiliojo ją visą, lyg norėtų praryti kaip grobį. Moteris nebekalba, o dabar irgi dejuoja, ją užkrėtė partnerio uolumas. Falcetu ji inkščia beprasmiškus žodelyčius. Ji švilpčioja kaip švilpikas kalnų pievoje užuodęs priešą. Rankomis ji tvirtai sukabina savo partnerio nugarą, kad šitoji nepaspruktų. Kad jos nebūtų taip lengva nusikratyti, taip pat ir vėliau, kai atliks savo pareigą, kad prisimintų ją su simpatija ar kokiu juokeliu. Vyras darbuojasi kaip padienis. Jis naudojasi limitu. Po ilgo laiko tai

jam pirma proga pagulėti su vietine, ir jis susičiupo tą progą velniškai aktyviai. Porele baisisi medžių viršūnės. Naktinis dangus, regis, dar gyvas nuo vėjo. Turkas, matyt, nebegali tiek tvardytis, kiek iš jo tikėtasi. Jis kažką išleidžia iš savęs, tai, rodos, netgi nebe turkiškos kilmės. Moteris ragina jį lėkti tiesiąja šūksniais „oplia".

Žiūrovės viduje kažkas suyra. Galūnės ima jai virpėti, trokšdamos aktyvios veiklos, tačiau jeigu jai bus uždrausta, ji vėl pasitrauks tolyn. Ji laukia, kad jai būtų ryžtingai uždrausta. Jos veiksmams reikia tvirtų rėmų, tarp kurių būtų galima juos ištempti. Porelei to nepastebint, iš jų dviejų ji padarė tris. Kažkokie organai jos viduje staiga ima veikti, ir ji net nepajėgia kontroliuoti, tempas padvigubėja ar pasidaro dar net greitesnis. Ima stipriai spausti pūslę, nemalonumas, kuris visada apninka ją susijaudinus. Visada pačią netinkamiausią akimirką, nors čia ištisi kilometrai kraštovaizdžio tik ir laukia, kad patenkintų šį natūralų jos poreikį ir be pėdsakų panaikintų rezultatus. Dama ir turkas demonstruoja jai veiklą. Erika nejučiom atsiliepia į tai sušlamindama šakelę. Ar ji to norėjo, ar ne? Ją vis labiau spaudžia iš vidaus. Žiūrovė turi kiek patogiau atsitūpti ir šitaip palengvinti savo padėtį, kad erzinąs, tempiąs spaudimas sumažėtų. Ją spirte spiria. Kas žino, kiek bus įmanoma susilaikyti. O kaip tik dabar to daryti negalima. Šlama ir traška jau garsiai; Erika pati nebežino, ar ji tyčia truputį padėjo nulūžti šakelei, tai būtų, viską turint galvoje, neprotinga. Ji stumtelėjo šaką, ir šaka atsiliepė piktai sutraškėdama.

Turkas, gamtos vaikas, čia susijęs su žole, gėlėmis ir medžiais kur kas artimiau, negu su mašina, prie kurios paprastai stovi, staiga nutraukia viską, ką darė. Pirmiausia duoda ramybę moteriai. Moteris taip greitai nepastebi ir dar spygčioja vieną, dvi sekundes, nors svečias turkas jau išjungė pavarų svirtelę. Turkas dabar kiūto nejudėdamas, tai irgi gražu. Koks sutapimas, jis kaip tik pabaigė ir todėl dabar ilsisi. Jis pavargęs. Jis klausosi vėjo. Dabar suklūsta ir moteris, bet tik tada, kai bosforietis jai sušnypštė neberėkti. Turkas išloja

trumpą klausimą, o gal tai įsakymas? Moteris jį ramina gana švelniai, gal ji dar kai ko nori iš savo partnerio. Turkas jos nesupranta. Gal turi jai suduoti, nes ji diskantu prašo, pasilik su manim. Ar ko nors panašaus, Erika nelabai tai suprato. Jos dėmesys nukrypo, nes tuo momentu ji bėgo dešimt metrų atgal, kai persmelktas baimės turkas liko moters valioje. Laimė, moteris šito nepastebėjo, ir turkas vėl atgavo savitvardą. Ir jis tikras vyras. Moteris švogždama prašo pinigų ar meilės. Iš moters lūpų garsiai sklinda riksmai ir verksmai. Auksinio Rago gyventojas garsiai ją aprėkia ir išsijungia iš jos, ir nutraukia su ja bevielį radijo ryšį. Traukdamasi Erika sukėlė tokį triukšmą kaip buivolų banda, artinantis liūtei. Gal ji tai padarė tyčia, o gal nesąmoningai, bet poveikis vis tiek tas pats.

Turkas pašoka ant kojų ir pasileidžia bėgti, bet iškart pargriūva, jo kelnės ir baltai švytinčios apatinės tamsoj apglėbia jam kelius. Prapliupęs keiksmais jis tąso drabužius ir rimtai grasindamas mostaguoja rankomis. Į kairę ir į dešinę. Ne per toliausiai esantiems krūmams, kur panelė Kohut dabar sulaikė kvapą, visa susigūžė ir įsikando į vieną iš savo dešimties pianino plaktukėlių.

Turkas šokinėja kaip maiše tarp abiejų kelnių klešnių. Nepataiko nei į vieną, nei į kitą. Jam nėra laiko būtiniausiam dalykui. Kai kurie žmonės iš anksto neapgalvoja, o tik daro, visai nesvarbu ką, dingteli žiūrovei mintis, kai turi stebėti tuos veiksmus. Turkas priklauso šitai grupei. Palikta gulėti apatinė meilės porelės dalis šaižiai sužviegia, kad tai tikrai buvo šuo ar žiurkė, kurie čia norėjo pasivaišinti prezervatyvais. Čia daug gerų atliekų maistui. Tegu jis grįžta, brangutis. Tegu nepalieka jos vienos, prašau. Daili garbanota užsieniečio galva jos neklauso, o išauga kartu su savininku visu ūgiu — rodos, tai palyginti aukštas turkas. Pagaliau jis apsimauna kelnes ir puola į krūmus. Laimė, jis nutrepsi — gal irgi tyčia — visiškai priešinga kryptim, ta, kur krūmų vis tankyn. Erika nedaug svarsčiusi pasirinko veikiau retoką vietą, kur jis negalėtų manyti ją tūnant. Moteris dainingai maldauja iš tolumos. Dabar ir ji tvarkosi. Ji

kažką įsigrūda tarp kojų ir smarkiai valosi. Išmeta keletą suglamžytų popierinių nosinaičių. Ji plūstasi ką tik surasta siaubinga intonacija, kuri, atrodo, atitinka jos natūralią nuotaiką. Ji rėkia ir rėkia. Eriką krečia šiurpas. Vyras išbliauna trumpus atsakymus ir ieško, ir ieško. Iš tos pačios vietos jis plumpsi į kitą, kuri vėl pasirodo esanti ta pati. Paskui vėl stereotipiškai grįžta į pirmąją vietą. Gal jis bijo ir visai nenori surasti stebėtojo. Nes jis vėl keliauja tik nuo beržo prie krūmų ir nuo krūmų prie beržo. Jis taip ir neina prie kitų krūmų, kurių juk čia irgi dar yra. Moteris su pertraukom leidžia kulkosvaidžio papliūpas, kad ten nieko nėra. Sugrįžk, reikalauja ji. Vyras ir šito nenori, nes vokiškai paliepia jai užsičiaupti. Moteris įsigrūda dėl visa ko, jeigu ten viduje dar ko nors liko, antrąją šūsnį popierinių nosinaičių tarp kojų ir savo ruožtu irgi apsimauna kelnaites. Paskui išlygina sijoną. Atkreipia dėmesį į dar prasegtą palaidinukę ir pasiima paltą, kurį buvo pasiklojusi ant žemės. Kaip tikra moteris, buvo susisukusi lizdelį. Ji nenorėjo susipurvinti sijono, užtat paltas dabar purvinas ir suglamžytas. Turkas surinka kažką nauja, būtent: eikš. Turko mylimoji atsisako prieiti ir skuba kuo greičiau dingti. Dabar Erika pamato ir ją visą. Moteris jau gerokai pagyvenusi, tačiau turkui ji vis dar jauna lėlytė. Atsargos dėlei ji laikosi fone, jai reikia, jeigu tai bus būtina, laimėti kelio, su visomis tomis nosinėmis kelnaitėse. Kaip lengva jas pamesti! Jau meilė moters nepatenkino, o dabar ji nenori dar būti ir nužudyta. Kitą kartą ji jau pati pasižiūrės, kad galėtų ramiai pasimėgauti meile iki pat galo. Tiesiog akyse moteris virsta austre, o turkas turku, koks ir visada buvo. Moteris žadina pagarbą, turkas automatiškai stebi priešus ir varžovus.

Erika neleidžia nė lapui sučežėti prie savo kūno. Ji tyli ir negyva kaip supuvusi šaka, kuri nulūžo ir be naudos trūnija žolėje.

Moteris pagrasina gastarbeiteriui, kad iškart nueis. Gastarbeiteris ketina atsikirsti paniekinamais žodžiais, bet laiku apsigalvoja ir tyliai ieško toliau. Dabar jam reikia pademonstruoti drąsą, kad šitaip staiga vėl šios šalies gyventoja virtusi moteris jį gerbtų. Įsidrąsinęs, kad nie-

kur nė krust, jis žingsniuoja didesniu ratu, ir šitaip padidėja pavojus, kad Kohut bus aptikta. Moteris įspėja turką paskutinįkart ir paima nuo žemės savo rankinuką. Susitvarko viską savy ir ant savęs. Ji sagstosi ir kaišiojasi, kažką išpurtina. Po truputį ji pradeda eiti atgalios, viešbučių link, dar sykį nužvelgdama savo bičiulį turką, bet eidama jau vis greičiau. Atsisveikindama stūgteli niekinamus nesuprantamus žodžius.

Turkas sutrinka, nežino, ko jam griebtis. Jeigu paleis šitą moterį, tai gal ištisas savaites neras kuo jos pakeisti. Moteris šaukia: šitokį jau seniai būtų radusi. Turkas stovi ir trūkteli galvą kartą moters pusėn, kartą krūmų žmogaus pusėn. Turkas nesiryžta, jis blaškosi tarp vieno ir kito instinkto, abudu instinktai jau dažnai atnešė jam nelaimę. Jis sustaugia kaip šuo, nežinąs, paskui kurį žvėrį sekti.

Erika Kohut nebesusituri. Poreikis ją nugali. Ji atsargiai nusimauna kelnaites ir šlapinasi ant žemės. Šilta srovė nutykšta jai tarp šlaunų ant pievos. Ji nuteka minkštu matracu iš lapų, šakų, šiukšlių, purvo, humuso. Ji vis dar nežino, ar nori dabar būti pastebėta, ar ne. Ji tik leidžia iš savęs skystį, spoksodama į vieną tašką, suraukusi kaktą. Jos vidus vis labiau ištuštėja, o žemė prisigeria. Ji nieko nesvarsto, nei priežasties, nei pasekmės. Ji atpalaiduoja raumenis, ir pradinis tekšėjimas virsta ramia, tolygia srove. Sustingusio išsitiesusio užsieniečio paveikslą ji patalpino į savo vyzdžius ir ten įtvirtino, vis dar smagiai tebesišlapindama ant žemės. Ji tiek tikisi vienokio sprendimo, kiek ir kitokio, abu galu jai vienodi. Ji perleidžia likimui atsitiktinumo pavidalu, ar tas turkas geraširdis, ar ne. Ji atsargiai suima savo škotišką sijoną tarp sulenktų kelių, kad neapšlapintų. Kuo čia dėtas sijonas. Niežulys pagaliau atlėgsta, netrukus ji vėl užsuka čiaupą.

Turkas vis dar stovi įbestas kaip statula į pievą. Tačiau turko draugužė šaižiai skardendama šūksniais pievos tolius šuoliuoja pirmyn. Kada ne kada atsigręžia ir padaro kokį įprastinį tarptautinį mostą. Ji įveikia kalbos barjerą.

Vyriškį kažkas tarsi traukia į vieną, paskui į kitą pusę. Prijaukintas žvėris tarp dviejų šeimininkų. Jis nesupranta, ką reiškia tylus tekėjimas ir teškėjimas, pirma jis nepastebėjo jokio vandens telkinio. Vieną dalyką tuo tarpu jis tikrai suvokia: nuo jo pasprunka jo jausmų palydovė.

Tą akimirką, kai Erika Kohut jau nebeabejoja, kad jis įveiks du juos skiriančius milžino žingsnius, tą pačią akimirką, kai Erika Kohut išspaudžia iš savęs paskutinius lašus, lūkuriuodama žmogaus smūgio kūju, kuris smogs jai iš dangaus (toji iš storos ąžuolinės lentos išmoningo staliaus padirbdinta žmogaus kopija, kuri sutraiškys Eriką kaip vabzdį), vyras nusisuka ir iš pradžių delsdamas, nuolatos gręžiodamasis, paskui vis greičiau ir ryžtingiau pasileidžia paskui savo medžioklinį grobį, kurį nusičiupo prasidėjus šitam smagiam vakarui. Ką turi, pasilaikyk. O ką gausi, niekas nežino, ar tai kokybiškai atitiks reikalavimus. Turkas bėga nuo nežinomybės, kuri šioje šalyje jam pernelyg dažnai atnešdavo skausmo, savo partnerės pėdsakais. Jam reikia labai paskubėti, nes moteris išnyko tolumoje jau kaip koks taškas. Netrukus ir jis tik kaip musės kakutis juoduoja horizonte.

Jos nebėra, jo irgi nebėra, ir dangus su žeme tamsoje vėl tvirtai susiima rankomis, kurias trumpą akimirką buvo paleidę.

Viena ranka Erika Kohut ką tik skambino išminties pianinu, kita ranka — aistrų pianinu. Iš pradžių šėlo aistros, o dabar atėjo metas išminčiai, kuri gena ją tamsiomis alėjomis namo. Tačiau ir aistra vietoj jos mėgavosi kiti. Mokytoja juos tik stebėjo ir parašė jiems pažymį pagal savo skalę. Jeigu ją būtų sučiupę, į vieną iš tų aistrų ji būtų buvusi įtraukta.

Erika lekia pro medžių eiles, kur jau šienauja medžių mirtis, pasitelkusi įvairius parazitus. Daugelis šakų turėjo atsisveikinti su nuolatine jų vieta ir baigė gyvenimą žolėje. Erika šuoliais palieka stebėjimo punktą, ketindama vėl nutūpti į savo lizdą. Iš paviršiaus nematyti

jokio sutrikimo. Tačiau jos viduje siaučia viesulas, kai mato Praterio pakrašty slankiojančius jaunus vyrukus su tokiais jaunais kūnais, nes pagal amžių ji beveik galėtų būti jų motina! Viskas, kas atsitiko prieš šitą amžių, negrąžinamai praėjo ir niekuomet nebepasikartos. Tačiau kas žino, ką žada ateitis. Esant tokiam aukštam medicinos lygiui šiandien, moteris gali atlikti savo moteriškas funkcijas iki pat senatvės. Erika timpteli aukštyn užtrauktuką. Šitaip ji atsitveria nuo prisilietimo. Net ir nuo atsitiktinio prisilietimo. Tačiau sužeistame jos viduje audra pjauna šieną jos dar sultingos žolės priaugusiose lankose.

Ji tiksliai žino, kur stovi taksi, ir įsėda į patį pirmąjį eilėje. Neliko nė pėdsako tolimų prastuomenės Praterio kilimų, tik truputis drėgmės batuose ir tarpukojy. Iš po sijono vos dvelkia rūgštokas kvapas, kurio taksistas tikrai neužuodžia, nes viską užgožia jo dezodoras. Vairuotojas nenori, kad keleiviai uostų jo vairavimo prakaitą, todėl neturi kreipti dėmesio į rūgštoką savo klientų dvoką. Automobilyje šilta ir labai sausa, tyliai veikia šildymas, grumdamasis su vėsia naktim. Už lango pro šalį lekia šviesos. Tamsūs, be galo nusitęsią antrojo rajono senų pastatų luitai, be šviesų, nugrimzdę į slogų miegą, tiltas per Dunojaus kanalą. Nedidelės, nejaukios, skurdo prisigėrusios užeigos, iš kurių išvirtę girtuokliai greitai pašoka ir ima kumščiuotis. Senos, skarelėmis apsirišusios moteriškės, kurios šiandien paskutinį kartą išveda savo šunis, vildamosi, kad gal bent šįsyk sutiks vienišą senį, kuris irgi laiko šunis, o be to, dar yra našlys. Pro visa tai Erika žaibiškai pratraukiama, guminė pelė ant virvutės, paskui kurią žaismingai šokčioja milžiniška katė.

Mopedininkų gauja. Mergaitės labai aptemptais džinsais, mėgdžiojančios tikrų pankų šukuosenas. Tačiau jų plaukai niekaip nestyro pasišiaušę, jie vis drimba žemyn. Vien taukų plaukuose tokiai šukuosenai negana. Nusiminusios jos vis bloškia ir bloškia tuos plaukus beviltiškai atgal. Ir mergaitės užšoka ant mopedų sėdynių už jų vairuotojų ir greitai nurūksta tolyn.

Iš paskaitos „Uranijoje" išgarma krūva žinių trokštančių klausytojų, kurie kaip banda stumdydamiesi apspinta lektorių. Jie nori sužinoti dar daugiau apie Paukščių Taką, nors ką tik išgirdo viską, ką galima išgirsti. Erika prisimena, kad ji čia jau kartą viešai skaitė paskaitą besidomintiems apie Ferencą Listą ir jo klaidingai suprantamą kūrybą, laisvai mezgė akis ore. Ir du ar tris kartus tolygiu raštu dvi gerosios dvi išvirkščiosios mezgė apie ankstyvąsias Bethoveno sonatas. Tada ji pareiškė, kad Bethoveno sonatos, ar jos parašytos vėliau, ar, kaip šiuo atveju, anksti, tokios įvairialypės, jog iš pradžių reikėtų rimtai pagalvoti, ką apskritai reiškia tas visų šitaip peiktas žodis „sonata". Gal tai jau visai ne sonatos griežtąja prasme tie kūriniai, kuriuos Bethovenas apibūdino šitaip. Reikia numanyti esant naujus įstatymus ten, šitoj tokio aukšto dramatiškumo muzikinėj formoj, kur dažnai jausmas pralenkia formą. Bethovenui tai nebūdinga, nes abu šie dalykai žengia petys į petį; jausmas atkreipia formos dėmesį į įdubą žemėje ir atvirkščiai.

Dabar prašviesėja, nes jau artėja miesto centras, kur gerokai labiau negailima šviesos, kad turistai lengvai parsirastų namo. Spektaklis Operos teatre pasibaigęs. Praktiškai tai reiškia tą, kad jau taip vėlu, jog ponia Kohut seno naminio poveikio rate, iš kurio ji nemėgsta išeiti guldama anksčiau, nei duktė saugiai ir visiškai pasieks namus, siaubingai siautės. Ji klyks. Ji iškels siaubingą pavydo sceną. Ilgai truks, kol motiną bus galima nuraminti. Ji, Erika, už tai turės padaryti tuziną labai specifinių meilės paslaugų. Nuo šios dienos vakarop galutinai nustatyta: motina aukojasi, o vaikas nepaaukoja net vienos vienintelės savo laisvalaikio sekundės! O ir kaip motina galėtų užmigti, jei bijo, kad iškart pabus, dukteriai lipant į savąją santuokinės lovos pusę. Padidintu greičiu, kaip durklu žvilgsniais smaigstydama laikrodį, motina tarytum vilkė laksto po butą. Ji apsistojo dukters kambary, kur nėra nei savo lovos, nei savo rakto. Ji atidaro spintą ir prastai nusiteikusi ima svaidyti į orą beprasmiškai nusipirktus drabužius, toks elgesys susikerta su švelniomis medžiagomis ir at-

mintinėmis apie jų priežiūrą. Rytoj anksti duktė pirmiausia turės viską sutvarkyti, kol eis į konservatoriją. Šitie drabužiai motinai rodosi egoizmo ir pasipūtimo įkalčiai. Tačiau dukters egoizmas matyti dar ir iš to, kad dabar jau po vienuolikos, o motina vis dar palikta pati sau. To iš jos nevalia reikalauti. Pasibaigus filmui per televizorių jai nebėra su kuo pasikalbėti. Dabar dar rodomas naktinis pokalbis, bet ji nenorėtų jo žiūrėti, nes užmigs, o ji negali sau to leisti, kol vaikas nebus sumankytas į beformį šlapią gniužulą. Ji, motina, ketina likti budri. Motina dantimis sukanda seną koncertinę suknelę, kurios klostėse dar glūdi viltis kada nors priklausyti europinio lygio pianistei. Tada suknelė buvo nupirkta klaikiai taupant, plėšiant paskutinį kąsnį, sau ir pamišėliui tėvui nuo burnos. Dabar šitoji burna piktai įsikanda suknelę. Tada toji pasipūtusi rupūžiokė Erika būtų verčiau mirusi, nei koncertavusi su taftiniu sijonu ir balta palaidinuke kaip kitos. Tais laikais buvo laikoma investicija tai, kad pianistė dar ir simpatingos išvaizdos. Viskas baigta ir veltui. Motina trypia suknelę šlepetėmis, kurios tokios pat švarios, kaip ir grindys apačioje, ir niekaip nepakenkia suknelei, juo labiau kad padai dar ir minkšti. Galutinis efektas toks, kad suknelė tik kiek susiglamžo. Todėl apsiginklavusi virtuvinėmis žirklėmis motina patraukia į nešlovės lauką, kad šiam pusaklės priemiesčio siuvėjos, kuri siūdama suknelę jau buvo bent dešimt metų mažiausiai nebevarčiusi madų žurnalų, kūriniui suteiktų paskutinį blizgesį. Bet ir nuo to suknelė nelabai pagerėja. Ji gal atskleidė kiek daugiau figūros negu ligi šiol, jeigu Erika būtų išdrįsusi nešioti šį naujovišką juostinį modelį su oru tarp atskirų siaurų medžiagos kaspinų. Kartu su suknele motina karpo savo svajones. Ir kaip ji, šitoji Erika, gali išpildyti motinos svajones, jeigu dorai neišpildo net savųjų svajonių? Erika net nedrįsta užbaigti savo svajonių svajoti, ji tik kvailai spokso į jas. Motina dabar ryžtingai nudžyrina iškirptės apvadus ir grakščias pūstas rankoves, su kuriomis tada Erika iš paskutiniųjų kovojo. Paskui ji nukerpa susivijusius sijono likučius nuo viršutinės dalies. Ji kankinasi. Pirma ji turėjo nertis iš kailio, kad

apskritai įstengtų nupirkti suknelę. Sutaupė ją iš pinigų namų išlaidoms, o dabar kankinasi ją naikindama. Kai kurios atskiros juostos guli priešais ją, Jų vieta dabar atliekų perdirbimo mašinoje, bet ji neturi tokios mašinos. Vaiko vis dar nėra. Netrukus įniršio būseną pakeis baimės stadija. Juk jai rūpi duktė. Kaip lengvai moteriai nutinka baisių dalykų naktiniam kely, kur jai ne vieta. Motina paskambina policijai, kuri nieko nežino ir negirdėjo jokių gandų. Policija pareiškia motinai, kad ji tikrai sužinosianti pirmoji, jei būtų kas nors atsitikę. Kadangi niekas negirdėjo nieko apie tai, kas amžium ir ūgiu tinka Erikai, nėra ko ir skelbti. Lavono taip pat nerasta. Ir vis dėlto motina dar paskambina į vieną, kitą ligoninę, kur irgi nieko nežinoma. Ligoninėse jai paaiškinama, maloningoji ponia, beprasmiška šitaip skambinėti. Ir vis dėlto gal kaip tik kruvini ryšuliai su dukters gabalais dedami į toli viena nuo kitos esančias šiukšliadėžes. Taigi motina lieka viena, o jai prieš akis senelių prieglauda, kur ji paskui niekuomet nebegalės būti viena! Antra vertus, ten niekas nebemie gos su ja santuokinėje lovoje, kaip ji pripratusi.

Ir vėl praėjo dešimt minučių, niekas nerakina durų, niekas maloniai nepaskambina telefonu ir nepasako: malonėkit tuoj pat važiuoti į Vilhelminos ligoninę. Ir duktė nepasako: mamyte, po ketvirčio valandos pareisiu, aš netikėtai užtrukau. Šeimininkė tų namų, kur tariamai vyko kamerinės muzikos koncertas, nekelia ragelio, nors skambintum ir trisdešimt kartų.

Motina puma sėlina iš miegamojo, kur jau viskas paklota miegui, į svetainę, kur vėl įjungtas televizorius dabar plėšia federacijos himną. Raudona balta raudona vėliava plaikstosi vėlyje. Tai ženklas, kad programa baigta. Tam jai nereikėjo ir jungti televizoriaus, nes ji, motina, moka federacijos himną atmintinai. Ji sukeičia dvi nipes vietomis. Perdeda iš vienos vietos į kitą didelę krištolinę vazą, nublizgintą baltu minkštu skuduru. Vazoje dirbtiniai vaisiai. Duktė turi meninį skonį ir vadina tuos vaisius pasibaisėtinais. Motina nepaiso tokio griežto nuosprendžio, tai dar *jos* butas ir *jos* duktė. Kai ji kada nors numirs, viskas pasikeis savaime. Miegamaja-

me vėl kuo smulkiausiai apžiūrimi pakloti patalai. Apkloto kampas, sudaręs lygiakraštį trikampį, rūpestingai atverčiamas. Paklodės ištemptos kaip ant pakaušio suimti moters plaukai. Ant pagalvės saldumynas — į staniolį suvyniota šokoladinė pasaga, likusi nuo Naujųjų metų vakaro. Šitoji staigmena dabar nuimama, nes bausti reikia. Ant naktinės spintelės, šalia naktinės lemputės, knyga, kurią duktė kaip tik skaito. Joje žymeklis iš vaikystės, pieštas pačios. Šalia sklidina vandens stiklinė numalšinti naktų troškuliui, nes šitiek bausti negalima. Geraširdė motina kaip tik pripila kelintą kartą stiklinę šviežio vandentiekio vandens, kad vanduo būtų kuo šaltesnis ir šviežesnis, jame nesusidarytų burbuliukų, rodančių, kad jis sušilęs ir užsistovėjęs. Savojoje santuokinės lovos pusėje šiuos darbelius motina atlieka kiek aplaidžiau. Tačiau iš pagarbos savo protezus motina išsiima ir valo kasdien tik labai anksti iš ryto. O paskui iškart vėl juos į burną! Jeigu Erika naktį dar ko nors užsimano, tas jos noras patenkinamas, jeigu tik galima tą padaryti išoriškai. Vidinius norus tegu laiko viduje, argi Erikai namuose ne šilta ir gera? Ilgokai pasvarsčiusi, šalia naktinės knygos motina dar padeda didelį žalią obuolį, kad pasirinkimas būtų tikrai didelis. Sukarpytąją suknelę motina nešiojasi čia vienur, čia kitur, panašiai kaip katė, kuri nemano, jog jos mažyliams bus duota ramybė, ir tąso juos visur nuolatos. O paskui motina padeda ją į trečią vietą, kur aiškiai matyti suknios likučius blizgant. Tegu duktė pastebi suniokotą suknelę iškart, juk pagaliau ji pati dėl to kalta. Tačiau ir ten ne itin krinta į akis. Pagaliau ponia Kohut išskleidžia suknelės liekanas ant dukters televizorinio krėslo, taip rūpestingai, tarsi Erika turėtų ja apsivilkti iškart eidama į kokį nors vakarą skambinti pianinu. Turi būti atidi, kad sutaptų suknelės kūnas ir siela. Motina nevienodai sudėsto rankovių draiskanas. Ji pademonstruoja legalų naikinamąjį savo darbą lyg ant kokio padėklo.

Motinai trumpam kyla įtarimas, kad ponas Klemeris iš seniai praėjusio namų muzikos vakaro bando įsisprausti tarp motinos ir dukters. Šitas jaunas vyriškis tikrai malonus, tačiau jis nepakeis motinos, kurios turi tik vie-

nintelį egzempliorių, originalą. Jeigu duktė ir Klemeris kaip tik turėjo susijungti, tai šitas bus buvę paskutinįkart. Netrukus sumokėta bus visa suma už naująjį butą. Motina kasdien kurpia naują planą ir vėl jį atmeta, kodėl duktė net ir tada, naujajame bute, privalės miegoti su ja vienoje lovoje. Jau dabar jai reikėtų kalti geležį Eriką, kol toji dar karšta. Ir šitokiu būdu dar neįkaitęs Klemeris. Motinos priežastys: gaisras, vagys, įsilaužimas, trūkę vandentiekio vamzdžiai, motinai gresiąs priepuolis (kraujo spaudimas!), bendro ir ypatingo pobūdžio naktinės baimės. Motina kiekvieną dieną vis rengia Erikos kambarį naujajame bute, ir vis rafinuočiau negu praėjusį kartą. Patogus fotelis bus kraštutiniausias dalykas susitarimams.

Motina atsigula ir iškart vėl keliasi. Ji jau su naktiniais marškiniais ir chalatu. Kaip tigrė, išstumdama dar daugiau niekučių iš įprastinės jų vietos ir pati ten įsitaisydama, ji duodasi nuo vienos sienos prie kitos. Žiūri į visus laikrodžius, kiek tik jų yra, ir lygina juos. Už tai vaikas dar turės sumokėti.

Pala, jau metas, ji tuoj pat parodys vaikui, nes aiškiai brakšteli durų spyna, pasisuka raktas, ir paskui atsiveria vartai į pilką ir baisingą motinos meilės šalį. Erika įeina. Kaip naktinė peteliškė, per daug išgėrusi, markstosi nuo šviesaus prieškambario. Visur įjungtos lempos, kaip šventinei iliuminacijai. Tačiau šv. vakarienės laikas jau kelios valandos neišnaudotas praėjo.

Tyliai, bet paraudusi kaip burokas motina pašoka iš vietos, kur paskutinįkart buvo sustojusi, kažką apverčia kaip beprotė ir kone pargriauna dukterį ant grindų, imtynių fazė kovos, kuri seks vėliau. Ji be žodžių muša savo vaiką, ir vaikas, po trumpo laiko, reikalingo sureaguoti. atsako tuo pačiu. Nuo Erikos batų tvoskia gyvulio kvapu, kuris primena bent jau puvinį. Abidvi dėl kaimynų, kurie turi keltis rytoj anksti, eina imtynių be jokio garso. Nežinia, kaip jos baigsis. Paskutinę akimirką vaikas gal iš pagarbos leidžiasi motinos įveikiamas. Motina gal iš rūpesčio dešimčia vaiko darbinių plaktukėlių leidžiasi vaiko įveikiama. Iš tikrųjų tai duktė stipresnė, nes jaunesnė; be to, motina jau išeikvojusi jėgas, besigaly-

nėdama su savo vyru. Tačiau vaikas neišmoko galutinai išnaudoti savo stiprumą motinos atžvilgiu. Motina smagiai skaldo antausiais išdrikusią vėlyvo savo kūno vaisiaus šukuoseną. Šilkinė skarelė su arklių galvomis pakyla aukštyn ir kaip pagal užsakymą vėl nusileidžia ant prieškambario šviestuvo, šviesa, kaip ir dera į sielą bylojantiems spektakliams, sušvelnėja ir aptemsta Be to, dukters padėtis prastesnė, nes jos batai, nuslidinti mėšlo, puvėsių ir žolės, išsprūsta iš po jos ant prieškambario kilimo. Kyla didokas triukšmas. Motina, prisimindama kaimynus, sušnypščia Erikai: Ramiau! Atsimokėdama motinai, prisimindama kaimynus, Erika irgi prašo: Ramiau! Abi drasko viena kitai veidą. Duktė suklykia kaip medžioklinis sakalas virš grobio ir dabar sako, kad jai tai kas, kaimynai gali rytoj kiek nori skųstis, košę turės kabinti motina. Motina paleidžia stūgsmą, kurį iškart vėl užgniaužia. Paskui vėl seka čia bebalsis, čia su balsu švogždimas ir inkštimas, dejavimas ir zyzimas. Motina pradeda apeliuoti į užuojautą, ir kadangi kovos baigtis kol kas neaiški, griebiasi neleistinų jos amžiuje priemonių, minėdama artimą mirtį. Ji pateikia šiuos argumentus pusbalsiu, iškukčiotoje netikrų išsisukinėjimų grandinėje, kodėl šiandien nepajėgianti laimėti. Eriką pritrenkia motinos skundas, ji nenori, kad motina taip galuotųsi šitoje kovoje. Ji sako, motina pirma pradėjusi. Motina sako, Erika pirma pradėjusi. Tai sutrumpino motinai gyvenimą mažiausiai mėnesiu. Ji, šitoji Erika, dabar draskosi ir kanda tik su puse jėgos. Motina iškart tuo pasinaudoja ir išrauna Erikai iš galvos priekyje kuokštą plaukų, kuriais Erika didžiuojasi, nes jie susigarbanoję ir sudaro puikią bangą. Erika iškart suspiegia falcetu ir taip išgąsdina motiną, kad toji iškart liaunasi rovusi. Rytoj Erika turės užsiklijuoti pleistrą ant nupeštosios galvos odos. Arba paliks apsirišusi galvą skarele *quasi una fantasia*, kai ves pamokas. Abidvi damos sėdi viena priešais kitą, garsiai įkvėpdamos ir iškvėpdamos orą, ant suniurkyto kilimėlio prieškambaryje, po prislopinta lempos šviesa. Nepasinaudojusi keliais atsikvėpimais duktė klausia, ar to reikėję. Dešinę savo ranką tarytum įsimylėjusi moteris, kuri ką tik gavo iš užsienio siaubingą ži-

nią, ji mėšlungiškai prispaudė prie kaklo, kur pulsuoja ir virpa gysla. Motina, Niobė pensininkė, šalia prieškambario spintelės, ant kurios padėtas garnitūras, neaiškios funkcijos ir nežinia kam pritaikomas dėklas, atsako, nerasdama žodžių. Ji atsako, kad to nebūtų reikėję, jeigu duktė būtų grįžusi namo laiku. Paskui abi tyli. Tačiau jų jausmai išgaląsti, besisukančio galąstuvo nušlifuoti kaip skustuvai taip, kad neįmanoma nusakyti jų plonumo. Kovojant motinai atsismaukė naktiniai marškiniai, tai įrodymas, kad motina nieko nepaisant vis dar pirmiausia moteris. Ir duktė droviai pataria jai užsikloti. Motina sumišusi paklauso. Erika atsistoja ir pasako, kad esanti ištroškusi. Motina skuba pildyti šio kuklaus pageidavimo. Ji bijo, kad Erika rytoj, jai ant pykčio, nusipirks naują suknelę. Iš šaldytuvo motina išima obuolių sulčių, geriamų ypatingomis progomis ir sekmadieniais, nes sunkius butelius iš supermarketo motina partempia tik retai. Dažniausiai ji perka aviečių koncentratą, kurio pakanka ilgam, o jėgų sunaudojama tiek pat. Koncentratas su vandeniu geriamas daug savaičių. Motina sako, kad dabar ji greitai tikrai numirs, atsiradęs noras, o širdis jau silpna. Duktė pataria motinai šitaip neperdėti! Jai įkyrėjo nuolatinės aimanos apie mirtį. Motina ketina pravirkti, kad laimėtų pergalę nokautu trečiajame raunde, ar blogiausiu atveju kova būtų nutraukta. Erika nebepaiso motinos ašarų, nes valanda tokia vėlyva. Erika tenori tik išgerti sulčių, ir paskui nieko daugiau, tik į lovą. Tegu motina irgi tą patį padaro, tačiau savo lovos pusėje. Ir tegu nebekalbina Erikos! Taip greitai Erika nedovanos motinai, kad užpuolė šitaip nekaltai grįžtančią namo kamerinę muzikantę Eriką. Erika nebenori net nusimaudyti po dušu. Ji sako, dabar ji nesimaudys, nes visame name bus girdėti, kaip kriokia vamzdžiai. Tokia ir atsigula šalia motinos. Viena, dvi apsaugos priemonės šiandien jai neišdegė, bet Erika vis dėlto sugrįžo namo. Kadangi tos priemonės skirtos retai naudojamiems aparatams apsaugoti, tai Erika nieko net nepastebėjo. Ji atsigula ir iškart užminga, nors jai ir neatsakoma į „labanakt". Motina dar ilgai guli ir paslapčiom svarsto, kaip duktė užmigo iškart ir be jokio atgailos ženklo.

Juk duktė turėjo pastebėti, kad jos „labanakt" motina tyčiom neišgirdo. Normalią dieną abidvi maždaug dešimt minučių gulėtų nejudėdamos savo sultyse ir nuosavose skardinėse, paskui neišvengiamai susitaikytų tylomis ir itin ilgai išsikalbėjusios, patvirtinusios susitaikymą bučiniu nakčiai. Tačiau šiandien Erika tiesiog paniro į miegą, ją nusinešė tolyn sapnai, kurių motina nežino, nes kitądien jai nebus nieko papasakota. Motina pati save paakina būti ypač atidžiai per kitas dienas ir savaites, netgi mėnesius. Dėl to ji prabudės dar ne vieną valandą, kol ims pilkuoti rytas.

Meno žinovai ir t. t. paprastai tvirtina, kad šešis Brandenburgo koncertus Bachas sukūręs danguje ėmus šokti žvaigždėms. Kai šie žmonės kalba apie Bachą, visuomet į žaidimą įtraukiamas Dievas ir jo butas. Erika Kohut pakeitė prie pianino mokinę, kuriai iš nosies ėmė bėgti kraujas ir kuri turėjo atsigulti su raktų ryšuliu ant sprando. Ji guli ant sportinio čiužinio. Fleitos ir smuikai sudaro ansamblį ir Brandenburgo koncertams suteikia reto vertingumo, nors ir grojama visuomet kaitaliojantis, jeigu kalbėsime apie muzikantų grupes. Ir vis grojama su skirtingais instrumentais, sykį net su dviem ilgom fleitom.

Erikos palydovas Valteris Klemeris pradėjo naują, gerai sumanytą puolimą. Jis užėmė sporto salės kampą ir ten įsitaisė. Tai jo nuosava žiūrovų salė, ir jis klausosi kamerinio orkestro repeticijos. Dėdamasis, kad labai gilinasi į atsineštą partitūrą, iš tikrųjų jis stebi Eriką. Pro jo akis nepraslysta joks judesys, kurį padaro prie pianino Erika, bet ne pačiam ko nors mokantis, o vyriška maniera trikdant pianistę. Nieko nesiimdamas, bet provokuojamai jis spokso į mokytoją. Kaip vyras, jis trokšta būti vienintelis gyvas iššūkis, kurį sugeba suvokti tik tikriausia moteris ir menininkė. Erika jį paklausia, ar pats nenorėtų atlikti partijos pianinu? Jis atsako ne, nenorėtų, bet tarp šių dviejų žodžių padaro reikšmingą pauzę, kurios turinys — kažkas žodžiais neišsakoma. Reikšminga tyla jis sutinka Erikos teiginį, kad tik praktika

daranti muzikantą. Klemeris pasisveikina su pažįstama mergaite, pabučiuodamas jai ranką, ir viską atlieka išdykėliškai, o su kita mergaite juokiasi iš kažkokių beprasmiškų dalykų.

Erika junta dvasios tuštumą, kuri sklinda nuo tokių mergaičių, kaipmat nusibostančių vyrams. Pernelyg jau greitai nusidėvi vien dailus veidas.

Tragiškasis herojus Klemeris, kuris šiam vaidmeniui, po teisybei, per jaunas, tuo tarpu, po teisybei, Erika per sena būti nekalta auka, apie kurią rėžiamas sparnas, korektiškai vedžioja pirštais po nebylios partitūros natas. Bet kas iš pirmo karto supranta, kad turi reikalo su muzikos auka, o ne su muzikos parazitu. Jis pats puikus pianistas, tik priešiškai susiklosčius aplinkybėms jam neleidžiama koncertuoti. Trečiąją mergaitę Klemeris trumpai apsikabina, toji mergaitė dėvi dabar vėl madingus mini drabužius. Rodos, ji apskritai nieko negalvoja. Erika galvoja: jeigu Klemeris trokšta taip žemai smukti, tegu jis ir smunka, prašom, bet aš juo neseksiu. Iš pavydo jos oda raukšlėjas kaip krepas. Jai skauda akys, nes viską juk gali stebėti tik pačiais kampučiais, juk jai nevalia atsisukti į Klemerį. Jam žūtbūt nevalia pastebėti jos dėmesio. Dabar jis pokštauja su trečiąja mergaite; mergaitė kratosi nuo smogiančių lyg rimbas juoko papliūpų, rodo savo kojas iki tos vietos, kur praktiškai jos baigiasi, nes pereina į kūną. Mergaitę užlieja saulės spinduliai. Nuo nuolatinio irklavimo Klemerio skruostai sveikos spalvos, jo galva susiglaudžia su mergaitės, šviesūs plaukai sušvinta kartu su ilgais mergaitės plaukais. Sportuojant Klemeriui galvą saugo šalmas. Jis pasakoja mokinei anekdotą, ir jos akys sužaibuoja mėlynai tarsi užpakaliniai automobilio žibintai. Jis visą laiką jaučia Erikos buvimą. Jo akys nesignalizuoja stabdymo. Taip, Klemeriui, be abejo, pats naujo puolimo įkarštis. Vėjas, vanduo, uolos ir bangos kuo nuoširdžiausiai įkalbėjo nusivylėlį, kuris jau ketino pasiduoti, buvo nuo to tik per plauką, išrauti jaunesnę darželio gėlę Eriką, dar truputį išlaikyti jėgas, nes slaptam įsimylėjėliui duodama požymių, kad tikrai jau svyruojama, o jos širdis minkštėjanti. Jeigu tik jam bent kartelį pavyktų ją įso-

dinti į valtį, nebūtinai į sunkiai valdomą, prastai pagarsėjusią baidarę! Tai gali būti ir stabili žvejų valtis. Ten, ežere, upėje, Klemeris atsidurtų tarp pirmovinės stichijos. Galėtų be jokios atodairos ją valdyti, nes vandeny jis kaip namuose. Jis galėtų diriguoti ir koordinuoti kerinčius Erikos judesius. Čia, prie klaviatūros, sekdama natas, ji vėl savo stichijoje, o jai diriguoja dirigentas, atsikėlėlis vengras, kuris kaip pamišęs šaukia ant mokinių su labai stipriu akcentu.

Kadangi nustato, kad jį ir Eriką jungia simpatija, Klemeris ne pasiduoda, o vėl tvirtai įkimba, vikriai zonduoja priekinėmis kojomis, skubiai dėliodamas užpakalines. Ji būtų kone pasprukusi, ar jis pats paleidęs, abejodamas sėkme. Būtų buvusi didžiulė klaida. Dabar fizine prasme ji rodosi jam labiau subrendusi, prieinamesnė negu prieš metus, kai va taip baksi klavišus ir nedrąsiai žvairuoja į mokinį, kuris neišeina, tačiau neprieina prie jos ir nepasako, koks laužas dega jo viduje. O dėl muzikinės grojamo kūrinio analizės, tai jis vėlgi, rodos, nelabai ką girdįs. Bet jis čia. Ar dėl jos? Muzikantų būry ir daugiau dailių jaunų mergaičių visokio formato, visokios spalvos, dydžio. Erika nerodo, kad apskritai pastebi Klemerį, ir todėl darosi įtartina. Ji beveik nežiūri į jį ir šitaip kartu atskleidžia Klemeriui, kad iš pat pradžių tik jį vienintelį ir pastebėjo. Be Klemerio, šitai muzikos tramdytojai Erikai egzistuoja dar ir muzika. Būdamas žinovas, Klemeris netiki tuo, ką tariasi įžiūrįs moters veide: abejingumą. Jis vienas vertas atsirakinti aptvarą kalnų pievoje, kur parašyta: „Už įėjimą baudžiama". Erika barsto muzikos karoliukus iš balto palaidinukės rankogalio, visa pilna nervingos skubos. Gal tą skubą atnešė dabar atėjęs pavasaris, seniai visur pasiskelbęs pagausėjusiais paukščiais ir neatsargiais automobilių vairuotojais, kurie žiemą buvo pastatę transporto priemones sveikatos ir apskritai technikos sumetimais ir dabar vėl pasirodė, susidėję su pirmomis snieguolėmis ir atpratę važinėti, ėmė daryti siaubingas avarijas. Erika mechaniškai skambina nesudėtingą pianino partiją. Mintimis ji nuklydusi toli, į mokomąją ke-

lionę su mokiniu Klemeriu. Tiktai ji, jis, nedidelis viešbučio kambarėlis ir meilė.

Paskui visos mintys sukraunamos į sunkvežimį ir vėl iškraunamos mažame bute dviem. Prieš pat sutemstant, mintys vėl turi būti pintinėlėje, kurią motina meilingai išmušė minkštais ir naujais apmušalais, ir jaunystė prisiglaudžia prie senatvės.

Ponas Nemetas vėl beldžia lazdele. Smuikai jam skambėjo ne itin švelniai. Dar sykį nuo b prašom. Dabar ateina atsigavusi mokinė, kuriai iš nosies bėgo kraujas, ir pareikalauja tiek savo vietos prie pianino, tiek savo teisės skambinti solo, kurią sunkiai išplėšė nugalėdama konkurentus. Ji mylimiausia ponios prof. Kohut mokinė, nes ir ji turi motiną, kuri užsikrovė savigarbą vietoj vaiko.

Mergaitė sėdasi į Erikos vietą. Valteris Klemeris padrąsindamas pamerkia tai mergaitei, žiūrėdamas, kaip sureaguos Erika. Dar nė nepaėmus ponui Nemetui lazdelės, Erika išlekia iš salės. Klemeris, labai prie jos priskretęs ir mieste garsus trumpų distancijų bėgikas tokiame mene, kaip meilė, irgi pašoka, ketindamas bėgti karštais pėdsakais. Tačiau dirigentas vien žvilgsniu prikala žiūrovą Klemerį prie jo kėdės. Mokiniui reikia apsispręsti, ar jis nori vidun, ar laukan, bet tada jis privalo pasilikti ten, kur bus apsisprendęs.

Strykai, dešine ranka užmesti ant stygų, galingai sudžeržgia. Pianinas išdidžiai nurisnoja maniežu, pakraipo strėnas, gracingai pašoka, atlieka kruopščiai apgalvotą pratimą iš Aukštosios mokyklos, kurio visiškai nėra natose, o kuris buvo sumintytas per ilgas naktis, ir nupliekstas rožinės šviesos gracingai nulinguoja pusračiu. Dabar ponas Klemeris turi luktelėti, kol dirigentas kitąkart nutrauks grojimą. Šįkart maestro trūks plyš ketina pagroti visą kūrinį, jeigu tik niekas neiškris iš ratų. O šito nėra ko baimintis, nes groja suaugusieji. Vaikų orkestras ir dainininkai, margas mišinys iš visų egzistuojančių dainavimo mokyklų, repetavo jau ketvirtą valandą. Fleitų klasės vadovo kompozicija, su solistais dainininkais ir solistėmis dainininkėmis iš surinktų dainavimo mokyklų mokinių iš visų šakinių muzikos mokyklų, centrinės kon-

servatorijos dukterinių firmų. Drąsus kūrinys, kur kaitaliojami tiesioginiai ir netiesioginiai taktai ir dėl kurio ne vienas mažylis prisiusena į lovą.

Čia ir dabar tarpsta būsimieji profesionalūs muzikantai. Prieaugis Žemutinės Austrijos muzikantų orkestrui, provincijų operos teatrams, Austrijos radijo ir televizijos simfoniniam orkestrui. Net filharmonijoms, jeigu ten jau groja vyriškos lyties mokinio giminaitis.

Klemeris sėdi ir mąsto apie Bachą. Bet kaip perekšlė, kuriai šituo laiku nelabai rūpi jos kiaušinis. Ar Erika greitai sugrįš? Ar ji tik nusiplaus rankas? Jis čia nelabai pažįsta patalpas. Tačiau negali atsisakyti ir su dailiomis kolegėmis sveikindamasis pamerkti akį. Nenori pakenkti savo, kaip moterų širdžių ėdiko, šlovei. Šiandien reikėjo perkelti repeticiją į šitas patalpas. Visų didžiųjų konservatorijos klasių prireikė skubiai generalinei operos klasės repeticijai, labai atsakingam uždaviniui (Mocarto „Figaro vedybos"). Sporto salę Bacho koncertų repeticijai išnuomojo su konservatorija labai draugaujanti pradžios mokykla. Sportiniai įrankiai pasitraukė prie sienų, kūno kultūra vienai dienai užleido vietą aukštai kultūrai. Šioje pradinėje mokykloje, kuri stovi buvusiam Šuberto veiklos rajone, viršutiniuose aukštuose įsikūrusi rajono muzikos mokykla, tačiau vėlgi jos patalpos repeticijai per mažos.

Šios šakinės įstaigos muzikos mokiniams šiandien leista pasiklausyti, kaip repetuoja garsusis konservatorijos orkestras. Nelabai kas tuo pasinaudoja. Tai jiems turėtų padėti renkantis profesiją. Jie mato, kad rankos sugeba ne tik šiurkščiai griebti, bet ir švelniai džyrinti stryku. Numatytosios profesijos stalius ar universiteto profesorius nutolsta toli toli. Mokiniai pagarbiai sėdi ant kėdžių ir čiužinių, išpūtę ausis. Nė vieno iš jų tėvai nenorėtų, kad vaikas mokytųsi stalium.

Tačiau vaikas irgi neturi prieiti prie išvados, kad muzikantams į burną skrenda kepti karveliai. Muzikavimui vaikas privalo paaukoti savo laisvalaikį.

Valterį Klemerį prislegia mokyklos aplinka, nuo kurios jau seniai atpratęs, jis vėl pasijunta vaikas, palyginti su Erika. Jų mokinio-mokytojos santykis sutvirtėja,

mylimojo-mylimosios santykis nutolsta labiau nei kada nors. Klemeris net nedrįsta paleisti į darbą alkūnių, kad greičiau prasibrautų prie durų. Erika nubėgo pirma ir uždarė duris, jo net nepalaukusi. Ansamblis smuikuoja, altuoja, brązgina ir daužo klavišus. Dalyviai ypač stengiasi, nes apskritai visuomet labiau stengiamasi prieš neišmanėlius — jie dar vertina pagarbą ir susikaupimą veiduose. Taigi orkestras žiūri į savo veiklą rimčiau negu įpratęs. Skambesio sienos apsupa Klemerį, jau vien dėl muzikinės karjeros priežasčių jis nebeišdrįsta jų pramušti. Antraip ponas Nemetas galėtų atsisakyti jo, kaip solisto, paslaugų kitam dideliam baigiamajam koncertui, kuriam Klemeris paskirtas. Mocarto koncertui.

Kol Valteris Klemeris sporto salėje stumia laiką matuodamas moteris ir jas lygindamas, o tai nelabai sunku specialistui, jo pianino mokytoja neryžtingai siaučia po drabužinę. Drabužinė šiandien pilna instrumentų dėžių, futliarų, paltų, kepurių, šalikų ir pirštinių. Pūtikai šildo galvas, pianistai ir smuikininkai rankas, žiurint, kokia kūno dalis verčia skambėti instrumentą. Pridėta daugybė porų batų, nes į sporto salę leidžiama įeiti tik su sportiniais bateliais. Kai kurie pamiršo atsinešti batelius ir dabar sėdi vien su kojinėmis ar puskojinėmis ir šąla.

Iš toli pianistės Erikos ausis pasiekia duslus Bacho krioklio griaudėjimas. Ji stovi čia ant žemės, paruoštos ugdyti vidutiniškiems sporto pasiekimams, ir dorai nebežino, ką ji čia veikia ir kodėl pirma kaip kulka išlėkė iš repeticijos kambario. Ar tai Klemeris ją išvarė? Nepakenčiama, kaip jis sumetė šitas jaunas mergaites ant delikatesų skyriaus stalo rinkdamasis. Paklaustas jis imtų išsisukinėti, kad, kaip žinovas, sugeba vertinti moters grožį bet kokiam amžiuj ir bet kokios kategorijos. Tai įžeidimas mokytojai, kuri, vaduodamasi nuo savo jausmo, atbėgo čia.

Muzika dažnai paguosdavo Eriką, ištiktą bėdos, tačiau šiandien ji tampyte tampo jautrius nervų galus, kuriuos jai atidengė vyras Klemeris. Ji čia pateko į pridulkėjusią nešildomą užeigą. Ji vėl nori grįžti pas kitus, tačiau raumeningo padavėjo povyza užtveria duris ir

pataria maloningajai poniai pagaliau išsirinkti, antraip virtuvė baigs darbą. Kukulienė ar kepenų knedlių sriuba?

Jausmai visada juokingi, ypač tada, kai jie patenka į nagus neturinčiam jokių teisių. Erika matuoja žingsniais pridvisusią patalpą, reta kielė slaptesnių norų zoologijos sode. Ji prisiverčia judėti kiek įmanydama lėčiau, tikėdamasi, kad kas nors ateis ir ją sulaikys. Arba puoselėdama viltį, kad jai bus sutrukdyta įpusėjus piktadarybę, kurią planuoja, ir ji bus priversta patirti siaubingas pasekmes: ji bus priversta aklinoj tamsoj kuo greičiau perbėgti tuneliu, prismaigstytu smailių baisių įrenginių. Kitame tunelio gale jokio atšvaito. O kur įtaisytas nišų šviesos jungtukas, nišų, kuriose ištikus bėdai pasislepia tunelio personalas?

Ji žino tik tiek: kitame gale slidžia šviesa spindi arena, kur jos laukia dar daugiau dresūros pratimų ir reikės įrodyti, ką sugeba dar daugiau. Akmeninių, kaip amfiteatre kylančių suolų eilės, nuo kurių žemyn ant jos lyja žemės riešutų lukštais, kukurūzų lazdelių pakeliais, limonado buteliais su sulaužytais šiaudeliais, tualetinio popieriaus rulonais. Šitokia taigi būtų tikroji publika. Iš sporto salės ponas Nemetas neaiškiai atžviegia, kad reikia groti garsiau. Forte! Daugiau garso!

Praustuvė porcelianinė, visa suskilinėjusi. Virš jos kabo veidrodis. Po veidrodžiu — stiklinė lentynėlė ant metalinių rėmų. Ant lentynėlės stovi stiklinė. Stiklinė padėta ne rūpestingai apgalvojus, o nekreipiant jokio dėmesio į negyvą daiktą. Stiklinė stovi, kur pastatyta. Ant jos dugno dar kabo ir ilsisi vandens lašas, kol išgaruos. Žinoma, anksčiau iš stiklinės atsigėrė mokinys. Erika rausiasi po paltų ir švarkų kišenes, ieškodama nosinės, kurią netrukus randa. Gripo ir slogos laikų produktas. Erika paima stiklinę nosine ir suvynioja ją. Nosinė visiškai uždengia stiklinę su daugybe nevikrių vaikiškų pirštų atspaudų. Šitaip apsuktą stiklinę Erika padeda ant grindų ir stipriai primina ją bato kulnu. Duslus trakštelėjimas. Paskui jau sudužusi stiklinė sutrypiama dar keliskart, kol virsta nors ir sudužusia, šukėta, bet ne beforme koše. Šukės neturi būti pernelyg smulkios! Jos dar turi kaip reikiant durti. Nosinę su visu jos aštria-

briauniu turiniu Erika pakelia nuo žemės ir atsargiai suberia šukes į vieno palto kišenę. Dūžtant pigiai, plonasienei stiklinei liko ypač klastingos ir aštrios šukės. Džeržgiančią stiklinės skausmo aimaną nuslopino nosinė.

Erika aiškiai atpažino paltą, tiek iš ryškios madingos spalvos, tiek iš vėl aktualaus mini ilgio. Šitoji mergaitė prasidedant repeticijai bandė įkyriai gretintis prie Valterio Klemerio, kuris gerokai, kaip koks bokštas, ją pranokęs. Erika norėtų pasižiūrėti, kuo šitoji mergaitė didžiuosis, kai jos ranka bus supjaustyta. Jos veidą išvieps bjauri grimasa, kur niekas nebeatpažins buvusios jaunystės ir grožio. Erikos dvasia nugalės kūno privalumus.

Mini sijonų fazę numeris vienas Erika turėjo praleisti motinos pageidavimu. Įsakymą nešioti ilgus sijonus motina suvyniojo į teiginį, kad šita trumpų drabužių mada Erikai netinkanti. Visos kitos mergaitės tada nusikirpo savo sijonus, sukneles, paltus ir pasilenkė iš naujo. Ar išsyk nusipirko gatavus drabužius trumpus. Laiko ratas atriedėjo, prikaišiotas nuogų mergaičių kojų žvakių, tačiau motinos įsakymu Erika jį „peršoko", ji pralenkė laiką. Visiems, kurie norėjo ar nenorėjo apie tai girdėti, ji turėjo aiškinti: ši mada man asmeniškai netinka ir man asmeniškai nepatinka. Ir tada ji nuskriejo per erdvę ir laiką į aukštį. Katapultuota motinos. Žvelgdama iš aukštai žemyn, pagal griežtus, ištisas naktis mąstytus kriterijus ji mėgo pasmerkti šlaunis, apnuogintas taip, kad daugiau nebeįmanoma, ir dar aukščiau! Atskirai rašydavo pažymius kojoms visų mezginiuotų pėdkelnių pakopose ar plikoms vasarą — o tai buvo dar blogiau. Paskui Erika sakydavo pažįstamiems, jeigu būčiau ta ir ta, niekuomet šito nedrįsčiau! Erika vaizdingai nupasakodavo, kodėl tik viena kita figūra gali sau tai leisti. Paskui ji nukeliaudavo anapus laiko ir jo madų, į neturintį amžiaus ilgį iki kelių, kaip skamba specialus terminas. Ir juk šitą ilgį greičiau negu kitą pasigrobė negailestingas laiko rato peilių vainikas. Ji mano, kad reikia ne vergiškai laikytis mados, o kad mada turi vergiškai laikytis to, kas tinka žmogui asmeniškai, o kas ne.

Šitoji fleitistė, išsidažiusi kaip lėlė, įkaitino Valterį Klemerį savo aukštai rodomomis šlaunimis. Erika žino, kad mergaitei daugelis pavydi kaip madingai mokinei. Dėdama jai į palto kišenę tyčia sudaužytą stiklinę Erika Kohut galvoja, kad jokia mada nenorėtų vėl pergyventi savo jaunystės. Ji džiaugiasi, kad yra jau tokia sena, jaunystę laiku galėjo pakeisti patirtimi.

Visą laiką niekas taip ir neįėjo į drabužinę, nors rizika buvo didelė. Salėje visus pagavusi muzika. Linksmybė, arba tai, kaip ji atrodė Bachui, užpildo visus kampus ir kertes ir kyla kopėčiomis aukštyn. Finalas nebe už kalnų. Per patį nepavargstančio sroveńimo vidurį Erika kukliai atidaro duris ir sugrįžta į salę. Ji trinasi rankas, lyg ką tik būtų jas nusimazgojusi, ir be žodžių įsispraudžia į kamputį. Ji, mokytoja, savaime suprantama, gali atidaryti duris, nors upelis dar čiurlena. Išvydus šitą grįžimą, pono Klemerio akys, jau ir taip blizgančios iš prigimties, dar labiau sublizgo. Erika dedasi jo nepastebinti. Jis pabando pasveikinti savo mokytoją kaip vaikas Velykų zuikį. Ieškoti dažytų kiaušinių iš tikrųjų didesnis malonumas, nei iš tikrųjų juos rasti, ir šitaip Valteriui Klemeriui reikalai klostosi su šita moterimi. Medžioti vyrui didesnis malonumas, nei neišvengiamas susijungimas. Svarbu tik kada. Klemeris dar baidosi to prakeikto amžiaus skirtumo. Tačiau tai, kad jis yra vyras, lengvai sulygina tuos dešimtį metų, kuriais Erika jį pralenkusi. Be to, moters vertė augant metų skaičiui ir inteligentiškumui smarkiai sumažėja. Technikas Klemerio viduje visa tai paskaičiuoja, ir pagal jo kalkuliacijos sumą po brūkšniu išeina, kad Erikai kaip tik likusi akimirka laiko, kol nukeliaus į duobę. Valterio Klemerio drąsa didėja, kai pastebi Erikos veide ir ant kūno raukšles. Jo drąsa mažėja, kai ji ima jam šį tą aiškinti prie pianino. Tačiau į galutinį rezultatą galiausiai įeina tik raukšlės, rievės, žili plaukai, ašarų maišeliai, pašiurkštėjusi, iškorėjusi oda, dantų protezai, akiniai, pakitusi figūra.

Laimė, Erika neišėjo namo anksti, kaip paprastai. Ji maloniai prisistato prancūzų kalba. Iš anksto ji niekada neįspėja pasisveikindama, net nemosteli. Staiga jos nebėra, nuskambėjusi, išnykusi. Tokiomis dienomis, kai

ji tyčia nuo jo pabėga, Klemeris ilgai klausosi plokštelės „Žiemos kelionė" ir tyliai pritaria jai niūniuodamas. Kitą dieną jis raportuoja savo mokytojai, kad tik liūdniausių Šuberto dainų ciklas apmaldė jo nuotaiką, kuri vėl mane pagavo vakar vien tik dėl jūsų, Erika. Kažkas virpėjo mano sieloje kaip ir Šubertui, kuriam anuomet, kai rašė „Vienatvę", matyt, atsitiktinai irgi viduje viskas virpėjo kaip man vakar. Taip sakant, mudu, aš toks menkas, ir Šubertas, kentėjome tuo pačiu ritmu. Aš jums juk mažas ir menkas, palyginti su Šubertu. Tačiau tokį vakarą kaip vakar aš, lyginamas su Šubertu, išlošiu. Šiaip, deja, aš nelabai trokštu jūsų matyti, sąžiningai prisipažįstu, Erika.

Erika liepia, kad Klemeris šitaip į ją nežiūrėtų. Tačiau ir toliau Klemeris neslepia savo norų. Jie tarytum suvynioti kartu kokone kaip vabzdžiai dvynukai. Jų švelnūs ir ploni kaip voratinkliai apdangalai iš pasipūtimo, pasipūtimo, pasipūtimo ir pasipūtimo be jokio svorio, susiraukšlėję gobia jų fizinių troškimų ir svajų skeletus. Tik šitie norai galų gale daro juos vieną kitam realius. Tik per norą įsismelkti į kitą ir būti kito persmelktam jie yra ponas Klemeris ir ponia Kohut. Du mėsos gabalai gerai šaldomoje priemiesčio mėsinės vitrinoje, atsukti publikai rožiniu pjūviu; ir šeimininkė, ilgai svarsčiusi, paprašo puskilio va to, o paskui dar puskilio ano gabalo. Abudu mėsos gabalai suvyniojami į riebalų nepraleidžiantį pergamentinį popierių. Pirkėja susigrūda mėsą į nešvarų, niekad nevalyta sintetika išmuštą pirkinių krepšį. Ir abudu mėsos luitai, filė ir šnicelis, tamsiai raudona ir šviesiai rožinis, labai susiglaudžia vienas su kitu.

Tai mane jūs laikote riba, prie kurios vis dėlto sugniūžta jūsų valia, nes manęs jūs niekada neperžengsit, ponas Klemeri! O užkalbintasis gyvai priešinasi, savo ruožtu nustatinėdamas ribas ir mastus.

Tuo tarpu drabužinėje įsiviešpatavo trypiančių kojų ir griebiančių rankų chaosas. Girdėti aimanos, kad neranda to ir to, ką padėjo ten ir ten. Kiti spygčioja, kad tas ar tas jiems skolingas. Užminta koja jauno vyriškio, kuris jos nepirko, braškėdama sulūžta smuiko dėžė, ant-

raip tas vyriškis butų elgęsis atsargiau, kaip ir liepė tėvai. Diskantais dvi amerikietės suokia apie bendrą muzikinį įspūdį, kuriam kažkas kenkė, bet kas, jos nežino, gal akustika. Tačiau kažkas joms kliuvo.

Paskui riksmas perskrodžia orą, ir visiškai supjaustyta, kruvina ranka ištraukiama iš palto kišenės. Kraujas laša ant naujo palto! Į jį graužiasi sodrios dėmės. Mergaitė, kuriai priklauso toji ranka, šaukia iš baimės ir verkia iš skausmo, kurį pajuto dabar, tik po išgąsčio akimirkos, per kurią pirmiausia pajuto tik pjūvio skausmą, o paskui apskritai nieko nebejautė. Iš supjaustyto fleitistės darbo įrankio, kurį reikės susiūti, iš šitos rankos, su kuria paspaudžiami ir paleidžiami klavišai, kai kur kyšo šukės ir nuolaužos. Sutrikusi paauglė spokso į savo krauju srūvančią ranką, ir puikiai suderintas blakstienų tušas ir vokų šešėliai jau pasilieja jai per skruostus. Publika sustingsta, o paskui padvigubėjusia jėga, kaip vandens krioklys, iš visų pusių siūbteli į drabužinės vidurį. Kaip geležies drožlės, įjungus magnetinį lauką. Žiūrovams jokios naudos, kad šitaip aplimpa auką. Šitaip jie nepasidaro nusikaltėliais, neužmezga su auka jokio paslaptingo ryšio. Jie gėdingai nuvejami šalin, ir ponas Nemetas autoritetingai perima lazdelę, kuria ima belsti gydytojo. Trys pirmūnai nulekia skambinti telefonu. Kiti lieka žiūrovais, kurie nenutuokia, kad šią nelaimę pagaliau sukėlė godulys, pasireiškęs viena iš nemaloniausių formų. Jie niekaip negali suvokti, kas pajėgus iškrėsti tokią šunybę. Jie niekuomet nepadarytų tokio nusikaltimo.

Gelbėtojų būrys susispaudžia į kietą nesuvirškintų plaukų, kaulų ir sausgyslių kamuolį, kuris netrukus išspjaus pats save. Nė vienas nepasitraukia, visi trokšta kuo tiksliau viską pamatyti savo akimis.

Mergaitei pasidaro bloga, ir ji turi prisėsti. Gal dabar pagaliau galas įkyrėjusiam pūtimui fleita.

Erika apsimeta, kad jai blogsta širdis ir nuotaika nuo tokio artimo kraujo tvaiko.

Atsitinka tai, ką paprastai daro žmonės, jeigu kas nors sužeidžiamas. Keli dabar skambina tik dėl to, kad ir kiti skambina. Daugelis paleistom gerklėm prašo ra-

mybės, bet nurimsta tik keli. Kiti stumdosi, kad geriau matytų. Visai nekaltai kaltina vieni kitus. Elgiasi priešingai, nei reikalauja tvarka. Jie, pasirodo, nė nenuvokia pakartotinų prašymų duoti daugiau vietos, nutilti ir elgtis santūriai, nutikus tokiai baisiai nelaimei. Du trys mokiniai jau sudaro opoziciją primityviausioms padorumo taisyklėms. Iš įvairių kampų, kur kukliai nulindo geriau išauklėtieji ir abejingieji, domimasi kaltuoju. Vienas net įtaria, kad mergaitė pati save sužeidė, norėdama sukelti susidomėjimą savo asmeniu. Kitas energingai jam pasipriešina ir paleidžia gandą, kad tai padaręs pavyduolis draugas. Trečia sako, kad iš principo palaikąs pavydo versiją, tik tai buvusi pavydi mergaitė.

Neteisingai apkaltintasis pašėlsta. Neteisingai apkaltintoji ima striūbauti. Mokinių būrys kratosi priemonių, kurias jiems perša sveikas protas. Kažkas ryžtingai atmeta priekaištą, kaip yra matęs per televizorių darant politikus. Ponas Nemetas prašo tylos, kurią netrukus sutrikdo greitosios pagalbos automobilio sirenos.

Erika Kohut į viską sočiai atsižiūri ir tada išeina. Valteris Klemeris stebi Eriką Kohut kaip ką tik gimusį žvėrį, kuris išvydo maistą, ir kone lipdamas jai ant kulnų nuseka iš paskos.

Vestibiulio laiptai, išduobti piktų vaikiškų žingsnių, spyruokliuoja po lengvais Erikos puspadžiais. Jie išnyksta po ja. Erika neria į aukštį. Tuo tarpu sporto salėje susidarė besitariančiųjų grupelės, kurios imasi priemonių. Ir rekomenduoja, kokių žingsnių griebtis. Jie stebi nusikaltimo vietą ir apsupa ją, ketindami triukšmingai iššukuoti. Šitas žmonių kamuolys ne taip greitai išsiskirstys. Tik gerokai vėliau nuo jo ims atitrūkti gabalas po gabalo, nes jauniesiems muzikantams reikia eiti į namus. Dabar jie dar glaudžiai susibūrę apie nelaimę, kuri, laimė, aplenkė juos pačius. Bet kai kas galvoja, kad dabar jo eilė. Erika lekia laiptais aukštyn. Kiekvienas, kas mato ją šitaip bėgančią, galvoja, jog jai pasidarė bloga. Universali muzikinė jos asmenybė nepažįsta sužeidimų. Tuo tarpu ją tepagavo tik seniai įprastas no-

ras nusišlapinti pačiu netinkamiausiu momentu. Iš jos tarpkojo jau beveik teka, todėl ji ir bėga aukštyn. Ji ieško tualeto pačiame viršutiniame aukšte, nes ten niekas neužtiks mokytojos, atliekančios banalų kūno poreikį.

Ant nuomonės ji atplėšia vienerias duris, čia ji visiškai nesiorientuoja. Tačiau apie tualetų duris ji nusimano, nes dažnai priversta ieškoti jų pačiose neįmanomiausiose vietose. Nežinomuose pastatuose ar įstaigose. Ypatingu nušiurimu šios durys parodo, kad yra vieno iš šios mokyklos tualetų durys. Prie to prisideda ir sklindąs vaikiško šlapimo dvokas.

Mokytojų tualetai atrakinami tik su specialiais raktais ir aprūpinti parinktais papildomais higienos prietaisais su specialia įranga, naujausia iš naujų. Erika turi visiškai nemuzikinį pojūtį, kad netrukus sprogs. Nebenori nieko daugiau, tik paleisti iš savęs ilgą karštą čiurkšlę. Šitoks noras ją dažnai pagauna netinkamiausiu momentu per koncertą, kai pianistas skambina pianissimo ir šitaip dar viską uždelsia.

Erika negirdimai keiksnoja daugelį nedorų pianistų, kurie mano ir tą savo nuomonę dar reiškia viešai, jog uždelsti galima tik grojant labai tyliai. Tuo tarpu asmeninė Bethoveno patirtis nedviprasmiškai pasisako prieš. Apie tai šnekučiuojasi ir Erikos protas su jos supratimu apie meną, kurie abudu palaiko Bethoveną. Erika slapčiom apgailestauja, kad negalėjo iki galo pasigardžiuoti savo nusikaltimu prieš nieko nenutuokiančią mokinę.

Ji atsiduria tualeto prieškambaryje ir gali tik stebėtis turtinga mokyklos architekto ar interjerininko vaizduote. Dešinėje praviros durelės veda į berniukų pisuarą. Kvapas kaip iš mirusiųjų maru kapo duobės. Palei grindis prie aliejiniais dažais nudažytos sienos įtaisytas visiems lengvai prieinamas emaliuotas latakas. Jame keletas dailių nutekamųjų vamzdžių, kai kurie užkimšti. Tai čia mažieji vyrukai leidžia savo geltonas čiurkšles sustoję šalimais ar margina jomis sieną. Pasižiūrėjus į sieną, tai matyti.

Latake prikibę ir daiktų, kuriems čia ne vieta, popieriaus skiaučių, bananų ir apelsinų žievių, net sąsiuvinis. Erika atplėšia lanką ir po savim, šiek tiek iš šalies, pastebi menišką frizą. Žiūrint iš Erikos perspektyvos kaip iš paukš-

čio skrydžio, pastato gražmenos vaizduoja kažką panašaus į sėdintį nuogą vyriškį ir sėdinčią nuogą moterį. Moteris apglėbusi ranka apsirengusią mergytę, kuri kaip tik siuvinėja. Vyriškis aiškiai palankiu žvilgsniu žiūri aukštyn į savo apsirengusį sūnų, kuris stropiai laiko rankoje praskėstą skriestuvą, tarytum spręsdamas mokslinius uždavinius. Erika supranta, kad frizas simbolizuoja akmeninį socialdemokratų auklėjimo politiką šlovinantį paminklą, ir pernelyg neišsisveria pro langą, kad neištiktų nelaimė. Verčiau uždaro langą, nors atidarydama tarytum dar labiau paūmino dvoką. Erika negali gaišti apžiūrinėdama meno kūrinius, jai reikia toliau.

Mokinukės paprastai nusilengvina už statinio, panašaus į scenos užkulisius. Užkulisiai nelabai įtikinamai vaizduoja kabinų eilę. Kaip baseine. Daugybė įvairiausio dydžio ir formos skylių prigręžiota pertvarose, Erika tik stebisi, kuo. Sienos maždaug sulig mokytojos Erikos pečiais negailestingai nupjautos. Viršuje kyšo jos galva. Pradinės mokyklos mokinukė kaip tik dar gali su vargu pasislėpti už šitos širmos, suaugusi mokytoja ne. Bendramoksliai ir bendramokslės turi žiūrėti pro skyles, jeigu nori iš šalies pamatyti tualetų kriaukles ir tuos, kas jomis naudojasi. Jeigu Erika atsistoja už sienos, jos galva kyšo kaip žirafos, kuri išlenda iš už sienos, ketindama pasiekti aukštai kybančią šaką. Šitokios pertvaros statomos gal ir dėl to, kad suaugę bet kokiu metu galėtų žvilgtelėti, ką tiek ilgai vaikas daro už durų, o gal jis užsidarė ir nebeišeina.

Atvožusi jai priklausantį dangtį, Erika skubiai sėdasi ant purvinos kriauklės. Tokia mintis atėjo į galvą ir ankstesnėms naudotojoms, taigi ir šaltą porcelianą apkibę mikrobai. Kriauklėje kažkas plaukioja, bet Erika atidžiai nebežiūri į tą daiktą, taip skuba. Tokioj būsenoj ji tūptų ir ant gyvačių olos. Kad tik būtų užrakinamos durys! Neužsisklendusi ji nieko nepaliktų po savim. Užraktas veikia, ir Erikai atsidaro šliuzas. Su palengvėjimu atsidususi Erika taip pasuka svertelį, kad lauke anapus raudona skritulio nuopjova rodo: užimta.

Kažkas vėl atidaro duris ir įeina į vidų. Jo negąsdina aplinka. Be jokios abejonės, tai artėja vyriški žings-

niai, paaiškėja, kad jie priklauso Valteriui Klemeriui, kuris išbėgo paskui Eriką. Klemeris irgi patenka iš vienos bjaurasties į kitą, nes negali to išvengti, jeigu ketina susekti šitą pamiltąją moterį. Ji ištisus mėnesius ginė jį šalin, nors turėjo pažinoti Klemerį kaip žmogų, kuris veikia daug nesvarstydamas. Jis trokšta, kad ji pagaliau atpalaiduotų savo varžtus. Ji turi atsisakyti savo asmenybės kaip mokytoja ir pasidaryti daiktu, kurį paskui pasiūlytų jam. Jis pasirūpins viskuo. Klemeris dabar yra biurokratizmo ir geidulio konkordatas. Geidulio, kuris nežino ribų, o jeigu ir sužino jas, tai nesilaiko. Tiek apie Klemerio sau užsibrėžtą uždavinį, susijusį su mokytojos kūnu. Valteris Klemeris nusimeta vieną apdangalą, vardu varžymasis, vieną, vardu baimė, ir dar vieną apdangalą, vardu santūrumas. Toliau bėgti Erika, žinoma, negali, jai už nugaros tik dar masyvesnė mūro siena. Jis padarys taip, kad Erika pamirš girdėjimą ir matymą, jai leidžiama girdėti ir matyti tik jį vieną. Jis išmes nurodymus, kaip naudotis, kad, be jo, niekas kitas šitokiu būdu negalėtų įvertinti Erikos. Šitai moteriai dabar tik vienas kelias: galas bet kokiam netikrumui ir vangumui. Daugiau nebevešės apie ją brūzgynai kaip apie Erškėtrožę. Kaip laisvas žmogus ji pasitiks Klemerį, kuris jau žino viską, ko ji slapčiomis trokšta.

Todėl Klemeris dabar klausia: „Erika, jūs čia?" Jokio atsakymo, tik iš vienos kabinos atsklinda tilstąs plekšenimas, triukšmas, kuris vis labiau slopsta. Negarsus kostelėjimas. Pagal jį galima atsekti kryptį. Klemeriui nesiteikiama duoti jokio atsakymo, kurį šis galėtų suvokti kaip panieką. Kostelėjimą jis galėjo identifikuoti iš balso nesuklysdamas. Nuo šito laiko neatsakykite vyrui šitaip antrąkart, kalba Klemeris į kabinų mišką. Erika mokytoja, o drauge ir vaikas. Nors Klemeris mokinys, drauge labiau suaugęs iš juodviejų. Jis susiprotėjo, kad šitoj padėty jis viršesnis, o ne jo mokytoja. Siekdamas savo tikslo, Klemeris pasitelkia šią naujai įgytą kvalifikaciją ir ieško daikto, ant kurio galėtų pasilypėti. Kaip beprotis Klemeris randa purviną skardinį kibirą, ant kurio padžiautas ištemptas valytojos skuduras. Skudurą Klemeris numeta šalin, kibirą nusineša prie reikalingos ka-

binos, apverčia aukštyn dugnu, atsistoja ant jo ir persisveria per pertvarą, už kurios nuvarvėjo paskutiniai lašai. Iš ten veržiasi tik kapų tyla. Moteris už širmos nusismaukia žemyn sijoną, kad Klemeris nepastebėtų kokio nors jos negražumo. Viršutinė Valterio Klemerio dalis išnyra ant durų ir reikliai palinksta į priekį. Erikos veidas plyksteli kaip ugnis, ji nieko nesako. Iš viršaus viskam pasiryžusi ilgakotė gėlė Klemeris atsklendžia duris. Klemeris išsiveda mokytoją, nes ją myli, tam ji tikrai labai pritars. Ji iškart su tuo sutiks. Abu šie pagrindiniai veikėjai ketina tiktai suvaidinti meilės sceną, tiktai abudu, be statistų, tik viena pagrindinė veikėja, su sunkiom nuodėmėm, po kitu pagrindiniu veikėju.

Pasinaudojusi proga Erika iškart pasiduoda kaip asmenybė. Dovana, suvyniota į vos apdulkėjusį šilkinį popierių ant baltos staltiesės. Kol svečias mato, jo dovana meilingai vyniojama ir vartoma, tačiau vos dovanotojas atitolsta, paketas abejingai ir sutrikus atidedamas šalin, ir visi skuba valgyti. Dovana pati savaime negali išeiti, tačiau bent akimirką ją guodžia tai, kad nelieka viena. Čionai skimbčioja lėkštės ir puodukai, įrankiai braižo porcelianą. Bet paskui paketas pastebi, kad šie triukšmai sklinda iš ant stalo stovinčio kasetinio grotuvo. Aplodismentai ir daužomos taurės, visa tai įrašyta juostoje! Ateina kažkas ir imasi paketo: Erika nurimsta, apimta naujo įsitikinimo, kad ja bus pasirūpinta. Ji laukia nurodymo arba įsakymo. Šiai dienai, ne savo koncertui, ji taip ilgai šito mokėsi.

Klemeris taip pat gali pasirinkti ir pastatyti ją ant žemės nepasinaudojęs, kad nubaustų. Spręsti lieka jam. Gali drąsiai ją švaistyti. Bet gali nublizginti ir pastatyti į vitriną. Be to, galėtų atsitikti ir taip, kad niekuomet jos neplaudamas vis piltų į ją kokius nors skysčius, o jos kraštai būtų išmurzinti ir aplipę nuo visokiausių lūpų prisispaudimo. Dugne nusėdęs dienos senumo cukraus sluoksnis.

Valteris Klemeris išsitraukia Eriką iš tualeto kabinos. Gniaužo ją. Įsisiurbia ilgu bučiniu, praverdamas lūpas, į burną, kuri jau seniai prisirpusi. Čiulpia jos lūpas ir liežuviu naršo burnos ertmę. Ilgai naudojęsis liežuviu

kaip tvirkinimo įrankiu, vėl jį ištraukia ir šita proga keletąkart ištaria Erikos vardą. Jis pakiša ranką jai po sijonu, žinodamas, kad pagaliau šitaip žengė didelį žingsnį pirmyn. Drįsta nueiti dar toliau, nes jaučia, kad aistrai tai leidžiama. Aistrai leidžiama viskas. Rausiasi po Erikos vidurius, lyg norėtų juos išimti, kad paruoštų iš naujo, atsitrenkia į sieną ir supranta, kad ranka nebedaug ką išgalės. Jis šniokštuoja, lyg būtų toli bėgęs, norėdamas pasiekti šitą tikslą. Šitai moteriai jis gali bent jau parodyt savo pastangas. Juk neįmanoma visą ranką sukišti jai į vidų, tačiau gal jis bent gali vienu ar dviem pirštais tai pabandyti. Pasakyta — padaryta. Kadangi jo smilius įsminga giliau negu giliai, iš džiaugsmo pranoksta pats save ir ima kandžioti Eriką nežiūrėdamas kur. Visą ją apseilioja. Kita ranka tvirtai ją laiko, nors šito visiškai nereikia, nes moteris ir be šito stovi. Jis pasiryžta antrąja ranka pašeimininkauti jai po megztiniu, tačiau trikampė iškirptė nepakankamai gili. O po juo dar toji kvaila balta palaidinukė. Taigi iš pykčio dvigubai stipriau žnaibo ir maigo apatinę Erikos kūno dalį. Baudžia ją, kad taip ilgai jį kaitino, kol jis, ko nepakenkdamas jai pačiai, būtų beveik jau nuleidęs rankas. Išgirsta skausmingą Erikos dejonę. Jis iškart truputį sumažina puolimą, pagaliau nenori beatodairiškai jai pakenkti, kol pasieks tikrą pergalę. Klemeriui šauna į galvą puiki mintis: gal įmanoma patekti po megztiniu ir palaidinuke iš po diržo, taigi iš priešingos krypties. Pirmiausia jam reikia megztinį plius palaidinukę ištraukti iš sijono. Jis seilėjasi dar labiau, nes deda šitiek pastangų. Loja Erikai jos vardą, kurį ji ir taip žino, be perstojo tiesiai į burną. Tai, ką jis šaukia šitai uolų sienai, neataidi jam dvigubai ar keliagubai atgal. Erika stovi ir ilsisi, atsidavusi Klemeriui. Jai gėda šitos padėties, kurioje per jį atsidūrė. Ši gėda maloni. Dėl jos Klemeris įkaito ir į ją trinasi inkšdamas. Jis suklumpa ant kelių, nepaleisdamas jos iš glėbio. Kaip beprotis, jis kariasi aukštyn Erika tik dėl to, kad vėl liftu nušvilptų ja žemyn, sustodamas gražiausiose vietose. Bučiniais jis prisiklijuoja prie Erikos. Erika Kohut stovi ant grindų kaip labai nudėvėtas instrumentas, kuris turi paneigti pats save, nes kitaip neatlaikytų dau-

gelio diletantų lūpų, visą laiką norinčių paimti ją į burną. Ji norėtų, kad mokinys jaustųsi absoliučiai laisvas ir galėtų pasprukti, kada tik užsimanys. Iš pasipūtimo ji lieka stovėti ten, kur jis ją pastatė. Jis rastų ją toje pačioje vietoje milimetro tikslumu, jeigu užsimanytų paleisti į gamybą. Ji pradeda kažką semti sau iš vidaus, iš šito bedugnio jos „aš" indo, kuris mokiniui nebebus tuščias. Tikriausiai jis suvokia tuos neregimus signalus. Klemeris pasitelkia visą savo lyties kietumą, kad parverstų ją ant grindų aukštielninką. Jis griūtų minkštai, o ji kietai. Jis reikalauja iš Erikos paties paskutinio. Paskutinio todėl, kad abu žino, jog bet kuriuo momentu kas nors gali įeiti. Valteris Klemeris šaukia jai į ausį kažką visai nauja apie savo meilę.

Švytinčiam nejudriam kadre Erikai pasirodo dvi rankos. Iš dviejų skirtingų krypčių jos braunasi prie jos. Jos stebisi tuo, kas netikėtai pateko joms į glėbį. Tų rankų savininkas stipresnis už mokytoją, todėl ji pratarja tą labai jau nuvalkiotą žodį: „Palauk!" Jis nenori laukti. Aiškina jai, kodėl nenori. Jis kūkčioja iš geidulio. Tačiau verkia ir dėl to, kad jį tiesiog užgriuvo tai, kaip lengvai viskas jam ėjosi. Erika šauniai pasidarbavo kartu.

Erika laiko Valterį Klemerį nuo savęs per ištiestą ranką. Ji išima jo galą, ką jis jau ir pats buvo ketinęs padaryti. Trūksta tik paskutinio įgudusio grybšnio, nes galas jau paruoštas. Palengvėjusia širdžia, kad Erika žengė už jį šitą sunkų žingsnį, Klemeris bando pargriauti savo mokytoją, kad toji atsitrenktų pakaušiu į grindis. Dabar Erikai reikia atsispirti visu savo asmens svoriu, kad liktų stovėti tiesiai. Ji laiko Klemerį už jo galo ištiesta ranka, o jis tuo tarpu dar netvarkingai naršo jai po tarpukojį. Ji įsako jam liautis, antraip paliksianti. Turi pakartoti tai tyliai kelis kartus, nes staiga pranašesne pasidariusi jos valia ne taip lengvai prasiskverbia iki jo pro pakvaišėlišką įniršį. Jo galva tarytum aptemusi nuo piktų užmačių. Jis dvejoja. Svarsto, ar ką nors ne taip suprato. Muzikos istorijoje ir šiaip niekur nėra skaitęs, kad pergalės siekiantis vyras staiga sulaikomas per patį įkarštį. Šitoji moteris — nė kibirkštėlės atsidavimo. Erika pradeda mankyti raudonąją ataugą tarp savo pirštų. Tačiau

griežtai uždraudžia vyrui daryti tai, kas skirta jai. Jam nebevalia jos liesti. Blaivus Klemerio protas kužda, jog negalima leisti, kad jinai jį numestų, jis raitelis, galų gale arklys ji! Ji iškart liausis maigiusi jam galą, jeigu jis graibysis jai apie apatinę kūno dalį. Jis suvokia, kad kur kas maloniau jausti pačiam negu jaudinti kitą, taigi paklūsta. Po keleto nepavykusių bandymų jo ranka galutinai nusvyra nuo Erikos. Netikėdamas savo akimis jis spokso į savo tarytum nuo jo atsiskyrusį organą, kuris išsipučia Erikos rankose. Erika liepia, jis turįs žiūrėti į *ją*, o ne į dydį, kurį pasiekė jo galas. Jis neturi matuoti ar lyginti su kitų, šito dydžio, kuris yra tik jo. Didelis ar mažas, jai to pakanka. Tai jam nemalonu. Jis nieko neveikia, o ji darbuojasi su juo. Atvirkščiai elgtis būtų prasmingiau, taip ir būna per pamokas. Erika laiko jį nuo savęs toli. Žiojėjanti praraja iš maždaug septyniolikos centimetrų ilgumo galo, dar Erikos rankos ir dešimties metų amžiaus skirtumo atsiveria tarp jų kūnų. Iškrypimas daugiausia būna nepasisekusi meilė. O Erika visuomet taikė į pasisekimą, tačiau niekuomet jo taip ir nepasiekė.

Klemeris nori prasimušti prie jos antruoju auklėjimo keliu, būtent vidiniu būdu, ir keliskart kartoja jos vardą. Jis ima mostaguoti rankomis ore ir vėl drįsta brautis į uždraustąją sritį, o gal ji vis dėlto leis jam atverti savo juodą šventinę kalvą. Jis tikina ją, kad ji, o beje, jie abu, galėtų viską pajausti kur kas puikiau, ir jis pareiškia ęsąs tam jau pasiruošęs. Jo galas virpčioja melsvokas ir išsipūtęs. Jis svyruoja ore. Klemeris priverstas dabar labiau domėtis savo kirmėline atauga negu apskritai pačia Erika. Erika įsako Klemeriui užsičiaupti ir jokiu būdu nesijudinti. Antraip ji eis sau. Mokinys truputį prasikėtęs stovi priešais mokytoją ir nemato nei galo, nei pabaigos. Sutrikęs jis atsiduoda svetimai valiai, lyg būtų aiškinama, kaip groti Šumano „Karnavalą" ar Prokofjevo sonatą, kuriuos jis kaip tik mokinasi. Jis bejėgiškai nusvarinęs rankas palei kelnių siūles, nes nežino, kur kitur dėti. Jo kontūrai iškreipti šauniai į priekį atstatyto galo, šitos ataugos, kuri čia veša ir jau beišleidžianti ūglius. Lauke sutemsta. Laimė, Erika stovi šalia

jungtuko, kurį ji spūsteli. Erika tyrinėja Klemerio galo galvą ir sandarą. Ji pakiša pirštų nagus jam po apyvarpe ir uždraudžia Klemeriui bet kokį riktelėjimą, ar jis būtų iš skausmo, ar iš džiaugsmo. Mokinys sustingsta šiek tiek susirietęs, kad tai truktų kuo ilgiau. Jis suspaudžia šlaunis ir kietai kaip plienas įtempia sėdmenis.

Tegu kaip tik dabar nesibaigia, maldauju! Klemeris po truputį ima mėgautis tiek šita padėtim, tiek pojūčiu savo kūne. Kaip pakaitalą neveiklumui, jis taria meilės žodžius, kol ji paliepia jam nutilti. Mokytoja paskutinįkart uždraudžia mokiniui bet kokius žodžius, nesvarbu, į temą jie, ar ne. Argi jis nesupratęs jos? Klemeris dejuoja, nes ji nemeiliai elgiasi su gražiuoju jo meilės organu visame ilgyje. Tyčia kelia jam skausmą. Viršuje atsiveria anga, kuri veda į Klemerio vidų ir maitinama įvairiais kanalais. Anga įtraukia oro, jai knieti sprogti. Rodos, laikas jau atėjo, nes Klemeris sušunka įprastinį įspėjimą, kad jis nebepajėgia susilaikyti. Jis tvirtina, kad stengiasi iš paskutiniųjų, bet niekas nebepadeda. Erika įkanda jam į galo viršūnę, nuo kurios dar ilgai niekas nenulaša, tačiau savininkas klaikiai surinka. Jis paraginamas tylėti. Todėl jis šnibžda kaip teatre, kad jis dabar! tuoj! nuleis. Erika išsiima prietaisą iš burnos ir moko jo šeimininką, kad ateityje ji viską užrašys, kas jam bus leidžiama su ja daryti. Užrašysiu savo pageidavimus ir galėsit pasidomėti jais bet kokiu laiku. Toks prieštaringas padaras žmogus. Kaip atskleista knyga. Tegu jis dabar jau iš anksto džiaugiasi!

Klemeris ne visai supranta, ką ji turi galvoje, bet jis inkščia, kad tegu ji dabar nesiliauna nieku gyvu, nes jis tuoj pat prąsiverš it vulkanas. Jis reikliai atkiša jai savo mažą kulkosvaidį paruoštą, kad ji iššautų. Tačiau Erika pasako, kad dabar nebenorinti jo liesti, jokia mada. Klemeris persilenkia per juosmenį, ir viršutinė jo kūno dalis beveik siekia kelius. Šitaip susirietęs svyrinėja po tualeto prieškambarį. Jį negailestingai apšviečia balto stiklinio rutulio šviesa. Jis prašo Eriką padėti, kuri nesutinka. Čiumpa pats, kad pabaigtų Erikos pradėtą darbą. Aiškina savo mokytojai, kodėl nežinia kokios pasekmės gali būti, jeigu šitaip nepagarbiai pasielgiama su vyru

šitokioj padėty. Erika atsako: šalin nagus, nes daugiau manęs nebepamatysit nei šitokioj, nei panašioj padėty, Ponas Klemeri. Pastarasis pasakoja jai, kaip jam skaudės po šitokio uždelsimo. Jis net nebegalės pėsčiomis pasiekti namų. Tada pasigausit taksi, ramiai pataria Erika ir nerūpestingai plaunasi po čiaupu rankas. Ji išgeria kelis gurkšnius vandens. Klemeris vogčiom bando groti pats su savim, nors to nėra jokiam natų sąsiuviny. Tą daryti jam uždraudžia šaižus šūksnis. Jis turi papraščiausiai stovėti priešais mokytoją, kol ji palieps jam ką nors priešinga. Ji norėtų pastudijuoti, kaip pasikeis jo kūnas. Dabar ji daugiau nebepalies jo nė pirštu, tuo gali būti visiškai tikras. Drebėdamas ir inkšdamas ponas Klemeris prašo ją padėti. Jam skauda šitaip staigiai nutraukus santykius, nors jie ir nebuvo abipusiai. Jis vaizdžiai nupasakoja savo naujieną Erikai. Perdėtai nusako kiekvieną kančios frazę, kuri persmelkia jo kūną tarp galvos ir kojų. Pasakojant jo galas raukšlėjasi tokiu greičiu, kaip filmuojant. Klemeris iš prigimties ne toks žmogus, kuris klusnumą įsigijo nuo pat lopšio. Jis paprastai visuomet ieško priežasties ir todėl galų gale ima plūsti mokytoją bjauriais žodžiais. Jis visiškai nesusivaldo, nes šitaip jame buvo paniekintas vyras. O vyrą reikia po žaidimo ir sportinių pratimų švariai nuvalyti ir vėl įdėti atgal į futliarą. Erika atsikerta ir paliepia jam: užsičiaupkit! Paliepia tokiu balsu, kad jis iš tikrųjų užsičiaupia.

Kol jo galas subliūkšta, jis stovi nuo Erikos truputį tolėliau. Po to, kai leidome sau truputį atsikvėpti, Klemeris ketina išvardinti, ko neleidžiama daryti su vyru. Nuo šiandienykščio Erikos elgesio nutįsusi ilga draudimų grandinė. Jis nori iškloti jai priežastis. Ji įsako jam nutilti. Tai paskutinis jos reikalavimas. Klemeris ne nutyla, o pažada atsikeršyti. Erika K. žengia prie durų ir be žodžių atsisveikina. Jis nepaklausė jos, nors ji keletąsyk sudarė jam tokią galimybę. Dabar jis niekuomet nebesužinos, kas jam būtų buvę leista daryti su ja, kokį nuosprendį įvykdyti, jeigu būtų jam leidusi. Ji jau spusteli durų rankeną, tada Klemeris ima maldauti, kad pasiliktų.

Nuo šiol jis garbingai tyli. Erika truputį praveria tualeto duris. Klemeris stovi tarp atvirų durų, kaip rėmuose, kaip nelabai vertingas paveikslas. Bet kas, jeigu tik dabar ateitų, pamatytų pliką jo galą, nė trupučio tam nepasiruošęs. Erika praveria duris, norėdama pakankinti Klemerį. Nors ir jai pačiai čia nederėtų rodytis. Bet ji drąsiai rizikuoja. Laiptai kaip tik baigiasi tiesiai prie išviečių durų.

Erika paskutinį kartą brūkšteli Klemeriui per galą, kuriam vėl iš naujo sužimba viltis. Jis tuoj pat vėl paliekamas gulėti, nukrypęs į kairę. Klemeris virpa kaip lapas vėjyje. Jis liovėsi priešintis ir duodasi apžiūrimas, nė kiek nebesigindamas. Erikai tai absoliutus stebėjimo sportas. Pareigą ir trumpą programėlę ji jau seniai įvykdė be jokių klaidų.

Mokytoja rami, tarytum įaugusi į grindis. Ji tvirtai pasiryžusi nebeliesti jo meilės organo. Meilės viesulas vos siaučia. Klemeris nė nebeprasižioja apie juodviejų jausmus. Jis skausmingai susitraukia. Erikai jis atrodo kone juokingai mažas. Jis ir su tuo susitaiko. Nuo šito laiko ji atidžiai tikrins, ką jis veikia per pamokas ir laisvalaikiu. Už žioplą klaidą, jeigu taip susiklostys aplinkybės, jam gali būti atimtas net irklavimo sportas. Ji vartys Klemerį kaip neįdomią knygą. O gal netrukus padės ją į šalį. Klemeris tik tada galės įsikišti savo galą į priedangą, kai ji leis. Erika iškart užkerta kelią slaptam judesiui įgrūsti jį į maišą ir užtraukti užtrauktuką. Klemeris suįžūlėja, nes pajunta, kad viskas netrukus baigsis. Jis tvirtina, kad tikrai negalės vaikščioti kokias tris dienas. Jis pavaizduoja visas su tuo susijusias baimes, nes sportininkui Klemeriui vaikščiojimas, taip sakant, yra pradinis išsilavinimas be jokio ginklo. Erika sako, kad jis gaus nurodymus. Raštu ar žodžiu. Arba telefonu. O dabar tegu susitvarko savo šparagą. Instinktyviai Klemeris nusisuka nuo Erikos. Tačiau galiausiai jam reikia viską tvarkytis jos akyse. Kol ji žiūri. O jam smagu bent dėl to, kad vėl leista pasijudinti. Valandžiukę jis pasportuoja, pakumščiuoja ore ir pašokinėja. Taigi jam nieko rimta neatsitiko. Jis perbėga per tualetą iš vieno galo į kitą. O juo žvalesnis ir lankstesnis jis rodosi, juo la-

biau sustingusi ir sumurusi atrodo mokytoja. Deja, ji vėl visiškai sulindo į savo sraigės namelį. Klemeris turi pakelti jai nuotaiką žaismingai plekšnodamas per pakaušį ir žandus delnu. Jis net siūlo jai truputį pasijuokti. Nebūkit tokia rimta, gražuole! Gyvenimas rimtas, o menas linksmas. O dabar laukan į gryną orą, o šito jam per praėjusias ilgas minutes, jeigu jis kalbėtų atvirai, labiausiai trūko. Klemerio amžiuje smūgis greičiau pamirštamas, negu tada, kai esi Erikos metų.

Klemeris išlekia į koridorių ir ten baigia trisdešimties metrų bėgimo treniruotę. Garsiai kvėpuodamas jis lekia pro Eriką, vieną kartą į vieną pusę, kitą kartą — į kitą. Iš sumišimo garsiai kvatojasi. Griausmingai šniurkščiasi nosį. Prisiekinėja, kad kitą sykį mums abiem eisis kur kas geriau! Lavindamasi moteris pasidaro specialistė. Klemeris taip juokiasi, kad net skamba. Dideliais šuoliais Klemeris nubilda laiptais žemyn, tik per plauką pataiko į posūkį. Kone siaubas ima žiūrint. Erika girdi, kaip apačioje trinkteli sunkios mokyklos durys.

Regis, Klemeris išbėgo iš pastato.

Erika Kohut lėtai nulipa laiptais žemyn į pirmąjį aukštą.

Mokant Valterį Klemerį, Eriką Kohut, kuri pati savęs nebepažįsta, nes viską jai pradeda užgožti meilė, apima beprasmiškas įniršis. Vos tik ji prisilietė prie jo, mokinys aiškiai apsileido. Dabar Klemeris pasinėręs į kalimą atmintinai, jis stabčioja grodamas, kai nemeilužė kvėpuoja jam į pakaušį. Jis net nebežino tonacijos! Tik beprasmiškai moduliuojama ore. Vos labiau nutolstama nuo *A-dur*, kur turi laikytis. Erika jaučia, kad link jos grėsmingai atgriūva lavina, pilna smailių šiukšlių. O Klemeriui šitos šiukšlės — džiuginąs, mylimas jį slegiančios moters svoris. Jo muzikiniai troškimai, nebespėją eiti koja kojon su sugebėjimais, nukrypsta į šalį. Beveik nebepraverdama burnos Erika bara jį, kad nusidedąs Šubertui. Norėdamas pastarajam padėti ir sužavėti moterį, Klemeris mąsto apie Austrijos kalnus ir slėnius, apie visus tuos mielus daiktus, kurių, matyt, šitiek daug ši-

tam krašte. Namisėda Šubertas nutuokė apie tai, jeigu ir neištyrinėjo pats. Tada Klemeris pradeda vėl ir didelę *A-dur* sonatą iš savo laikus pralenkusios bydermėjerio epochos skambina maždaug su to paties kompozitoriaus vokiečių šokio nedvasingumu. Netrukus jis liaunasi skambinęs, nes mokytoja tyčiojasi iš jo, kad jis tikriausiai niekuomet nėra regėjęs nei itin stačios uolos, ypač gilios prarajos, ypač veržlaus kalnų upokšnio, kuris šniokščia pro akmenyną, ar Noizydlerio ežero visu didingumu. Tokius aiškius prieštaringumus vaizduoja Šubertas, ypač šitoj nepakartojamoj sonatoj, o ne Vachau slėnį, apgaubtą švelnios popiečio šviesos, kai geriama arbata penktą valandą, kurį veikiau vaizdavo Smetana, nors ten galvoje buvo turima Moldavija. Ne ji, Erika Kohut, muzikinių kliūčių nugalėtoja, ir ne sekmadienio popiečių koncertų per Austrijos radiją publika.

Klemeris padūksta, jeigu jau kas apskritai gali pažinti kalnų upes, tai tiktai jis. Tuo tarpu mokytoja vis tupi tamsiuose kambarėliuose, o šalia jos sukriošusi motina, kuri neveikia nieko daugiau, tik spokso į tolius, pasitelkusi į pagalbą techniką. Šitokiai motinai jau visiškai nebesvarbu, kas dedasi žemės paviršiuje ar po žeme. Erika Kohut primena apie Šuberto atžymą, kaip groti, ir susijaudina. Jos vanduo ūžia ir verda. Šio ženklo užtenka nuo riksmo iki šnabždesio, o ne nuo balsiai iki tyliai! Koks jau čia iš jūsų anarchistas, Klemeri. Mat irklavimas pernelyg sukaustytas visokių sąlygų.

Valteris Klemeris užsimano, kad jam būtų leista pabučiuoti jai į kaklą. Jis dar niekuomet nėra to mėginęs, bet dažnai apie tai girdėjęs. Erika trokšta, kad mokinys pabučiuotų jai į kaklą, bet niekaip jo nepaskatina. Ji junta savo sieloje bręstant atsidavimą, o jos galvoje tas atsidavimas užkliūva už tiek senos, tiek naujos neapykantos gniužulo, pirmiausia už neapykantos toms moterims, kurios gyveno trumpiau negu ji ir todėl yra jaunesnės. Erikos atsidavimas nė trupučiuko nepanašus į tą, kurį jaučia motina. O jos neapykanta visai panaši į įprastinę normalią neapykantą.

Norėdama užmaskuoti tokius jausmus, moteris energingai neigia bet kokį požiūrį į muziką, kuriam kol

kas viešai atstovavo. Ji sako: „Muzikinio kūrinio interpretacijoje yra tam tikra vieta, kur baigiasi tikslumas ir prasideda tikrojo kūrybingumo netikslumas". Interpretatorius nuo tada nebe tarnauja, jis reikalauja! Jis reikalauja, kad kompozitorius atiduotų paskutines jėgas. Gal Erikai dar ne per vėlu pradėti naują gyvenimą. Dabar jau jai nebepakenks, jeigu gins naujus teiginius. Su subtilia ironija Erika sako, kad Klemeris savo sugebėjimais atsidūręs dabar ant tokios pakopos, kad turįs teisę gretinti sugebėjimą su nuotaika ir jausmu. Moteris iškart sviedžia mokiniui į veidą, kad ji neturinti teisės tylomis laikyti jį gabiu. Ji suklydusi, nors, kaip mokytoja, turėjusi geriau žinoti. Tegu Klemeris eina irkluoti, tačiau tegu kuo rūpestingiau duoda kelią Šuberto sielai, jeigu gal sutiks ją miškuose. Tas bjaurybė Šubertas. Gabusis mokinys išvadinamas gražuolėliu ir jaunu, ir Erika jam iš kairės ir dešinės prie savo nuo neapykantos pasunkėjusių hantelių dar prisuka po vieną skritulį. Tik vargingai ji išstumia savo neapykantą iki krūtinės. Sukaustytas savo pasipūtėliško, gerai atrodančio vidutiniškumo, jūs net nematot prarajos, net ir tada, kai į ją įkrintat, sako Erika Klemeriui. Jūs niekada nerizikuojat! Per balas lipat todėl, kad nesušlaptų batai. Jeigu plaukdamas kalnų upe, kiek aš apie tai suprantu, pasineriat stačia galva į vandenį, nes apvirtot, tai iškart vėl atsitiesiat. Net vandens gelmės, šito savotiško paklusnaus skysčio, į kurį prasmego jūsų galva, jūs gąsčiojatės! Jūs verčiau kapstotės po seklumas, tai matyti vien į jus pasižiūrėjus. Uolų nuolaužas maloningai aplenkiat — maloningai jums pačiam! — dar jų nė nepastebėjęs.

Erika švogždama gaudo orą, Klemeris grąžo rankas, norėdamas užkirsti šitą kelią mylimajai, kuri jam dar nėra mylimoji. Neatsitverkit nuo manęs visiems laikams, geruoju pataria jis moteriai. Ir, rodos, keistai sustiprėjęs jis palieka sportinę dvikovą, kaip ir lyčių dvikovą. Senstelėjusi dama krūpčiodama raitosi ant žemės, prie smakro prikibusios įniršio putos. Šitoji moteris gali žvelgti į muziką kaip į žiūronus, laikomus atvirkščiai prie akių, taigi muzika jai rodos esanti labai toli ir labai menka.

Jos nenutildysi, kai ji tikra, jog turi išdėstyti tai, ką jai davė šitoji muzika. Tada ji kalba be perstojo.

Erika jaučia, kad ją tiesiog smaugia neteisybė, nes niekas nemylėjo to riebaus mažo alkoholiko Francelio Šuberto. Kai ji žiūri į mokinį Klemerį, ypač stipriai jaučia tą nesuderinamumą: Šubertas ir moterys. Niūrus skyrius pornografiniam meno aplanke. Šubertas neatitiko genijaus paveikslo, nei kaip kūrėjas, nei kaip atlikėjas, kurį susidariusi minia. Klemeris pritaria didžiajai miniai. Šitoji minia susikuria sau paveikslus ir patenkinta yra tik tada, kai sutinka juos neaptvertuose medžioklės plotuose. Šubertas net neturėjo pianino, kaip gerai jums viskas susiklostė, palyginti su juo, ponas Klemeri! Kokia neteisybė, kad Klemeris gyvena ir pernelyg mažai skambina, o Šubertas miręs. Erika Kohut įžeidinėja vyriškį, kurio meilės trokšta. Neprotingai jį pjauna, pikti žodžiai aidi jos gomury, ant liežuvio. Naktimis jai patinsta veidas, tuo tarpu nieko nenutuokianti motina knarkia šalimais. Paskui rytais Erika beveik neįstengia pro gausybę raukšlių įžiūrėti veidrodyje savo akių. Ji ilgai kamuojasi su savo atvaizdu, tačiau atvaizdas nuo to negerėja. Vyras ir moteris vėl kaip sušalę stovi vienas prieš kitą ir ginčijasi.

Erikos portfelyje tarp gaidų sąsiuvinių šiugžda laiškas mokiniui, kurį perduos jam, kai pakankamai iš jo pasityčios. Jos įniršio bjaurastis vienodai pasikartojančiais mėšlungiais dar tebekyla aukštyn jos kūno kolona. Šubertas, nors ir buvęs labai talentingas, neturėjęs mokytojo, kuris būtų prilygęs bent jau Leopoldui Mocartui, tačiau Šubertas tikrai nebuvęs virtuozas, išmyga Klemeris pro dantis ką tik prikimštą minties dešrą. Jis patiekia šią dešrą mokytojai ant kartoninės lėkštės, drėbtelėjęs garstyčių: nė vienas, kas šitaip trumpai gyvena, negali būti virtuozas! Man jau irgi daugiau negu dvidešimt, o aš dar šitiek nedaug moku, kasdien tai pastebiu, sako Klemeris. Taigi kiek nedaug sugebėjo Francas Šubertas, būdamas trisdešimties! Šitas mįslingas, žavus, mažas mokytojo vaikas iš Vienos! Moterys nužudė jį, pasitelkusios sifilį.

Moterys dar nuvarys mus į kapus, smagiai juokauja jaunasis vyriškis ir truputį pašneka apie moteriškos lyties nepastovumą. Moterys vieną kartą suka viena kryptim, o paskui jau kita, čia neįžiūrėsi jokios tvarkos. Erika sako Klemeriui, kad jis net nenutuokiąs, kas tai yra tragiškumas. Jis esąs dailus jaunas vyriškis. Klemeris sutraiško sveikais dantimis kietą dubens kaulą, kurį jam metė mokytoja. Ji kalbėjo apie tai, kad jis dar nenusimanąs apie Šuberto kūrinių pagrindinius akcentus. Erikos Kohut nuomonė —, saugokimės manieringumo. Mokinys smagiai pasileidžia pasroviui.

Skambinant Šuberto kūrinį pianinui, ne visuomet dera pernelyg švaistytis instrumentų signalais, kad ir skardiniais pučiamaisiais. Tačiau kol jūs, Klemeri, išmoksit jį skambinti atmintinai, pirmiausia venkit klaidų ir itin nespūsčiokit pedalo. Bet negerai ir itin mažai juo naudotis! Ne kiekvienas garsas skamba tiek ilgai, kiek jis parašytas, ir ne kiekvienas nurodytas natose toks ilgas, kiek jis turi skambėti.

Erika dar parodo specialų pratimą kairiajai rankai, kurio būtinai reikia. Šitaip ji nori nusiraminti pati. Ji išgiežia ant savo kairės rankos tai, ką ją priverčia iškentėti vyriškis. Klemeris nepageidauja, kad jo aistras numalšintų pianisto technika, jis ieško kūnų ir kančių kovos, kurios neįstengtų sulaikyti ir Kohut. Jis tikras, kad galiausiai ir jo menas pelnys iš to, jeigu jis tvirtai ir pergalingai ištvers šitą įtemptą kovą. Atsisveikinant, po paskutinio gongo, įvyks dalybos: jis gaus daugiau, Erika mažiau. Ir tuo jis jau šiandien džiaugiasi. Erika metais pasens, o jis vieneriais metais pralenks kitus savo išsivystymu. Klemeris nagais įsikimba į Šuberto temą. Jis šnypščia, kad staiga mokytoja stulbinamai apsisukusi 180 laipsnių ir dėstanti lyg savo pačios nuomonę tai, ką iš tikrųjų jis, Klemeris, visuomet tvirtinęs. Kad būtent nepasveriami, nepavadinami, nenusakomi, nepagrojami, nesuvokiami, neapčiuopiami dalykai esą svarbesni negu realybė: technika, technika, technika ir technika. Ar aš pagavau jus, ponia profesore, kalbant netiesą?

Eriką išpila karštis kaip nuo verdančio vandens, kad jis kalbėjo apie neapčiuopiamus dalykus, o jis juk tega-

li turėti galvoje tik savo meilę jai. Jos sieloje pasidaro šviesu, skaidru, šilta. Aistringos meilės saulė, kurios ji, deja, jau senokai nejautė, dabar vėl šviečia. Jis jaučia jai vis dar tą patį, kaip vakar ir užvakar! Turbūt Klemeris ją neapsakomai myli ir garbina, kaip jis švelniai sakė. Erika valandėlę nuleidžia akis ir reikšmingai sušnibžda, kad ji tik turėjusi galvoje, jog Šubertas orkestrinius efektus išreiškiąs vien pianinu. Reikią šiuos efektus ir instrumentus, kurie juos įprasmina, sugebėti pažinti ir kūrinius paskambinti. Bet ne manieringai. Erika, kaip tikra moteris, maloniai paguodžia: „Viskas bus gerai!"

Mokytoja ir mokinys stovi vienas priešais kitą nuo vyro iki moters. Tarp jų kažkas karšta, neperlipama siena. Siena sutrukdo, kad vienas iš jų perliptų ir iščiulptų kitam kraują iki paskutinio lašo. Mokytoja ir mokinys kunkuliuoja iš meilės ir iš suprantamo troškimo dar daugiau meilės. Jiems po kojų tuo tarpu verda kultūros košė, kuri niekuomet neišverda, kurią jie dedasi į save kąsneliais gardžiuodamiesi, kasdienis jų mitalas, be kurio jie apskritai negalėtų egzistuoti, sprogsta žiburiuojantys dujų burbulai.

Eriką Kohut gaubia niūkus, suragėjęs jos metų sluoksnis. Niekas negali ir nenori nuimti nuo jos šito sluoksnio. Šitas sluoksnis nenunešiojamas. Jau tiek daug prarasta, o ypač negailestingai prarasta Erikos jaunystė, pavyzdžiui, aštuonioliktieji metai, kuriuos žmonės vadina saldžiaisiais. Jie trunka tik vienerius metus, o paskui viskas. Dabar jau seniai kiti vietoj Erikos mėgaujasi šitais įžymiaisiais aštuonioliktaisiais metais. Šiandien Erika dukart senesnė už mergaitę, kuriai aštuoniolika! Ji be paliovos skaičiuoja, bet atstumas tarp Erikos ir tos aštuoniolikmetės niekuomet nesumažėja, nors taip pat ir nepadidėja. Tas priešiškumas, kurį Erika jaučia bet kokiai šitokio amžiaus mergaitei, dar be reikalo padidina atstumą. Prakaituodama Erika sukasi naktimis ant pykčio smaigo virš liepsnojančio motiniškos meilės laužo. Ant jos vis pilamos kvapnios muzikos meno kepsnio sultys. Niekas nepakeičia šito nepajudinamo skirtumo: senas — jaunas. Ir net jau parašytos mirusių kompozitorių notacijos nebeįmanoma pakeisti. Kaip jau yra, taip

yra. Nuo pat ankstyvos vaikystės Erika įkinkyta į šitą notacijos sistemą. Nuo pat to laiko, kai ėmė mąstyti, ją valdo penklinė. Jai neleidžiama galvot nieko daugiau, tik apie šitas penkias juodas linijas. Ši rastrų sistema apipainiojo ją, drauge su jos motina, nesudraskomu įsakymų, potvarkių, tikslinių draudimų tinklu, kaip rožinį kumpį ant kablio mėsinėje. Tai suteikia saugumo, o saugumas sukelia nežinomybės baimę. Erika bijo to, kad viskas taip liks, kaip yra, ir bijo, kad vienąsyk viskas nepasikeistų. Tarytum ištikta astmos priepuolio, ji smarkiai gaudo orą, o paskui nebežino, ką su visu tuo oru darytų. Ji kriokia ir nepajėgia išspausti iš gerklės nė garso. Klemeris išsigąsta iki pat savo nesugriaunamos sveikatos pamatų ir klausia, kas atsitiko mylimajai? Gal atnešti stiklinę vandens, klausia jis rūpestingai, pilnas sutrikusios meilės, šitas atstovas iš firmos „Riteris ir Co". Mokytoja mėšlungiškai kosti. Kosėdama ji išsivaduoja iš kur kas baisesnių dalykų nei peršėjimas gerklėje. Žodžiu ji negali atskleisti savo jausmų, tik pianinu.

Erika išsiima iš savo portfelio dėl visa ko hermetiškai užklijuotą laišką ir duoda jį Klemeriui, kaip namuose daugybę kartų vaizdavosi mintyse. Laiške aprašyta, kokia turi būti tam tikros meilės eiga. Erika užrašė viską, apie ką ji nenori kalbėti. Klemeris mano, kad čia slypi neapsakomai nuostabūs dalykai, kuriuos galima tik užrašyti, ir šviste nušvinta kaip mėnulis aukštai virš kalnų. Kaip jam trūko šito! Jis, Klemeris, visą laiką kamuodamasis su savo jausmais ir jų išraiškos jėga, pagaliau šiandien gauna laimingą progą bet kada garsiai prašnekti apie viską, ką tik įmanoma sugalvoti! Taip, jam paaiškėjo, kad visiems gerą įspūdį daro ir nauja atrodo tai, kad jis visur skuba, norėdamas išlieti širdį, pralenkdamas kitus. Nėra ko drovėtis, nes tai nieko neduos. O jis, jeigu jau bus apie jį kalbama, galės, iškilus reikalui, visa gerkle paskelbti apie savo meilę. Laimė, šito neprireikia, nes niekas neturi to išgirsti. Klemeris atsilošia kėdėje kino teatre, pilna burna šlamščia ledus ir labai palankiai žiūri pats į save ekrane, kur gvildenama opi tema didesnių nei normalaus dydžio jauno vyro ir senstelėjusios moters. Antraeiliam vaidmeny juokinga sena

motina, kuri aistringai trokšta, kad visą Europą, Angliją ir Ameriką pavergtų saldus skambesys, kurį jos vaikas jau daugelį dešimtmečių sugeba išgauti. Motina itin trokšta, kad jos vaikas verčiau kamuotųsi motinos pančiuose, nei lydytųsi jausmingų meilės aistrų greitviriam puode. Veikiami garų slėgio jausmai greičiau išverda, ir vitaminai geriau išsilaiko, sviedžia Klemeris motinai puikų patarimą. Vėliausiai po pusmečio jis godžiai sušveis Eriką ir galės dairytis kito malonumo.

Klemeris apipila godžiais bučiniais Erikos ranką, kuri perdavė laišką. Jis sako: Ačiū, Erika. Jis jau ketina visą šį savaitgalį padovanoti moteriai. Moteris pasibaisi, kad Klemeris ketina įsibrauti į jos švenčiausiąjį uždarą savaitgalį, ir elgiasi šaltai. Ji greitosiomis ima išsisukinėti, kodėl kaip tik šįkart, o gal dar ir kitą kartą, ir dar vėliau, tas neįmanoma. Mes bet kada galime susiskambinti telefonu, įžūliai meluoja moteris. Upė teka pro juos dviem kryptimis. Klemeris reikšmingai šiugždina paslaptingąjį laišką ir ištaria teiginį, kad Erika negalinti kalbėti taip piktai, kaip jai tai išsprūdo nepagalvojus. Nedera leisti, kad vyriškis garuotų be jokio atlygio, toks šios valandos įsakymas.

Tegu Erika nepamiršta, kad kiekvieneri metai, kurie Klemeriui skaičiuojami dar paprastai, jos amžiuje bent sutrigubinami. Tegu Erika kuo skubiau čiumpa šią progą už skverno, geraširdiškai pataria jai Klemeris, kuris glamžo laišką šlapia nuo prakaito ranka, o kita čiupinėja mokytoją kaip vištą, kurią tikrai norėtų pirkti, tačiau dar turi pasižiūrėti kainos, ar pastaroji dera vištos amžiui. Klemeris nežino, kaip pažinti, sena ar jauna višta, jeigu verdi iš jos sriubą ar kepi. Tačiau jis labai puikiai mato, juk turi akis, kad jo mokytoja nebėra pakankamai jauna, bet dar palyginti gerai išsilaikiusi. Būtų galima ją vadinti kone traškia, jeigu ne tas kiek apgliaumijęs jos akių žvilgsnis. Ir dar tas niekad nebeišblėstantis žavesys, kad ji, šiaip ar taip, jo mokytoja! Tiesiog knieti padaryti ją mokine, bent jau kartą per savaitę. Erika pasitraukia nuo mokinio. Ji vėl paima iš jo savo kūną ir sumišusi ilgai šnypščiasi nosį. Klemeris ima pasakoti jai apie gamtą. Jis pasakoja jai apie tokią gamtą, kokią kitados pats

pažino ir pamilo. Netrukus jis su Erika vaikščios po gamtą ir džiaugsis. Jie abu įsikurs ant minkštų samanų ten, kur miškas tankiausias, ir valgys tai, ką bus atsinešę. Ten niekas nematys, kaip jaunas sportininkas ir menininkas, kuris jau dalyvauja konkursuose, vartysis su nuo amžiaus apsilpusia moterim, kuri turi bijoti bet kokios jaunesnių moterų konkurencijos. Ši būsima draugystė labiausiai jaudins tuo, kad ją reikės slėpti, numano iš anksto Klemeris.

Erika neteko žado, jai nepadeda nei akys, nei širdis. Klemeris jaučia, kad dabar stojo akimirka, kai jis atkakliai gali iš esmės patvarkyti viską, ką jam pirmiau apie Francą Šubertą tvirtino mokytoja. Jis griebsis šios diskusijos kaip asmenybė. Jis meilingai stumteli Erikos Šuberto paveikslą ir pats save ten, kur geriausiai krinta šviesa. Ginčų, kuriuos jis laimės, postringauja jis mylimajai, dabar daugės. Ne vien dėl jos turtingos patirties, kalbant apie muzikos kūrinių repertuarą, jis myli šitą moterį, tačiau ilgainiui negalima ir toliau klysti, nes jis apie viską kur kas geriau žino. Tai jam didžiausias malonumas. Norėdamas pabrėžti savo nuomonę, jis iškelia pirštą, kai Erika pabando prieštarauti. Jis drąsus laimėtojas, o moteris pasislėpė nuo bučinių už pianino. Vieną sykį žodžiai išsenka, ištvermė ir jėga padeda nugalėti jausmui.

Erika giriasi, kad ji nežino jokių jausmų. O jeigu ji pripažins, jog jausmas yra, tai jokiu būdu neleis, kad jis įveiktų jos inteligentiškumą. Tarp savęs ir Klemerio ji patalpina dar vieną pianiną. Klemeris pavadina mieląją viršininkę baile. Tas, kas myli taip kaip Klemeris, su savo meile turi pasirodyti pasauliui ir garsiai apie tai pareikšti. Klemeris nenori, kad apie tai būtų kalbama konservatorijoje, nes paprastai jis šienauja pievose, kur žolė jaunesnė. O meilė džiugina tik tada, kai galima sukelti kitų pavydą dėl jo mylimos būtybės. Šiuo atveju: vedybų vėliau nebus. Laimė, Erika turi motiną, kuri neleis jai tuoktis.

Klemerį nuneša tolyn prie pat jo kambario lubų jo paties vandens paviršius. Vandenyje jis tikras meistras. Jis sugniuždo paskutinę nuomonę, kurią Erika turi apie Šuberto sonatas. Erika kosti, ir iš sutrikimo jai braška

sąnariai taip, kaip Klemeris, lankstuolis, niekuomet nebuvo girdėjęs braškant. Jai kraiposi neįtikimiausios kūno vietos, ir Klemeriui, tiek suglumintam, kiek ir gluminamajai, ima kilti aukštyn lengvas šleikštulys, kurį tačiau galima iškart įpinti į jo pojūčių vainiką. Jeigu nori, bus gerai, kaip yra. Tik nevalia šitaip išsipleikti. Erika braškina pirštų sąnarius, tai neduoda naudos nei jos grojimui, nei sveikatai. Ji atkakliai spokso į pačius tolimiausius kampus, nors Klemeris reikalauja, kad žiūrėtų į jį, laisvai ir atvirai, o ne drovėdamasi ir vogčiom. Pagaliau juk čia nėra nieko, kas tai stebi.

Ar man galima, klausia Valteris Klemeris, padrąsintas išsigandusios mokytojos, pareikalauti iš tavęs negirdėto dalyko, kokio tu dar niekuomet nesi padariusi? Ir jis iškart pareikalauja to, šito meilės bandymo. Pirmąsyk įžengdama į naują meilės gyvenimą ji turi padaryti kažką nesuvokiama, būtent tuoj pat išeiti su juo ir šįvakar nebevesti pamokos paskutinei mokinei. Tačiau tegu Erika rūpestingiausiai prisidengia bloga savijauta ar galvos skausmu, kad mokinei nekiltų jokio įtarimo ir ji nepradėtų skleisti paskalų. Erika išsigandusi atšoka nuo šito lengvo uždavinio — laukinis mustangas, kuris pagaliau kanopos smūgiu išspyrė tvarto duris, bet paskui lieka tvarte, nes apsigalvojo. Klemeris dėsto mylimai moteriai, kaip kiti nusikratydavo susitarimų ir įprastinių teisių. Kaip vieną iš gausių pavyzdžių pamini Vagnerio „Žiedą". Jis pateikia Erikai meną kaip pavyzdį viskam ir kaip pavyzdį niekam. Jeigu tik kuo atidžiausiai patyrinėtum meną, šitą duobę, kuri pribetonuota dalgių ir pjautuvų ašmenų, rastum pakankamai anarchistinio elgesio pavyzdžių. Mocartas, šitas VISA KO pavyzdys, pavyzdžiui, nusikratydavo kunigaikščio ir vyskupo jungo. Jeigu jau visų mylimas Mocartas, kurį mes abudu nelabai vertinam, galėjo šitaip padaryti, tai tikriausiai ir jūs, Erika, galėsit. Kaip dažnai sutapdavo mūsų nuomonė, kad nei tas, kas aktyviai, nei tas, kas pasyviai užsiiminėja menu, ne itin mėgsta reglamentavimą. Menininkas paprastai duoda kelią kietam tikrovės šlaunų spustelėjimui. Ir aš stebiuosi, tik tu nepyk ant manęs, kaip tu galėjai visus tuos metus pakęsti šokinėjančią apie tave motiną. Arba tu ne meni-

ninkė, arba tu tada nejauti jungo kaip tokio, kai tu po juo dūsti, tujina Klemeris savo mokytoją, smagus, kad yra motina Kohut, kuri, laimė, įsiterpia tarp jo ir moters kaip atpirkimo ožys. Šitoji motina pasirūpins, kad jis neuždustų po šita senstelėjusia moterimi! Šitoji motina teikia neišsenkamos medžiagos pokalbiui kaip tankumynas, kaip daugelio lūkesčių išsipildymo kliūtis, tačiau antra vertus, ji visą laiką prirakinusi savo dukterį vienoje vietoje, taigi duktė negalės visur sekioti Klemeriui iš paskos. Kur mudu galime nuolatos ir kiek norime susitikinėti, kad niekas apie tai nesužinotų, Erika? Klemeris įšyla nuo pasiūlymo slaptai turėti bendrą kambarį, kur nors, kur jis galėtų nunešti savo seną grotuvą ir plokšteles, nes jų ir šiaip turi po dvi. Galų gale jis juk žino muzikinį Erikos skonį, kuris irgi sudvigubėja, nes Klemerio skonis lygiai toks pat! Jis turi kelias ilgai grojančias Šopeno plokšteles po dvi ir vieną plokštelę su nepakartojamais kūriniais Paderevskio, kurį užgožė Šopenas, neteisingai, mano jis ir Erika, padovanojusi jam šią plokštelę, kurią jis ir pats jau buvo nusipirkęs. Klemeriui knietėte knieti pagaliau perskaityti laišką. Ko negalima pasakyti, tą reikia parašyti. Ko negalima ištverti, to nereikėtų daryti. Aš jau džiaugiuosi, kad perskaitysiu ir suvoksiu tavo balandžio 24 dienos laišką, mieloji Erika. O jeigu šitą laišką tyčia ne taip suprasiu, bet tuo aš irgi džiaugiuosi, tai pasiginčiję mudu vėl susitaikysim. Dabar Klemeris iškart įsileidžia kalbėti apie save, apie save ir apie save. Ji parašė jam šitokį ilgą laišką, taigi jis irgi turi teisę, truputį atskleisti jai savo sielą. Tą laiką, kurį jis bus priverstas gaišti skaitymui, jau dabar jis gali išnaudoti kalbėjimui, kad Erika nebūtų pranašesnė jų santykiuose. Klemeris aiškina Erikai, kad jame grumiasi dvi ypatingos ypatybės, taigi sportas (per varžybas) ir menas (visą laiką).

Erika uždraudžia mokiniui, kurio rankos jau tiesiasi prie laiško, jį net paliesti. Kibkit verčiau į Šuberto studijas, tyčiojasi Erika iš brangios *Klemerio*[6] pavardės ir iš brangios Šuberto pavardės.

---

[6] Klemme — spaustukas (*vok.*).

Klemeris pasipučia. Akimirką jis mėgaujasi mintimi išbliauti į veidą pasauliui tą paslaptį, kurią jis turi su mokytoja. Tai atsitiko tualete! Tuo tarpu jis nutyli, kad tai jam pačiam nebuvo koks šlovės žygis. Vėliau palikuonims jis galės melagingai iškreipti, kad kovą laimėjo *jis*. Klemeris nėra tikras, kad atsidūręs prie pasirinkimo tarp moters, meno ir sporto, neturėjo pasirinkti meno ir sporto. Tokias kvailas svajas jis dar slepia nuo moters. Jis gauna pajusti, kaip yra, kai svetimo „aš" netikrumo veiksnys įpainiojamas į paties subtiliai suregztą lošimą. Tačiau ir sportuodamas rizikuoji, pavyzdžiui, tą pačią dieną forma gali labai svyruoti. Šitoji moteris tokia sena ir vis dar nežino, ko nori. Aš esu toks jaunas, tačiau visuomet žinau, ko norėčiau.

Klemerio marškinių kišenėje prie krūtinės čeža laiškas. Klemeriui virpčioja pirštai, jis beveik nebeištveria, ir jis, šitas abejojantis smaližius, nusprendžia perskaityti laišką ramioje vietoje gamtoje ir iškart kai ką pasižymėti. Atsakymui, kurio nebus ilgiau, nei laiško. Gal Pilies sode? „Palmių kavinėje" jis užsisakys baltos kavos ir obuolių pyrago. Abudu skirtingi elementai, menas ir Kohut, suteiks laiškui neaprėpiamo žavesio. Tuo tarpu teisėjas Klemeris gongu paskelbs, kas laimėjo šitą raundą, gamta lauke ar Erika jo viduje. Klemeriui pasidaro čia karšta, paskui vėl šalta.

Vos Klemeris išnyko iš pianino klasės, vos po jo atėjusi mokinė šokčiojančiais judesiais pradėjo skambinti savo gamas, mokytoja apsimeta, kad šiandien, deja, mes turime baigti pamoką, nes man pašėlusiai skauda galvą. Mokinė kaip vyturėlis purpteli į orą, tiek ją ir tematei.

Erika susigūžia nuo neišsprendžiamų baimių ir baugulių. Dabar ji priklauso nuo Klemerio malonės lašelinių injekcijų. Ar jis iš tikrųjų gali perlipti per aukštas tvoras, perbristi veržlias upes! Ar jam patiks rizikuoti mylint? Erika nežino, ar gali pasikliauti nuolatiniais Klemerio tikinimais, kad jis dar niekuomet nevengęs rizikos, juo didesnė, juo mieliau. Tai pirmas kartas per visus metus, kai Erika išleido mokinę nemokiusi. Motina įspėja saugotis stačių bėgių. Jeigu motina nemojuoja pasisekimo kopėčiomis, vedančiomis į kalną, tai vaizdingai pa-

sakoja apie kelionės per slėnį siaubingus vaiduoklius, pasitelkdama dorovinį paklydimą. Verčiau meno viršūnė negu lytinės žemumos. Priešingai pasklidusiai nuomonei apie jo palaidumą, menininkas pamiršo turįs lytį, mano motina; o jeigu jis to negali, tai yra paprasčiausiai žmogus, tačiau jam nevalia tokiam būti. Tada jis ne dieviškas! Deja, menininkų biografijose, kurios apskritai kalbant apie menininkus yra svarbiausias dalykas, pernelyg dažnai knibždėte knibžda jų protagonistų lytinių geidulių ir klastų. Jie žadina klaidingą požiūrį, tarsi tik iš lytinių organų komposto krūvos išauganti gryno puikaus skambesio agurkų lysvė.

Vaikas jau sykį suklupo kaip menininkė, susigrūmus jai visuomet prikiša motina. Tačiau sykį suklupti nieko nereiškia, Erika tai pamatys.

Erika skuba iš konservatorijos namo pėsčia.

Jai tarp kojų puvėsis, nejautri minkšta masė. Pelėsiai, pūvančios organinės medžiagos gabalai. Jokių jausmų nesukelia pavasario oras. Nebyli smulkių norų ir vidutinybės troškimų sankaupa, besibaidanti išsipildymo. Kaip replės ją apims abu jos pasirinkti gyvenimo partneriai, šitos vėžio žnyplės: motina ir mokinys Klemeris. Abiejų kartu ji negali turėti, taip pat ir nė vieno atskirai, nes kita dalis tuoj pat siaubingai išnyks. Ji gali paliepti motinai, kad neįleistų Klemerio pro duris, kai tas paskambins. Motina su džiaugsmu paklus tokiam įsakymui. Negi dėl šito baisingo nerimo Erika visą laiką taip ramiai gyveno? Šįvakar jis tikriausiai neateis, tegu ateina rytoj, tik ne šiandien, nes Erika norėtų pasižiūrėti seną Liubičiaus filmą. Motina ir vaikas šituo iš anksto džiaugiasi jau nuo praėjusio penktadienio, nes tada pasirodo programa kitai savaitei. Tos programos Kohut šeima laukia gerokai labiau negu didelės meilės, į kurią juk net neįmanoma pasižiūrėti.

Erika žengė žingsnį, parašydama laišką. Kaltės už šitą žingsnį motinai nesuversi, motinai nevalia net sužinoti apie šitokį žingsnį pirmyn, prie uždrausto pašaro lovio. Viską, kas uždrausta, Erika visuomet iškart prisipažindavo motinai, kuri paskui tvirtindavo ir taip jau viską žinojusi, toji įstatymo akis.

Eidama Erika nekenčia šito išakijusio raukšlėto vaisiaus, kuris žymi apatinės jos kūno dalies pabaigą. Tik menas sužadina begalinį saldumą. Erika skuba. Netrukus šis puvėsis paskļis tolyn ir apims daugiau jos kūno. Tada mirsi kančiose. Įsibauginusiai Erikai su siaubu iškyla prieš akis, kaip ji, tarytum šimto septyniasdešimt penkių centimetrų dydžio skylė, nejautri guli karste ir nyksta žemėje; skylė, kurią jie niekino, kurios nepaisė, dabar apėmė ją visą. Ji Niekas. Ir jai daugiau nieko nebėra.

Erika nepastebi, kad paskui ją skuba Valteris Klemeris. Jis pasiryžo ją sekti, įveikęs pirmąjį stiprų potraukį. Pirma jis nusprendė jau dabar atplėšti laišką, nes su gyva šilta Erika jis trokšta pasiaiškinti anksčiau, negu perskaitys negyvą jos laišką. Šitoji gyva ponia Erika Klemeriui mielesnė negu negyva skiautė popieriaus, dėl kurios turėjo mirti medžiai. Šį laišką galiu perskaityti ir vėliau, namie, labai ramiai, galvoja Klemeris, kuris nori likti prie kamuolio. Kamuolys rieda, šokčioja, ritasi priešais jį, sustoja prie šviesoforų, atsispindi parduotuvių vitrinose. Šitoji moteris nenurodinės jam, kada jis turi skaityti laiškus ir kada susiimti su ja asmeniškai. Moteris nepripratusi prie persekiojamosios vaidmens ir nesidairo. O vis dėlto jai metas išmokti tai, kad ji — grobis, o vyriškis — medžiotojas. Tą geriau pradėti šiandien, o ne rytoj. Galimybė, kad pranašesnė Erikos valia vieną sykį ne viską lemia, jai net neateina į galvą, nors jos poelgius visą laiką nulemia pranašesnė jos motinos valia. Tačiau jai tas taip pat įaugę į kraują ir mėsą, jog nė nepastebi. Pasitikėjimas gerai, o kontrolė dar geriau.

Gimtieji namai džiugiai moja durimis ir vartais. Šilti spinduliai jau apglėbia mokytoją ir rodo jai kelią. Erika jau išnyra motinos radarų sistemoje kaip vikrus šviesos taškas ir plevena, kaip peteliškė, kaip vabzdys, pasmeigtas stipresnės būtybės. Erika nenorės sužinoti, kaip pasižiūrėjo Klemeris į laišką, nes ji nekels telefono ragelio. Tuoj pat įpareigos motiną pasakyti tam vyriškiui, kad jos nėra namuose. Manydama, kad ji gali motinai kai ką įsakyti, ko pastaroji *jai* jau iš anksto neįsakiusi. Motina linki Erikai laimės žengiant žingsnį, kuris atskiria ją nuo išori-

nio pasaulio ir perduoda tiktai motinai. Motina meluoja kaip apsėsta, degdama vidine ugnimi, pasityčiojamai nuplieskiančia jos amžių, deja, mano dukters nėra namuose. Aš nežinau, kada ji grįš. Suteikite mums garbės kitąkart. Labai ačiū. Tokiais momentais duktė jai priklauso labiau negu paprastai. Tik jai vienai ir daugiau niekam. O visiems kitiems vaiko nėra.

Erikos minčių nuolaužomis visiškai apibertas vyrukas seka moterį, kuriai skirti jo jausmai, Jozefštatu. Anksčiau čia stovėjo didžiausias ir moderniausias Vienos kino teatras, dabar tas pastatas priglaudęs banką. Erika su mama kai kada eidavo į jį švęsti festivalių. Tačiau taupydamos pinigus damos daugiausia lankydavosi mažam pigiam „Alberto" kino teatre. Dar labiau taupant pinigus, tėvas likdavo namie. Jis nenorėjo švaistyti paskutinių proto likučių kaip tik kine. Erika nė kartelio neatsisuka. Jos jausmai nieko nejaučia; net netoli esančio mylimojo. O tuo tarpu jos mintys visos nukrypusios į vieną tašką, į mylimąjį, kuris išauga iki milžiniško didumo: į Valterį Klemerį.

Šitaip šauniai juodu skuodžia vienas paskui kitą. Muzikos mokytoją Eriką Kohut tarytum kažkas iš užpakalio gena į priekį, ir tai vyriškis, kuris pažadina joje velnią ar angelą. Moteris galutinai pasiryžusi švelniai pasidomėti vyriškiu. Jausmų jėgos ir to, ką ji gali reikšti, skatinama, Erika pradeda atskleisti uždangos kraštelį, tačiau šitaip visus jos jausmus užvaldžiusio mokinio Klemerio ji nepastebi. Šitaip skubėdama namo ji nenusipirko nei naujo užsienietiško madų žurnalo, nei pagal jį nukopijuoto kokio nors drabužio. Nė akim nežvilgtelėjo į naujutėlaitį pavasarinį modelį vitrinose. Vienintelis žvilgsnis, kuris jai dar liko nuo užsiliepsnojusio vyriškio karščio, abejingai nuslydo kitos dienos tituliniu laikraščio puslapiu — sugadinta dar šios dienos naujo bankų plėšiko nuotrauka, ir būtent ką tik pradėjusio savo karjerą nusikaltėlio vestuvinė nuotrauka. Matyt, jis paskutinį kartą davėsi fotografuojamas šita brangia sutuoktuvių proga. Dabar jį žino kiekvienas tik dėl to, kad jis vedęs. Erikai prieš akis iškyla Klemeris kaip jaunikis, ji pati — kaip nuotaka, o jos motina — kaip uošvė, kuri gyvens su sutuoktiniais,

ir ji nemato mokinio, apie kurį be paliovos mąsto ir kuris seka jai iš paskos.

Motina žino, kad jos vaikas gali parsirasti anksčiausiai po pusvalandžio, jeigu aplinkybės palankiai susiklostys, ir vis dėlto jau laukia su didžiausia nekantrybe. Motina nieko nežino apie tai, kad duktė atsisakė pamokos, ir vis dėlto ilgesingai laukia punktualiosios dukters, kuri nuolatos ateina pas ją laiku. Erikos valia bus ėrytis, kuris prisiglaus prie liūtės — motinos valios. Tik šitas nusižeminimo judesys sukliudys motinos valiai sudraskyti švelnią nepatyrusią dukters valią ir lakstyti aplinkui įsikandus kraujuojančias mėsas. Namų durys staigiai atplėšiamos, paplūsta tamsa. Laiptinė, dabar šitos dangaus kopėčios ekrane ir kitose laidose iškyla prieš akis; iš antrojo aukšto, kai Erika spustelėjo šviesos jungtuką, jau srūva blanki, švelni šviesa. Buto durys neatsidaro, šiandien jos žingsnių niekas neatpažįsta, nes dukters laukiama anksčiausiai po pusvalandžio. Motina dar visa atsidėjusi paskutiniams ruošos darbams, kurių pabaigą turės apvainikuoti kepsnys su svogūnais.

Ištisą pusvalandį Valteris Klemeris mato savo mokytoją tik iš užpakalio. Jis atskirtų ją iš tūkstančio net šita puse, kuri nėra mylimiausioji Erikos pusė! Apie moteris jis nusimano, ir kaip tik iš visų pusių. Jis regi minkštus, nelabai kietai prikimštus jos užpakalio pūkų patalus, kurie pritaisyti prie kresnų kaip kolonos kojų. Galvoja apie tai, kaip naudosis šituo kūnu, specialistas, kurio nesuklaidinsi lengvais funkciniais sutrikimais. Klemerį užplūsta išankstinis su šiurpuliu sumišęs džiugesys. Erika dar ramiai žingsniuoja, bet netrukus ji spygaus iš geidulio! Tą geidulį sukels jis, Klemeris, visai vienas. Šitas kūnas dar abejingai užsiėmęs įvairiausiais dalykais, tačiau netrukus Klemeris įjungs mašiną su nuoroda „Virimas". Ne taip jau rimtai geidžia Klemeris šitos moters, po teisybei, tai jinai jo net netraukia, ir jis nežino, ar nori jos dėl amžiaus, ar dėl praėjusios jos jaunystės. Bet Klemeris nusibrėžęs tikslą atskleisti vien jos kūną. Kol kas jis pažįsta tik vieną jos funkciją: kaip mokytojos. Dabar jis išspaus iš jos kitą funkciją ir pasižiūrės, ar galima kai ko su ja imtis: kaip mylimosios. Jeigu ne,

tada tebūnie ne. Šituos taip rūpestingai nešiojamus madingų, o kartais ir seno raugo įsitikinimų sluoksnius ir šituos silpnokos formalios valios sudurstytus kiautus ir žieves, šituos margus, dangstančius skudurus ir odas, prie jos prikibusias, jis trokšta ryžtingai nuplėšti! Ji neturi jokio supratimo, tačiau netrukus jį turės, kaip moteris iš tikrųjų puošiasi: dailiai, bet svarbiausia — praktiškai, kad pati sau netrukdytų judėti. Jis, Klemeris, ne taip jau labai nori turėti Eriką, kiek galų gale išpakuoti šitą apdairiai spalvų ir medžiagos deriniais iščiustytą kaulų ir odos paketą! Popierių jis suglamžys ir išmes. Šitą tiek ilgai neprieinamą moterį su margaspalviais sijonais ir šalikais Klemeris nori pasidaryti prieinamą, kol ji ims gesti. Ir kodėl ji perkaliojasi tokį šlamštą? Juk yra drabužių, kurie dailūs, praktiški ir net nebrangūs, papriekaištaus jis jai, kai ji jam aiškins, kaip reikia groti Bacho kūrinio įžangą. Klemeris nori, kad jam pasirodytų kūnas, tegu ir padės daug pastangų. Paprasčiausiai jis nori to, kas yra APAČIOJE: pagaliau turėti. Jeigu jis nulups nuo šitos moters visus luobus, tai juk turėtų pasirodyti moteris Erika, su visomis ydomis, kuri mane jau senokai domina, galvoja Klemeris. Vienas iš šitų tekstilės sluoksnių daugiau suragėjęs ir suskalbtas negu kitas. O iš šitos Erikos Klemeris norėtų tik paties geriausio, mažo vidinio branduolio, kuris gal yra gardus. Klemeris pagaliau nori pasinaudoti *kūnu*. Pasinaudoti pats. Jeigu prireiks, net prievarta. Sieną jis dabar pažįsta pakankamai. Taip, kilus abejonei, Klemeris visuomet klauso tik savo kūno, kuris niekuomet neapsirinka ir kūniška kalba šneka su juo ir su kitais. Narkomanų ar ligonių kūnas, beje, dažnai kalba netiesą dėl silpnumo ar piktnaudžiavimo juo, bet Klemerio kūnas labai jau dėkingai sveikas. Laimė laimužė. Sportuojant kūnas nuolatos įspėja Klemerį, kada jam iš tikrųjų gana ir kada dar likęs truputis degalų atsargoj. Kol visiškai išsikvepia. Paskui Klemeris jaučiasi tiesiog puikiai, kad nė neapsakysi, džiugiai susijaudinęs nusako Valteris Klemeris savo savijautą. Stebimas nusižeminusių mokytojos žvilgsnių, Klemeris pagaliau nori pasinaudoti kūnu. Pernelyg ilgai jis laukė. Praėjo ne vienas mė-

nuo, ir pasitelkęs ištvermę jis įgijo teisę. Visi požymiai teisingai išsiaiškinti, kad pastaruoju metu Erika puošėsi dėl Klemerio taip, kad tai krito į akis: grandinėlės, rankogaliai, diržai, visokie raiščiai, aukštakulniai laiveliai, skarelės, kvapai, nuimamos kailinės apykaklės, nauja pianinu skambinti trukdanti plastmasinė apyrankė. Šitoji moteris dabinosi vyrui. Tačiau šitą vyrą traukte traukia sutriuškinti visas tas nesveikai silpnas gražmenas, nes jis trokšta dar iš pakelio išpurtyti paskutinį likutį pirmovinės būsenos, kuri išliko moteriai. Jis nori visko! Tačiau iš tikrųjų nė trupučiuko jos negeisdamas. Šitoks puošeiviškumas griebiančiam jautį už ragų Klemeriui kelia neprotingą pyktį. Gamta juk irgi pernelyg neišsipusto, kai kviečia poruotis. Tik kai kurių, daugiausia patinėlių, paukščių plunksnos viliojančių spalvų, tačiau jie visuomet šitaip atrodo.

Kai skuodžia paskui savo būsimą mylimąją, Klemeris dar mano, jog nuogas jo įniršis nukreiptas tik prieš jos rūpestingą, tegu ir negrabiai aplikuotą puoselėjimąsi. Šituos pagražinimus, šitas kvailystes, kurios Klemeriui atrodo labai bjaurinančios mokytoją, reikia kuo greičiausiai mesti šalin! Dėl jo! Jis duos Erikai suprasti, kad jeigu apskritai, tai vienintelė puošmena yra nepaprasta švara, kuriai jis gali pritarti maloniam, kaip tik jam nelabai nepatinkančiam veide. Erika darosi juokinga, o kam jai to reikią. Dukart per dieną dušas, tokią kūno priežiūrą supranta Klemeris, ir to gana. Klemeris reikalauja švarių plaukų, nes neplauta galva varo Klemeriui siaubą. Pastaruoju laiku Erika iš tikrųjų kamanojasi kaip cirko arklys. Neseniai moteris ėmė siaubti savo tiek ilgai nenaudotas drabužių atsargas, kad dar labiau patiktų mokiniui. Tatai *turi* išversti jį iš koto, o šitai irgi! Visur stebimasi ir krinta į akis, kad ji pernelyg gašinasi ir pernelyg ryškiai dažosi. Ji išgyvena metamorfozę. Ji traukia ne tik drabužius iš savo gausių atsargų, taip pat dar prie jų perkasi tinkančius priedus, kilogramais, diržus, rankinukus, batus, pirštines, madingus papuošalus. Kaip išmanydama ji ketina apkvaitinti tą vyrą ir šitaip sužadina blogiausius jo polinkius. Verčiau būtų davusi ramybę šitam miegančiam tigrui, kad jos neprarytų, pataria Klemeris, turėda-

mas galvoje brangų savo asmenį. Erika atitapsi kaip išgėrusi manekenė, batuota ir pentinuota, pasislėpusi ir šarvuota, pasipuošusi ir sužavėta. Ir kodėl ji jau anksčiau neišlaužė savo spintų, norėdama paspartinti šių sudėtingų meilės ryšių vystymąsi? Iš jų veržiasi vis nauji puikūs apdarai! Ji išdrįso įsilaužti į savo įvairiaspalvių šilkinių atsargų sandėlį ir mėgaujasi atvirai viliojančiais žvilgsniais, kurių taip ir nesusilaukia, ir nemato atviros pašaipos žmonių, kurie Eriką jau seniai pažįsta ir rimtai pagalvoja apie jos pasikeitusią išvaizdą. Erika juokinga, tačiau ji gerai ir kietai supakuota. Kiekvienas pardavėjas žino: viskas priklauso nuo įpakavimo! Dešimt sluoksnių vienas ant kito, kurie apsaugo ir patraukia. Ir visi jie tikriausiai derinasi tarpusavyje! Tai jau nemenkas pasiekimas. Motina plūsta Eriką, kuri prie kostiumėlio dar nusipirko ir naują kaubojišką skrybėlaitę su kaspinu ir gobtuvu iš tokios pat medžiagos kaip skrybėlaitė, su kuriuo ji pritvirtina skrybėlaitę pasmakrėje, kad nenulėktų nuo galvos papūtus vėjui. Motina garsiai dejuoja, kad šitaip švaistomi pinigai, ir įtarinėja vaiką dėl šitokio puošeiviškumo, kuris tikrai nukreiptas prieš ką nors, būtent prieš ją, motiną, ir tikrai kam nors skiriamas, būtent vyriškiui, be jokios abejonės. Jeigu tai koks nors vyriškis, tai jis dar susipažins su motina! Kaip tik su pačia nemaloniausia jos puse. Motina tyčiojasi iš skoningo derinio. Ji apnuodija apvalkalus, luobas, apdangalus, dangčius, kuriuos atsargiai dedasi ant savęs duktė, savo neapykantos blyškiomis sultimis. Ji tyčiojasi taip, kad dukteriai netrukus paaiškėja, jog motina taip šaiposi iš pavydo.

Paskui šitą prašmatniai apsikarsčiusį gyvūną, į kokį gamtoje nerastum panašių, lekia Valteris Klemeris, natūralus gyvūno priešas. Jo tikslas — kuo greičiausiai atpratinti mokytoją nuo šitokio nenatūralumo. Džinsai ir marškinėliai patenkintų Klemerio reiklumą, nors jis ir didelis, visiškai. Pro namo duris matyti niūrus vidus, kuriame tačiau ilgai niekieno nepastebėtas išaugo retas augalas. Visos spalvos, kurios lauke ką tik dar švytėjo, čia nublanksta. Laiptų į antrąjį aukštą viduryje Erika ir Klemeris susiduria, jokios galimybės to išvengti.

Nei garažo, nei pašiūrės, nei automobilių stovėjimo aikštelės.

Vyras ir moteris susitinka, bet ne atsitiktinai. O nematomas trečiasis, motiniško rūpesčio pavidalu, laukia viršuje savo slaptažodžio. Erika rimtai pataria mokiniui iškart geruoju dingti iš akių. Ji pilna didybės. Mokinys kuo rimčiausiai pasipriešina, nors ir nelabai nori sutikti motinos. Jis pareikalauja, kad mes dviese eikime kur nors, kur pagaliau galėtume vieni pasikalbėti. Jis nori pasišnekėti! Apimta panikos, Erika trypčioja; vyriškis nori įžengti į jos uždarą erdvę. Ką pasakys motina, kuri vilioja intymiai vakarienei dviese. Motinai ir vaikui valgymas iš anksto nulemtas.

Klemeris griebia Eriką, kuri jį egzaminuoja, ar jau perskaitęs laišką. Ar jau skaitėt mano laišką, ponas Klemeri? Kam mums reikia tų laiškų, bando Klemeris savo mylimą moterį, kuri lengviau atsikvepia, kad jis dar neskaitęs laiško. Antra vertus, ji bijo, kad jis nesutiks elgtis taip, kaip iš Klemerio reikalaujama laiške. Iš pat pradžių abu šitie meilės ryšiais tvirtai susiję žmonės klaidingai supranta tai, ko nori vienas iš kito, ir tai, ką jie gaus vienas iš kito. Jie tik neklysta dėl motinos, kuri rimtai imsis tvarkos ir papildomą dalį (Klemerį) iškart vys šalin. Tą dalį, kuri yra visas jos turtas, visas jos džiaugsmas (Erika), ji pasiliks sau. Erika puola čia viena, čia kita kryptim. Šitaip ji demonstruoja didžiausią neryžtingumą. Tokį jos elgesį supranta Klemeris, kuris didžiuojasi, kad yra neryžtingumo priežastis. Dabar jis trupučiuką padės jai, kad Erika sugebėtų pasiryžti. Jis atsargiai nuima savo grobiui nuo galvos kaubojišką skrybėlaitę. Koks nedėkingumas skrybėlaitei, kuri nuolat išnirdavo žmonių knibždėlyne kaip maloni kelio rodyklė, kaip rytinė žvaigždė šventiems Trims Karaliams, skrybėlaitei, pro kurią niekas negali praeiti, nepagerbdamas patyčiom. Pastebi tokią skrybėlaitę, ir sugenda nuotaika, tegu ir ne visada kaltė suverčiama skrybėlei, jeigu sugenda nuotaika.

Čia, ant laiptų, esam tik mudu abudu ir dabar žaidžiam su ugnimi, myga Klemeris moterį. Klemeris įspėja Eriką, kad jai nevalia nuolatos kaitinti jo geismo, o pa-

čiai paskui dėtis neprieinama. Erika žiūri į vyriškį, kuris turi eiti, nes turi pasilikti. Moteris, supakuota kaip dovana, tamsiai pražysta. Šitam žiedui netinka šiurkštus geismo klimatas, jis pražydo ne tam, kad ilgai stovėtų laiptinėje, nes augalui reikia šviesos, saulės. Geriausiai jam šalia motinos prie televizoriaus. Erika nepadoriai išauga po savo dabar jau nuimta naująja skrybėlaite, veidas nesveikai paraudęs, kaip būtybės, kuris rado savo kūrėją.

Klemeris nemato jokių galimybių geisti šitos moters, tačiau jau kiek laiko jis trokšta į ją įsismelkti. Tebūnie, kas bus, tikrai meilės žodžiai. Erika myli jaunąjį vyriškį ir tikisi jo išvaduojama. Ji nerodo jam jokio meilės ženklo, kad nebūtų jo pavergta. Erika norėtų atskleisti savo silpnumą, tačiau pati pasirinkti pralaimėjimo formą. Ji viską parašė. Ji nori, kad tas vyras ją paprasčiausiai sučiulptų, kol iš jos nieko nebeliks. Neliečiamumas, kaip ir aistringas prisilietimas, turi būti dengiami kaubojiškos jos skrybėlaitės. Moteris trokšta, kad suminkštėtų daug metų trukęs jos akmenėjimas, o jeigu šitas vyras ją prarys, jai bus pats tas. Ji nori visiškai ištirpti šitam vyre, bet kad jis to nepastebėtų. Ar tu nepastebi, kad mudu vieni pasaulyje, be balso klausia ji vyrą. Viršuje jau laukia motina. Netrukus ji pravers duris. Durys dar nepravertos, nes motina dar nelaukia dukters.

Motina nejaučia, kaip jos vaikas traukia pančius, nes tik po pusvalandžio ji pamatys ir pajus, kaip vaikas traukia pančius. Taigi Erika ir Klemeris šitaip priversti išmatuoti, kuris kurį labiau myli ir todėl yra silpnesnioji poros dalis. Pasikliaudama savo amžiumi, Erika klysta, jog ji mažiau myli, nes jau pernelyg dažnai buvo įsimylėjusi. Todėl Klemeris tas, kuris labiau myli. Vėlgi Erika turi būti labiau mylima. Klemeris įspeitė Eriką į kampą, jai teliko tik viena landa, kuri kaip tik veda į vapsvų lizdą antrajame aukšte; duris jau galima aiškiai matyti. Senoji vapsva triūsia už jų su puodais ir keptuvėmis, ji girdima ir matoma kaip šešėlio kontūrai pro apšviestą virtuvės langą, kuris veda į koridorių. Klemeris įsako Erikai. Ji paklūsta įsakymui. Ji, rodos, tiesiog skuba pasitikti savo žlugimo, tai jos paskutinis, maloniausias tikslas. Erika

atiduoda savo valią. Ji duoda šitą valią, kurią iki šiol visuomet turėjo motina, dabar kaip estafetės lazdelę toliau Valteriui Klemeriui. Ji atsiremia ir laukia, kaip bus nuspręsta su ja pasielgti. Nors ji ir atiduoda savo laisvę, iškelia sąlygą: Erika Kohut naudoja savo meilę, kad šitas jaunuolis taptų jos viešpačiu. Juo daugiau valdžios jai jis gaus, juo klusnesniu padaru jis bus Erikai. Kai juodu, pavyzdžiui, važiuos į Ramsau pasivaikščioti po kalnus, Klemeris jau bus visiškai jos vergas. O save laikys jos, Erikos, ponu. Tam Erika panaudos savo meilę. Tai vienintelis kelias, kad meilė pirma laiko neišsektų. Jis turi būti tikras: šitoji moteris man galutinai atsidavė, o kaip tik *jis* pareis Erikos nuosavybėn. Taip ji viską įsivaizduoja. Viskas tik tada gali nepasisekti, jeigu Klemeris perskaitys laišką ir pasmerks jį. Iš pasišlykštėjimo, gėdos ar baimės, žiūrint koks jausmas jame nugalės. Juk visi mes tiktai žmonės ir todėl nesam tobuli, guodžia Erika vyriškio veidą priešais, kurį ji kaip tik nori pabučiuoti, šitą veidą, kuris sušvelnėja, beveik susilieja. Nuo jos mokytojiško žvilgsnio. Kartais mes iš tikrųjų patiriam nesėkmę, ir aš beveik manau, jog šita principinė nesėkmė yra paskutinis mūsų tikslas, pabaigia kalbą Erika, nepabučiuoja to veido, o paskambina prie durų, už kurių beveik tą pačią akimirką pražysta motinos veidas, pilnas sumišai laukimo ir pykčio, kas čia dabar drįsta trukdyti, pražysta ir iškart nuvysta, kai pamato kortelę prie dukters spaudžiamos rankenos. Kortelė iškart nurodo savo paskirties aerouostą; čia, Kohut butas, sen. ir jun. Mes kaip tik atskridom. Motina sustingsta. Ji labai nešvelniai ištraukta iš po svajonių apkloto ir dabar su naktiniais marškiniais stovi priešais didžiulę žmonių minią, kuri raliuoja tirolietiškai. Seniai išmoktu žvilgsnių ryšiu motina klausia dukterį, ko čia nori šitas svetimas jaunas vyriškis. Tuo pačiu žvilgsniu motina reikalauja šitą jauną vyriškį ginti šalin, jis juk nei vandens, nei elektros skaitiklių tikrintojas, kurį galima užsisakyti pagal sąskaitą. Duktė atsako, kad jai reikia šį tą aptarti su mokiniu, geriausia eisianti su juo į savo kambarį. Į tuos žodžius motina atsikerta, kad duktė neturi kambario, nes tai, ką ji pasipūtėliškai vadina savo kambariu, iš tikrųjų priklauso ir

motinai. Šiame bute, kol jis dar mano, mudvi viską sprendžiam kartu, ir motina žodžiais nusako, kas turi būti nutariama. Erika Kohut siūlo motinai verčiau nesekti jai ir jos mokiniui iš paskos į kambarį, antraip šis tas bus! Damos nemeilios viena kitai ir spigiai barasi. Klemeris kviečia eiti toliau, motina neleidžia toliau. Motina nusuka kalbą ir kone be balso pareiškia, kad valgio per mažai, užteks tik dviem silpnoms valgytojoms, o ne dviem silpnoms ir vienam stipriam valgytojui. Klemeris svariai padėkoja: ne, ačiū. Aš jau pietavau. Motina netenka savitvardos, ji tik stovi prie nemielų faktų ir spokso. Dabar bet kas galėtų nunešti motiną šalin. Bet koks vėjo šuoras šitą šaunią damą, kuri paprastai bet kokiam audros gūsiui graso su kumščiais, o bet kokiai liūčiai pasipriešina su protu apsirengdama, galėtų tiesiog parversti. Motina stovi, o jos viltys blėsta.

Dukters ir svetimo vyriškio, kurį motina pažįsta tik paviršutiniškai, bet įsiminė ilgam, procesija pražygiuoja pro motiną į dukters kambarį. Erika kažką lepteli atsisveikindama, tai nieko nesujaudina, nors tai atsisveikinimas su motina. Ne su mokiniu, kuris neteisėtai įsibrovė į jų namus. Aišku, tai pasikėsinimas susilpninti šventam motinos vardui. Todėl motina kalba maldą Jėzui, kurios negirdi niekas, net ir tas, kam ji adresuota. Durys negailestingai užsidaro. Motina nenutuokia, kas vyks Erikos kambary tarp tų žmonių, tačiau ji lengvai gali tai išsiaiškinti, nes kambarys juk nerakinamas, protinga motina tai numačiusi iš anksto. Motina negirdimai pirštų galais prisėlina prie vaiko kambario, kad sušniukštinėtų, kokiu instrumentu ten bus grojama. Tik jau ne pianinu, nes pianinas puikuojasi svetainėje. Motina manė, kad vaikas esąs įsikūnijusi nekaltybė, ir staiga kažkas sumoka nuomą, kad laikas nuo laiko jam būtų leista užkrauti vaikui pareigą. Kad ir kas būtų, tokios nuomos motina pasipiktinusi atsisakys. Šitokių pajamų jai nereikia. Šitas vaikis tikrai norės sumokėti nuomą trumpalaikiu meilės kvaituliu, kuris ilgai netruks.

Kai motina siekia durų rankenos, ji aiškiai išgirsta, kaip anapus iš vietos judinamas sunkus daiktas, tikriausiai močiutės indauja, kuri pilna prikimšta ką tik pirktų

pakaitalų ir naujų priedų ką tik pirktiems, tegu ir nereikalingiems dukters drabužiams. Jėga! indauja atplėšiama nuo savo ilgus metus laikytos vietos ir nutempiama šalin. Prie dukters kambario durų, kurios tyčia jai prieš akis užremiamos, stovi nusivylusi motina. Kažkur savyje ji dar randa truputį sveikatos, su kuria beprasmiškai atakuoja duris. Tam ji naudoja ir dešinės kojos šliurės galą, koja įmauta į kupranugario vilnos šliurę, kuri per minkšta spardymui. Motinai suskausta pirštus, bet skausmo ji dar nejaučia, nes yra pernelyg susijaudinusi. Virtuvėje ima dvokti valgis. Jokia gailestinga ranka jo nepamaišo. Motina palaikyta neverta net formalaus paaiškinimo. Ji net nepašnekinta, nors šitie namai ir motinos, ir motina puošia juos dukteriai. Šitie namai motinai priklauso dar daugiau negu dukteriai, nes vargu ar motina kada iš jų išeina. Butas pagaliau ne vien vaiko, motina dar gyva ir ketina toliau gyventi. Dar šįvakar, kai nemalonusis svečias bus išėjęs, motina tyčia pareikš dukteriai, kad ji išsikrausto. Į senelių prieglaudą. Ji kalbės nerimtai, jeigu tik duktė truputį pasvarstys apie šį ketinimą, nes: kur jai eiti? Nemalonią motinos sielą užplūsta nemalonus suvokimas, kad iš jos atimta valdžia ir budėjimas. Virtuvėje ji išmėto aplinkui save beveik išvirusį valgį. Daugiau iš pasiutimo negu iš nevilties. Vieną sykį amžius turi toliau perduoti lazdelę. Motina mato savo dukteryje nuodingą branduolį kartų konflikto, kurio tačiau nebus, jeigu tik duktė susiprotės, kokią didelę sumą ji įsiskolinusi motinai. Jos Erika tuo tarpu pati sulaukė tokio amžiaus, motina nebesitikėjo, kad jai šitaip vėlai bus atsakytas sostas. Ji manė, kad kol bus gyva, įveiks vieną raundą po kito. Kol nuskambės didysis gongas. Tikriausiai ji negalės gyventi ilgiau už savo vaiką, bet kol gyva, bus už ją pranašesnė. Duktė jau peržengė tą amžių, kada koks nors vyriškis dar gali suteikti nemalonių staigmenų. Tačiau jis yra čia, tas vyriškis, apie kurį manyta, kad duktė jau seniai išmetė jį iš galvos. Juk jis buvo sėkmingai išpeiktas vaikui, o dabar išdygo sveikas, tarytum iš naujo gimęs, ir dar savame lizde!

Motina be kvapo susmunka ant virtuvinės kėdės, apsupta išdrabstyto maisto. Ir tik ji pati turi viską vėl

surinkti. Tuo tarpu tai truputį nukreipia jos dėmesį. Žiūrėdama televizorių šįvakar ji nepratars Erikai nė žodžio. O jeigu jau ką ir sakys, tai tik paaiškins Erikai, kad viskas, ką daro motina, motyvuojama meile. Motina išpažins Erikai savo meilę, ir tik dėl šitos meilės galima padaryti klaidų. Šia proga pacituos Dievą ir kitus viršesnius asmenis, kurie irgi labai aukštino meilę, bet niekad neegoistišką, kuri glūdi šitam jaunuoly. Bausdama motina nepasakys nė žodžio už filmą ir nė žodžio prieš filmą. Įprastinio pasikeitimo mintimis šiandien nebus, nes motina taip apsisprendė. Šiandien duktė turės taikytis prie to, ko nori motina. Pati su savim duktė juk negali šnekėtis. Jokių diskusijų, juk tu žinai kodėl.

Dabar motina nevalgiusi eina į svetainę ir labai garsiai įsijungia vis dar tebeviliojantį spalvotą televizorių, kad duktė savo kampe gailėtųsi iš dviejų malonumų pasirinkusi prastesnį. Motina beviltiškai ieško ir pagaliau randa paguodą todėl, kad duktė su tuo vyru parėjo namo, užuot ėjusi kur kitur. Motina bijo, kad ten už užstumtų durų dabar byloja kūnas. Motina bijo, kad jaunasis vyras dar nusižiūrėjęs ir pinigus. Motina tegali įsivaizduoti tik tai, kad kas nors trokšta pinigų, net jeigu jis ir protingai užsimaskavęs, jog nori dukters. Jis gali turėti viską, tik jau ne pinigus, nusprendžia šitoji šeimos finansų ministrė, kuri rytoj iškart pakeis taupomosios knygelės šifrą. Dabar jis nebebus „Erika". Duktė šauniai apsijuoks, jeigu užsimanys banke perduoti jaunajam vyriškiui savo turtą.

Motina baiminasi, kad duktė už durų klauso tik savo kūno, kuris gal jau dabar pražysta nuo prisilietimo. Ji taip pagarsina televizorių, kad kaimynystėje nebeįmanoma susikalbėti. Butas dreba nuo Paskutiniojo Teismo fanfarų gaudimo, kuris skelbia laidą „laikas nuotraukose". Netrukus kaimynai ims belsti šluotkočiais ar asmeniškai ateis prie durų skųstis. Taip ir reikia Erikai, nes ji bus nurodyta kaip akustinio nusidėjimo priežastis ir ateity niekam visame name nebegalės žiūrėti į akis.

Iš dukters kambario, kur nesveikai daugėja ląstelių, nė garso. Nei paukščio riksmo, nei pelėdos ūkavimo, nei rupūžės kurkimo, nei perkūno griaudėjimo. Kad ir labai

norėdama, motina neišgirstų, jeigu duktė ir klyktų. Ji nustato blogomis žiniomis besipiktinantį aparatą tokiu garsumu, kokiu paprastai klausomasi kambaryje, kad galėtų girdėti, kas vyksta pas dukterį. Ji vis dar nieko negirdi, nes šitoji indauja slopina ir garsus, ne tik veiksmus ir žingsnius. Motina vėl padidino garsą, kad jis užgožtų tai, kaip ji pirštų galais sėlina prie dukters kambario durų klausytis. Kokius garsus motina netrukus išgirs: geidulio, skausmo ar viską kartu? Motina prideda ausį prie durų, gaila, kad ji neturi stetoskopo. Laimė, juodu tiktai kalbasi. Bet ką ir apie ką jie kalbasi? Ar apie motiną? Net ir motina dabar prarado susidomėjimą televizijos programa, nors dukteriai nuolatos tvirtina, jog pasibaigus ilgai darbo dienai niekas negali atstoti televizoriaus. Duktė dirba, bet motinai visuomet leidžiama kartu su ja žiūrėti televizorių. Tiktai kartu su vaiku žiūrėti televizorių motinai tarytum valgyti maistą su prieskoniais. Dabar prieskoniai pervirę, ir televizorius motinai nebeskanus. Jis blankus ir nieko nereiškiąs.

Motina eina prie nuodų spintos svetainėje-gyvenamajame kambaryje. Ji išgeria vieną ir daugiau taurelių likerio. Pavargsta nuo to ir apsunksta. Atsigula ant sofos ir išgeria dar daugiau likerio. Už dukters durų tarytum auga vėžys, vis auga ir auga, nors jo savininkas jau seniai miręs. Motina ir toliau geria likerį.

Valteris Klemeris lengvai pasiduoda norui pulti ant Erikos Kohut, dabar, kai paruošiamieji darbai baigti ir durys užstatytos. Niekas negali įeiti į vidų, bet niekas negali ir išeiti, be jo reikšmingos vyriškos pagalbos. Indauja, pasitelkus jo jėgą, pastatyta priešais duris, moteris su juo kambaryje, o indauja saugo juos abu nuo išorės. Klemeris skiedžia Erikai apie utopišką partnerystę, gerai pagardintą meilės jausmais. Juk tokia graži gali būti meilė, mėgaujantis tikru „tu". Erika nori būti mylima tik po geroko klaidžiojimo ir kliūčių, taip ji sako. Ji visiškai įsipainiojusi į savo daiktiškumą ir užgniaužusi jausmus. Savo gėdos indaują, nepasitenkinimo spintą ji mėšlungiškai laiko priešais save, ir Klemeris turi su jėga nu-

stumti šiuos baldus šalin, norėdamas pasieki Eriką. Ji nori būti tik instrumentas, kuriuo groti jį mokytų. Jis turi būti laisvas, bet ji kaip reikiant supančiota. Tačiau pančius Erika pasirenka pati. Ji nusprendžia pasidaryti daiktu, įrankiu; Klemeris turės pasiryžti ir panaudoti šitą daiktą. Erika priverčia Klemerį skaityti laišką, sieloje maldaudama, kad jis nepaisytų šito laiško turinio, kai jau sužinos — prašau. Ir tebūnie tai dėl tos priežasties, kad tai iš tikrųjų yra meilė, ką jis jaučia, o ne tik netvarus jos atspindys, kuris blizga ant kilimėlio. Erika nutrauks su Klemeriu bet kokius santykius, jeigu jis atsisakys panaudoti prieš ją jėgą. Bet jai visuomet teiks laimės jo palankumas, kur nebus jokios prievartos jo pasirinktajai būtybei. Tačiau tik jėga jam bus leidžiama paimti Eriką. Jis turi mylėti Eriką atsisakydamas pats savęs, tada vėlgi jinai mylės atsiduodama visiškai. Jie nuolatos teiks vienas kitam palankumą ir atsidavimą patvirtinančius įrodymus. Erika tikisi, kad Klemeris iš meilės prisieks atsisakyti jėgos. Erika iš meilės nesutiks ir pareikalaus, kad jai nutiktų taip, ko ji smulkiai iki paskutinės detalės pareikalavo laiške, tačiau ji nuoširdžiai tikisi, jog su ja nebus elgiamasi taip, kaip ji reikalauja laiške.

Klemeris žiūri į Eriką pilnas meilės ir garbindamas, tarsi kažkas žiūrėtų į jį, kaip jis žiūri į Eriką pilnas meilės ir garbindamas. Nematomas žiūrovas žvelgia Klemeriui pro petį. O dėl Erikos, tai jai per petį žvelgia išlaisvinimas, kurio ji tikisi. Ji liepia Klemeriui imti ją į rankas ir tikisi išlaisvinama absoliučiu pasitikėjimu. Ji trokšta, kad pati būtų paklusni, o Klemeris įsakinėtų, prisiderindamas prie jos paklusnumo. Ji juokiasi: tam reikia dviejų! Klemeris irgi juokiasi. Paskui jis sako, kam mums susirašinėti, kukliai pasikeiskime bučiniais. Klemeris garantuoja būsimai mylimajai, kad ji galinti pasakyti jam viską o viską ir nereikėtų skubiai rašinėti laiškų. Gėdytis leidžiama moteriai, kuri išmoko skambinti pianinu, ramiai! Gera išvaizda ji gali pakeisti vyriškiui nuo žinių nuolatos senkantį lytinį žavesį. Galop Klemeris nori pulti dangų meile, nepaisydamas jokių eismo ženklų, kurie nurodyti raštu. Juk jis turi laišką čia, ko-

dėl jo neatplėšia? Erika sumišusi timpčioja savo laisvę ir savo valią, kurios pagaliau gali prlversti ją atsitraukti atgal; vyras šitos aukos visai nė nesupranta. Ji jaučia, kaip šitas bevališkumas sukelia silpną žavesį, kuris ją stipriai sujaudina. Klemeris lengvabūdiškai juokauja: aš jau po truputį imu nebenorėti. Jis pagrasina, kad šitas minkštas, mėsingas ir toks pasyvus kūnas, apsiribojęs judėjimo erdvę tik pianinu, nepajėgs jam sužadinti didesnio geismo, jeigu viena prie kitos dėsis tokios kliūtys. Dabar mes pagaliau vieni, pradedam! Padėčiai nėra jokio Atgal ir jokio Pardon. Visokiais aplinkiniais keliais jis pagaliau pasiekė, kad atsidūrė čia. Jis sušveitė savo porciją ir godžiai griebia dar, net papildomai prisikrauna kaušą. Klemeris atstumia laišką ir sako Erikai, kad ją reikėtų priversti, jos pačios laimei. Jis nupasakoja laimę, kurią ji patirs su juo, savo privalumus ir pranašumus, tačiau ir ydas, palyginti su negyvu popierium: jis juk gyvas! Ir ji netrukus tai pajus, lygiai tokia pat gyva, kokia ir ji yra. Valteris Klemeris pagrasindamas duoda suprasti, kaip greitai kai kurie vyrai pasisotina kai kuriomis moterimis. Todėl moteriai reikia turėti pasiruošus visokių įdomybių. Erika, jau pralenkusi jį žingsniu, apie tai informuota. Todėl primygtinai kiša Klemeriui laišką, kuriame rašo, kaip galima tam tikromis aplinkybėmis pailginti santykius. Erika sako: „Taip, bet iš pradžių laiškas". Klemeris negali daryti nieko daugiau, tik jį paimti, nes turėtų jį paleisti ant grindų ir šitaip įžeisti moterį. Jis smarkiai išbučiuoja Eriką: džiaugdamasis, kad ji pagaliau susiprotėjo ir stojo į meilės kooperatyvą. Už tai ji gaus neapsakomų meilės gėrybių, kurias visas suteikia jis, Klemeris. Erika įsako, skaityk laišką. Klemeris paleidžia Eriką iš jau praskėstų rankų ir atplėšia voką. Stebėdamasis skaito, kas ten parašyta, ištraukas skaito garsiai. Jeigu tame laiške parašyta teisybė, tai jam bus blogai, bet šitai moteriai dar blogiau, už tai jis garantuoja. Kad ir kiek jis stengiasi, kaip žmogus, dabar nebegali į ją žiūrėti, tokius daiktus tegalima liesti tik su pirštinėmis. Erika ištraukia seną batų dėžę ir išpakuoja viską, ką ten buvo sukaupusi. Ji abejoja, kaip jis pasiryš elgtis, tačiau bet kokiu atveju norėtų, kad jis surištų ją taip, kad

negalėtų nė pakrutėti. Ji norėtų, kad išoriškai panaudotomis pagalbinėmis priemonėmis nuo jos būtų nuimta bet kokia atsakomybė. Ji nori patikėti save kam nors visiškai, bet sąlygos turi būti *jos*. Ji meta jam iššūkį!

Klemeris pareiškia, jog dažnai reikią drąsos nepriimti iššūkio ir pasirinkti normalų elgesį. Klemeris yra norma. Klemeris skaito ir galvoja, ką toji moteris įsivaizduoja. Spėlioja, ar ji tikrai taip mano. Jam tai nepaprastai rimtas dalykas, nes plaukiodamas kalnų upėmis, kur dažnai gresia rimtas pavojus, išmoko ir pats tvarkyti padėtį.

Erika prašo, kad ponas Klemeris artintųsi prie jos tik tada, kai ji apsirengusi juodu nailoniniu apatinuku ir juodomis kojinėmis! Taip jai patinką. Didžiausias jos troškimas, skaito dievinamasis ponas Klemeris, kad tu mane baustum. Ji norėtų, kad Klemeris nuolat liptų jai ant kulnų kaip bausmė. Erika gauna Klemerį kaip bausmę. Ir kaip tik taip, kad mėgaudamasis tvirtai, kietai, kruopščiai nesigailėdamas, išmaningai, siaubingai, kankinamai, rafinuotai surištų ją virvėmis, kurias aš surinkau, taip pat odiniais diržais ir net grandinėmis! kurių aš taip pat turiu, perrištų ir surištų, ir suspaustų, kaip mokėdamas. Rišdamas įsispirtų keliu jai į pilvą, prašau, maldauju, būk toks geras.

Klemeris balsiai šaiposi iš to. Jam atrodo pokštas, kad jis turi smogti kumščiais jai į pilvą ir taip atsisėsti ant Erikos, kad ji gulėtų kaip lenta ir savo siaubinguose saldžiuose pančiuose visai negalėtų nė pasijudinti. Klemeris žvengia, nes ji juk nemano šitaip rimtai ir tik puikiai sugalvojo. Šitoji moteris dabar pasirodo visai iš naujos pusės ir savo ruožtu dar stipriau pririša vyriškį prie savęs. Ji ieško pasismaginimo ir nebijo jokių variantų. Čia, laiške, ji, pavyzdžiui, rašo, kad ji kaip kirminas raitysis siaubinguose tavo pančiuose, kur tu mane paliksi gulėti daugelį valandų, ir mane visose, kokios tik įmanomos, pozose net muši ar spardysi, ar nuplaksi rimbu! Erika laiške rašo, jog norinti po juo visiškai sumažėti ir būti sunaikinta. Jos puikiai išmoktam paklusnumui reikia pastiprinimo! O motina tai dar ne viskas, jeigu ją tuo metu ir turi. Ji yra ir pirmiausia liks motina, tačiau vyrui reikia didesnių pasiekimų. Klemeris klausia, ką ji,

po teisybei, įsivaizduojanti. Kas ji tokia yra, nori jis sužinoti. Jam atrodo, kad ji net nesigėdijanti.

Klemeris norėtų vėl išeiti laukan iš šito buto, kuris labiau panašus į spąstus. Jis pirmiau nežinojo, kur jis įsipainiojo. Tikėjosi kai ko geresnio. Irkluotojas čia tyrinėja nežinomus vandenis. Jis dar pats sau atvirai neprisipažįsta, kur jis čia įplaukė, ir niekada nepasakys to kitiems. Ko šitoji moteris iš manęs nori, baiminasi jis. Ar jis teisingai suprato, kad, tapęs jos valdovu, niekuomet negalės būti jos valdovu? Kol ji nurodinėja, ką jam su ja daryti, visuomet lieka paskutinis jos esybės likutis neištirtas. Kaip lengvai mylintysis įsivaizduoja, įsiskverbęs į tolimiausias sritis, ir nebėra ko aiškintis jokios paslapties. Erika mano, kad tokio amžiaus būdama ji gali rinktis, o juk jis yra daug jaunesnis ir todėl turi teisę pirmas pasirinkti ir pasirenka. Erika reikalauja raštu, kad jis žiūrėtų į ją kaip į savo vergę ir duotų jai užduočių. Jis galvoja, jeigu toliau nieko nebus, tai jau jis tikrai niekuomet jos nebaus, šitas geraširdis jaunas vyriškis, kuriam tai būtų pernelyg sunku. Yra vienas jo mielų įpročių taškas, kurio jis neperžengs. Reikia žinoti savo ribas, o jo ribos prasideda ten, kur pajuntamas skausmas. Ne, ne dėl to, kad jis nepasitiki savim. Bet jis nenori. Laiške ji nurodo, kad ji visuomet kreipsis į jį raštu arba telefonu, tačiau niekuomet asmeniškai. Ji juk net nedrįsta to balsiai ištarti! Nedrįsta, kai žiūri jam į mėlynas akis.

Klemeris pokštaudamas taip suduoda sau per šlaunis, jog net suskausta: ji norėtų nurodinėti JAM! Ir jis nedelsdamas dar turi jos klausyti. Toliau ji sako, maldauju, visą laiką man pasakok, ką tu kaip tik su manim išdarinėsi. Ir balsiai grasink man tuo, kas bus toliau, jeigu aš atsisakysiu paklusti. Viskas turi būti smulkiai nupasakota. Ir aukštėjančios pakopos turi būti plačiai vaizduojamos. Klemeris vėl tyčiojasi iš tylinčios Erikos, ką gi ji mano, kas ji esanti. Nors ir neištarta balsu, jo patyčiose tūno mintis, kad ji yra niekas arba nelabai kas. Jis kalba apie tolesnę ribą, kurią žino tik jis vienas, nes pats įkalė ten stulpus: šita riba prasideda ten, kur aš turiu kažką padaryti prieš savo valią, ironizuoja ponas Klemeris padėties rimtumą. Jis skaito, bet tik dėl juoko. Jis balsiai skaito,

bet daugiau tik dėl to, kad palinksmintų pats save: kad niekas to neištvertų, ko ji trokšta, o anksčiau ar vėliau mirtų. Šitą skausmo inventorizaciją. Taigi turiu elgtis su tavim kaip su tikru daiktu. Per muzikos pamokas tas turi pasireikšti tik taip, kad kiti nieko negalėtų pastebėti. Klemeris klausia, ar jai galvoj negerai. Ji labai klysta, jeigu mano, kad niekas to nepastebės. Nepaprastai klysta.

Erika nekalba, ji rašo, kad jos bukagalvių pianistų banda gal pareikalaus pasiaiškinti, tačiau jie nieko nesusilauksią. Erika bjauriausiai niekinanti savo mokinius, atkerta jai Klemeris. Jis juk visiškai neapsinuogins akyse žmonių, kurie apskritai yra kvailesni negu jis. Šito jis nesitikėjo iš mūsų santykių, Erika. Klemeris skaito laiške, į kurį jis, kad ir kaip norėdamas, negali žiūrėti rimtai, jog jam nevalia atsiliepti į jokį prašymą. Jeigu aš tave, mylimasis, paprašyčiau truputį atpalaiduoti mano pančius, tai jeigu nusileisi šitam prašymui, aš galėsiu gal visai iš jų išsivaduoti. Todėl prašyčiau nė per nago juodymą nenusileisti mano maldoms, tai labai svarbu! Atvirkščiai, jeigu aš imsiu melsti, tada tik apsimesk, lyg norėtum manęs paklausyti, o iš tikrųjų prašau, dar tvirčiau suspausk pančius, dar kiečiau, o diržą suveržk bent per dvi, tris skyles labiau, juo daugiau, juo man geriau, be to, tada dar senom nailoninėm kojinėm, kurios gulės paruoštos, taip užkimšk man burną, kiek tik lįs, užkimšk man burną taip rafinuotai, kad aš negalėčiau išrėkti nė garselio.

Klemeris pasako ne ir kad dabar viskas baigta. Jis klausia Eriką, gal ji nori antausio. Erika neleidžia sau nė prasižioti. Klemeris pagrasina, jeigu jis ir toliau tai skaitys, tai tik domėdamasis ligone, kokia ji yra. Jis sako: tokiai moteriai kaip tu šito nereikia. Ji juk nėra bjauri. Ji juk neturi jokios pastebimos kūno ydos, be amžiaus. Jos dantys yra tikri dantys.

Čia parašyta, užrišk su gumine žarna, aš tau parodysiu kaip, šį kamšalą burnoje taip stipriai, kaip tik pajėgsi, kad negalėčiau išstumti jo liežuviu. Žarna jau paruošta! Maldauju, apvyniok ir mano galvą, kad man padidėtų malonumas, mano apatinuku ir surišk jį taip tvirtai ir išmoningai, kad nepajėgčiau nurišti nuo veido. Ir palik

mane šitaip besikankinančią gulėti ištisas valandas, kad aš per tą laiką visiškai nieko negalėčiau daryti, mane vieną ir paliktą sau pačiai. O kur atlyginimas man, pajuokauja Klemeris, Jis paklausia to, nes kito kančios jam joks malonumas. Sportinė kančia, kurią jis užsikrauna savo noru, visai kas kita: tada kenčia tik jis vienas. „Sibirietiškas" dušas saunoje po šalčiausių kalnų upių vandens. Tą daryti aš galiu prisiversti pats ir turiu tau paaiškinti, ką aš laikau ypatingom sąlygom.

Tyčiokis iš manęs ir vadink kvaiša verge ir dar baisiau, prašo Erika toliau raštu. Visada balsiai pasakok, ką ketini daryti, galimybes kuo labiau kankinti, tačiau pats iš tikrųjų nepasidaryk per žiaurus. Kalbėk apie tai, tačiau tik dėkis darąs tuos veiksmus. Grasink man, bet neįsismagink, neiškrypk iš vėžių. Klemeris galvoja apie daugelį vėžių, kurias jau pažino, bet šitokios moters jam dar niekuomet nepasitaikė. Prie kokių jau čia naujų krantų su tavim plauksi, pasmirdusi sena paplavų duobe, be džiaugsmo pavadina ją, nors tik mintyse. Jis jau apipila ją patyčiomis, nors tik savo sieloje. Jis žvelgia į šitą moterį, kuri trokšta, kad iš malonumo nebesižinotų ką daranti, ir svarsto: ir kas jau čia supras tą moterišką lytį? Ji galvoja tiktai apie save. Iš dėkingumo ji nori man paskui bučiuoti kojas, dabar mato vyriškis. Laiške apie tai parašyta aiškiai. Laiške juodviem siūloma slapukauti, kad viskas vyktų viešuomenės nepastebėta. Pamokos — ideali dirva slaptybių mielėms, taip pat ir viešam pasirodymui. Klemeris pastebi, kad laiškas dar ilgai tęsiamas šitokia intonacija. Jis suvokia tai, ką skaito, tik kaip kurioziškumą. Norėčiau kuo greičiau paspukti iš šito kambario, toks jo galutinis tikslas. Jį sulaiko tiktai smalsumas, kiek toli nueis žmogus, kuris galėtų siekti kilnesnių dalykų! Klemeris, skaidri žvaigždutė, jau senokai apšviečia glaudesnį jų artumą. Toli siekia garsų meno universalumas, moteriai tereikia tik ištiesti ranką, tačiau ji pasitenkina smulkmenom! Klemeriui tiesiog knietėte knieti spirti, to spyrio tikslas būtų Erika.

Erika žiūri į vyriškį. Kadaise ji buvo vaikas ir daugiau niekuomet tokia nebebus.

Klemeris pokštauja apie nepelnytų smūgių neteisingumą. Jau vien savo buvimu šitoji moteris nusipelniusi pylos, tai šiek tiek per mažai. Erika galvoja apie senus eskalatorius jos vaikystės parduotuvėse. Klemeris juokauja, kad man gali kai kada nuslysti ranka, nenoriu šito išsiginti, bet kas per daug, tas retai išeina į gera. Labai prašau, jokių perdėjimų, jeigu tai susiję su intymiais dalykais. Ji tik išbando jo meilę, tai juk matyti ir aklam. Tai tik egzaminas, kiek toli gali siekti jo meilė jai. Ji surengė jam testą amžinai ištikimybei ir jau nori gauti garantijų, kol mes dar apskritai nepradėjom. Moteris dažnai galvoja šitaip. Regis, ji ketina išmatuoti, kiek gali pasikliauti jo atsidavimu ir kokia jėga jis gali daužyti jos atsidavimo sieną. Absoliučia, tegu ir iš paviršiaus: jos sugebėjimas atsiduoti. Gabumai virsta žiniomis.

Klemeris yra tikras ir laikosi to, kad šitoje stadijoje moteriai reikia viską žadėti ir nieko neturi ištesėti. Greit atvėsta žėrinti aistros geležis, jeigu kali pernelyg lėtai. Kuo greičiau imti plaktuką. Vyras pagrindžia senkančias lėšas, įdėtas į tam tikrą moteriškos rūšies statybos egzempliorių. Persidirbdamas vyras nuvargsta. Poreikis pasilikti visai vienam jį nukamuoja.

Iš laiško Klemeris sužino, kad šitoji moteris nori, jog jis prarytų ją; dėkingas atsisako, nes jam trūksta apetito. Klemeris pagrindžia atsisakymą žodžiais: ko nenori, kad tau darytų, to aš nepadaryčiau ir kitam žmogui. Ir jam nepatiktų kamšalas ir pančiai ant kūno. Aš myliu tave taip karštai, kad niekuomet negalėčiau tavęs įskaudinti, net jeigu tu žūtbūt ir prašytum. Galų gale juk ir kiekvienas nori elgtis tik taip, kaip jis pats nori. Iš to perskaityto laiško Klemeris nedarys jokių išvadų, tai jam seniai aišku.

Pro duris prislopintai griaudi televizorius, kur vyriškis grasina moteriškei. Šiandieninė serialo dalis skaudžiai drasko Erikos sielą, kuri atvira ir jautri. Tarp keturių nuosavų sienų šitoji siela prašmatniausiai atsiskleidžia, nes jai nepavojinga niekas, kas bent kiek atsiduoda konkurencija. Tik prie nepralenkiamų pianistės gabumų drįsta priartėti motina. Motina sako, kad Erika pati geriausia pianistė. Su šitokiu lasu ji sugauna dukterį.

Klemeris skaito sakinį, kuriuo jam leidžiama skirti Erikai kokias tik nori bausmes. Jis klausia, kodėl tu čia iškart neužrašei bausmės, ir šitas jo klausimas atšoka nuo Erikos šarvų. Čia parašyta, kad tai buvo tik toks pasiūlymas. Ji dar siūlosi nupirkti grandinę su dviem spynomis, kurių aš tikrai negalėsiu atsirakinti. Dėl mano motinos apskritai nesuk galvos. Prašau tave. Tuo tarpu motina jau suka galvą dėl jos ir daužo duris iš anos pusės. Tą sunku ir pastebėti, dėl indaujos, kuri kantriai atstačiusi kuprą. Motina kaukia, televizorius švilpia. Uždarytos aparate figūrėlės, kurias galima valdyti, jeigu nori išjungti jas ir įjungti. Su miniatiūriniu gyvenimu televizoriuje supriešintas didelis tikras gyvenimas, ir tikrasis gyvenimas laimi, nes laisvai gali valdyti vaizdą. Gyvenimas tvarkomas visiškai pagal televizorių, o televizorius viską nusižiūrėjęs iš gyvenimo.

Figūros su nuo fenų ištinusiomis šukuosenomis išgąstingai žvelgia vienos kitoms į veidus, tačiau tik figūros ne ekrane gali kai ką matyti, kitos spokso iš ekrano ir nepastebi nieko.

Taip pat ir spyną, dėsto Erika toliau savo pasiūlymus, ar bent jau sklendę turėsime įtaisyti šitoms durims! Tą ramiai gali patikėti man, mylimasis. Aš norėčiau, kad tu iš manęs padarytum paketą, kuris visiškai beginklis būtų atiduotas tavo valiai.

Klemeris nervingai apsilaižo lūpas, įsivaizduodamas tokį jėgos panaudojimą.. Kaip ir televizoriuje, čia jam atsiskleidžia miniatiūrinis pasaulis. Beveik nėra vietos spirti. Šita figūrėlė tapsi jam po smegenis. Moteris priešais jį susitraukia taip, kad pasidaro miniatiūrinė. Gali ma sviesti ją kaip kamuolį ir negaudyti. Taip pat galima iš jos visiškai išleisti orą. Susimažina ji tyčiom, nors jai to ir nereikėtų. Jis juk pripažįsta, kad ji gabi. Ji nebenori būti pranašesnė, nes šiaip nesusiranda nieko, kuris gali jaustis už ją pranašesnis. Vėliau Erika dar kai ką nupirks, kol mudu sukaupsime nedidelį kankinimo įrankių rinkinį. Šiais privačiais vargonais paskui mudu grosim dviese. Tačiau joks vargonų garsas neišsiverš į viešumą. Nevalia leisti, kad mokiniai ką nors pastebėtų, rūpinasi Erika. Už durų tyliai įsiutusi kūkčioja motina.

O per televizorių beveik be garso kūkčioja nematoma moteris, nes garsumas pritildytas. Motina gali ir beveik yra pasiruošusi leisti šitai moteriai iš televizinės šeimos kūkčioti taip garsiai, kad butas drebėtų. Jeigu jau ji, tikra motina, negali sutrukdyti įsikišdama, tai šita teksiška moters imitacija su ilgalaike šukuosena, be jokios abejonės, sugebės sutrukdyti, ir tik spustelėjus televizoriaus mygtuką.

Erika nusipaistalioja taip, kad ji ketina pavėluoti, ir už tai pageidauja būti tuoj pat nubausta. Ji neatliks kokio nors darbo. Motina to nesužinos, o Erika neatliks savo pareigos. Tik jau prašau nė trupučio nesukti galvos dėl mano motinos. Valteris Klemeris galėtų visiškai nesukti dėl motinos galvos, tačiau motina negali ir triukšmingai išlieja televizorium savo rūpesčius. Tavo motina labai trukdo, verksmingai skundžiasi vyriškis. Jam kaip tik pasiūloma Erikai gauti savotišką prijuostę iš tvirtos juodos plastmasės arba nailono ir išpjauti joje skyles, pro kurias Galima Mesti Žvilgsnį Į Lytinius Organus. Klemeris klausia, iš kur tokią prijuostę traukti, jeigu neketini vogti ar pats pasidaryti. Taigi vyrui ji siūlo tik iškarpas, kaip žiūrint pro akutę, toks galutinis jos išmintingumo rezultatas, tyčiojasi vyras. Ji ir šitai pasiskolino iš televizoriaus, kur niekados nematai visumos, tik mažas iškarpas. Tačiau ar kiekviena atskira iškarpa yra visas pasaulis? Aną iškarpą pateikia režisierius, visa kita — Nuosava Galva. Erika nekenčia žmonių, kurie žiūri televizorių negalvodami. Gauni naudos iš visko, kas tau atsiveria prieš akis. Aparatas kai ką pateikia, o galva prikuria išorinius apvalkalus.

Ji pakeičia kaip jai patinka gyvenimo aplinkybes ir išrutulioja veiksmus toliau arba kitaip. Ji išskiria mylinčiuosius ir sudeda krūvon tai, ką serialo scenaristas ketino išskirti. Galva pasukta taip, kaip jai patinka.

Erika trokšta, kad Valteris Klemeris ją pakankintų. Klemeris nenori niekaip kankinti Erikos, jis sako, šitaip mudu nesilažinom, Erika. Erika prašo, kad jis visas virves ir virveles taip tvirtai sumazgytų, kad pats šituos mazgus galėtų atrišti su vargu. Nė trupučio manęs nesaugok, priešingai, panaudok tam visą savo

jėgą! Ir taip visur padaryk. Ką jau tu čia žinai apie mano jėgą, retoriškai klausia Valteris Klemeris jos, kuri dar niekuomet nėra mačiusi, kaip jis irkluoja. Ji įsivaizduoja, kad jo jėgos riba labai arti. Ji nė nenutuokia, ką jis galėtų iš jos padaryti. Todėl jam rašo: Ar žinai, kad poveikį galima dar padidinti, jeigu virves iš anksto ilgokai pamirkai vandenyje? Prašau tą padaryti, ko aš visuomet geidžiu, ir ramiai mėgaukis. Užklupk mane vieną dieną, kurią aš tau dar nurodysiu raštu, panaudodamas vandeny kaip reikiant išmirkytas virves, kurios traukiasi, paveiktos džiūvimo proceso. Nubausk už paklydimus! Klemeris bando nupasakoti, kaip Erika, kuri tyli, šitokiu savo tylėjimu nusižengė primityvaus padorumo taisyklei. Erika ir toliau tyli, bet galvos nenunarina. Ji mano, kad elgiasi teisingai, ir nori, kad jis gerai saugotų visus raktus spynoms, su kuriomis ją paskui užrakins! Nesuk galvos dėl mano motinos, tuo tarpu pareikalauk iš jos visų raktų dublikatų, o jų daug! Užrakink mane ir motiną iš lauko! Aš jau šiandien laukiu, kad tau vieną kartą skubiai prireiks išeiti ir mane, o to aš labiausiai ilgiuosi, paliksi tysoti surištą, supančiotą, suspaustą diržais ir surakintą kartu su mano motina, tačiau pastarajai visiškai nepasiekiamą, už mano kambario durų, ir iki kitos dienos. Nesuk galvos dėl mano motinos, nes motina — tai tik mano vienos reikalas. Pasiimk visus kambarių ir buto raktus, nė vieno nepalik!

Klemeris vėl klausia, o kokia man iš to nauda. Klemeris juokiasi. Motina krebžda. Televizorius žviegia. Durys uždarytos. Erika tyli. Motina juokiasi. Klemeris krebžda. Durys sugirgžda. Televizorius nutyla. Erika yra.

Kad negalėčiau inkšti iš skausmo, labai prašau pasimėgaujant užkišti man burną nailoniniu apatinuku, pėdkelnėm ir pan. Gumine žarna (parduodama specialioje parduotuvėje) pririšk man šitą kamšalą ir visus nailoninius daiktus taip išmoningai burnos viduje ir aplinkui, kad nesugebėčiau išsitraukti. Darbuojantis prašau tave mūvėti ankštas juodas trikampes kelnaites, kurios labiau apnuogina negu pridengia. Niekas nieko apie tai nesužinos!

Tą darydamas teikis su manim žmoniškai kalbėti ir sakyk: Pamatysi, kokį puikų paketą iš tavęs surišiu ir kaip puikiai pasijusi, kai būsiu baigęs. Meilikauk man, kad kamšalas man taip puikiai tinka, jog paliksi mane šitokia užkimšta burna bent penkias, šešias valandas, tik jau ne trumpiau. Surišk tvirta virve nailoninėm kojinėm apmautas čiurnas taip pat tvirtai kaip ir rankų riešus ir, nors aš ir neleisiu, apvyniok šlaunis iki pat viršaus ir dar aukščiau virve. Mes tai pabandysim. Aš tau kiekvieną kartą pasakysiu, kaip aš pageidaučiau, ir tik taip, kaip tu jau kartą buvai pamėginęs. O gal įmanoma, o aš to prašyčiaus, kad užkimšta burna, suraišiotą kaip koloną tu mane pasistatytum priešais? Už tai aš tau nuoširdžiai dėkoju. Tada susek odiniais diržais man rankas taip tvirtai prie kūno, kaip tik pajėgsi. Galiausiai tas turėtų taip atrodyti, jog aš negalėčiau nė tiesiai pastovėti. Valteris Klemeris klausia: prašau? Ir pats sau atsako: prašau! Jis prisispaudžia prie moters, kuri tačiau jam ne motina ir kuri ir parodo tai, neapkabindama vyriškio kaip sūnaus. Ji laiko ramiai nukarusias rankas palei šonus. Jaunasis vyriškis reikalauja švelnaus judesio ir savo ruožtu švelniai trinasi į ją. Jis trokšta meilaus elgesio, kurį jam po šitokio sukrėtimo atsakytų tik visiškas nežmogus. Erika Kohut apsiglobia tik pati save ir nieko kito. Prašau prašau monotoniškai murma mokinys, mokytoja už tai mandagiai nepadėkoja. Ji elgiasi lyg atstumdama, kad leidžia jam palei save ganytis, tačiau savo ruožtu neatkiša raudonų lūpų. Skaitymas to neatstos, bjauriai keikiasi vyriškis. Moteris vėl siūlo skaityti laišką. Klemeris ją bara: ką tu čia siūlai nesiūlytinus dalykus. Juk negalima visą laiką tik imti. Klemeris pasisiūlo pademonstruoti jai tokį būdą, kokio ji apskritai dar nežino! Erika neduoda ir neima.

Bet raštu ji grasina nepaklusti. Jeigu pamatysi mane nusižengiant, pataria ji Valteriui Klemeriui, tai prašom man smogti, net ir plaštakos viršum, smarkiai per veidą, kai mudu būsim dviese. Paklausk mane, kodėl aš neapskundžiau tavęs motinai ar neduodu grąžos. Ir prašom visą laiką sakyti man tokius dalykus, kad aš kaip reikiant pajusčiau savo bejėgiškumą. Visą laiką elkis su manim

taip, kaip aš tau aprašiau. O pats apogėjus, apie kurį aš dabar dar nė nedrįstu pagalvoti, toks, kad tu, sujaudintas mano kūno, mane apsižergtum ir atsisėstum. Prašom visu savo svoriu sėdom primygti mano galvą ir šlaunimis taip suspausti ją, kad negalėčiau nė trupučiuko pasijudinti. Pasakok apie laiką, kurį mes šitam turime, ir tikink mane: laiko mes turim pakankamai! Grasink man, kad paliksi mane kiūtoti šitokioj padėty ištisas valandas, jeigu aš tvarkingai nepildysiu to, kas pageidaujama. Ištisas valandas tu leisi man kentėti, kad mano veidas būtų po tavim! Daryk tai, kol aš pamėlsiu visa. Raštu aš reikalauju iš tavęs šitokio malonumo. Tau nebus sunku atspėti, kokių didesnių malonumų aš dar pareikalausiu. Aš nedrįstu jų čia aprašinėti. Šitas laiškas neturi pakliūti į blogas rankas. Duok man tiek antausių, kad net skambėtų! Nepaisyk jokio ne. Neklausyk šauksmo. Nekreipk dėmesio į prašymą. O dėl mano motinos: nežiūrėk į ją!

Už durų televizorius dar labiau pritilsta. Motina čia pat išmaukia nemažai likerio. Tai šitaip ji norėjo nukreipti savo mintis. Šeimos visur valgo. Žmogelius televizoriuje galima bet kokiu metu ištrinti spustelėjus mygtuką. Jų likimas tada klostytųsi nematomas, o motina šitaip neprisiverčia padaryti. Ji žiūri viena akimi, kurios rizikuoja netekti. Jeigu duktė pageidaus, rytoj ji galės pateikti serijos turinį, kad vaikas kvailai nespoksotų išvertęs akis į kitą įdomią seriją.

Klemeris laiko save nepaveikiamu geismo ir objektyviai tyrinėjančiu šitą moters kūną. Tačiau nejučiom susijaudina ir jis. Geidulio gleivės užlipdo įvairias jo mintis, ir biurokratiniai sprendimai, kuriuos jam nurodo Erika, nubrėžia jam linijas veiksmui jo geidulio prasme.

Po truputį moters norai sukėlė Klemeriui užuojautą, nori jis to ar ne. Dar jis skaito tuos norus popieriuje kaip pašalinis. Tačiau netrukus geismas jį pakeis!

Erika trokšta vieno dalyko, kad jos kūnas būtų trokštamas, pagavus geismui. Šito ji tikrai nori. Juo daugiau jis skaito, juo labiau ji norėtų, kad tai jau būtų baigta. Atslenka tamsa. Šviesa nejungiama. Užtenka gatvės žibintų.

Ar iš tikrųjų teisybė tai, kas čia parašyta, kad ji turės įkišti liežuvį jam į užpakalį, kai jis sėdės ant jos apsižergęs. Klemeris nėra tikras tuo, ką čia skaito, ir viską suverčia blogam apšvietimui. Juk negali to manyti moteris, kuri šitaip skambina Šopeną. Tačiau tik šito ir nieko kita pageidauja ta moteris, nes ji visuomet skambino tik Šopeną ir Bramsą. Dabar ji prašosi išprievartaujama, ką įsivaizduoja geriau negu nuolatinį prievartavimų skelbimą. Kai nebegalėsiu nei pakrutėti, nei pajudėti, prašom kalbėti man apie išprievartavimą, kad niekas negalėtų manęs nuo to apsaugoti. Tačiau, būk geras, visada kalbėk daugiau, negu iš tikrųjų darysi! Iš anksto man pasakai, kad aš nežinosiu kur dėtis iš pasimėgavimo, ir elgiesi šiurkščiai, bet nieko neišleisdamas iš akių. Šiurkštumas ir smulkmeniškumas — sunkiai auklėjami broliai, kurie ima balsiai klykti pabandžius juos atskirti. Kaip Jonukas ir Gretutė, pirmasis jau raganos krosnyje. Laiške iš Klemerio reikalaujama, kad Erika iš malonumo nesižinotų kur dėtis, tą mato Klemeris, jeigu tik Klemeris laikysis visų laiško punktų. Tegu jis su pasimėgavimu gerokai apskaldo jai ausis. Iš anksto labai ačiū! Būk geras, neskaudink manęs, tą galima perskaityti tarp eilučių.

Moteris nori uždusti nuo sukietėjusio kaip akmuo Klemerio galo, pati tuo metu taip prispausta, kad negali nė trupučio pasijudinti. Tai, kas čia parašyta — daugelį metų trukusio tylaus Erikos mąstymo rezultatas. Dabar ji tikisi, kad dėl meilės viso šito neatsitiks. Tada ji to reikalaus, tačiau jai bus teatlyginta pagrįstu meilės atsaku, kad jis to nepadarys. Erika mano, kad meilė viską atleidžia ir už viską dovanoja. Tai dėl šitos priežasties jis turi jai pripurkšti į burną skysčio, kol jai beveik nulūš liežuvis ir ji kone susivems. Raštu ir tik raštu ji įsivaizduoja, kad jis turi nueiti taip toli, jog ją apšlapins. Nors aš iš pradžių tikriausiai priešinsiuos, kiek man leis tavo pančiai. Daryk man tai dažnai ir šlapinkis gausiai, kol aš daugiau nebesipriešinsiu.

Motina subarškina pianiną, nes vaikas neteisingai laiko rankas. Nepaperkami atsiminimai plūsta iš nepavargstančios dėžutės Erikos galvoje. Ta pati motina tuo metu geria likerį, paskui dar kitonišką likerį. Likerių spal-

vos kontrastingos. Motina tvarko savo kaulus, bet ne iškart randa vieną ar kitą, todėl imasi priemonių ir ruošiasi gulti. Jau metas, vėlu.

Klemeris perskaitė laišką. Jis nesuteikia Erikai garbės atsakydamas tiesiai, nes šitoji moteris to neverta. Klemerio kūnas, kuris jaučiasi nesmagiai, pageidaujamas kaltintojas. Moteris užmezgė su juo ryšį raštu, tačiau paprastas prisilietimas būtų atnešęs kur kas daugiau taškų. Ji sąmoningai nepasuko tuo keliu, kai moteris švelniai prisiliečia. Ir vis dėlto, rodos, ji iš esmės pritaria jo geiduliui. Jis ją griebia, ji negriebia jo. Tatai jį atvėsina. Taigi į laišką jis atsako moteriai tyla. Tyli taip ilgai, kol Erika pasiūlo jam atsakyti. Ji prašo, kad jis įsidėmėtų laišką, bet jo nerodytų. Apskritai pasikliauk savo jausmais. Klemeris kraipo galvą. Erika prieštarauja, kad juk jis paprastai malšina troškulį ir alkį. Erika sako, kad jis turi jos telefono numerį ir gali paskambinti. Apgalvok viską ramiai. Klemeris tyli be papildomos natos ir pauzės. Jo rankos, kojos, taip pat nugara išprakaitavę. Eina laikas. Moteris, kuri tikėjosi jausmingesnio elgesio, nusivylė, nes nuskamba dvidešimtasis jo klausimas, ar ji rimtai taip galvojanti. O gal tai prastas pokštas? Klemeris atrodo kaip vangi ramybė, kuri iškart sprogsta! Šitaip atrodo itin trokštantys pasitenkinti žmonės, tačiau kol dar nėra pasitenkinę. Erika teiraujasi, kur prasmegę jo jausmai ir ištikimybė, sugebėjimas jausti ir būti atsidavusiam? Gal dabar pyksti ant manęs? Tikiuosi, nepyksti. Erika pabando lėtai atlikti nukreipiamąjį manevrą, kad tai turi būti ne šiandien. Rytoj juk irgi bus diena, kuriai galima tai atidėti. Tačiau batų dėžutėje vis dėlto jau šiandien guli iš anksto numatytos paskirties virvės. Visas asortimentas. Ji randa pretekstą ir pasako, kad galinti nupirkti jų dar daugiau. Grandines galima užsakyti specialioje parduotuvėje. Erika pasako kelis sakinius, atitinkančius jos noro spalvą. Ji kalba kaip per pamoką, mokytoja. Klemeris nieko nesako, nes per pamoką mokytojas kalba vienas. Erika pareikalauja: dabar kalbėk!

Klemeris nusijuokia ir pasišaipo. Argi galima kalbėti apie tokius dalykus! Jis atsargiai klausia, negi ji nete-

kusi bet kokio saiko. Beldžiasi jai į sielą, ar ji visiškai išsikrausčiusi iš galvos erotiniu požiūriu.

Tada Erika pirmąkart išsigąsta, kad Klemeris dabar jai suduos, nors niekas dar neprasidėjo. Ji pernelyg skuba atsiprašyti dėl banalios laiško kalbos, nes norėjo, kad atmosfera nebūtų įtempta. Be šleikštulio ir smagiai Erika sako, kad meilės pagrindas galų gale ganėtinai banalus. Tu tikriausiai visuomet gali ateiti pas mane į butą? Prašom! Bent jau todėl, kad mane čia nuo penktadienio vakaro iki sekmadienio vakaro galėtum palikti kankintis apnarpliotą tavo siaubingai meiliomis virvėmis, jeigu išdrįsi. Norėčiau kiek tik įmanoma ilgiau kankintis tavo surišta, nes to aš jau seniai trokštu.

Klemeris nedaug ką pasako: gal galima tai padaryti. Netrukus jis pareiškia, kad, deja, dabar jis labai rimtai mano, jog nė neketinąs taip daryti! Erika trokšta, kad jis dabar ją širdingai pabučiuotų ir nemuštų. Ji sako, kad meilės aktu galima daug ką sutvarkyti, kas šiaip atrodo beviltiška. Pasakyk man kokį meilų žodį ir nepaisyk šito laiško, prašo ji negirdimai. Erika tikisi, kad jos riteris čia, ir tikisi, jog jis bus diskretiškas ir nešnekus. Erika siaubingai bijo mušimo. Todėl siūlydama sako, kad jie gali vienas kitam parašyti ir daugiau laiškų. Mes juk nepatirsime net pašto išlaidų. Ji pučiasi, kad būtų galima padaryti dar šlykščiau, negu jos nupasakota šitame laiške. Pradžia jau padaryta. Ar jai bus leista parašyti dar kitą laišką? Gal šįkart bus geriau. Moteris trokšte trokšta, kad ją stipriai pabučiuotų, o ne muštų. Jis gali kuo ramiausiai pabučiuoti, tegu ir skausmingai, kad tik nemuštų. Klemeris atsako, tai nesvarbu. Jis sako ačiū ir prašau. Sako tai beveik be jokios išraiškos.

Erika pažįsta tokį balsą iš motinos. Tikriausiai Klemeris nesmogs man, galvoja ji pilna baimės. Ji pabrėžia, pabrėžia tai dar kartą; viską su manim gali daryti, kad tik skaudėtų, nes vargu ar yra kas nors, ko aš netrokštu patirti. Tegu Klemeris jai atleidžia, kad ji, taip ji mano, negražiai parašiusi. Tikriausiai jis nesmogs netikėtai, baiminasi moteris. Ji pasisako vyrui, kad smūgių

trokštanti jau daug metų. Jai atrodo, kad dabar pagaliau radusi valdovą, kurio troškusi.

Iš baimės Erika šneka visai ką kita. Klemeris atsako: ačiū, gerai. Erika leidžia Klemeriui nuo šiandien parinkti jai drabužius. Tegu jis nepaiso, kad drabužiai susijauks. Erika atplėšia didelę spintą ir rodo savo turtus. Kai ką nuima nuo kabyklų, o kita palieka kyboti, nes tai tik rodo. Tikriausiai jis vertina elegantišką garderobą, ji demonstruoja jam įvairiaspalvius drabužius. Galiu nusipirkti dar kai ką pati, kas tau ypatingai patinka! Pinigai nesvarbu. Savo motinai aš esu tik pinigai, kuriuos ji taupo. Taigi dėl mano motinos visiškai nesuk galvos. Kokia tavo mėgstamiausia spalva, Valteri? Tai, apie ką tau rašiau, ne pokštas, nejučia gūžiasi ji nuo jo rankos. Tu juk neužpyksi ant manęs? Jeigu aš paprašyčiau tavęs skirti man asmeniškai kelias eilutes, tu tą padarytum. Ką apie tai manai ir ką gali pasakyti?

Klemeris pasako iki pasimatymo. Erika susigūžia, tikėdamasi, kad ranka nusileis žemyn meilingai, o ne naikindama. Durų spyną liepsiu įstatyti jau rytoj. Paskui Erika pasiūlo Klemeriui vienintelį raktą nuo durų. Tik pagalvok, kaip bus miela. Klemeris nuleidžia negirdomis šitą pasiūlymą, Erikai net silpna, kad suteikia jam tokį pranašumą. Gal jis maloniai nustebs, jeigu jam bus bet kada leista pas ją ateiti. Visai nesvarbu kada. Klemeris nė krust, tiktai kvėpuoja.

Erika tikina jį, kad darys viską, kaip Klemeriui parašiusi! Ji pabrėžia: parašyta — tai dar ne nustatyta! Ir atidėta — tai dar neišsaugota. Klemeris įjungia šviesą. Jis nieko nesako ir nemuša. Erika teiraujasi, ar negalėtų netrukus jam vėl parašyti, jeigu užsimanytų. Ar tu leidi, kad ir toliau tau atsakyčiau paštu? Prašom leisti! Klemeris nenurodo nieko, ką jai reikėtų atsakyti. Valteris Klemeris sako: palauk! Jo balsas užgožia neaiškų standartinį dydį, kuris baimingai išnyksta. Lyg bandydamas sviedžia jai keiksmą, tačiau bent jau nemuša. Jis suranda Erikai vardą ir vardus ir prie jų prideda „sena". Erika žino, kad reikėjo tikėtis tokio elgesio, ir užsidengia veidą rankomis. Ji vėl atitraukia rankas, jeigu jis dabar turi

smogti, tada prašau. Klemeris tvirtina, kad nedrįstų paliesti jos nė pirštu. Jis tvirtina, kad pirmiau buvo meilė, bet dabar jos nebėra. O jis, jeigu jau kalbama apie jį, jos neieškos. Erika jam kelia siaubą. Ir išdrįsk tu man pasiūlyti šitokį dalyką! Erika prilenkia galvą prie kelių, kaip nusilenkiama mirčiai dūžtant lėktuvui. Ji susiriečia nuo Klemerio mušimo, kurį ji galbūt išgyvena. Jis tik todėl jos nemuša, kad nenorėtų susitepti rankų, kaip jis sako. Laišką jis sviedžia moteriai, taikydamas į veidą. Tačiau pataiko tik į palenktą pakaušį. Jis paleidžia laišką ant Erikos kristi kaip snaigės. Mylimiesiems nereikia laiškų kaip tarpininko, išjuokia Klemeris moterį. Tik vaidinant meilę reikia raštiškai išsisukinėti.

Erika tarytum įaugusi ant sofos. Kojas, apautas naujais batais, sudėjusi vieną šalia kitos. Rankos guli ant kelio. Ji beviltiškai laukia kažko panašaus į meilės puolimą, kurio griebsis Klemeris. Ji jaučia neišvengiamai: šitoji meilė netrukus išnyks! Tačiau jo meilė juk neišnykusi, ji šito taip trokšta. Kol jis dar čia, viltis tebegyva. Ji tikisi bent jau aistringų bučinių, labai prašau. Klemeris atsako į klausimą: ačiū, ne. Ji nuoširdžiai trokšta, kad jis, užuot ją kankinęs, pamylėtų kaip įprasta Austrijoje. Jeigu jis ims aistringai jos siekti, tada ji atstums jį žodžiais: tiktai laikantis mano sąlygų, arba visiškai ne. Ji laukia puolimo lūpomis ir rankomis iš mokinio, kuris visiškai nepatyręs. Ji jam parodys. Ji jam parodys.

Juodu sėdi vienas priešais kitą. Arti meilės atgaiva, tačiau kapo akmuo pernelyg sunkus. Klemeris ne angelas, o moterys irgi ne angelai. Nuridenti tą akmenį. Erika kietai laikosi savo norų, kuriuos visus surašė Valteriui Klemeriui. Be to laiško ji iš tiesų nieko daugiau nenori. Širdingiausiai ačiū! Kam dar tie žodžiai, klausia Klemeris. Bent jau nemuša jos.

Jis apglėbia bejausmę indaują iš visų jėgų, kokias tik turi, ir po milimetrą stumia ją, o Erika nė kiek nepadeda. Stumia ją, kol pasidaro oro šliuzas, per kurį jis gali atverti duris. Mums nebėra ko vienas kitam pasakyti, nepasako Klemeris. Neatsisveikinęs jis išeina ir užtrenkia buto duris. Netrukus jo jau nebėra.

Motina garsiai knarkia savo lovos pusėje, paveikta neįprastai daug išgerto alkoholio, kuris naudojamas tik svečiams, niekuomet neateinantiems. Prieš daugelį metų, kaip tik šitoje lovoje, jai kilo šv. motinystės troškimas, ir iškart šis troškimas išblėso, kai buvo pasiektas tikslas. Vienintelis išsiliejimas nužudė troškimą ir padarė erdvės dukteriai; tėvas vienu šūviu nušovė du zuikius. Ir kartu pats save. Būdamas vangios ir šiaudinės sielos, jis nesugebėjo numatyti šito sėklos purkštelėjimo pasekmių. Dabar Erika įšliuožia į savo lovos pusę, o tėvas užbertas žeme. Erika nesipraususi ir šiaip nesusitvarkiusi. Ji labai dvokia prakaitu, kaip žvėris narve, kur kaupiasi prakaito kvapas ir laukinis tvaikas, ir negali išsivėdinti, nes narvas per mažas. Jeigu vienas žvėris nori apsisukti, kitas turi prisispausti visai prie pat sienos. Erika visa suprakaitavusi atsigula šalia motinos ir nemiegodama guli.

Kai Erika bent dvi valandas pratysojo be miego ir be jokių minčių savo pačios sultyse, staiga pabunda motina. Matyt, ją pažadino vaiko mintis, nes vaikas nė nesukrutėjo. Motinai iškart vėl dingteli, nuo ko bėgo tą vakarą, pasitelkusi likerį. Motina šoka šviesi kaip sidabras, sublizgėdama net ir be saulės šviesos, prie vaiko ir baisiai jį apkaltina, kartu pridėjusi pavojingų grasinimų ir utopišką sužeidimą. Neatsakytų klausimų nuošliaužos netvarkingai, nežiūrėdamos pirmumo ir svarbos, pasipila kaltinimams iš paskos. Kadangį Erika tyli, įsižeidusi motina nusisuka. Ji toliau interpretuoja savo įžeidinėjimus, sakydama, kad nuo dukters jai šlykštu. Tačiau netrukus motina vėl atsigręžia į dukterį ir paberia naują akustinį grasinimų leidinį, tik dabar stipriau. Erika vis dar sukandusi dantis, motina keikiasi ir plūstasi. Patrakėliškai kaltindama motina įžengia kažkur, kas išslysta jai iš kontrolės. Motina pasiduoda alkoholiui, kuris vis dar tebesiautėja jos gyslose. Kiaušininis likeris klastingas. O šokoladinis jam prilygsta.

Erika pusiau nuoširdžiai užpuola motiną su meile, nes motina jau svarsto toliau, kaip joms gyventi kartu, nors pati motina to labiausiai bijo; pavyzdžiui, atskiros lovos Erikai!

Eriką pagauna jos pačios meilės puolimas. Ji šoka ant motinos ir apiberia ją visą bučiniais. Ji bučiuoja motiną taip, kaip nebandė to daryti jau daug metų. Ji stipriai pačiumpa motiną už pečių, ir motina piktai daužo aplinkui save rankomis, bet nieko neužkliudo. Erika bučiuoja motinai tarp pečių, kur ji irgi ne visada pataiko, nes motina kaskart gręžia galvą į kitą pusę, kur kaip tik nebučiuojama. Motinos veidas prietemoje tik šviesi dėmė, apsuptas geltonai dažytų plaukų, kurie padeda orientuotis. Erika nežiūrėdama bučiuoja bet kur į šią šviesią dėmę. Ji atsirado iš šito kūno! Iš šito minkšto motinos pyrago. Šlapias lūpas Erika daugsyk prispaudžia motinai prie veido ir laiko motiną geležiniam glėby, kad toji negalėtų gintis. Iš pradžių Erika užgula motiną pusiau, paskui trim ketvirčiais, nes šitoji rimtai pradeda daužytis aplink save ir bando kulti Eriką rankomis. Tarp sudėtų Erikos lūpų dešinėje ir sudėtų Erikos lūpų kairėje motinos burna bando sukaliotis, motina energingai, kraipo galvą. Motina klaikiai gręžioja galvą, vengdama bučinių: tai kaip meilės grumtynės, o jų tikslas ne orgazmas, bet pati motina, motinos asmuo. Ir šitoji motina dabar ryžtingai grumiasi vaduodamasi. Veltui, nes Erika stipresnė. Ji apsiriečia kaip vijoklis apie seną namą, apie šitą motiną, kuri, aišku, nėra senas jaukus namas. Erika čiulpia ir gremžia šį didelį stambų kūną, lyg norėtų dar sykį įlįsti jo vidun ir pasislėpti. Erika prisipažįsta motinai ją mylinti, o motina, atvirkščiai, iššvokščia, jog irgi mylinti savo vaiką, tačiau tegu tas vaikas tuoj pat ją paleidžia! Motina nepajėgia atsiginti šios jausmų audros, kuri užplūdo ją iš Erikos, tačiau jos savimeilė paglostyta. Staiga ji pasijunta mylima. Tai pagrindinė meilės prielaida, kada pasijauti vertinamas, nes kitas pirmiausia mūsų siekia. Erika kandžioja motiną. Motina ima gintis nuo Erikos smūgiais. Juo labiau Erika bučiuojasi, juo labiau kulia ją motina, pirmiausia norėdama apsisaugoti, o antra, atsiginti vaiko, kuris, rodos, savęs nebekontroliuoja, nors ir nieko negėrė. Motina stūgauja įvairiais atspalviais: liaukis! Motina energingai liepia baigti. Erika nekliudoma kaip pasiutusi bučiuoja motiną tai čia, tai ten. Ji reikalaujamai suduoda motinai, nors ir ne-

stipriai, nes motina nesielgia taip, kaip iš jos tikimasi. Ji suduoda reikalaujamai, o ne bausdama motiną, kuri supranta šitą veiksmą kaip piktavalį ir ima grasinti ir plūstis. Motina ir vaikas pasikeitė vaidmenimis, nes mušti priklauso motinai; pastaroji iš aukštai sugeba geriau apžvelgti vaiką. Motina mano, jog turi ryžtingai atremti iškrypėliškas seksualias savo vaisiaus atakas, ir aklai dalina antausius į tamsą.

Duktė užlaužia motinai rankas ir bučiuoja ją į kaklą, su slaptais seksualiais ketinimais, keista ir nepatyrusi įsimylėjėlė. Motina, kuri irgi nepatyrusi subtilesnių meilės mokslų, pritaiko klaidingą techniką ir viską naikina aplinkui save. Senas kūnas labiausiai nuilsta. Dabar jis nebegerbiamas kaip motina, o laikomas tik kūnu. Erika doroja motinos kūną dantimis. Ji bučiuoja ir bučiuoja. Ji kaip paklaikusi bučiuoja motiną. Motina pareiškia, kad tai kiaulystės, kokias nebesivaldanti duktė krečia savo motinai. Tai jai nieko nepadeda — šitaip motina jau ištisi dešimtmečiai nebebučiuota, ir dar daugiau! Mat ir toliau stipriai bučiuojama, kol po be galo ilgos bučinių audros nuvargusi duktė lieka pusiau užsigulusi ant motinos. Vaikas verkia motinai ant veido, o motina stumia šitokį vaiką nuo savęs, klausdama, ar duktė išprotėjusi. Nesulaukusi ir nelaukdama jokio atsakymo, motina įsako iškart miegoti, nes rytoj juk irgi bus diena! Nurodomi uždaviniai darbe, kurie irgi laukia dienos. Duktė pritaria, kad metas miegoti. Duktė dar kartą kaip aklas kurmis čiuopia savo motinos kūną, tačiau motina nukasa dukters rankas šalin. Duktė labai trumpai gali pamatyti jau išretėjusius plonus motinos gėdos plaukus, kurie užbaigia apačioje dabar pariebėjusį motinos pilvą. Tai buvo keistas vaizdas. Šiuos gėdos plaukus motina iki šito laiko griežčiausiai slėpė. Duktė tyčia besigrumdama kuitėsi po naktinius motinos marškinius, kad pagaliau išvystų šituos plaukus, apie kuriuos visą laiką žinojo: vis dėlto jie turi būti! Deja, šviesa labai silpna. Erika visiškai sąmoningai nuklojo savo motiną, kad galėtų viską o viską apžiūrėti. Motina nesėkmingai visą laiką gynėsi. Erika stipresnė negu jos nusidėvėjusi motina, jeigu žiūrėsi vien fizine prasme. Duktė sviedžia motinai į

veidą tai, ką ji kaip tik pamatė. Motina tyli, tarsi nieko ir nebūtų buvę.

Abidvi moterys užmiega petys prie peties. Nakties telikę nedaug, netrukus diena pasiskelbs atėjusi nemalonia šviesa ir įkyriais paukščių riksmais.

Klemeris gerokai stebisi šita moterimi, nes ji išdrįsta padaryti tai, ką kiti tik žada. Nenoromis jis pasijunta esąs labai paveiktas po to, kai truputį pasvarstė, jog ji atsirėmusi į sienas tam, kad truputį jas praplėstų. Jos geismo žaidimų kambarys tikrai padidėjęs. Klemeris jaučiasi nustebintas. Kitos moterys šitam kambary pasistačiusios prietaisą palaipioti ir vieną ar dvi sūpuokles ant dulkėtos žemės ir suskeldėjusio betono. O čia juk plyti ištisa futbolo aikštė plius teniso kortai ir šlako takelis laimingajam naudotojui! Erika jau daug metų žino savo aptvarą, motina įkasė stulpus, tačiau ji nėra tuo patenkinta; ji išverčia šituos stulpus ir nebijo, kad ir kaip sunku, įkalti naujus, tai pripažįsta mokinys Klemeris. Jis didžiuojasi, kad tas bandymas padarytas kaip tik su juo, prie tokios išvados jis prieina ilgėliau pasvarstęs. Jis jaunas ir pasiruošęs pasitikti nauja. Jis sveikas ir pasiruošęs sutikti ligą. Jis atviras viskam ir bet kam, nesvarbu iš kurios pusės tai atgriūtų. Jis visas atsivėręs ir sutinka per plyšį praverti ir kitus vartus. Jis tikriausiai persisvertų net per langą, tiek, kad netektų pusiausvyros. Jis stovėtų vien tik ant pirštų galiukų! Jis sąmoningai rizikuoja ir džiaugiasi ta rizika todėl, kad tai jis viską prisiima. Kol kas jis buvo neprirašytas lapas, kuris laukė nujuodinamas jam nepažįstamo spaustuvininko, ir niekas kol kas nebus skaitęs nieko panašaus. Tai jį paveiks visam gyvenimui! Paskui jis nebebus tas pats, koks buvo anksčiau, nes bus kai kas daugiau ir turės daugiau. Bėdos prispirtas, jis pasiryš ir žiaurumui, jeigu šito reikės moteriai, svarsto jis. Jis be jokių išlygų sutiks su jos sąlygomis ir jai padiktuos savo: dar didesnį žiaurumą. Jis žino tiksliai, kaip viskas vyks, kai keletą dienų jos nematė, norėdamas išbandyti, ar jausmas ištvers nežmonišką bandymą sutrikdyti protą. Plieninė jo siela išsilen-

kė, tačiau nesulūžo, nors ir slegiama šitos moters pažadų. Ji atsiduos visiškai jam į rankas. Jis didžiuojasi tais bandymais, kurių imsis, gal jis ją beveik nužudys!

Ir vis dėlto mokinys džiaugiasi, kad nusistatė keleto dienų nuotolį. Geriau nieko neveikti, negu pakrutinti bent mažąjį pirštelį. Jau kelios dienos jis lūkuriuoja, ką moteris, kurios eilė dabar būti mylimai, atneš įsikandusi, negyvą zuikį ar kurapką. O gal tik seną batą. Jos pamokas jis užsispyręs ir nieko nepasiklausęs praleidžia. Jis tikisi, kad moteris jį begėdiškai vaikysis. Tada jis pabandytų pasakyti ne ir toliau lauktų jos kitų žingsnių. O tuo laiku jaunasis vyriškis verčiau būtų vienas, geresnio bičiulio nežino nė vilkas, kol sutinka ožką.

O Erika sužinojo žodį „atsisakyti" jau prieš daug metų, dabar ji trokšta visiškai pasikeisti. Nudėvėtas jos geismo presas spaudžia jos norus, iš po jo jau sunkiasi raudonas skystis. Ji visą laiką žiūri į duris, ar pro jas nepasirodys mokinys, tačiau ateina visi kiti, o jis ne. Nė neatsiprašęs jis nepasirodo.

Nuolatos apimtas žinių troškimo, Klemeris, kuris daug ką pradeda ir mažai ką baigia, net japonų kovos sporto įvairias rūšis, užsienio kalbas, keliones, meno parodas, ištroškęs mokslo Klemeris kiek laiko dar lanko gretimą klarneto klasę, norėdamas įgyti pagrindus, kuriuos vėliau praplės, mokydamasis groti saksofonu džiazą ir improvizuoti. Neseniai jis ėmė vengti tik pianino ir jo valdovės. Po to, kai suvokia įvairių sričių pagrindus, Klemeris paprastai nutraukia studijas. Ištvermės jam trūksta. Tačiau dabar jis norėtų būti itin išmaningas meilužis, šito iš jo reikalauja moteris. O paskui jis vėl skundžiasi, kai turi laiko, kad jam pernelyg ankštas klasikinės muzikos išsilavinimo korsetas, nes jis norėtų regėti bent mažumėlę platesnį vaizdą, neiškreiptą jokių ribų. Jis nutuokia esant platų kraštovaizdį, įsivaizduoja laukus, kurių niekuomet nėra matęs, ir, žinoma, niekas kitas anksčiau taip pat. Jis pakelia skepetos kampą ir išsigandęs vėl paleidžia jį, bet tik kad netrukus vėl ją kilstelėtų, ar iš tikrųjų tai pamatė? Jis beveik šituo netiki. Kohut visą laiką draudžia jam žiūrėti į šiuos laukus ir pievas, tačiau asmeniškai be paliovos jį ten vilioja.

Mokinys jaučia, kaip jį traukia tas ribų nebuvimas. Per pamokas šitoji moteris negailestinga, iš toli išgirsta net šnaresį, o gyvenime ji nori būt priversta prašyti pasigailėjimo. Ji visiškai suvysto jį prie pianino, elastingais pirštų pratimų, trelių, Černio etiudų tvarsčiais. Tai jai bus smūgis į veidą, kai sužinos, kad tik konkuruojantis klarnetas išvadavo jį iš kontrapunktūros raiščių. O kaip jis sugebės improvizuoti saksofonu! Klemeris mokosi groti klarnetu. Dabar kur kas mažiau mokosi pianinu. Jis ryžtingai atveria naujas muzikos sritis ir planuoja pradėti groti studentų džiazbende kur visus pažįsta asmeniškai, kol juos pralenkęs įkurs nuosavą grupę, kuri gros pagal jo pavyzdį ir jo nurodymus ir kurios vardą jis žino, bet dar laiko paslapty. Šitai atitinka jo laisvės troškimą muzikiniu atžvilgiu. Jis jau pasiprašė į džiazo klasę. Jis nori išmokti aranžuotės. Iš pradžių nori prisiderinti, paklusti, tačiau kai ateis laikas, kaip fontanas atsiskirs nuo tos formuotės tokiu solo numeriu, kad visi užgniauš kvapą. Nelengva užgniaužti jo valią, nelengvai sutelpa jo norai kaip ir gabumai į natų sąsiuvinio aplanką. Žvaliai iriasi jo alkūnės palei kūną, smagiai eina kvapas į vamzdį, jis nieko negalvoja. Jis linksmas. Jis mokosi pradžią ir kaitalioti klavišus. Tolių toliuose jau šmėkso neblogi pasiekimai, sako jo klarneto mokytojas ir džiaugiasi mokiniu, kuriam Kohut suteikusi neprastų žinių ir kurį jis tikisi nušvilpti iš kolegės. Kad per baigiamąjį koncertą pasišildytų jo spinduliuose.

Prie klarneto klasės durų apsirengusi rafinuotu keliauninkės tualetu prisiartina ir laukia moteris, kurios iškart neįmanoma pažinti. Jai čia reikia, ir todėl ji nori įeiti. Erika, kaip įpratusi, pasidabino, derindamasi prie šitos progos.

O ar ne jis jai žadėjo gamtą, mokinys Klemeris, gamtą tiesiai iš tiglio, ir ar ne jis geriausiai žino, kur tos gamtos reikėtų ieškoti? Su maža juoda instrumento dėže pro duris išeinančiam išsigandusiam mokiniui ji nedrąsiai mikčiodama pasiūlo kartu pasivaikščioti paupiu. Dabar iškart! Matyt, jis jau suprato iš jos drabužių, ką ji planuoja. Dėl to aš ir atėjau, sako ji: per upę ir į miškus. Su šita korektiškai pasidabinusia dama iškart atsiveria

laimėjimų skaldos nuobyrynai, griaudėjančios, atstumiančios ledynų morenos. Vienoje nepatrauklioje kalnų stotelėje matyti tam tikram tikslui padėtų pastangų; bananų ir obuolių žievės ant žemės, kažkas pridirbęs kampe, ir visur tokie pat beverčiai įrodymai, purvini popiergaliai kampuose ir kertėse, šitų nuplėštų bilietų niekas niekuomet nesušluoja.

Kaip Klemeris pastebi, Erika apsirengė visiškai naujais drabužiais; drabužiai atitinka progą, o proga drabužius. Kaip ir visada, drabužiai jai atrodo esąs pagrindinis dalykas, apskritai moteriai visuomet reikia pasidabinti, norint pasireikšt, o vien miškas dar nepapuošė jokios moters. Atvirkščiai, juk moteris turi padabinti mišką savo buvimu, tuo ji prilygsta žvėriui, kuris stebimas pro medžioklinius žiūronus. Erika nusipirko tvirtus turistinius batus ir gerai ištepė juos riebalais, kad jie nesueižėtų nuo drėgmės. Su šitokiais batais ji drąsiai galėtų žingsniuoti daugelį kilometrų, jeigu bus toks pageidavimas. Ji apsirengusi languota sportiška palaidinuke, sportiniu švarkeliu, apsimovusi kelnes iki kelių ir dar raudonas vilnones blauzdines. Ji dar turi net kuprinėlę su manta! Virvės neturi, nes nenusiteikusi ypatingam žygiui. O jeigu ir būtų nusiteikusi, tai neimtų nei tinklo, nei virvės; be jokio gelbstimo inkaro šitoji moteris tikriausiai atsiduotų kūniškų vargų dykynei, kai tegalima pasitikėti tik savim ir partneriu.

Erika suplanavusi duotis sudorojama mažais kąsniukais šakutėmis. Jam nevalia ja persivalgyti, jis turi nuolatos jausti alkį. Taip ji įsivaizduoja, kai būna viena su motina. Ji taupo save ir tik nenoriai duoda savęs po truputį, nes visapusiškai apsisvarstė. Ji auga davinėdama. Smulkius savo moderniško kūno pinigus ji taupiai dės Klemeriui ant stalo, kad jis galvotų, jog to kūno yra bent dvigubai daugiau, negu iš tikrųjų. Po įžūlaus puolimo laišku, ji visiškai atsitraukė atgal, nors tai jai nebuvo lengva. Ji įsispraudusi į savo kūno taupyklę, į šį pamėlusį auglį, kuris nuolatos su ja, kol pribręs sprogti. Pavyzdžiui, dėl šių kelioninių drabužių, kuriais apsirengusi, turėjo pavartyti keletą žurnalų Sporto namuose. Ji perka kokybę, tačiau grožis jai svarbiau. Jos norai dideli. Klemeris

stebi moterį su ramybe, kur tūno visa jėga. Jo akys ramiai keliauja švarkelio sagų imitacijomis ir sidabrine laikrodžio grandinėle (irgi imitacija) medžiotojų stiliaus, kuri, apkabinėta briedžio dantimis, nutįsusi Erikai per pilvą. Erika zyzia jam, kad šiandien jai pažadėjo pasivaikščioti, ir dabar ji atėjusi to pareikalauti. Jis klausia, kodėl kaip tik čia, dabar ir šiandien? Ji sako: argi neprisimeni, kad tu pažadėjai *šiandien*? Be žodžių ji atkiša jam jo neapdairių pažadų kuponus. Jai smulkiai patikinta, ir kaip tik: šiandien. Jis siūlė pats: šiandien. Mokiniui nevalia galvoti, kad mokytoja kai ką pamiršta. Klemeris sako, ne vieta ir ne laikas kelionėms. Erika iškart nurodo jam tolesnes vietas ir geresnius laikus. Netrukus įsimylėjėlių porelei nebereikės klajoti po miškus ir ežerus. Tačiau šiandien medžių viršūnių ir viršukalnių vaizdas gal padidintų vyro geismą.

Valteris Klemeris svarsto. Jis nusprendžia, kad nereikia pernelyg toli eiti, norint išbandyti naujus dalykus. Kaip ir visuomet, apimtas tikro mokslinio susidomėjimo, jis pasiūlo: Erika nustebs! viską padaryti čia pat. Kam trenktis į tolumas? Be to, paskui jis dar patogiai nusigaus trečiai valandai į dziudo klubą! Tik vieno dalyko nevalia krėsti su meile: pokštų. Jeigu ji kalba rimtai, tai jam jau seniai tai patinka. Labai prašau. Kol kas jis buvo meilingas ir patiklus, bet jis gali būti ir šiurkštus, tą jis įrodys. Visai kaip pageidaujama. Užuot atkirtusi jam kaip dera, Erika Kohut įsitempia mokinį į valytojų kambarį, kuris nerakinamas, kaip ji žino. Tegu jis dabar parodo, kas jame tūno. Moteris spinduliuoja varomąją jėgą. Jis turi parodyti, ko niekuomet nesimokė. Chemikalai stipriai ir aštriai kvepia, prikrauta valytojų darbo įrankių. Iš pradžių Erika prašo atleidimo, nes jai nereikėjo tikėtis iš jaunojo vyriškio laiškų. Šią mintį ji dar gvildena toliau. Ji atsiklaupia priešais Klemerį ir nevikriais bučiniais ima kniaustis į jo besipriešinantį pilvą. Jos keliauninkės keliai, nepakeliavę po subtilesnį meilės meną, murdosi dulkėse. Kaip tik valytojų kambarys pats purviniausias. Naujutėlaičiai profiliniai puspadžiai žvilga. Mokinys ir mokytoja kaskart atsiduria savo nuosavoje mažoje meilės planetoje, ant ledo lyties, kuri kaip atstumiantis nesvetingas žemynas toli-

na juos vieną nuo kito. Klemerį nemaloniai sutrikdė tas nusižeminimas ir išgąsdino reikalavimai, kuriuos šitas nusižeminimas be jokios patirties tariasi turįs teisę kelti juo garsiau.

Šitas nusižeminimas rėkia garsiau, nei galėtų rėkti atviras geidulys. Klemeris atsako: prašom tuoj pat atsistoti! Jis mato, kaip ji išmetė savo pasipūtimą per bortą, ir iškart pasiryžta niekuomet neišmesti savojo pasipūtimo per bortą. Iš bėdos jis prisiriš prie irklo. Jau dabar, o tai juk ką tik vos prasidėjo, abiejų nebeįmanoma sudėti į krūvą, ir vis dėlto jie užsispyrę trokšta susilieti. Padvelkia aukštyn mokytojos jausmai, kaip šiltas vėjas. Iš tikrųjų, tai Klemeris visai nenori, bet jis turi, nes to iš jo pageidaujama. Jis suspaudžia kelius, sutrikęs mokinukas. Moteris siaučia jam palei šlaunis ir prašo pasigailėti ir pulti ją. Kaip puiku dabar mums galėtų būti! Jos kūnas kaip gėlės tekši ant grindų. Erika Kohut prisipažįsta mylinti, bet tas jos meilės prisipažinimas tik nuobodūs reikalavimai, apmąstytos sutartys, daugsyk patvirtinti pažadai. Klemeris neatiduoda meilės. Jis ne toks greitas pasakyti op. Prūsai šitaip greitai nešaudo. Erika pasakoja, kiek toli ji galėtų nueiti vienokiomis ar kitokiomis aplinkybėmis, o Klemeris ketina nebent apsukti Rotušės parką negreitu žingsniu. Jis prašo: ne šiandien, kitą savaitę! Tada aš turėsiu daugiau laiko. Kai jo prašymai nieko nebegelbsti, jis slapčiom pradeda glostyti pats save, tačiau viskas jo kaip negyva. Šitoji moteris įvaro jį į siurbiančią patalpą, kur jo instrumentas, nors ir klausiamas, niekaip nereaguoja į klausimus. Jis istoriškai traukia, beldžia, purto. Ji dar nieko nepastebėjo. Ji griūva ant jo kaip meilės lavina. Jau dabar kūkčioja, atsiima kai kuriuos žodžius, kuriuos buvo anksčiau pasakiusi, pažada pakeisti juos geresniais. Kaip ji dabar atsipalaidavusi: pagaliau! Klemeris šaltai darbuojasi su apatine savo kūno dalimi, suka pusfabrikatį, daužo geležiniais prietaisais. Žyra kibirkštys. Jam baisu šitaip ilgai nevėdinto vidinio muzikos mokytojos pasaulio. Jis ketina visiškai jį praryti! Matyt, iš pradžių Erika tikisi gauti viską, ką jis turi, o jis dar nė neišsitraukė mažo kampelio ir jai neparodė. Ji juda tarytum mylėda-

masi taip, kaip įsivaizduoja. Ir kaip matė darant kitus. Ji duoda nemitrumo signalus, kuriuos sumaišo su atsidavimo signalais, užtat priima bejėgiškumo signalus. Dabar jis PRIVALO ir todėl NEGALI. Atsikalbinėdamas pasako: tik jau ne su manim, įsidėmėk! Erika ima knibinėti užtrauktuką. Ji išpeša marškinius ir dūksta kaip įprasta ir leidžiama mylimiesiems. Klemeriui nieko nesidaro, kuo galėtų kai ką įrodyti. Nevalingai girgždindama puspadžius, netrukus Erika ima vaikščioti iš vieno kambarėlio galo į kitą. Kaip pakaitalą siūlo visiškai sutvarkytą jausmų pasaulį. Ji porina kažką apie persitempimą ir nervingumą ir vis dėlto, kaip džiaugiasi šituo kraštutiniu meilės įrodymu. Klemeris negali, nes turi. Tas turėjimas sklinda nuo šitos moters magnetinėmis bangomis. Ji pati tiesiog turėjimas. Erika pritupia, tikras išaugęs nevikrumas, negrabiai suspaudusi savo kaulus — kliūtis, ir bučiuodama įsispraudžia mokiniui tarp šlaunų. Jaunasis vyriškis sudejuoja, lyg šitoks atkaklumas kažką jam atpalaiduotų, jis suaimanuoja galop, būtent: šitaip tu manęs nesudorosi. Tu manęs nesudorosi. Tačiau apskritai jis jau mielai pasiruošęs, bet kada, išbandyti meilę naujai. Galų gale iš bejėgiškumo jis pargriauna Eriką ir skiausčia ranka suduoda jai lengvai per sprandą. Jos galva paklusniai nunyra į priekį ir pamiršta aplinką, kurios dabar nebegali matyti. Tik kambario grindis. Moteris mylėdamasi lengvai pamiršta pati save, nes maža jos yra, ką turėtų prisiminti. Klemeris pasiklauso, kas darosi už durų, ir krūpteli. Jis greit užmauna moters burną kaip seną pirštinę ant po trumpo susidomėjimo vėl suzmekusio galo. Toji pirštinė per didelė. Jai nieko neatsitinka, ir Klemeriui taip pat nieko neatsitinka, o tuo tarpu mokytojos esybė kukliai išnyksta tolumoje.

Klemeris kaip pasiutęs baksi jai į burną ir taip nieko neįrodo. Nuvytęs jo galas plūduriuoja kaip bejausmis kamštis jos vandenyse. Vis dėlto jis stipriai sugniaužęs jai plaukus, gal šitaip jam kas nors išaugs. Viena ausim Klemeris klausosi, kas vyksta koridoriuje, ar neateina valytoja. Visa kita jame klausosi, ar nesujudės lytis. Sutramdyta meilės ir kartu sumenkinta mokytoja laižo Klemerį kaip karvė savo ką tik gimusį veršiuką. Ji žada,

kad viskas dar bus ir kad juodu turi be galo daug laiko, dabar, kai nebėra abejonių jų aistra. Tik nereikia nervintis! Tie pažadai, neaiškiai lemenami, įpykina jaunąjį vyriškį, kuris lyg pustonį girdi įsakymą. Argi šitoji viršininkė jam nuolatos neliepia dėlioti pirštus ir spūsčioti pedalą tam tikrose muzikos kūrinio vietose? Jos muzikinės žinios iškelia ją aukščiau negu jis ir, susitraukusi po juo, ji žadina jam didesnį pasibjaurėjimą, negu jis gali išsakyti. Ji susimažina priešais jo galą, kuris, savo ruožtu, lieka mažas. Klemeris baksi ir kaip plaktuku kala Erikai į burną, kuri jau pajunta, jog tuoj vems, tačiau kaip ir pirma veltui. Pusiau užkimšta burna moteris dar meilingai guodžia jį ir primena, kas bus ateity. Ateity bus džiaugsmo! Niekas nemato jos akių; ji ne valdovė, o tik plaukai, pakaušis, sprandas, nesuvokiamas reiškinys. Meilės automatas, kuris nebereaguoja ir į kojos spyrius. O mokinys tenori tik paaštrinti savo instrumentą. O jo instrumentas apskritai neturi nieko bendra su likusiu kūnu, tuo tarpu meilė visuomet užvaldo visą moterį. Moteris trokšta atiduoti visą meilę ir palikti grąžą. Erika ir Valteris Klemeris abu sako, šiandien nieko neišeina, tikrai eisis vėliau. Erikai tai atrodo didžiausias meilės įrodymas: nepasisekimas. Klemeris baisingai įsiunta dėl savo negalės ir užtat laiko moterį už plaukų, stipriai, net iki skausmo, kad dabar nepaspruktų nuo jo, pasitelkusi įprastines suskydusias dvejones. Jeigu jau ji čia, tai pasinaudokim, kaip buvo sutarta, smagiai papeškim už plaukų. Kiekvienas iš jų kažką vienodai šaukia apie meilę.

Tačiau mokinio žvaigždė nusileidžia, taip ir nepasiekus jam užduoties. Jis iki jos nepriauga. Jam taip ir neatsiskleidžia šitas labirintas, kad ir kaip jis trauko ir tąso siūlą. Tarp neapkarpytų medžių ir krūmų neatsiveria tiesus takas. Moteris tauškia niekus apie miškus, pilnus beprotiškiausių lūkesčių, ir težino tik iš bėdos avietes ir baravykus. Tačiau ji tvirtina užsidirbusi tai ilgai laukdama. Mokinys buvo stropus, todėl jam moja atlygis. Atlygis — tai Erikos meilė, kurią dabar mokinys ir gauna. Nemikliai vartaliodama tarp gomurio ir liežuvio minkštą kirmėlaitę, ji tikisi iš būsimojo geidulio savotiško moko-

mojo keliauninkų tako su švariai aprašinėtais augalais. Perskaitai lentelę ir nudžiungi, vėl atpažįsti jau seniai žinomą krūmokšnį. Paskui išvysti žolėje gyvatę ir pakraupsti, nes gyvatė be lentelės. Šitą nesvetingą vietą moteris pavadina juodviejų meilės vieta. Čia ir dabar! Mokinys be žodžių baksi į minkštą jos burnos ertmę, šį ragą be jokio garso, kur vos junta esant dantis, kuriuos pataria gerai paslėpti. Atsidūręs tokioj padėty vyras labiau bijo dantų negu ligų. Jis prakaituoja ir švokščia, vaizduodamas laimėjimą. Išstena, kad visąlaik prisimenąs jos laišką. Kaip kvaila. Tai laiškas kaltas, kad jis nepajėgia mylėti, o vis turi galvoti apie meilę. Ji, šitoji moteris, pridarė visokių kliūčių.

Žinomas ir įprastas jo galo dydis, apie kurį jis jaudinamai pasakojo moteriai, dar niekuomet prideramai jo neįvertinusiai, šiaip jį džiugina kaip naujas žaisliukas smalsų berniuką. Tas dydis neatsistato. Su maloniu geismo uolumu mokytoja, kuri dar niekuomet nėra patyrusi geismo, palaiko smulkų pasakojimą. Ji pritaria jam ir jau šiandien labai džiaugiasi, džiaugiasi ir dar labiau! netrukus galėsianti tą su juo patirti. Ji pabando nepastebimai išspjauti jo galą, tačiau netrukus turi vėl jį paimti, įsako mokinys Klemeris, klaidingai supratęs savo ponios mokytojos mokymo santykius. Jis nepasiduoda šitaip greitai! Šiuos karčius vaistus ji turi išgerti be cukraus. Pirmosios negalėjimo baimės, dėl kurių tikriausiai kalta ji, užplūsta Eriką Kohut. Jos jaunasis mokinys vis dar bando pasismaginti lytiškai be jokių minčių, bet tai jam nepavyksta. Moteriai, kuri tokias prarajas užpildo visa savo esybe, kyla tamsus baimės laivas, burės jau plazda. Nė nenorėdama, dabar atsipeikėjusi iš pamišimo, pastebi kambarėlio smulkmenas. Pro langą žemai apačioje siūbuojančią medžio viršūnę. Kaštonas. Neskanų Klemerio meilės ūglio saldainį vyriškis laiko jos burnoje, jis visas spaudžiasi jai prie veido ir beprasmiškai dejuoja. Akių kampučiais Erika žvairuoja į kone nepastebimai ten apačioje siūbuojančias šakas, kurias pradeda kamuoti lietaus lašai. Lapams nepaprastai sunku, ir jie nusvyra. Paskui negirdimas tekšenimas, pasipila lyg iš kibiro. Neišsilaiko pažadėtasis pavasario rytas. Gležni lapai neby-

liai nusileidžia lašų puolimui. Šūviai iš dangaus kliudo šakas. Vyriškis vis dar grūdasi moteriai į burną, įsitvėręs jai už plaukų ir ausų, o tuo tarpu lauke pergalingai siaučia gamtos jėgos. Ji vis dar nori, o jis vis dar negali. Jis lieka menkas ir subliuškęs, užuot pasidaręs storas ir stangrus. Mokinys dabar spygčioja iš įniršio, griežia dantimis, nes šiandien negalėjo puikiai pasirodyti. Šiandien jis tikrai neatsipalaiduos jai į burną, esančią geresnėje jos kūno dalyje, viršutinėje.

Erika nieko negalvoja, ji dūsta, nors burnoje beveik nieko neturi. Bet jai to pakanka. Tai kyla jai aukštyn, ir ji ima gaudyti kvapą. Lyg norėdamas pakeisti lyties kietumą mokinys dabar braižo jai veidą šiurkščiais apatinės kūno dalies plaukais ir plūsta savo įrankį. Tai kyla Erikai aukštyn. Ji stipriai išsiplėšia ir nusivemia į seną skardinį kibirą, kuris kaip tik čia pastatytas naudoti. Pasigirsta, tarytum kažkas ateitų, tačiau žingsniai nutolsta. taip ir neįėję. Mokytoja ramina vyriškį, kai nepučia vėmulio fanfarų, kad nebuvę taip prastai, kaip atrodę. Ji spjaudo tulžimi iš pat gelmių. Sugniaužusi rankas po krūtine, ji, kone be sąmonės, kalba apie vėlesnius, kur kas didesnius džiaugsmus. Šiandien tai nebuvo jokio džiaugsmo, bet netrukus džiaugsmas nesulaikomai šaus pirmyn kaip nuo starto linijos. Atsikvapsčiusi ji nepavargdama siūlo gerokai stipresnius, garbingesnius jausmus, blizgina juos balta skepeta ir pagyrūniškai demonstruoja. Visa tai aš saugojau tau, Valteri, o dabar atėjo metas! Ji net liovėsi vėmusi. Ji nori truputį nusiskalauti vandeniu ir už tai gauna lengvą žaismingą antausį. Vyriškis įpykęs, nebedaryk šitaip per patį priekalnės vidurį, kai esu įsismaginęs. Dabar tu mane išmušei iš vėžių. Negalėjai lukteléti, kol pasieksiu snieguotą viršukalnę. O burną po manęs draudžiu plautis. Erika pabando išlementi nuvalkiotą meilų žodį ir už tai išjuokiama. Tolygiai būgnija lietus. Langų stiklai taip ir telžiami. Moteris apsiveja vyrą rankomis ir kažką išsamiai pasakoja. Vyriškis atsako jai, kad ji smirda! Ar ji žinanti, kad smirda? Pakartoja tą sakinį dar keliskart, nes jis taip gražiai skamba, ar žinot, kaip jūs smirdat, ponia Erika? Ji nieko nesupranta ir vėl švelniai laižo jį. Tačiau nėra taip, kaip

galėtų būti. Lauke vis labiau temsta nuo debesų. Klemeris beprasmiškai kartoja, nes jau patį pirmąjį sykį buvę aišku, jog Erika taip smirda, kad visas kambarėlis šlykščiai persigėrė jos kvapo. Ji parašė jam laišką, o dabar jo atsakymas skamba taip: jis nieko iš jos nenori, be to, ji nepakenčiamai smirda. Klemeris lėtai tąso Eriką už plaukų. Ji turi išvažiuoti iš šito miesto, kad jam nebereikėtų traukti šito šlykštaus kvapo, šito gyvuliško puvėsių tvaiko jaunomis ir tyromis šnervėmis. Velniai griebtų, kaip jūs smirdat, jūs nė įsivaizduoti negalit, ponia muzikos mokytoja.

Erika įlenda į šiltą lizdą, įslysta į vasaršiltį gėdos upelį kaip į vonią, į kurią neri atsargiai, nes vanduo itin purvinas. Palei ją kyla vandens purslai. Purvinos gėdos putų keteros, negyvos sužlugimo žiurkės, popieriaus skiautės, bjaurasties medinės atplaišos, senas čiužinys, nutaškytas spermos dėmėmis. Kyla ir kyla. Jis kelia ją aukštyn. Užsirydama moteris kasasi į viršų palei vyrą, iki pat negailestingo jo betoninės galvos viršaus. Toji galva kalba monotoniškus sakinius, apie dar didesnį smirdėjimą, kurio skleidėja mokinys laiko savo muzikos mokytoją.

Erika pajunta nuotolį tarp apgyvento pasaulio ir Nieko. Matyt, ji, Erika, ir smirda taip, kaip mano mokinys. Jis pasiruošęs dėl to prisiekti. Erika pasiruošusi mirti. Mokinys pasiruošęs palikti kambarį, kur jam nieko neišdegė. Erika ieško skausmo, kuris susilieja su mirtim. Klemeris užsisega kelnes ir ketina išeiti. Erika norėtų virstančiomis iš kaktos akimis stebėti, kaip jis užspaudžia jai gerklę. Jo paveikslas atsispindėtų jai akyse, kol ji supūtų. Jis nebesako, jog ji smirda, jam ji nebeegzistuoja. Jis nori eiti. Erika nori pajusti, kaip leidžiasi jo žudanti ranka ir jos kūną prislegia gėda, didžiulė pagalvė.

Juodu jau eina koridoriumi. Vienas eina šalio kito. Tarp jų nuotolis. lemeris tyliai postringauja, kaip esą malonu, kad jos seniokiškas smirdėjimas šiek tiek apmalštąs didesnėj erdvėj. Kambarėlyje smirdėjo iš tikrųjų nepakenčiamai! Tegu neabejodama juo patiki. Jis nuoširdžiai rekomenduoja jai išvažiuoti iš šito miesto.

Po valandėlės mokytoja ir mokinys sutinka koridoriuje poną direktorių, kurį Klemeris pasveikina nužemintai kaip mokinys. Erika pasikeičia su savo viršininku kolegišku pasisveikinimu, nes viršininkas nereikalauja laikytis atstumo. Direktorius šituo nepasitenkina ir širdingai pasveikina Klemerį, kaip kito baigiamojo koncerto solistą. Paskui palinki jam ta proga laimės. Erika jam atsako, jog dar neapsisprendusi, jeigu kalbama apie solistą. Šitas mokinys pastebimai apsileidęs, tikrai. Ji dar turi pasvarstyti, ar tai bus mokinys K., ar koks kitas. Ji dar nežino. Bet ji praneš laiku. Klemeris stovi ir nieko nesako. Jis klausosi, ką kalba mokytoja. Direktorius pliaukši liežuviu, kai Erika pasakoja apie baisias klaidas, nes mokinys Klemeris nuolatos jas daro. Erika garsiai dėsto nemalonius faktus, liečiančius mokinį, kad mokinys neprikištų jai slaptumo. Jis gerokai mažiau groja, ir ji turi tam įrodymų. Ji turėjo pažymėti, kad vis mažėja jo uolumas ir stropumas. Ir už tai jam juk nevalia atlyginti! Direktorius atsako, kad galų gale ji juk geriau pažįstanti šitą mokinį, taigi iki pasimatymo. Linkiu pasitaisyti, sako jis mokiniui K.

Direktorius įėjo į savo direktoriaus kabinetą.

Klemeris pakartoja Erikai Kohut, kad ji siaubingai smirda ir turi kuo greičiau palikti miestą. Jis galėtų pripasakoti apie ją ir kitokių dalykų, tačiau nenori purvintis burnos. Gana jau ir to, kad *ji* smirda, taigi juk nepasmirs ir jis! Dabar jis eina išsiskalauti burnos, nes burnos viduje justi jos dvokas. Iki pat vidurių jis jaučia baisingą mokytojos dvoką. Ji negali nutuokti, kaip kelia šleikštulį jos kūno tvaikas ir kaip gerai, kad ji net negali įsivaizduoti, kaip pragariškai ji dvokia.

Abudu nutolsta dviem priešingomis kryptimis, nesusitarę nei dėl bendro pagrindinio tono, taip, net nei dėl pagrindinės tonacijos, susitarę tik dėl šleikštulį keliančio Erikos Kohut smirdėjimo.

Uoliai ir apdairiai Erika imasi veikti. Ji norėjo peršokti per savo šešėlį ir negalėjo. Jai daug kur skauda. Tik kai kas jos atrinkta. Ji visiškai sumišusi. Per televizo-

rių jai parodyta, kaip galima užsibarikaduoti duris kitaip nei spintomis. Tą parodė kriminalinis filmas. Reikia pakišti kėdės atramą po durų rankena. Bet tų pastangų nereikia, nes motina miega, kaip dabar jau dažnokai, saldžiai ir ramiai, skleisdama saldoką alkoholio kvapą pro poras ir gerklę.

Erika čiumpa savo naminę lobių skrynią ir peržiūri gausias atsargas. Čia kūpso jos turtai, su kuriais Valteris K. taip ir nesusipažino, nes pernelyg anksti nutraukė jų santykius nepadoriais keiksmais. O tuo tarpu moteriai viskas kaip tik prasidėjo! Pagaliau ji pribrendo, o jis tada visiškai įsitraukė į savo kiautą. Erika prisirenka skalbinių spaustukų ir padelsusi dar ir smeigtukų, kurie išimti iš plastmasinės dėžutės.

Liedama ašaras Erika apsikabinėja kūną kaip godžiais ežio spygliais linksmų spalvų plastmasiniais skalbinių spaustukais. Tas vietas, kurias jai lengva pasiekti ir kur vėliau liks mėlynos dėmės. Verkdama Erika tramdo savo kūną. Savo kūno paviršiui trikdo pusiausvyrą. Išmuša savo odą iš takto. Ji įdarinėja savo kūną namų ir virtuvės įrankiais. Sutrikusi žiūri į save ir ieško dar laisvų vietų. Kur tik jos kūno registre pasirodo laisvos vietos, ją tuoj pat godžiai suima skalbinių spaustukų žirklės. Tarpas, įtemptas tarp jų, smagiai subadomas smeigtukais. Moteris netenka savitvardos dėl šitokio savo elgesio, kuris gali turėti pasekmių, ir visa gerkle verkia. Ji visiškai viena. Ji bado save smeigtukais, kurių galvutės įvairių spalvų, kiekvienas smeigtukas turi savo spalvos galvutę. Dauguma smeigtukų tuoj pat vėl iškrinta. Durti po pirštų nagais Eriką atbaido skausmas. Smulkūs kraujo apnašai netrukus nusėja jos odos pievą. Moteris graudžiai verkia ir yra visiškai viena. Netrukus Erika liaunasi verkti ir atsistoja priešais veidrodį. Jos atvaizdas įsigraužia jai į smegenis kartu su žodžiais apie žalą ir patyčiom. Tai įvairiaspalvis atvaizdas. Apskritai būtų tikrai linksmas paveikslas, jeigu proga nebūtų tokia liūdna. Motina vėl kietai miega nuo gryno likerio. Kai tik veidrodis padeda Erikai rasti nenuniokotą kūno vietą, ji tuoj pat čiumpa spaustuką ar smeigtuką ir verkia. Ji suima instrumentais kūną ir bado jį. Ašaros rieda ja žemyn, ir ji visiškai viena.

Po geroko laiko pati Erika nusiima spaustukus ir smeigtukus nuo savęs ir švariai susideda į jų vietas. Skausmas atlėgsta, ašaros išdžiūsta.

Erika Kohut eina pas motiną baigti savo vienatvės.

Ir vėl ateina vakaras, pagrindines gatves, vedančias iš miesto, užpildo beprotiškai namo lekią automobiliai, ir net Valteris Klemeris pasižymi ypatingu aktyvumu šitam lipniam sraute, kad nebūtų priverstas dykinėti be jokios naudos. Jis nesiima ko nors itin įdomaus, bet be paliovos juda. Nors jis ir nededa ypatingų pastangų, laikas švilpte švilpia aplinkui jo poreikį judėti. Jis susirengia į sudėtingą, eismo technikos sąlygotą nuobodžią kelionę autobusu ir vėliau metro, apie kurią jau dabar nutuokia, kad ji, nors ir baigsis miesto parke, tikslo ir kelio į tą tikslą jis dar turės tiktai ieškoti. Jis eina energingai pasivaikščioti, kad dar labiau sutemtų. Veltui leidžia laiką. Jis turi valios, tuo neabejoja. Jis užpuls, tai, ko niekas dar nebus girdėjęs, beginklius gyvūnus, kurių turbūt gyvena parke. Miesto parke jie užveisė flamingų ir panašių egzotiškų gyvių, kurie dar niekuomet nėra matę tėvynės, ir šitie gyvūnai šiandien tiesiog reikalauja, kad būtų užpulti ir suplėšyti gabalais. Valteris Klemeris myli gyvūnus, tačiau jeigu jau ko per daug, tai ir jam, kaip ir kiekvienam, išsilieja per kraštus, o kartais tada turi žūti nekaltas. Moteris jį šitaip įžeidė, ir todėl jis įžeidė ją. Nors sąskaitos suvestos, susitaikymui vis dėlto reikia aukos. Turi mirti gyvūnas. Šitokias mintis Klemeriui įkvėpė laikraščiai, kuriuose pasakojama apie atsiskyrėlišką šių nieko nenutuokiančių egzotiškų padarų gyvenimo būdą ir lygiai taip pat smulkiai apie ne vienerias jų muštynes ir galabijimą.

Eskalatorium jaunasis vyriškis pakyla į parką. Jis jau tyso ramus ir sustingęs, o viešbutis priešais, atvirkščiai, šviesus ir triukšmingas. Ponas Klemeris netrikdo jokios įsimylėjėlių porelės, nes jis atėjo čionai ne slapčiom spoksoti, o kad niekas jo paties nematytų žiauriai elgiantis. Tie neišnaudoti poreikiai, kuriuos jam sužadino moteris, dabar pavirto piktumu. Klemeris klaidžioja aplinkui ieš-

kodamas ir neranda nė vieno vienintelio paukščio. Nors ir draudžiama, jis mindžioja veją ir neatsargiai braunasi net pro užsienietiškus krūmokšnius. Sąmoningai trypia švariai sutvarkytas gėlių lysves. Kulnai laužo pavasario šauklius. Tai, ką jis siūlė šitai bjauriai moteriai, nieko jam nenuėmė, šitos meilės naštos, su kuria jam dabar reikia gyventi. Toji našta nėra taip labai sunki, tačiau jos pasekmės pasmerkia gyvuliškam gyvenimui. Taip pat ir Klemerio kūniško poreikio niekas neparėmė, kad jis galėtų išsiveržti iš savo namelio. Moteris pasirinko jam iš galvos vieną kitą muzikinį laimėjimą. Ji pasiėmė pačius geriausius dalykus, kad po bandymo išmestų! Valteris K. spardo žibuokles bato galu, nes per patį meilės karštį šiurkščiausiai nusivylė. Jis nekaltas, kad negalėjo. Jeigu Erika ir toliau žengs šituo taku, sužinos baisesnių dalykų, nei kada buvo susapnavusi. Klemeris susibraižo į milžiniškus krūmo spyglius, šakos elastingai daužo jam veidą, kai su jėga pro jas braunasi, nes anapus krūmo jis užuodė vandenį. Jis yra sužeistas medžiojamas žvėris, kurį medžiotojas, nepaisydamas medžiotojiško papročio, pašovė ir paleido bėgti. Šitas medžiotojas diletantas nekliudė į širdį. Todėl Klemeris dabar potencialiai pavojingas bet kam!

Kaip įpykęs meilės nykštukas klaidžioja jis po šitą naktinę erdvę poilsiui, kuri, po teisybei, skirta tik dienai, ketindamas išgiežti pyktį ant nekaltų gyvūnų. Jis ieško akmens mesti, tačiau nieko panašaus neranda. Pakelia trumpą šaką, nukritusią nuo medžio, tačiau toji šaka sutrūnijusi ir lengva. Kadangi moteris pareikalavo iš jo siaubingų dalykų tada, kai jis pasiūlė savo meilę, dabar jam reikia uoliai lankstytis, ieškant geresnio ginklo nei sutrūnijęs medis. Kadangi jis negalėjo tapti moters valdovu, dabar turi lenkti nugarą ir nepavargdamas rinkti medžius. Su šitokia lazdele flamingas jį išjuoks. Su ja nepamuši, tai sausa šakelė. Klemeris, kuris neturi patirties, bet norėtų patirti naujų išgyvenimų, jokio supratimo neturi, kur naktimis ilsisi paukščiai, kad paspruktų nuo savo kankintojų. Gal jie turi kokią nuosavą lūšnelę! Klemeris anaiptol nenori nusileisti piktadariams, kurie jau daug paukščių užmušė. Dabar kur kas stipriau užuo-

džia vandenį, tokį pažįstamą jam elementą. Ten, kaip parašyta laikraščiuose, kažkur laikosi rožinis grobis. Daug kas be paliovos šlama nuo vėjo. Aplinkui raitosi šviesios kelio gyvatės. Kadangi jis nuklydo jau šitaip toli, tai pasitenkintų net ir gulbe — paukščiu, kuris lengviau duodasi pakeičiamas. Iš šitos minties Klemeris padaro išvadą, kaip jam reikia atsukti ventilį jo pervirusiam pykčiui. Jeigu paukščiai nejudėdami ilsisi ant vandens, turės juos prisivilioti. Jeigu jie ramiai kiūto prie kranto, jam nereikės sušlapti.

Vietoj paukščių girdėti tik nuolat griaudėjantis tolimas automobilių srautas. Šitaip vėlai dar tebevažinėja? Iki pat šitos vietos miestas persekioja tuos, kurie ieško poilsio, iki žaliųjų miesto zonų, šitų Vienos plaučių. Klemeris, pilkoje savo begalinio pykčio zonoje, ieško kažko, kuris jam pagaliau nė trupučio nepasipriešins. Todėl ieško kažko, kas jo nesupranta. Paukštis gali pabėgti, tačiau atsikalbinėti ne. Klemeris palieka savo vėžes žolėje. Su vienišais naktibaldomis, kurie irgi trainiojasi aplinkui, jis jaučia vidinį bendrumą. Už kitus nakties svajotojus, kurie slankioja aplinkui, rankomis apsiglėbę damas, jis jaučiasi pranašesnis, nes jo pyktis kur kas stipresnis negu meilės ugnis. Iki pat čia pabėga jaunasis vyriškis nuo moterų artumo. Kažkoks nedidelis garso šaltinis pypčioja lyg kovojant, be jokios melodijos, kokią sugeba išgauti paukščio snapas ar pradedantis muzikantas muzikos instrumentu. Tai paukštis! Netrukus bus pranešta apie vandalizmo aktą, ir su ką tik išspausdintu laikraščiu bus galima eiti pas iškrypusią mylimąją, nes sunaikinta gyvybė. Tada lygiai taip pat žiauriai galima sunaikinti ir mylimosios gyvybę. Galima nutraukti gyvenimo siūlus. Šitoji ponia Kohut visą laiką šaipėsi iš jo jausmų, ištisus mėnesius jo meilė be jokio atlyginimo ją gaubė! Jo aistra pasipylė ant jos kaip pilnas gėlių jo širdies ragas, o ji vėl sugrūdo atgal jam šitą saldų lietų. Dabar ji gaus sąskaitą siaubingo sunaikinimo forma, ir pati dėl to kalta.

Visą tą laiką, kurį Klemeris negailestingai švaisto ieškodamas tam tikro paukščio, šitoji moteris, kuri šiandien itin anksti atsigulė, miega savo namuose. Ji nieko nenutuokdama kasasi per miegą, o Klemeris — per nakti-

nio miesto žalias vejas. Klemeris ieško ir neranda. Dabar jis eina kito garso link, tačiau negali nustatyti. kas jį skleidžia. Jis nedrąsiai slenka į priekį, kad nesukluptų ant kokio rąstigalio. Tramvajai, kurie taip neseniai dar skambėjo palei parko kraštą, pagelbėdami orientuotis, dabar važinėja po žeme, kur jų negirdėti, ir turi kitoniškus pavadinimus. Klemeris nebesusigaudo, kurion pusėn keliauja. Galėtų būti ir taip, kad jis lenda gilyn į tankmę, kur kas nors jį praris. Užuot radęs maisto, pats Klemeris virstų grobiu! Klemeris ieško flamingo, o kas nors kitas gal jau ieško avigalvio su pinigine. Laužydamas šakas vyriškis braunasi per krūmokšnius į atviras pievas. Iš kairės ir iš dešinės jis tik laukia kokios smulkmenos, toks vaikščiotojas kaip jis stengiasi pasirodyti kuo geriausiai, ir jam jau iš anksto dėl to smagu. Jis žino: keliauninkas nieko daugiau negalvoja, tik apie savo šeimą ir valgį, ir apie išorinę gyvūnų ir augalų išteklių formą aplinkui, kuri kelia jam rūpesčių, nes juk nepakeičiamos atsargos dėl užteršimo nuolatos senka. Vaikščiotojas aiškins, kodėl gamta miršta, o Klemeris padarys taip, kad maža gamtos dalelė pasitarnautų kaip geras pavyzdys. Jis graso į tamsą. Viena ranka Klemeris suspaudžia piniginę, o kita lazdą. Jis gali taip pašventinti tą vaikščiotoją, kad tas turės bėdos.

Kad ir kiek toli nuklystama, nėra jokio paukščio. Tačiau nelauktai, pačiam blėstančių vilčių pakrašty, galop šis tas atsiranda — susikibusi pora toli pažengusios aistros stadijoj. Kokia tai stadija, sunku tiksliai nustatyti. Valteris Klemeris ko neužlipa ant vyro ir moters, kurie abudu sudaro bendrą nuolatos besikaitaliojančios išorės padarą. Jo koja nevikriai užlipa ant numesto smulkaus drabužio, o kita beveik suklumpa ant įsiaistrinusio kūno, kuris naudojasi kitu kūnu. Virš jų ošia didžiulis medis, kuris, pats saugomas kaip gamtos turtas ir nepažeidžiamas, rūpestingai ir beveik visiškai gožia svetimą alsavimą. Godžiai ieškodamas paukščio Klemeris nepastebėjo, kur deda koją. Jo neapykanta užgriūva šituos kūnus, kurie netikėtai pražydo kelio pakrašty, be jokios gėdos suniurkydami kitus žiedus, nes voliojasi kaip tik miesto gėlių lysvėje. Tas gėles dabar galima išmesti. Kle-

meris turi tik lengvą lazdą, norėdamas aktyviai prisidėti prie šitų kovojančių kūnų. Dabar paaiškės — mušti ar būti primuštam. Galų gale juk čia įsiverži į bendras meilės lenktynes, kaip besijuokiantis tretysis. Klemeris subliauna nešvankybę. Subliauna iš pačių širdies gelmių. Jis įsidrąsina, nes porelė jam neprieštarauja. Sumosuojama lazda. Vienas skubiai traukiasi drabužius aukštyn, o kita žemyn, taip tvarkomasi prieš Klemerį. Tylomis švelnūs kaip vata dalyviai tvarko save ir savo kiautus. Kai kas, rodos, susimaišė ir vėl skubiai susigrąžinama. Ima lynoti. Vėl bus atstatyta pirmykštė būsena. Klemeris nedraugiškai paaiškina, kokia bus šitokio elgesio pasekmė. Lazda jis ritmingai daužo dešinę savo šlaunį. Jis jaučia, kad kuo tolyn, tuo labiau stiprėja, nes niekas neišdrįsta jam paprieštarauti. Gyvuliška porelės baimė užgriūva Klemerį ir yra geriau negu tikro gyvulio baimė. Dvelkia reikalu tramdyti. Jie šito tik ir laukia. Dėl šitos priežasties jie naktį atsiduria parke. Aplinkui driekiasi atviras plotas. Porelė, apsupta Klemerio, jau susitvarko kaip namuose, nieko nesakydama į Klemerio skubiai beriamus piktus riksmus. Klemeris išvadina abu šlykštynėmis ir kiaulėmis. Idėjos, kurių daugybė užplūsta jį klausantis muzikos, atrodo nuvalkiotos, kai matai gyvenimą ir geidulį. Muzikiniu požiūriu jis supranta, apie ką kalba, o čia mato tai, apie ką visuomet vengia kalbėti: banalybę ir geidulingumą. Tai ne romantiškas meilės sodas, tačiau vis dėlto miesto sodas. Meilužių porelė sustingsta neryškiam medžio šešėly. Matyt, jie nužemintai priims bet ką, tiek skundimą, tiek skubiai smogtą smūgį. Įsilyja. Smūgio nėra. Porelės jausmai dabar nukreipti tik į tai, kaip apsisaugoti ir pasislėpti: ar jie dar sulauks dabar smūgio? Užpuolikas delsia. Porelė, tikėdamasi, kad nepastebimai, traukiasi atbulom į priedangą. Jie norėtų: keltis! bėgti! bėgti! Abu dar labai jauni. Klemeris ką tik regėjo nepilnamečius, besivoliojančius kaip kiaules. Jis norėtų pagaliau atplėšti lazdą nuo savęs ir sviesti ją į svetimą paklusnumą, bet ginklas vis tebedaužo jam šlaunį. Nesinori šitą naktį eiti iš čia be grobio. Kol jis čia stovi ir kyla baimė, Klemeriui topteli, kad jis gali kai ką nunešti tuo laiku miegančiai Erikai. Ir dar gurkšnį

tyro oro iš plačių tolių, kurio jai kuo skubiau labai reikia. Klemeris laisvai kybo erdvėje, kaip ką tik suteptas durų vyris. Jeigu jis pasvirs pirmyn, meilužiams grės skausmas, jeigu atgal, gal jiems atsilaisvins keliai pabėgti. Abudu vaikai traukiasi atgal iki tos vietos, kol nugara pajunta kažką tvirta taip, kad tai iš pradžių sukliudo bėgimą. Nepasukę į šoną, jie neras kelio, nors šito nori. Klemeris, atsižvelgdamas į padėtį, padaro kelis įprastus pratimus raumenims. Stovėdamas pabando vieną, du yrius, tik be vandens. Šitas gyvas paveikslas su turiniu, tačiau lengvai suvokiamas. Priešininkų du. Kažkas parankaus, kas dar yra bailys ir vengia kovos. Ar Klemeris pasinaudos šita proga, ar taip ir paliks ją neišnaudojęs? Jis — padėties viešpats. Jis gali pareikšti užuojautą ar pasirodyti kaip keršytojas už sutrikdytą parko ramybę ir atsikeršyti sugedusiam jaunimui. Jis taip pat gali informuoti už tvarką atsakingas jėgas. Jam tik reikia kuo skubiau apsispręsti, nes aplinkui daugiau nė vieno žmogaus ir tai vis labiau vilioja sprukti. Klemerio žodžiai „laikykit vagį" neduotų jokių vaisių, jis tik be reikalo stovi, apsuptas kraštovaizdžio, o jo pykčio šalis atsitrauktų atgal, aukos seniai neliktų nė kvapo. Jaunoji pora pastebi netikrumą balse ir žodžiuose, sakomuose to vyro. Gal tai tik Klemerio neryžtingumas, kurį jis pernelyg paskubėjo parodyti, pats to nesuvokdamas, tačiau abiem vaikams tai jau signalas! Jis, rodos, nepastebimai nutolo nuo savo jėgos pozicijos. Jie pasinaudoja šituo ir čiumpa tą progą už kuodo. Kadangi Klemeris ne vandeny, tai dvejoja: ką daryti? Abudu aplenkia medžio kamieną ir greitai nuskuta tolyn. Juos tiesiog nusviedžia didžiulė Klemerio esybė. Jų puspadžiai dusliai dunksi per pievą. Kai kuriose vietose ryškiai sušvinta žolės maistas, žemė. Bebėgdami jie pamiršo savotišką švarkelį, o gal tai trumpas paltas? Vaikiškas paltas. Klemeris nė nesistengia vytis. Jis verčiau mindo paliktą dryksoti švarką. Jis neieško jame piniginės. Neieško dokumentų. Neieško brangių daiktų. Tik trypia ir trypia švarką ir trypdamas įsitaiso kaip namuose, supančiotas dramblys, kuris dėl pančių tegali pajudėti tik kelis centimetrus, bet jis sugeba tuos centimetrus išnaudoti. Jis trypia švarką iš esmės.

Nežino, dėl kokios priežasties. Ir vis dėlto jam darosi vis pikčiau, visa pievelė dabar baisus jo priešas. Visas susijaudinęs Valteris Klemeris atkakliai mina savo ritmu minkštą pagalvę. Neduoda šitai pagalvei ramybės. Klemeris mindo tą megztą švarką ir po truputį pavargsta.

Vėl išėjęs iš parko Valteris Klemeris valandėlę eina gatvėmis, rimtai nesukdamas galvos kur. Tas tikslo neturėjimas susiporuoja jam su stiprių kojų lengvumu, kiti tuo tarpu jau miega. Jo viduje kybo jėgos balionas. Balionas niekur neatsitrenkia į kūno sieną. Rodos, kad Klemeris eina be tikslo, tačiau jis jau beveik pasukęs tam tikra kryptim, tam tikros, jo pažįstamos, moters kryptim. Daug kas regisi Klemeriui priešiška, tačiau jis nesusikimba nė su jokiu priešininku, pernelyg jau jis brangina savo tikslą — itin talentingą moterį. Jis svyruoja tarp dviejų trijų moterų ir paskui vis dėlto pasirenka vieną. Šitos moters jis nepaaukos, kad pasimuštų. Todėl jis ryžtingai duoda bet kokiai piktadarybei kelią, tačiau anaiptol jos neišsigąs, jeigu susidurs akis į akį. Eskalatorium jis nusileidžia į beveik tuščią tunelį. Prie vežimaičio nusiperka pusiau skystų grietininių ledų. Ledus jam nedraugiškai ir abejingai paduoda kepurėtas vyriškis, nė nenutuokiąs, kaip nedaug trūko, kad per šitą nedėmesingumą būtų gavęs į kailį. Jo kepurė simbolizuoja jūreivį arba virėją, arba abudu, veidas be jokio amžiaus simbolizuoja nuovargį. Apskrita Klemerio burna ištraukia ledus iš taurelės dviem skubiais gurkšniais. Mažai kas prieina, mažai kas nueina. Mažai kas atsisėda stiklinėj tunelio užkandinėj. Ledai vasaršilčiai ir suskystėję. Atkaklumas susisuko lizdą jaukioj Klemerio ramybėj. Jo branduolys po truputį kietėja, švelni įtampa formuojasi antpuoliui. Jam dabar svarbu tik galutinis jo kelio taškas, kur jis, jeigu tai nuo jo priklausys, netrukus nueis. Ne be troškimo susiginčyti, bet nesiginčydamas Klemeris žingsniuoja gatvėmis tam tikros moters kryptimi. Tikrai minimoji ypata jo laukia. Ir štai dabar jis grįžta pas ją, turėdamas pernelyg daug norų ir reikalavimų be jokių kompromisų. Jis turi pranešti jai kai ką, kas jai bus visiškai nauja, ir kai ką atskleisti. Jis turi jai kai ką perduoti. Klemeris kaip bumerangas apskritai nuskriejo tik nuo vietos, kur buvo ši moteris,

kad vėl grįžtų atgal, prisikaupęs naujų vaizdinių apie tikslą. Klemeris suieško savo vidinės audros centrą ten, kur iš pažiūros turėtų viešpatauti visiškas štilis. Klemeris trumpai svarsto, ar neužsukus dar į vieną kavinę. Noriu truputį pabūti tarp tikrų žmonių, galvoja Valteris Klemeris, ne toks jau paprastas poreikis tam, kuris irgi pirmiausia norėtų būti žmogus ir kuriam nuolatos trukdoma juo būti. Kavinės jis neieško. Purvinos pašluostės palieka lipnius pėdsakus ant aliuminio bufeto, kur po stiklu padėta paputusių tortų ir pyragaičių, papuoštų įvairiaspalviu glajum ar plakta grietinėle. Tiršti lašai, riebūs latakai ant kieto popieriaus lakštų prie dešrelių kioskų. Dar nepakilo ryto vėjelis, kurį užuodi kaip sužeistą žvėrį. Didėja tempas. Taksi stotelėje vienintelis automobilis, tačiau iškart pasišaukiamas.

Klemeris priėjo prie Erikos namų durų. Smagus atvykimo džiaugsmas, ir kas būtų pagalvojęs. Klemerio sieloje tūno pyktis. Vyras nė nebando atkreipti į save dėmesį, mesdamas akmenuką, kaip paaugliai kviečiasi mergaites. Jis suaugo, tik per naktį, šitas mokinys Klemeris. Jis nė pats nebūtų tikėjęsis, kaip greitai nunoks vaisius. Jis nedaro nieko, kad kas įleistų į vidų. Žvelgia į įvairius tamsius langus ir be jokio garso svarsto. Žvelgia aukštyn į tam tikrą tamsų langą, apie kurį nežino, kieno jis. Jis nutuokia, kad langas priklauso iš dalies Erikai, iš dalies jos motinai. Laiko jį sutuoktinių miegamojo langu. Sutuoktinių poros Erika / jos motina. Klemeris perkerpa meilingai įtemptą juostą prie Erikos ir pririša tą juostą prie kažko visiškai nauja, kur Erikai skirtas tik antraeilis vaidmuo, priemonės tikslui pasiekti vaidmuo. Ateity darbas ir malonumas bus jam lygiaverčiai. Netrukus jis baigs studijas ir vėl turės daugiau laiko savo šlapiajam hobiui. Jis nebepageidauja jokios naudos iš šitos moters. Jis nebepageidauja nieko nesutvarkyta. Gal jis užsiims su moterim, o gal ir ne. Prakaito latakas graužiasi jam į dešinį smilkinį, kuriuo jau kiek laiko teka nuo greito lėkimo. Kvėpuoja švogždamas. Itin šiltu oru jis nuskuodė daug kilometrų. Jis daro kvėpavimo pratimus, įprastus sportininkui. Klemeriui ateina į galvą, kad jis vengia minties, jog nereikėtų galvoti apie negalvoti-

nus dalykus. Viskas jo galvoje sukasi greitai ir greit išnyksta. Įspūdžiai kaitaliojasi. Tikslas aiškus, priemonės numatytos.

Klemeris įsispraudžia į nišą prie namo ir atsisega džinsų užtrauktuką. Jis prisiglaudžia prie motiniškos tarpuvartės angos, galvoja apie ponią Eriką ir masturbuojasi. Jis išsiblaškęs, tačiau dėmesys sukauptas į branduolį, susidariusį ten, apačioje. Jis maloniai jaučia savo kūną. Jaunystės ritmą. Jis dirba su savim ir sau. Nepasinaudos niekas kitas, tik jis. Atmetęs atgal galvą, Klemeris onanizuojasi, žvelgdamas į tamsų langą, apie kurį net nežino, ar tai tas langas. Jis nesusijaudinęs ir negailestingas. Niekas jo nepaliečia, kai jis kietai save apdirba. Neapšviestas langas plyti jam virš galvos kaip koks kraštovaizdis. Vieta, į kurią atsiremia jo vyriškumas, yra per vieną aukštą žemiau. Klemeris onanizuojasi, jo tikslas ne kada nors baigti. Jis apdirba savo kūno lauką be geidulio ir džiaugsmo. Jis nenori nieko atstatyti ir nieko sugriauti. Jis nenori lipti aukštyn pas šitą moterį, tačiau jeigu kas nors atidarytų duris, iškart eitų pas ją. Niekas negalėtų jo sulaikyti! Klemeris taip diskretiškai trina save, kad jam bet kas patikliai atidarytų duris, kas tik jį pamatytų. Jis galėtų amžinai čia stovėti ir toliau triūsti, galėtų ir iškart bandyti prasmukti į vidų. Tai jo valia pasirinkti, ką veiks. Nenusprendęs, ar laukti čia kokio nors pavėlavėlio, kuris atrakins jam duris, Klemeris vis dėlto laukia. Tegu tai trunka iki pat ryto. O jeigu turės laukti iki ryto, tai iki tada, kol pirmasis gyventojas išeis iš namo. Klemeris tampo savo išsipūtusį galą ir laukia, kol atsidarys durys.

Valteris Klemeris lindi nišoje ir galvoja, kiek toli jis nueis. Staiga jis pasijunta išalkęs ir ištroškęs, vienu metu. Tačiau mankydamas save jis susikoncentruoja į norėjimą moters. Jis tai pajunta savo kūnu, ir tegu ir ji pajunta savo kūnu, ką tai reiškia, žaisti su juo neturint jokio tikslo. Įkišti jam supakuotas prekes be turinio. Jį turi apglėbti minkštas jos kūnas! Jis ištrauks ją iš šiltos lovos, šalin nuo motinos. Niekas neateina. Niekas plačiai neatlapoja jam durų. Šitam permainingam pasauly, kur dabar stojo naktis, Klemeris žino tik pastovius savo jaus-

mus ir pagaliau eina skambinti. Jis laikėsi prie durų ramiai ir drausmingai, nors ir padoriai apsinuoginęs. Laukė, gal kas pavėluos. Iš paviršiaus atrodė ramus ir be pykčio. Viduje jo jausmai spardo kūną. Pavėlavusieji neturi matyti jo tokio, jiems neturi kilti įtarimo. Jį draskyte drasko jausmai. Netrukus moteris nulips jam nuo aukšto meno žirgo ir įbris į gyvenimo upę. Taps veiksmo ir gėdos dalis. Menas — tai ne Trojos arklys, be jokios intonacijos sako Klemeris moteriai ten viršuje, kuri tik mene ieško turinio. Telefono būdelė stovi netoliese. Iškart ja bus pasinaudota. Klemeris niekina vandalus, kurie išplėšė ir nuplėšė telefonų knygas, dabar gal nebeįmanoma išgelbėti gyvybės, nes numerio ieškosi ir nesurasi.

Erika Kohut miega neramiu teisuolės miegu šalia motinos, kuri dažnai neteisingai su ja elgėsi, ir vis dėlto ramiai keliauja per sapnus. Šitokio miego Erika nenusipelniusi, juk kažkas neramiai vaikšto dėl jos aplinkui. Su žinomu jos giminei pasipūtimu sapne ji dar tikisi geros baigties ir galop pasitenkinimo. Ji sapnuoja, jog vyras norėtų audringai ją užkariauti. Prašau. Būk toks geras. Šiandien ji laisva valia atsisakė žiūrėti televizorių. O kaip tik šiandien būtų galėjus žiūrėti mėgstamą savo motyvą, užsienietiškus kelius, ant kurių ji greitai patalpina pati save, saugiai voliodamasi po purvą. Ji trokšta irgi tokio perdėto dėmesio ir akylaus žvilgsnio, kokie tenka televizijos filmų veikėjams. Daugiausia be galo, be krašto Amerikos kraštovaizdžiai, nes šitas kraštas beveik neturi ribų. Gal su šituo vyru aš bent truputį pakeliausiu, susijaudinusi galvoja Erika Kohut, bet kas tuo laiku bus su motina? Atsitraukti laiku ne kiekvienam pasiseka. Nejučia jos kūnas atsiliepia drėgme, kurią išskiria, ne visada valia gali jį valdyti. Motina miega nieko nenutuokdama, jai tikra malonė. Suskamba telefonas, kas čia dar taip vėlai. Erika pašoka ir iškart supranta, kas čia gali būti šitaip vėlai. Tą jai pasako vidinis balsas, kuris jai artimas. Šitas balsas klaidingai pavadintas meilės vardu. Moteris džiaugiasi, kad nugalėjo meilėje ir tikisi taurės. Pasistatys ją savo naujame bute šalia gėlių vazos garbingoje vietoje. Ji visiškai atsipalaidavusi. Per tamsų

kambarį ir prieškambarį nušlepsi prie telefono. Telefonas žviegia. Tik dėl meilės ji galės atsisakyti savo sąlygų, džiaugiasi iš anksto, kad dabar jai leidžiama nebesilaikyti šitų sąlygų. Koks palengvėjimas. Sutarimas iš meilės pagaliau yra išimtis, juk daugiausia myli tik vienas, o kitas tik žiūri, kaip pasprukus, kiek kojos įkabina. Bet meilei reikia dviejų, ir vienas iš to dvejeto ką tik paskambino kitam, kuris jaučia tą patį; argi ne puiku. Metas. Viskas pasiteisina.

Mokytoja nepaliko lovoje nieko daugiau, tik šiltą įdubimą, kuris po truputį vėsta. Ji paliko lovoje motiną, kuri dar nepabunda. Nedėkingas vaikas, kuris jau pamiršta ilgus metus buvusią patikimą palydovę. Telefonu vyriškis pareikalauja, kad jam būtų tuoj pat atrakintos namo durys. Erika sugniaužia telefono ragelį. Šitokios artumos vėlgi nesitikėta. Iš tikrųjų laukta švelniausiais žodžiais paskelbiant naktinius norus ir netolimą visišką artumą, gal rytoj trečią, tokioje ir tokioje kavinėje. Erika tikėjosi, jog vyras išdėstys jai tikslų planą, kad susuktų lizdelį. Rytoj ir per kitas dienas jie smulkiai viską aptartų! Diskutuotų, ar jų santykiai tęsis amžinai, o tik paskui juos užmegztų. Vyras iš anksto mėgaujasi ir nekantrauja, o moteris tuoj pat renčia ištisus gyvenamuosius kvartalus, nes ją viskas užklupo baisiai ir grėsmingai. Tas nemalonus faktas: moteris ir jos jausmai. Šitoji moteris iškart ima statyti sudėtingus namus kaip vapsvos kūlius, kad įlįstų į juos, ir šito darbo ji nebepaliks, jeigu jau įnikusi į statybą, apskritai būgštauja Valteris Klemeris. Jis vėl stovi prie durų ir laukia, kol jos atsidarys į išorę, tai Erikai būtų malonu. Dabar arba Niekada! — pedantiškai svarsto Erika iki paskutinės akimirkos ir pasiima raktų ryšulį. Motina ir toliau miega. Kadangi ji turi namus ir juose dukterį, tai miegant jos smegeninėje nekyla jokių minčių. Planai jai rodos nenaudingi. Kaip tik šią akimirką duktė laukia atlygio už ilgus metus trukusius drausmingus laimėjimus. Už tai jai apsimokėjo laukti. Nedaug moterų laukia paties tikrojo, dauguma pasitenkina pirmutiniu, mažu iš gerųjų. Erika pasirenka paskutinį, kuris atėjo, ir iš tikrųjų jis iš visų geriausias. Niekas negali jo pranokti! Moteris lyg per prievartą gal-

voja skaičiais ir tapatybėmis. Ji įsivaizduoja, kad tai jai atlygis už ištikimą tarnybą meno srity. Jeigu vyriškio valia ją atitraukia netgi nuo ilgai bandytos motinos, gal tai ir pavyks, prašau, man tai patinka. Studentas beveik baigęs studijas, užtat ji uždirba pinigų. Amžiaus skirtumas nieko nereiškia, nusprendžia ji už jį.

Erika atrakina duris ir visiškai atsiduoda vyriškiui į rankas, pasitikėdama juo. Juokauja, kad yra jo valioje. Ji tikina, kad labiausiai norėtų, jog šito mano kvailo laiško nebūtų buvę, bet kas jau buvo — buvo. Nelaimė nutiko, bet ji viską ištaisys, mylimiausiasis. Kam mums laiškų, jeigu mudu pažįstam vienas kitą ir šiaip, iki smulkmenų ir slapčiausių vietelių. Mes abu įsigilinę į rafinuočiausias mintis! Ir mūsų mintys nuolatos maitina mus savo medum. Erika Kohut, kuri nieku gyvu nenori priminti vyriškiui anos jo kūniškos nesėkmės, sako: „Prašom į vidų!" Valteris Klemeris, kuriam mieliausiai būtų, kad jo kūniškos nesėkmės nebūtų buvę, įeina į vidų. Jam daug kuo leista naudotis, ir vyriškiui kelia ūpą pasirinkimas. Kai ką jis šiandien paprasčiausiai pasiims! Jis sako Erikai, kad iš karto viskas būtų aišku. Nieko nėra baisiau kaip moteris, kuri iš naujo ketina parašyti kūrinį. Šitas motyvas yra laikraštpalaikiams. Klemeris — motyvas dideliam romanui. Jis mėgaujasi pats savim ir niekad pats savęs nesušlamščia. Atvirkščiai, mėgaujasi savo šaltumu, šituo ledokšniu burnos ertmėje. Laisvai pasisavinti kokį nors turtą, vadinasi, bet kada išeiti savais keliais. Turtas lieka ir laukia. Šios moters stadiją jis netrukus paliks, jis galėtų prisiekti. Abipusį jausmą, šį ankstesnį pasiūlymą, kai jis kalbėjo rimtai, moteris juk atmetė. Dabar jau per vėlu. Dabar sąlygas renkuosi aš, pasiūlo K. Antrą kartą jis nesileis išjuokiamas, duoda K. garbės žodį. Grasindamas klausia, kuo jinai laiko jį. Šitas klausimas nepasidaro geresnis, nes pernelyg nuvalkiotas.

Valteris Klemeris įstumia moterį į butą. Po to — duslus keitimasis žodžiais, nes ji neklauso. Kartais ji šituo pasikeitimu žodžiais apsisaugo. Erika priekaištauja vyrui, kad įstūmė ją į jos pačios butą, kur jis tik svečias. Tačiau šitaip ji tik atskleidžia seną blogą įprotį: amžiną niurzgimą. Man dar daug ko reikia išmokti, kukliai sako

ji. Net atsiprašymą atneša ji letenose, padeda vyriškiui po kojų kaip grobį, nuo kurio dar varva kraujas. Ji nenori visko sugadinti jau iš pat pradžių, galvoja ji. Gailisi, kad jau daug kur suklydo, daugiausia pačioje pradžioje. Visada pradžia sunki, pabrėžia Erika tikrosios pradžios reikšmę. Motina po truputį budinasi, dėl garsaus žodžių skambesio, kurį priversta išgirsti. Motina linkusi valdyti. Kas čia naktį rėkauja kaip dieną ir dar mano pačios bute ir su mano pačios dukterim? Vyriškis atsako grėsmingu mostu. Abi moterys jau ginasi atsakomuoju smūgiu, uždara slėgio banga, kuri ritasi ant vienišo vyriškio. O šito tu nematei. Erika gauna antausį, nė gerai neapsižiūrėjusi. Ne, ji neapsiriko, antausį jai tėškė vyriškis Klemeris, ir dar kokį! Sutrikusi ji susiima skruostą ir nieko neatsako. Motina priblokšta. Jeigu čia kas ir gali muštis, tai tik ji. Truputį vėliau, nes Klemeris nieko nesako, Erika liepia, kad jis tuoj pat išsinešdintų! Motina irgi prie to prisideda ir jau atsuka nugarą. Šitaip ji įrodo, kad scena kelia jai šleikštulį. Klemeris tyliai ir be balso triumfuodamas klausia dukterį, va šito tu pirmiau nesitikėjai, ar ne teisybė? Motina nustebusi, kad vyriškis pradingsta tik po ginčo. Tačiau jai visiškai neįdomu, kas čia bus šnekama, sako ji į tuštumą. Dar nė vienas balsas nesustiprėja tiek, kad imtų šaižiai skųstis. Tada kitas smūgis kliūva kitam ponios Erikos skruostui. Tai nėra meilingas vienos odos susitikimas su kita. Dėl kaimynų Erika tik tyliai inkščia. Motina suklūsta ir turi pripažinti, ir šitaip prie gimtųjų jos durų, kad šitas vyriškis nužeminęs jos dukterį iki savotiško sportinio įrankio. Motina pasipiktinusi pareiškia, kad čia gadinamas svetimas turtas, būtent jos turtas! Iš to motina padaro išvadą: tuoj pat dinkit. Kaip įmanydami greičiau.

Savindamasis kaip kokį įrankį vyriškis apsiglėbia šitos moters dukterį. Erika dar beveik sukaustyta miego ir nesusivokia, ar gali būti, kad už meilę šitaip piktu atsimokama, ir dar už *jos* meilę. Už mūsų pasiekimus mes visuomet laukiame atlygio. Mes manome, kad kitų laimėjimai neturi būti atlyginami, mes tikimės gauti juos pigiau. Motina imasi aktyvių veiksmų, į kuriuos ketina įtraukti ir policiją. Todėl smagiu stumtelėjimu įsviedžia-

ma į jos kambarį ir aukštielninka teškiasi ant grindų. Klemeris pareiškia savo mintį, kad ne su ja jis kalbąs! Motina nebesusivaiko. Juk visuomet tik ji pasirenka. Klemeris tikina, laiko mes turim, jeigu prireiks, net visą naktį. Dabar Erika nebesitiesia aukštyn, nors ir ištroškusi šviesos. Klemeris ją klausia, ar ji šitaip vaizdavosi. Garsesniu balsu kaip sirena ji sako, šitaip ne. Motina susiraito sėdimoj padėty ir pavaizduoja studentui siaubingas perspektyvas, kur motina bus pagrindinė dalyvė. Jeigu prireiks kraštutinės priemonės, ji pasinaudos pašalinių pagalba, pažada šventoji senė. Ir jis dar pasigailės, kad išpuoselėtai moteriai, kuri iš principo pati galėtų būti motina, šitaip daro. Tegu prisimena *savo* motiną! Kadangi pagimdė tokį sūnų, jos Erikos motinai gaila. Kai šitaip kalbėdama motina prisikasė prie durų, ji vėl šiurkščiai atstumiama. Dėl šito Valteris K. trumpai turi padėti savo Eriką. Tada jis uždaro motinos kambarį, su visa motina tarp ankštų jo sienų. Miegamojo raktas praverčia tam, kad baudžiant būtų užrakinama duktė, jeigu užsimanai ir prireikia. Aš užrakinta, galvoja motina, ištikta pirmojo šoko, ir drasko duris. Motina inkščia ir turiningai grasina. Klemerį pasipriešinimas išaugina. Moteris — pavojus puikiam sportininkui prieš sunkias varžybas. Erikos ir jo norai sugriūva krūvon. Erika aimanuoja, šitaip aš neįsivaizdavau. Ji kalba kaip teatro lankytojai: Aš daugiau tikėjausi. Viena vertus, Eriką užplūsta jos pačios kūno geismai, antra vertus, svetima jėga, sukelta atstumtos meilės.

Erika laukia, kad jis dabar bent jau atsiprašys, jeigu ne padarys kai ką daugiau, bet ne. Ji pritaria tam, kad motina negali kištis. Pagaliau privatūs dalykai bus sprendžiami visiškai privačiai. Kas dabar galvoja apie motiną ir motinos meilę, išskyrus tą, kuris ketina padirbti vaiką? Klemerio lūpomis byloja vyras. Erika bando apgalvotu, tegu ir menku apsinuoginimu suaktyvinti vyro valią. Ji maldauja, kol suliepsnoja balanos ir netrukus galima uždėti storesnę reikalavimo pliauską. Kelintąkart ji mušama per veidą, nors ji sako, prašau ne į galvą! Kažką išgirsta apie savo amžių, kuris siekia mažiausiai trisdešimt penkerius, nori ji to ar ne. Po truputį ją ap-

siaučia seksualus jo pasišlykštėjimas. Jos pavyzdžiai pamažu apsitraukia migla. Pagaliau Klemeris gauna neapykantos labdarą, jis užkerėtas; tikrovė jam atsiskleidžia kaip vėlyva vasaros diena, uždangstyta užuolaidomis. Tik netikroviškai žiūrėdamas pats į save šitą nuostabią neapykantą jis galėjo taip ilgai maskuoti meile. Šitoji meilės kaukė ilgai jam patiko, tačiau dabar ji krinta žemyn. Moteris ant grindų turi įvairių dalykų, kurių galima aistringai trokšti, ir tik aistra derėtų jo elgesiui. Tą sykį yra girdėjusi Erika Kohut. Tačiau dabar gana, mylimiausias. Imkimės kai ko geriau! Ji norėtų, kad skausmas būtų išbrauktas iš meilės gestų repertuaro. Dabar ji tą jaučia nuosavu kūnu ir prašo, kad vėl būtų leista grįžti prie normalaus meilės būdo. Nuoširdžiai suartėkime, sakydami vienas kitam tu. Valteris Klemeris brutaliai siekia moters, kuri dedasi, kad dabar jau apsigalvojo kitaip. Maldauju, nemušk. Juk dabar mano idealas vėl abipusiai jausmai, pernelyg vėlai pakeičia nuomonę Erika. Ji pareiškia šitą naują savo nuomonę, kad jai, kaip moteriai, reikia daug šilumos ir paramos, ir ranka prisidengia burną, kur iš vieno lūpų kampučio teka kraujas. Toks idealas neįmanomas, atsako vyras. Jis tik laukia, kol moteris truputį pasitrauks atgal, tada ją puls. Į priekį jį gena medžiotojo instinktas. Tai irkluotojo ir technikos žmogaus instinktas, kuris įspėja jį saugotis seklumų ir uolų. Jeigu tik moteris jį čiups, jis atšoks! Erika maldauja Klemerį parodyti gerąsias savo puses. Tačiau pastarasis susipažįsta su laisve.

Dešinės rankos kumščiu nelabai stipriai ir nelabai silpnai Valteris Klemeris smogia jai į paširdžius. Šito pakanka, kad ji vėl pargriūtų, nors ir taip nelabai buvo išsitiesusi. Erika susiriečia per vidurį, prie pilvo prisispaudusi rankas. Tai juk pilvas. Daug nesistengdamas vyriškis sugebėjo tai padaryti. Jis neatsiskiria su savim, o atvirkščiai, jis dar niekuomet taip puikiai nesutarė ir su savim. Jis tyčiojasi, kur pasidėjo jos virvės ir raiščiai? O kur grandinės? Aš tik vykdau jūsų įsakymus, gerbiamoji ponia. Dabar tau nebepadės nei kamšalai, nei diržai, šaiposi Klemeris, kamšalo ir diržo poveikį pasiekęs be šitų pagalbinių priemonių. Apdujusi nuo like-

rio motina būgnija savo kambario duris, nežinodama, kas jai darosi ir ko griebtis. Ji susinervinusi ir todėl, kad nemato, kas daroma su dukterimi. Motina mato ir nematydama. Ji nesergėjo savo vaiko laisvės, o dabar kitas žmogus abejingai elgiasi su šita laisve. Nuo šiandien aš dvigubai atidžiau žiūrėsiu, dievagojasi motina ir tik tikisi, kad šitas jaunas vyriškis dar kai ką paliks, kas bus vertas priežiūros. Pagaliau ji palenkė vaiką, o dabar jis iš naujo ją lenkia. Motina truputį pailsi.

Tuo tarpu Klemeris juokiasi iš to kūno, kurį jis surietė, kad tavo amžiuje tai pats laikas! Erika rauda, prisiminusi tai, ką išgyveno ir iškentėjo per pamokas. Ji meldžia jį, negi tau nesmagu, kai pagalvoji apie sonatų skirtumus? Jis šaiposi iš vyrų, kuriems viskas moterų patinka. Jis ne toks, o ji perlenkė lazdą. Ji persitempusi, o kur dabar jos rimbai ir raiščiai? Klemeris liepia jai pasirinkti: tu arba aš. Jo sprendimas: aš. Tačiau nuo mano neapykantos tu atgimsi, paguodžia vyriškis ir šitaip garsiai pareiškia savo nuomonę. Lengvai daužydamas jos rankomis tik vargiai saugomą galvą, jis sviedžia jai kietą kąsnį gromuliavimui: jeigu nebūtum auka, tai ir negalėtum tokia būti! Kankindamas klausia ją, kas dabar yra nuostabiam jos laiškui? Atsakymų nėra.

Už durų motina baiminasi, kad jos privatų zoologijos sodą iš vieno asmens neištiktų baisiausias dalykas. Erika verkdama kalba apie gerus savo darbus, kuriuos padarė mokiniui, apie nenuilstamą uolumą lavinant muzikinį skonį ir meistriškumą. Žliumbdama mini savo meilės geradarystes, kuriomis, kaip uolumo pavyzdį, būtų apipylusi vyriškį ir mokinį. Ji bando valdyti, o nuoga jėga jai tik kliudo. Vyras stipresnis. Erika siunta, kad jis gali valdyti tik su nuoga fizine jėga, ir už tai dvigubai ir trigubai gauna į kailį.

Klemerio neapykanta staiga išaugina moterį kaip medį. Šitas medis ramstomas ir turi išmokti pats įsitvirtinti. Ranka dusliai pliaukši į veidą; motina už savo durų nežino, kas atsitiko, tačiau irgi verkia iš susijaudinimo ir svarsto, ar žengti vieną iš daugelio šio vakaro žingsnių prie jau beveik nusiaubtos likerių spintos, prie mažojo na-

mų baro. Ji nesvarsto, ar šauktis pagalbos. Telefonas vis tiek nepasiekiamas, jis prieškambaryje.

Klemeris smagiai plūsta Eriką dėl jos amžiaus, ir šitokia moteris nieko negali tikėtis iš jo, kokios jau meilės? Jis visada jai tik šiek tiek vaidino, tai buvo mokslinis eksperimentas, neigia Klemeris dorus reikalavimus. O kur dabar išgarsintosios tavo virvės, perskrodžia jis orą lyg su skutimosi peiliuku. Ji turi laikytis žmonių savo amžiaus ar dar vyresnių, pasiūlo jis jai mušdamas. Iš poros vyras daugiausia vyresnis negu tai porai priklausanti dama. Klemeris muša moterį nesitaikydamas. Šitas įniršis neieškojo progos išsilieti padarius blogį ar neteisybę, priešingai. Įniršį po truputį, tačiau kruopščiai išugdė įsimylėjimas. Erika atskleidė savo meilę po kruopščių tyrimų šitam vyriškiui, ir še tau, kas atsitiko?..

Kad galėtų toliau skintis kelią gyvenime ir tobulinti jausmus, Klemeris turi sunaikinti šitą moterį, kuri tyčiojosi iš jo tais laikais, kai dar triumfavo! Ji patikėjo jam suraišiojimą, burnos užkimšimą, prievartavimą ir manė, kad dabar gaus, ką nusipelnė. Na tik rėk, tik rėk, liepia Klemeris. Moteris garsiai verkia. Moters motina irgi verkia už savo durų. Ji net nežino kodėl.

Erika truputį kraujuodama susiriečia kaip embrionas, o naikinimas vyksta toliau. Dabar Erika įkūnija vyriškiui daugelį kitų, kurias jis visuomet troško sudoroti. Jis sviedžia jai į veidą, kad jis dar jaunas. Man dar visas gyvenimas prieš akis, taip, dabar kaip tik prasidės pats puikumas! Baigęs studijas važiuosiu ilgų atostogų į užsienį, meta jis jai jauką, kurį iškart atitraukia: vienas! Kad tu esi jauna, to kaip tik negalima apie tave pasakyti, Erika, ar ne tiesa? Jis jaunas, ji sena. Jis vyras, ji moteris. Valteris Klemeris nuotaikingai spiria ant grindų gulinčiai Erikai į šonkaulius. Kaip tik taip saikingai, kad nė vienas nesulūžtų. Bent jau savo kūną jis visą laiką valdė. Per slenkstį Valteris Klemeris įžengė į Erikos laisvę. Ji pati asmeniškai metė jam iššūkį, užsimaniusi viešpatauti jam ir jo geismams. Dabar ir turi. Šitoji moteris sužadino jam niūrių jausmų ir nuojautų. Dabar moteris garsiai niekina jo neapykantą, bet tik todėl, kad kenčia nuo jos fiziškai. Ji balsiai surinka ir ima padrikai

prašyti. Šitą riksmą išgirsta motina ir dusliai prisideda prie jo įniršusi. Gali būti ir taip, kad vyras nebepaliks moteriai iš dukters nieko, ką dar toji galėtų valdyti. Be to, motiną dar užplūsta gyvuliška baimė, kad vaikui kas nors atsitiks. Jai knieti spardyti duris ir grasinti, tačiau šitos durys pasiduoda dar mažiau negu anais laikais vaiko norui. Motina garsiai reiškia baimę, kuri dėl durų neaiškiai suprantama. Motina žviegia piktus žodžius apie įsiveržimą ir prievartą. Ji nurodo dukteriai lemtingas vyriškos meilės pasekmes, tačiau duktė negirdi. Duktė dabar verkia pasikūkčiodama ir gauna spyrį į pilvą. Šitaip Klemeris demonstruoja geidulingą savo elgesį apskritai niekindamas visas moteris. Klemeris džiaugiasi, kad nekreipė dėmesio į šią panieką. Vyras nori ištrinti nuo žemės tai, kas buvo Erika kadaise, ir jam nepasiseka. Erika nuolatos jam primena, kas ji buvo jam kadaise. Aš tave maldauju, maldauja ji. Už durų motina pareiškia baimę, kad jos vaikas nusileis vyriškiui ir nusižemins iš baimės. O kur dar kūno sužalojimas. Motina baiminasi dėl senstelėjusios kvailės, savo kūno ir kraujo. Ji meldžia Dievą ir jo Sūnų, nes nuostolis būtų galutinis. Motina bijo, kad ji galėtų būti nurašyta dukters į nuostolius. Lyg vėjas nupūstų ilgai trukusius sunkios dresūros metus. Tą dresūrą pakeistų nauji meniški triukai, atliekami su šituo vyru. Motina virs arbatą, kai tik jai bus leista išeiti pro duris ir kas nors užsimanys arbatos. Ji spygauja kažką apie atlygį ir pranešimą į įstaigas! Erika ašarodama persikelia per meilės prarają. Pernelyg lengvabūdiški pasirodė šitam vyrui jos raštiški prašymai, sako jis. Pernelyg žeminamas jo negalėjimas, sako jis. Pernelyg ilgai ji niekuomet neišėjo į viešumą ir galvojo dėl to esanti pati geriausia. Tačiau kartą įsukta į visuomenės gyvenimą, itin greitai neteko pranašumo. O netrukus jau bus per vėlu.

Erika tyso ant grindų, po ja susiniurkę prieškambario takeliai. Ji sako: pasigailėk manęs. Vien šituo laišku ji nenusipelnė bausmės. Klemeriui visi varžtai atsipalaidavo, Erikos niekas nesurišo. Vyras po truputį muša ją ir kandžiai klausia, na, kur jis dabar, tas tavo laiškas. Ko norėjai, tą ir gavai. Jis giriasi, kad neprireikė jokio

rišimo, kaip ji dabar pati mato. Jis klausia jos, ar laiškas dabar galėtų padėti? Tai viskas, ką tu iš to turi! Klemeris lengvai ją daužydamas aiškina moteriai, kad ji tik šitaip norėjo, o ne kitaip. Verkdama Erika prieštarauja, kad ji norėjusi ne šitaip, o kitaip. Tada kitąkart turi aiškiau išdėstyti savo mintis, siūlo vyras ir vis ją muša. Spardymas įrodo moteriai paprastą tapatybę: aš esu aš. Ir aš šito nesigėdinu. Aš visas toks. Jis grasina moteriai, kad ji turi priimti jį tokį, koks jis iš tikrųjų yra. Koks esu, toks jau esu. Erikai nuo spyrio įskilo nosies kaulas ir šonkaulis. Ji užsidengusi veidą rankomis, tada Klemeris sako, ji teisi. Šitas veidas ne toks jau ypatingas, ar ne tiesa? Yra gražesnių, sako specialistas ir laukia, kad moteris pasakys, yra taip pat ir bjauresnių. Jos naktiniai marškiniai atsismaukę ir Klemeris svarsto, ar jos neišprievartavus. Tačiau niekindamas moteriškos lyties patrauklumą jis sako, iš pradžių turiu atsigerti vandens. Jis postringauja Erikai, kad dabar jinai žavi jį mažiau negu lokį medžio drevė, kur dar tupi bičių spiečius. Erika niekados jam nekritusi į akį savo grožiu, o tik muzikiniais sugebėjimais. O dabar ji gali puikiausiai lukteléti keletą minučių. Savotiškai išsprendžiau problemą, praneša pats sau technikos mokslų studentas. Motina keikiasi. Erika galvoja apie pabėgimą. Ji įpratusi mąstyti, bet ne veikti. Fugišku atsiskyrėliškumu ji neužėmė jokios vietos.

Virtuvėje ilgai bėga vanduo, vyras mėgsta gerti šaltą. Jam aišku, kad jo elgesys gali turėti pasekmių. Kaip vyras, jis prisiima visą atsakomybę. Vanduo nemalonaus skonio. Ir jai bus pasekmių, galvoja jis, gerokai džiūgaudamas. Jo pianino pamokos baigtos tikrai, užtat kaip reikiant imsis sporto. Niekam iš esančių nėra nieko itin malonaus. Ir vis dėlto tai turi būti padaryta. Niekas nesitaikys. Klemeris klausia, ar moteris iš dalies prisiima kaltę. Mažyte dalele ir tu esi kalta, prisipažink, pareiškia Klemeris moteriai. Juk nevalia ko nors erzinti tiek, kol tas beveik eina iš proto, o paskui tarytum aplieti šaltu vandeniu. Jeigu jau kam nors pasidaro pernelyg gera, juk negalima pagaliau išleisti iš narvo.

Klemeris nirtulingai spiria į spintelės su nežinomu turiniu duris, kurios staigiai atšoka, ir netikėtai pasirodo

šiukšlių kibiras, kuriame įklotas plastmasinis maišelis. Nuo smūgio bangos nukrenta kelios šiukšlės ir pabyra ant virtuvės grindų. Daugiausia kaulai. Keptuvėje sudeginta mėsa. Nejučia Klemerį suima juokas. Už durų šitas juokas kelia moteriai skausmą. Ji pasiūlo, gal pasikalbėkime apie viską; prašau. Ji jau viešai prisiima dalį kaltės. Kol jis dar yra čia: viltis. Tik neišeik, maldauju. Ji nori atsistoti, bet negali ir vėl pargriūva. Iš už savo barikados, kurios nestatė, motina šaukia dukteriai: kaip tu? Duktė jai atsako: ačiū, nieko. Viskas susitvarkys. Duktė maldauja vyrą išleisti mamą. Šaukdama mamą ji prišliaužia prie durų, o motina už durų ima garsiau šaukti Eriką vardu. Tuo pačiu atokvėpiu motina nusikeikia, kaip paprastai. Šaltas vanduo suteikė Klemeriui jėgų. Jis truputį atvėso nuo šalto vandens. Erika beveik jau pasiekė motinos kambario duris, tačiau mokinys nubloškia ją atgal. Ji vėl prašo, tik ne galvą ar rankas. Klemeris pareiškia jai, kad šitoks negali eiti į gatvę; ten jis tik įžūliai gąsdins visus. Ji kalta, kad jis atsidūrė šitokioj būklėj, pamylėk truputį mane, Erika. Prašau. Dabar jis dideliu greičiu perlekia per moterį. Visiškai sušlapina jai veidą ir prašo jį pamylėti. Kas šitaip geraširdiškai ir pernelyg nieko nereikalaudama sudarys tokias sąlygas, jeigu ne mylinti moteris? Prašydamas meilės jis atsisagsto, tai yra atitraukia užtrauktuką. Prašydamas meilės ir užuojautos ryžtingai įsismelkia į moterį. Dabar jis energingai reikalauja savo teisės patikti, kurią kiekvienas turi, net pats blogiausias žmogus. Klemeris, tas blogas žmogus, įsibrauna į moterį. Laukia, kad ji imtų dejuoti iš geidulio. Erika nieko nejaučia. Nieko nėra. Nieko nesidaro. Gal jau per vėlai, o gal dar per anksti. Moteris pareiškia, kad, rodos, ji yra apgavystės auka, nes nieko nejaučia. Šitoji meilė iš esmės yra sunaikinimas. Ji tikrai tikisi, kad Klemeris nori, jog ji mylėtų jį. Klemeris lengvai tekšnoja Erikai per veidą, kad ji sudejuotų. Jam iš esmės nesvarbu, kodėl ji dejuoja. Erika trokšta malonumo, tačiau ji nieko nenori ir nieko nejunta. Todėl prašo vyrą kuo greičiau liautis. Kadangi jis dabar ją vėl smarkiai muša delnu, vargingai prašydamas meilės, viskas virsta vien tik prievarta. Ypatingas kopimas į kalną.

Moteris neatsiduoda džiūgaudama, tačiau vyriškis Klemeris to iš jos trokšta laisva valia. Jam nereikia prievartauti moters. Jis šaukia ant jos, tegu pasitinka jį džiaugsmingai! Jis regi abejingą veidą, kuriam jo buvimas uždeda ne kokį kitą, o tik skausmo antspaudą. Vadinasi, visai nesvarbu, ar aš išeičiau, mušdamas klausia Klemeris. Klemeris rodo šitai moteriai geriausius asmeninius savo pasiekimus, kad pagaliau atsikratytų troškulio. Vieną sykį ir visiems laikams. Erika inkščia, kad jis liautųsi, nes jai skauda. Vien per tingumą ar vangumą Klemeris negali atsiplėšti nuo moters pirmiau, negu baigs. Jis prašo: mylėk mane, seilėja ją arba muša pakaitomis. Jis juda, paraudęs iš pykčio, galva prie galvos. Motina nori, kad viskas baigtųsi. Kulkosvaidžio taktu ji daužo duris. Paleidžia greitašaudę ugnį, nepaisydama kaimynų. Klemeris padidina greitį, jis tuo tarpu tikrai didelis. Šaudo ne pro taikinį, bet kaip tik į taikinį. Sporto meistras su tuo susidorojo. Dar tą pačią akimirką jis vikriai nusivalo su popierine nosinaite, kurią suglamžytą kaip drėgną kamšalą nusviedžia ant grindų šalia Erikos. Jis prašo niekam apie tai nepasakoti. Savo pačios labui. Atsiprašo Eriką, kad šitaip elgėsi. Paaiškina savo elgesį tuo, kad tai jį užgriuvo. Taip žmonėms būna. Jis drąsiai kažką žada Erikai, kuri lieka tysoti ant grindų. Deja, aš dabar skubu, savotiškai vyras reikalauja atleisti. Deja, dabar man metas, savotiškai siūlo vyras moteriai meilę ir pagarbą. Jeigu jis dabar turėtų vieną vienintelę raudoną rožę, iškart padovanotų ją Erikai. Atsisveikina su ja sumišęs tardamas servus ir ant prieškambario stalelio ieško raktų ryšulio su namų durų raktu. Tai nėra gerai: dvi moteriškės šitokios vienos, galop jis Erikai suteikia gyvenimišką paramą. Jis įtempia jai vadžias. Tegu ji be jokių prietarų prisimena kartų skirtumus! Klemeris pasiūlo Erikai dažniau eiti tarp žmonių, jeigu ne su juo, tai vienai. Pasisiūlo ją lydėti renginiuose, apie kuriuos žino: niekuomet neis ten su Erika. Jis prisipažįsta, taigi tada būtų kitaip. Ar ji dar sykį bandys ką nors panašaus daryti su kokiu vyru, dėl visa ko paklausia moterį. Ir pats sau duoda vienintelį įmanomą logišką atsakymą: ačiū, ne. Jis piešia velnią ant sienos, jeigu pasakytų Gėtės žodžiais, kad

neatsikratytų dvasių kurias pasišaukė, ir juokiasi iš savo sąmojaus. Turi juoktis: matai, kaip nutinka. Jis pataria: būk atidesnė! Tegu dabar užsideda kokią plokštelę, kad nusiramintų. Jis atsisveikina ne prancūziškai, nes dabar jau garsiai atsisveikino keliskart. Jis klausia, gal jai ko reikia, ir pats atsako į tą klausimą: viskas bus gerai! Iki vestuvių viskas užgis, pilnas liaudies išminties žvelgia Klemeris į ateitį. Jis ir šįkart turi eiti namo nepabučiuotas, tačiau užtat pabučiavo *jis*. Jis išeina ne be atlyginimo. Savo atlyginimą jis atsiėmė. Ir moteris gavo jai priklausantį atlyginimą. Kas nenori, tas turi, sako Klemeris Erikai po to, kai toji niekaip neatsakė jam fizine prasme. Jis nubėga laiptais žemyn, atsirakina duris, vėl įmeta raktus į vidų, ir kaip tik ant žemės. Nuomininkai palikti be apsaugos nerakintam name, o Klemeris tuo tarpu patraukia savais keliais. Jis dar eidamas įžūliai ar pasipūtęs dėbso praeiviams į veidus, jeigu tik jų mato. Šįvakar jis gyvas iššūkis, jis sudegino paskui save visus tiltus. Jis sportuoja ant žinojimo lygiagrečių, kad abi šios moterys nė žodžio neprasitars apie tai, kas atsitiko, savo pačių labui. Tik trumpai jis apsvarsto išlaidas už pasekmes, mokesčius. Automobilių nebėra, o jeigu koks ir pasitaiko, tai pagelbsti jaunystės refleksas, ir greit ryžtingai atšoki. Tačiau sulig kiekvienu Klemeris pastebi: jis jaunas ir greitas. Jis sako: šiąnakt galėčiau medžius rauti! Smagiai nusisiusena prie vieno medžio. Visai sąmoningai leidžia smegenims mąstyti tik pozityviai, tokia jo sėkmės paslaptis. O jo smegenys — tai tik vieno kelio smegenys! Sykį pasinaudojai, ir viskas. Klemeris nebenori tąsyti sunkių minčių, nusprendžia taip elgtis ateity. Lyg koks iššūkis jis dabar žingsniuoja pačiu gatvės viduriu.

Nauja diena užklumpa Eriką vieną, tačiau motinos rūpestingai aptvarstytą, apklijuotą pleistru. Šitą dieną Erika būtų galėjusi puikiai pradėti su vyru. Prastai pasiruošusi Erika pasitinka dieną. Niekas nesikreipia į kokį viešą organą, kad areštuotų Valterį Klemerį. O oras gražus. Motina neįprastai tyli. Vienur kitur ji sviedžia kamuolį

gero linkėdama, tačiau nepataiko į krepšį, nes pakabinc jį per aukštai, atsižvelgdama į dukterį. Daug metų krepšys vis pakeliamas aukščiau. Dabar jo beveik nematyti. Motina garsiai sako, jog dukteriai reikia dažniau eiti tarp žmonių, kad susipažintų su naujais veidais ir apmušalais! Dukters amžiuje tai pats laikas. Motina pateikia savo tylinčiam vaikui sąskaitą, negerai visą laiką būti su sena moterim kartu, tu jauna linksmuolė. Šitaip pažįstant žmones kaip Erika, kurį neseniai tai įrodė, šitoji gal antrą kartą šiais metais sutiks ne tą. Motina kalba apie tai kas Erikai būtų gerai. Kad Erika tai irgi mato, tai pirmasis žingsnis savęs pažinimo link. Yra juk ir kitoniškų žmonių, baimingai guodžia motina, taikydama į neaiškų Vėliau. Erika tyli ne įpykusi. Motina bijo, kad Erika dabar galvoja, ir pareiškia šitą baimę. Kas nekalba, galėtų gerai mąstyti. Motina pareikalauja viešai išsakyti savo mintis, o ne graužtis pačiai vienai. Apie ką galvojama, reikia išsakyti ir motinai, kad pastaroji būtų informuota. Motinai baugu tylos. Ar duktė kerštinga? Ar ji išdrįs kalbėti be jokios gėdos?

Pateka saulė, po ja dulkių dykynės. Raudona spalva nuskalauja namų fasadus. Medžiai apsiklėtę žaluma. Jie nusprendę pasidabinti. Gėlės apsipila pumpurais, ketindamos prisidėti savo ruožtu. Žmonės vaikšto per jas. Jiems iš lūpų srovena kalba.

Erikai daug kur skauda, ir dėl visa ko ji staigiai nejuda. Jos tvarsčiai ne visada tinka prie kūno, bet užtat uždėti meilingos rankos. Šitas rytas galėtų paskatinti Eriką ieškoti priežasties, kodėl ji per visus tuos metus buvo atsiskyrusi nuo pasaulio. Kad vieną dieną pasirodytų visu dydžiu ir visus pranoktų! O kodėl ne dabar? Šiandien. Erika apsivelka sena prabėgusios trumpalaikės mados suknele, suknelė nėra tokia trumpa kaip kiti drabužiai tuomet. Suknelė pernelyg siaura ir nugaroje ne visai sueina. Ji visiškai pasenusi. Motinai irgi nepatinka suknelė, jai atrodo per trumpa ir per ankšta. Duktė kyšo pro visus kampus ir galus.

Erika eis į gatves todėl, kad visus pritrenktų, tam ganės jau vien jos buvimo. Erikos išvaizdos reikalų minis-

terija dėvi nebemadinga suknele, kurios pasižiūrėti ne vienas šaipydamasis atsisuka.

Motina prasiblaškymui siūlo išvyką, tačiau šitaip pasidabinusi tu man neisi. Duktė to negirdi. Įsidrąsinusi motina atsineša kelionių žemėlapius. Iš senų pridulkėjusių stalčių, kuriuose dar rausėsi tėvas, pirštu žymėdamasis takus, ieškodamas tikslų, vietelių išgerti kavos. Virtuvėje duktė nemačiom įsikiša aštrų peilį į rankinuką. Tas peilis visuomet mato ir ragauja tik negyvus galvijus. Duktė dar nežino, ar ji žudys, ar verčiau puls vyrui po kojų bučiuodama. Vėliau ji nuspręs, ar nudurs jį. Ar ims jį aistringai visu rimtumu maldauti. Ji negirdi motinos, kuri turbūt pasakoja apie kelius.

Duktė laukia vyro, kuris turi ateiti ir ją maldauti. Ji tyliai sėdi prie lango ir dėlioja vieną prieš kitą — eiti ar likti. Likti iš anksto nuspręsta. Gal rytoj eisiu, pasiryžta ji. Ji pasižiūri žemyn į gatvę ir netrukus išeina. Netrukus prasidės ryto paskaita Klemeriui technikos universitete. Sykį išklausė tai iš jo. Meilė rodo kelią ten. Ilgesys — neišmaningas jos patarėjas.

Erika Kohut jau išeina, palikdama motiną, kuri teiraujasi, kur Erika eina. Laikas motinai jau seniai taip gerai pažįstamas kaip itin žiaurus mėsėdis augalas, tačiau ar ne per anksti jam atsiduoti?

Apskritai vaikui diena prasideda vėliau, todėl vėliau prasideda ir dienos erozija.

Šiltą savo peilį apglėbusi savo rankinuke Erika pėsčia eina gatvėmis savo tikslo kryptim. Ji atrodo keistai, tarytum tyčia stengiasi, kad nuo jos bėgtų žmonės. Žmonės nedrįsta į ją spoksoti. Atsisukdami svaido apie ją pastabas. Jie nesidrovi savo nuomonės apie šią moterį, balsiai išsako ją. Su beveik mini suknele, kur iki galo pritrūko drąsos, Erika išaugusi iki viso savo dydžio, atkakliai varžydamasi su jaunimu. Visur aiškiai matomas jaunimas atvirai šaiposi iš ponios mokytojos. Jaunimą juokina Erikos išvaizda. Erika juokiasi iš jaunimo dėl jo vidaus be tikro turinio. Vieno vyro žvilgsnis signalizuoja Erikai, kad ji neturėtų dėvėti šitaip trumpos suknelės. Juk ir jos kojos nepakankamai gražios! Šypsodamasi moteris žengia tolyn, suknelė netinka prie jos kojų, o kojos

netinka prie suknelės, kaip pasakytų ir madų patarėjas. Erika pakyla virš savęs ir virš kitų. Jai tik baugu, ar susidoros su tuo vyru. Jaunimas tyčiojasi ir miesto centre. Erika garsiai šaiposi iš jų. Tai, ką gali jaunimas, Erika gali geriau. Jau ilgiau tai ir daro.

Erika žingsniuoja per laisvas aikštes prieš muziejus. Pakyla balandžiai. Nuo ryžtingumo! Turistai žiopso iš pradžių į imperatorienę Mariją Teresę, paskui į Eriką, paskui vėl į imperatorienę. Sparnai čeža. Nurodytas atidarymo laikas. Žiede tramvajai lekia pagal šviesoforus. Saulė žybsi pro dulkes. Už pilies sodo tvoros jaunos moterys pradeda savo dienos žygį. Pirmieji draudimai sviedžiami ant žvyro takelių. Iš savo aukštumos motinos lieja tulžį. Į tai atsako vis garsėjantis žliumbimas, stebuklingas ginklas. Visur dabar šnekamasi po du ar kelis. Kolegos susiburia, draugai susiginčija. Automobilių vairuotojai energingai lekia per Operos teatro sankryžą, nes pėstieji pasitraukė jiems iš akių ir dabar daugiau laikosi po žeme, kur patys turi atsakyti už jų padarytą žalą. Ten jie neranda atpirkimo ožių: automobilių vairuotojų. Į parduotuves einama tik tada, kai jos kruopščiai ištyrinėjamos iš išorės. Kai kas jau vaikščioja be jokio tikslo. Kontoros Žiede praryja vieną žmogų po kito, kurie užsiima eksportu ir importu. „Aidos" cukrainėje motinos stebi lytinius savo dukterų užsiėmimus, kurie joms iš pat pradžių rodosi per ankstyvi. Jos giriasi sūnų pasiekimais mokykloje ir sportuojant.

Rankinuke Erika Kohut čiupinėja, kaip klaidžioja tarytum gyvas peilis. Ar peilis leisis į kelionę, ar Erika patrauks išpažinti kaltės, kad vyras jai dovanotų? Ji to dar nežino ir nuspręs tik atsidūrusi vietoje. Peilis dar tebėra favoritas. Tegu šoka! Moteris eina prie Parodų rūmų ir laisvai iškelia galvą lapų kupolo link. Po juo šiandien garsus miesto menininkas kažką rodys, menas nebegalės būti toks, koks buvo anksčiau. Jau iš čia, iš toli, matyti technika, priešingas menui polis. Erikai telieka tik pereiti per sankryžą ir Reselio parką. Pūščioja vėjas. Čia jau susikaupę jaunatviški trokštančiųjų žinių balsai. Eriką, kuri atsistoja prie jų, ima varstyti žvilgsniai. Pagaliau ir mane nužiūrinėja, džiaugiasi Erika. Tokių žvilgsnių ji vengė

metai po metų, užsidariusi namuose. Tačiau kas ilgai tveria, pagaliau vis dėlto su trenksmu išsiverš. Erika rodosi tiems žvilgsniams ne tuščiomis rankomis, ak tu šaunusis peili. Kažkas juokiasi. Ne kiekvienas juokiasi taip garsiai. Dauguma žmonių nesijuokia. Nesijuokia, nes nemato nieko daugiau, tik patys save. Erikos jie nepastebi.

Iš tekančios srovės atsiskiria būreliai jaunų žmonių. Jie sudaro kovines grupes ir ariergardą. Jauni žmonės ryžtingai kaupia patirtį. Visą laiką apie tai kalba. Vieni nori tos patirties įgyti patys su savim, kiti — verčiau su kitais, kaip kas nori.

Priešais Technikos universiteto fasadą ant kolonų puikuojasi šio universiteto garsių gamtos mokslininkų metaliniai bareljefai. Tie mokslininkai išrado bombas ir elektrines.

Kap rupūžė tupi didžiulė Karolio bažnyčia tuščios plynės vidury, kur jai, šiaip ar taip, nebegresia jokio automobilio išmetamosios dujos. Aplinkui pasitikėdamas čiurlena vanduo. Eini tiesiog akmenimis, tik ne Reselio parke, kuris yra žalia oazė. Galima važiuoti ir metro, jeigu tik nori.

Erika Kohut pastebi Valterį Klemerį bendraminčių studentų įvairių mokslo stadijų būry. Visi garsiai kvatojasi. Bet ne iš Erikos, kurios jie nė nepastebi. Itin garsiai demonstruojama, kad Valteris Klemeris šiandien kaip ridikas. Po šitos nakties jam tereikėjo pailsėti ne ilgiau kaip kitomis naktimis. Erika suskaičiuoja tris vaikinus ir mergaitę, kuri, matyt, irgi studijuoja kokius nors technikos mokslus ir šitaip pati pasidaro technikos naujiena. Valteris Klemeris linksmai apsikabina mergaitę. Ji garsiai juokiasi ir trumpam priglaudžia savo geltonplaukę galvą Klemeriui prie kaklo, kurio galva, savo ruožtu, irgi geltonplaukė. Iš juoko mergaitė negali net stovėti, šitaip ji išreiškia save kūno kalba. Jai reikia pasiremti į Klemerį. Kiti jai pritaria. Valteris Klemeris irgi kvatojasi visa gerkle ir krato galvą. Jis visas apgaubtas šviesos. Toliau balsiai kvatojasi Klemeris, o kiti iš visos gerklės jam pritaria. Kas jau čia taip juokinga, klausia vėliau priėjęs vaikinas ir netrukus irgi ima juoktis skam-

biu balsu. Jis užkrečiamas. Kažkas jam nupasakojama tarp juoko pliūpsnių, ir tik tada jis sužino, iš ko juokiasi.

Jis net pralenkia kitus, nes turi pavyti jau prasijuoktą laiko tarpą. Erika Kohut stovi ir žiūri. Ji žiūri. Diena šviesi, ir Erika žiūri. Pakankamai prisijuokęs, būrelis pasuka Technikos universiteto pastato link, ketindamas į jį įeiti. Per tą laiką jie vis dar nuoširdžiai juokiasi. Patys save pertraukia juoku.

Šviesoje blizga langai. Jų sąvaros neatsidaro šitai moteriai. Ne kiekvienam langai atsidaro. Žmogus ne kiekvienas geras, nors jo ir šaukiamasi. Daugelis mielai padėtų, bet nieko nedaro. Moteris smarkiai pasuka galvą į šoną ir iššiepia dantis kaip ligotas arklys. Niekas jos neapkabina, niekas nuo jos nieko nenuima. Ligūstai žvelgia ji atgal pro petį. Peilis turi smigti jai į širdį ir ten pasisukti! Išsenka tam reikalingų jėgų likutis, jos žvilgsniai nieko nekliudo, ir be jokio pykčio, įniršio, aistros polėkio Erika Kohut duria sau į vietą prie peties, kur iškart ištrykšta kraujas. Šita žaizda nepavojinga, kad tik nepatektų purvo, neužpyktų. Pasaulis, nesužeistas, nerimsta. Jauni žmonės, žinoma, seniai dingo pastate. Namas susisiekia su kitu. Peilis vėl įdedamas į rankinuką. Prie Erikos peties žiojėja plyšys, švelnus plonas audinys išsiskyrė nesipriešindamas. Plienas įsmigo vidun, o Erika nueina tolyn. Ji užspaudžia ranka žaizdą. Niekas paskui ją neseka. Daugelis eina jai priešais ir skiriasi prieš ją kaip vanduo prieš nebylų laivą. Nėra baisaus ir kas akimirką laukiamo skausmo. Suliepsnoja automobilio stiklas.

Šilta Erikos nugarai, kur neužsitraukęs galelis užtrauktuko. Vis labiau karštėjantys saulės spinduliai vos šildo nugarą. Erika eina ir eina. Jos nugara nuo saulės sušyla. Iš jos sunkiasi kraujas. Žmonės jai nuo peties pakelia akis į veidą. Kai kas netgi atsigręžia. Bet ne visi. Erika žino, kurlink jai eiti. Ji eina namo. Eina, po truputį greitindama žingsnį.

APIE AUTORĘ

ELFRYDĖ JELINEK gimė 1946 m. spalio 20 d. Miurcusšlage / Štaiermarke, augo Vienoje. Studijavo teatrologiją, meno istoriją ir muziką. Jos lyrika ir proza buvo spausdinama antologijose ir literatūros laikraščiuose. Be to pasirodė: „Atskirtieji" (rororo Nr. 5519), „Michaelis" (rororo Nr. 5880), „Mes esame viliojantys paukščiai, vaikuti!" (rororo Nr. 12341), „Meilužės" (rororo Nr. 12467), „O dykynė, o apsaugok nuo jos" (Rowohlt 1985) ir „Džiaugsmas" (Rowohlt 1989).

1986 m. Elfrydei Jelinek paskirta Kiolno miesto Heinricho Biolio premija, 1987 m.— Štaiermarko žemės literatūros premija.

APIE ŠIĄ KNYGĄ

„Iki pavojingos ribos, užaštrinti santykiai tarp dukters ir motinos, Eltrydės Jelinek romane „Pianistė" gali žmogų „persekioti" ir užvertus šią knygą." (Ria Andres" Der Spiegel").

„Agresyvus lokalizmas, karti pašaipa, artumas biurokratijos kalbai ir lėkštam sąmojui, šaltas, beveik skundų kalbą atitinkantis herojų vaizdavimo būdas — visus šiuos stiliaus ypatumus randame ir ankstesniuose autorės rašiniuose, ir tai daro jos toną nepakartojamu. Tačiau niekuomet dar iki šiol tokia kalbos deformacija neperteikė pasakojimo taip adekvačiai ir meistriškai" (Gunhild Kübler, „Die Weltwoche").

„Romanas „Pianistė", vienas pastaruoju metu labiausiai diskutuojamų romanų vokiečių kalba: „Puikus literatūros laimėjimas". („Süddeutsche Zeitung").

„Fortepijono mokytojai Erikai Kohut, motinos išmokytai skambinti pianinu, motinos izoliuotoje aplinkoje nepavyksta rasti seksualinio indentiškumo. Nepajėgdama patirti gyvenimo pilnatvės, ji tampa, „stebėtoju", patiriančiu „malonumą" stebint kitus. Kai vienas jos mokinių pabando su ja suartėti, ji pajunta, kad tik kentėdama ir bausdama patiria džiaugsmą.

Mane ši knyga nuo pirmųjų iki paskutinių puslapių vedė suvedžiojimų keliu... Ši knyga ne tam, kam stimuliuotų skaitančiojo pornografinę fantaziją, o skirta tam, kad padėtų geriau suvokti „nukrypstančio" elgesio perversines normas. „(Norbert Schachtsiek — Freitag, Frankfurter Rundschau").

UAB „VADA" 1994 m. PLANUOJA IŠLEISTI ŠIAS KNYGAS

Vertybinių popierių birža
ir
biržos operacijos

Prancūzų virtuvė
šiokiadieniams ir šventėms

E. Jelinek
„Pianistė"
Romanas

Mišelis Zevakas
„Ševaljė Pardejanas" I t.
Nuotykių romanas

Mišelis Zevakas
„Nostradamus"
Nuotykių romanas

Isakas Babelis
„Raitelių armija"
Apsakymai

Fryderikė Maireker
„Kelionė per naktį"
Romanas

Elfrydė Jelinek
PIANISTĖ

Romanas

Redaktorė *L. Bareišienė*
Viršelį paruošė ir techn. redagavo *R. Berteškaitė*
Korektūrą skaitė *V. Jonelūnas*

SL 756. 1994 04 18. Užs. 1788. Tiražas 5000 egz. Leidykla UAB „Vada", Šiaulių 8, Kaunas 3000. Spausdino „Spindulio" spaustuvė, Gedimino 10. Kaunas 3000

Kaina sutartinė

